1888 HUSZONKETTEDIK EVFOLYAM. 21. SZÁM BUDAPEST, SZOMBAT, JANUÁR 21.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt
Egy félévre . . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 40 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz, Románia és Szerbiába egyaránt annak országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6 SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
PÁRISBAN *főügynökségének:*
John, F. Jones & Cie, 31 bis, Faub. Montmartre
Frankfurthan a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Mosse Rudolf, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Mikas, I., Riemergasse Nr. 12.
Danneberg J., Riemergasse 18.
Stern Móritz, I., Wollzeile Nr. 22.
és valamennyi hirdetési iroda.

K. M. KIRÁLYI KÖNYVTÁRA

A magyar politika.

Nehány hét előtt a németek halmozták el szemrehányásokkal a magyar politikát, most a francziák vádaskodásait kell hallanunk. A németeknek az volt a bajuk, hogy nagyon is erősen számitunk az ő segitségükre, a francziák azt kárhoztatják, miért nem csinálunk francziább politikát.

Mikor a czár beleegyezett, hogy a famózus hamisitványok közzététessenek, s egyszerre enyhébb szellő kezdett lengedezni a külpolitikában — emlékezhetnek még olvasóink — nagy volt Bismarck herczeg lapjaiban az indignáczió ellenünk. A magyarok háboruba erőszakolják az osztrák-magyar monarchiát; a magyarok rosszul teszik, midőn Bulgária kedvéért kikötnek Oroszországgal; a magyaroknak meg kellene gondolniok, hogy magokra maradhatnak egy ily vállalatban, ekként és hasonlóan hangzottak a panaszok, s majdnem ugy lettünk feltüntetve, mint a világ békéjének megbontói, mint rakonczátlan gyerkőczök, a kik bosszantási viszketegből ingerlik fel az orosz óriást.

A dolog magyarázatához elegendő egy tényt konstatálnunk, s ez az, hogy mi nem követhetünk más, mint magyar politikát. A mi saját érdekeink hozzák magukkal, hogy mi nem folytathatunk se német, se franczia, se francziabb politikát.

Nekünk érdekeink vannak a Balkánon, s legfőbb életérdekünk, hogy ott az orosz hatalom lábát meg ne vesse. Mi nem beszélhetünk ugy, mint Bismarck herczeg, a kinek egész Bulgária Hekuba, s nagyobb gondja van egy-egy pomerán vértes csontjaira, mint mindazokra az eseményekre, a melyek a Balkánon végbe mehetnek. Ép azért politikánk el kell, hogy váljék az ut bizonyos fordulójánál a német politikától, s még rövidebb darabon mehet egy uton a franczia politikával.

Nekünk egész állami lételünk máról holnapra valóvá tétetett, ha Bulgária orosz hatalom alá kerül. S minél inkább figyelmeztetnek német és franczia barátaink a szláv elemre, mely közé ékelve vagyunk, annál inkább kellene belátniok, hogy az orosz hatalom dél felé való haladásának hideg szemlélői nem lehetünk. Oly veszedelem támadna ebből, mely nem csak minket magyarokat fenyegetne állandólag, de fenyegetné az egész osztrák-magyar monarchia lételét. Ma talán óriási erőfeszitések árán tudnánk csak megakadályozni Bulgária okkupáczióját, de alig tudnánk valaha akkora erőt kifejteni, melylyel fenn birjuk magunkat tartani akkor, midőn Szófiában a czár helytartója, vagy egy általa felerőszakolt fejedelem ül a konakban. Egyszer már elmulasztottunk egy kedvező pillanatot, midőn az orosz befolyást megtörhettük volna a Balkánon, azt a pillanatot, midőn az orosz hadak az Alsó-Dunánál állottak. De akkor más volt a helyzet. Az orosz hadak azon ürügy alatt nyomultak a Balkán felé, hogy Bulgáriát fel akarják szabaditani. Az, a ki az orosz hadat támadja meg, elvesztette a balkán népek szövetségét és barátságát. Ma javunkra változtak a viszonyok. Mi védelmezzük a bolgár önállóságot, a Balkán népeknek szimpathiáit birva s a saját érdekeinket védelmezve.

Németország szövetsége reánk nézve csak addig birhat becsecsel, czélja a vele való szövetkezésnek is csak akkor lehet, ha velünk együtt kezet fogva, kész utjába állani az orosz terjeszkedésnek. Abban igazok van a német lapoknak, hogy mi Oroszország megtámadása által semmit sem nyerhetünk, de hiszen nem is akarja senki komoly ember Oroszországot megtámadni. De igenis érdekünk hozza magával, hogy Oroszország terjeszkedésének ne legyünk tétlen szemlélői s a német szövetség annyiban birhat reánk nézve becsecsel, a mennyiben ezen vállalkozásunkban segitségünkre lesz.

Franczia ország politikai törekvéseitől pedig óriási távolság választ el bennünket. Politikában kevés becse van a szimpathiáknak az érdekekkel szemben. Kevés ember van nálunk, a ki ne viseltetnék szympathiákkal Francziaország törekvései iránt, — hiszen az alkotmányos institucziónak egész sorozatát köszönhetjük ennek az országnak s a szabad fejlődés oly sok eszméje áradott onnan felénk. De az a Francziaország, mely Oroszországnak nyujt kezet, hogy visszaszerezze az elszászi és lotharingiai tartományt, ne kivánjon tőlünk francziább politikát. Az orosz csapatok győzelmével minket érne a csapás, nem sokkal kisebb, mint Németországot. A mint fenyegetve látjuk pozicziónkat abban az esetben, ha a kozákok a Balkánt hóditják meg, ép oly szerencsétlenséget látnánk abban, ha északi határainknál erősödnék meg az orosz hatalom.

A rövidlátóság, melynek vádjával egyszerre lépnek fel ellenünk a németek is, a francziák is, aligha reánk illik.

Talán igazságosabban vádolhatnánk mi ezzel német szomszédjainkat, a kik nem akarják észrevenni, hogy oly kedvező konjekturák egy század alatt sem fognak ismétlődni ismét, mint most a radikális leszámolásra. Mert hiszen Bismarck se él örökké, Moltke sem, az orosz hadsereg sem lesz mindig készületlen, a belső zavarok sem fogják folyton háborgatni Oroszországot s a középázsiai kérdés is el lesz valamikor döntve Anglia és az orosz hatalom között.

De határozott rövidlátással kell vádolnunk a franczia politikusokat, a kik nem akarják látni a veszélyt, mig az távol van határaiktól. Hagyományos tévedésük az nekik. Az a másik ázsiai hóditó is, a ki századok előtt fenyegette állandóan Európa békéjét s világuralomra törekedett: a török, állandó szövetségest talált a franczia királyokban. A német császárral való viszályaikban segitették mindenkor azt a hatalmat, mely azonnal ellenük fordult volna, ha sikerülendett megtörni a német erőt.

A magyar politika és erő volt az, mely felfogta akkor az Európának mért csapást. Arra vagyunk hivatva ma is s mi meg fogjuk tenni kötelességünket s meg fogjuk védelmezni érdekeinket.

Budapest, január 20.

A lapokból értesülünk, hogy *Bojanowski Viktor* ur, a német birodalom budapesti főkonzula, Berlinbe visszatér, és jelenlegi állását egy más magas állással cseréli föl a belügyi közigazgatásban. Mi szivesen láttuk volna, ha Bojanowski ur jelen állásában továbbra is megmaradt volna, melyben talentuma, államférfiui tapintata és megnyerő egyénisége a hivatalos és nem hivatalos körökben annyi rokonszenvet és elismerést szerzett neki. Kényes körülmények közt, — emlékezzünk csak arra, a mi Budavár visszavételének megünneplése alkalmával két év előtt történt — ritka tapintattal viselte magát; és állásában, melynek jelentőségét a német birodalommal fennálló szövetségi viszony kétségkivül emelte, mint viszonyaink alapos ismerője és a magyar állam rokonszenves barátja tünt ki.

A képviselőház mai üléséről szóló tudósitásunkat a mellékleten közöljük.

Kell-e 1886-ra póthitel?

A pénzügyminiszter Horánszky Nándor kérdésére adott válaszában határozottan kijelentette, hogy az 1886-iki kezelés kedvezőtlen eredményeinek kiegyenlitésére nem kell külön póthitel, mivel a 32 milliós pénztári hitelnél már a kormány a hiányt ismerte és annak fedezésére szolgál részben az emlitett 32 millió.

A pénzügyminiszternek legjobban kell ismernie pénztárainak állapotát. Azt nem teheti fel róla senki, hogy szándékosan mást mondana, mint a mit igaznak tud és igy nyilatkozatát tudomásul veszi a parlament és a közvélemény.

De anélkül, hogy a pénzügyminiszter nyilatkozatának őszinteségében kételkednénk, alkalomszerünek tartjuk a pénztári készletek ügyét kissé megvilágitani.

A 32 millió hitelre a kormánynaks több oknál fogva volt szüksége. A pénztári készletekből 1876-tól 1885-ig 44 millió költetett el fedezetlen tulkiadások kiegyenlitésére. A készletek kiegészitésére felhasználandó volt az 1886-iki póthitelből kerek összegben 20 millió. Fenmaradt tehát fedezendő 24 millió.

A készletek apasztásához járult még több körülmény. A póthiteleken tul terhelte a 1885-iki kezelést, utóbb felmerült tulkiadásokból 1.091,000 frt, továbbá az aranyágio emelkedése és a papirjáradék kibocsátása folytán felmerült magasabb szükséglet 2 millió forinttal. Valamint csökkentette a készleteket az 1886-iki eredmény általános kedvezőtlensége, összesen 15—7 millió forinttal. Mindezeket figyelembe véve, az 1886-iki póthiteleken tul 1876-tól 1887 első negyedéig a pénztári készletek kerek 40 millió forinttal csökkentek.

E csökkenés tényét nem alterálja az a körülmény, hogy az 1886-ki zárszámadás szerint a pénztári készletek 3.905,000 frttal gyarapodtak. E gyarapodás magyarázatát találja abban, hogy a megszavazott póthitelek 20 millióval estek a pénztárak javára, mig azon év kedvezőtlen pénztári eredménye 15·7 millió frt lévén, a különbözet megmaradt. Azonban az 1887-diki év folyamán a pénztár erősen igénybe vétetett. Mert, mig az 1886-ki lezárásnál a pénzmaradvány az állami vasutak pénzkészlete nélkül 27·4 millió volt, néhány hóval később, a 32 milliós hitel fölötti vitában Wekerle államtitkár saját jelentése szerint leapadt 20 millió frtra. E helyzetet már az az egy tény is megmagyarázza, hogy mig a 32 milliós hitel indokolásában a rábaszabályozási tartozás már csak 1·2 millióval szerepel, addig az 1886 végén a zárszámadásban még 6.344,000 frttal van feltüntetve.

A megapadt pénztári készletek kiegészitésére rendelkezik a kormány 32 milliós hitellel; de ebből visszafizetendő még 1·2 millió a rábaszabályozási kölcsön alapnak — ha még eddig vissza nem fizettetett, a mi a számitást sem czen, sem a következő tételeknél nem alterálja, mivel a megállapitott 40 millió pénztári fogyatkozásban nem számittattak be, 850,000 frt a temes-begavölgyi társulatnak, 5.7 millió frt a tiszai alapnak, összesen 7¾ millió frt. Fenmarad tehát a 32 millióból kerek összegben 24 millió, a 40 millióval megfogyasztott pénztárak ki. egészitésére. A 32 milliós hitel teljes igénybevétele után tehát az állam használatában még mindig maradna 15—16 millió forint a pénztári készletekből, mint függő adósság.

Az 1887-diki kezelés pénztári végeredményeit sem ismerjük még, hiszen még a pénztári kimutatás az utolsó negyedről sem került nyilvánosságra. Annyit azonban a pénzügyminiszter expozéjából is tudunk már, hogy a mult évben is merültek fel tulkiadások összesen közel 2 millió frttal. Nem ismerjük továbbá a közös vámbevételek végeredményét. A megjelent kimutatások alapján azonban alig szenved kétséget az, hogy az előirányzat mögött tetemesen elmaradnak. Azt is olvastuk már félhivatalos alakban, hogy az államvasutak bevételei 2¼ millió frttal kisebbek az előirányzatnál. A legvérmesebb számitás szerint is az 1887-diki eredmények 5—6 millió frttal roszszabbak lesznek az előirányzatnál. E különbözet is a pénztári készletekből lesz fedezendő. Mindezek után majd a pénztári készletek távol állnak attól az összegtől, melyet a mai kezelésnél, tekintve a forgalomban levő kincstári utalványok tekintélyes összegét — 21 millió forintot — s egyébb függő adósságokat, maga a pénzügyminiszter szükségelnek mondott.

Nem állitjuk tehát azt, hogy a pénzügyminiszter kénytelen lesz az 1886-iki és 1887-iki, az előirányzathoz viszonyitott nagyobb hiányok fedezése után póthitelért folyamodni a törvényhozáshoz, ha egyszer a 32 milliót beszerezte. De az valószinü, hogy az 1887-iki, illetve 1888-iki pénzmaradvány meg nem közelíti a 40 milliót, pedig annyit mondtak nélkülözhetetlen pénzkészletnek a 350 millió kiadási budgetnél, a 100 milliót megközelitő idegen pénzek kezelésénél és sok függő adósságoknál fogva. Más államok pénzkészletei viszonyitva a budget végösszegéhez, tetemesebbek szoktak lenni. Ha tehát nem kell majd póthitel, lesznek ismét megapasztott pénztári készletek. Ugy volt az eddig is, de a vége csak mindig egy s ugyanaz volt — póthitel.

Budapest, jan. 20.

A *főrendiház* legközelebbi ülésén — a mint a *B. C.* értesül — legfelsőbb hir. kézirat fog felolvastatni, melylyel *Vay* Miklós báró koronaőr és eddigi alelnök a *főrendiház elnökévé* neveztetik ki. Az *országbiróí* méltóság betöltése, valamint a főrendiház alelnökének kinevezése nem áll közvetlenül küszöbön. Valószinü, hogy országbiróvá oly személyiség fog kineveztetni, a ki már más zászlósuri méltóságban van, a mely aztán másnak fog adományoztatni.

A pénzügyminiszternek a 32 millió forintos pénztárkészlet kiegészitési törvény alapján eddigelé keresztül vitt hitelmüveletekről a képviselőházhoz intézett *jelentését* az alábbiakban közöljük:

Az 1887-dik évi XXXII. t.-cz. felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy az állami pénztárak készleteinek kiegészitésére 32 millió forintot hitelmüvelet utján szerezhessen be s a törvény 3. §-a azon rendelkezést tartalmazza, hogy a létesitett hitelmüveletről az országgyülésnek 1887. év végéig jelentés tegendő. A törvény eme rendelkezéseinek kivánok megfelelni, midőn tiszteletel jelentem a képviselőháznak, hogy eddigelé csak kis mértékben éltem a törvényhozástól nyert felhatalmazással. Mivel az állami pénztárak készlete nem kivánta az egész összeg azonnali beszerzését, s másrészt nem kivántam ily jelentékeny összegre rugó hitelmüvelet gyors keresztülvitele által az értékpapiroknak a politikai helyzet által különben is nyomasztólag befolyásolt árfolyamát apasztani, egyelőre előlegüzlet kötése által biztositottam az állami szükségletek fedezését. Az 5½% mellett nyujtott előlegre mindössze 12 millió forintot vettem igénybe, mely összeg azonban időközben már apasztatván, a mult év végével a hátralékos előlegtartozás kamatokkal együtt kereken 7.358,000 forintot tett. Ezen előlegtartozáson kivül a 32 millió

Benyovszky Mór igazi életrajza.

Benyovszky életére vonatkozó családi okmányaim átolvasása után tiszta számokként állanak előttem életének főbb eseményei, az Amerikában elkövetett kettős házasságból eredő vétségéig és Texas államban történt meggyilkolásáig. Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha Benyovszkynak közforgalomban levő életrajzának sokban valótlan adatait kiigazitom.

Benyovszky korántsem volt olyan kimagasló alak, ki akár mint ember, akár mint hazafi megérdemelné, hogy nevét tisztelettel emlegessék. Szemre szép, de karakterének alapja oly rosz és korhadt volt, hogy a kortársak által kristálytiszta jellemeért nagyrabecsült saját öcsese, ki tábornokságig vitte, következőképen nyilatkozott róla: «Az emberi élet rózsakorában, midőn még a szív és ész kimerithetlen gazdag forrásai buzognak a fiatal kebelben, még akkor sem tudott bátyám dicső és magasztos czélokért lelkesedni, csak hasztalan ábrándok vezették őt.»

Lehotay nevü sógora s annak az 1827-ik évben Verbón meghalt Mártha nevü egyetlenegy leánya, pláne furfangos, ravasz, kicsapongó, bolyongónak deklarálták, kiben kevés a lelkiismeretesség, de annál több az önzés.

Hogy erkölcsileg mennyire sülyedt ember volt Benyovszky, bizonyitja az Ocskay Laczkó meggyilkolásában való részvétele és később, midőn II. József császár megkegyelmezett neki, feleségével és két leánygyermekével való bánásmódja.

Életének valótlan adatokon nyugvó története több nyelven, sőt még tót nyelven is, e század elején jelent volt meg.

Egyrészt a történelmi hüség, másrészt a Benyovszkyról keringő életrajz adatainak valótlansága késztet arra, hogy a birtokomban levő családi okmányok nyomán röviden legalább megirjam a Benyovszky Mór igazi élettörténetét.

Benyovszky Mór született a nyitramegyei Verbó községben 1745-ben. Anyja született Révay báróné volt.

A szellemileg korán fejlődött, de a különben fényes észtehetségü ifju, alig hogy elvégezte gimnáziumi tanulmányait, Ocskóra jött, hol két unokatestvére: a korán árvaságra jutott Ocskay Károly és Ignácz laktak. Ezek az Érsekujvárott lefejezett Ocskay László tábornok fiai voltak és Benyovszky unokatestvérük csábitásainak engedve, oly kicsapongó életmódra adták magukat, hogy szegény öreganyjuk, Tisza Ilona agg kora daczára abból a házból, melyben két unokáját felnevelte, tavozni volt kénytelen.

Tisza Ilona, hogy szeretett unokáit megovja a világgal való érintkezéstől, a gyermekszoba szük világára utalta őket, hogy onnan egyszerre kifejlődve jövő szereplésükhöz illő bevégzettséggel emelkedjenek születésükkel járó megyei hivatásuk uj körébe.

E nevelési rendszer volt a két árva szerencsétlensége, amennyiben tapasztalatokkal nem birva, a sima, értelem tekintetében sokkal magasabban álló Benyovszky csábitásaira hallgattak.

Heves természetük, kedvderitő szórakozásokat szerető hajlamaik Benyovszky befolyása folytán erjedtek és fejlődtek folyton, ugy hogy az Ocskón lakó többi rokonaik nemcsak a legnagyobb aggodalmakkal voltak telve miattuk, de egyuttal rosz szemmel nézték végnélküli dőzsölésüket és naponkint megujuló tivornyáikat.

1769. évi husvét vasárnapján történt, hogy a három jó pajtás a falubelieknek legnagyobb megbotránkozására ujra hatalmas lakomát csapott, kényszeritvén egyuttal jobbágyaik leányait is, hogy velük tivornyázzanak. Ez az ott lakott többi rokonok türelmének véget vetett s felkérték az öreg Ocskay Laczkót, ki egyuttal megyei jurassor is volt, hogy hivatalos állására való hivatkozással a további dorbézolást tiltsa meg. Az öreg Laczkó, ki azonnal érezte vérének haragos lüktetését, mikor valaki oly szent napon az erköles ellen vétett, felkászolódott és a tivornya színhelyére ballagott. A nap épen nyugovóra tért. Az esthajnal utolsó sápadt mosolya révedezett az ocskói templom tornyán. Egyetlenegy harangja épen rázenditette az esti «Ave Máriát», mikor az öreg Laczkó a tivornyázók elé lépett s a leányokat a házból kiparancsolva, csöndességre intette őket. Benyovszky lobbanékony hevében e szavakkal: «Fijnye adta gézenguza, nem takarodik ki mindjárt!» Károlyival és Ignáczczal együtt a falon függő puskáik után nyultak.

Benyovszky vadságának romboló hatását rokonaik viselték, mert a következő perczben az öreg Laczkó egy golyó által találva e szóval: «Istenem!» melléhez kapott. Ez utolsó szavát egy sóhajtás követte, azután feje előre esett és arczczal a földre zuhant. Mikor az erős szél elterelte a puskafüstöt, látni lehetett, a mint a meglőtt Laczkó felesége ki a lövésekre elősietett, férjét felemelni és a melléből kiserkedt vért megállitani akarta; de mikor az asszony gyönge kezei közül kisiklott az immár érzéketlen test, ráborult és ajkait ennek ajkaira nyomta, csókjait nem kapta már vissza — a Laczkó ajkai már merevek voltak, szemeiből az élet szikrája kialudt örökre.

Egy jobbágy, ki e borzasztó jelenetnek szemtanuja volt, meghuzta a harangot. Az alvó rokonok, mikor meghallották a félrevert harang zugását, a szerencsétlenség színhelyére siettek. A szél megtépte a felhőket s foszlányaik mögött lassan kelt fel a hold, megvilágitva az agyonlött aggastyán mellett térdelő asszonyt, ki görcsös vonaglások között körmeivel marczangolta mellét. Sirt és örjöngött.

A rokonok szive tele volt átokkal, elkeseredéssel, de a borzasztó tett elkövetőit már nem találták meg; azok a félrevert harangok zugását hallva, lóra pattantak és Lengyelországba szöktek.

No de Lengyelországban cseberből vederbe jutottak, ott a disszidensek, kik az olivai béke által egyenjogusittattak, egymás után vesztették el jogaikat, minek következtében Oroszország támogatását kérték. Ez Oroszország fegyveres beavatkozását s Lengyelország első fölosztását vonta maga után. Az oroszok ellen vivott ütközetek egyikében Ocskay Károly és Ignácz Lengyelország szabadságáért elestek, Benyovszky ellenben fogságba került és mint idegent Szibériába való deportálásra elitéltek.

Kamcsatkába való szállittatása közben, megmentette lélekjelenlétével a hajót a dühöngő vihar ellen, lekötelezvén e tette által a hajó tisztjeit maga iránt olyannyira, hogy azok a tobolszki várparancsnoknak a legmelegebben ajánlották.

Ez ajánlásnak köszönhette Benyovszky, hogy nemcsak a rabszolgaság sulya alól fölszabaditották, de egyuttal a várparancsnok bizalmával is kitüntette. E bizalommal Benyovszky rutul visszaélt, mert a parancsnok leányát elcsábitotta, annak Fouche nevü franczia szakácsát pedig rávette, hogy mákonyt keverjen az ételekbe.

Igy és nem más módon sikerült Benyovszkynak a Tobolszkból való szökés; mert mig a parancsnok és a nála estélyre összegyült összes tisztek a mákony hatása folytán elbódulva mély álomba merültek, a megvesztegetett börtönmester éjféltájt kinyitotta a börtön ajtóit, mire az igy kiszabadult foglyok egy a kikötőben horgonyozó naszádot megrohantak és Benyovszky vezetése alatt elvitorláztak. Hajójával délfelé tartván, sok viszontagság közt Madagaskar közelében Benyovszky egy hajóra bukkant. Tele volt franczia menekülőkkel, kik a föllázadt szigetbeliek dühe elől menekülve, Benyovszky pártfogását és segitségét kérték. Benyovszky kapva a kedvező alkalmon, körülbelől 200 főből álló elszánt csapatját partra szállitotta, a sziget lakóit megverte és fővárosukat XV. Lajos franczia király nevében elfoglalta. Ez ügyes cselfogásnak köszönhette Benyovszky, hogy az időközben tettéről értesült XV. Lajos, a meghódított sziget alkirályának nevezte ki. Mivel azonban Benyovszky fegyelmezetlen csapatja és az időközben megérkezett franczia katonák közt surlódások, sőt tettlegességek támadtak, tiz hónapi uralkodása után letétetett és Franczia országba küldetett, hol Versaillesben XV. Lajos kegyesen fogadta és számára tetemes nyugdijat rendelt.

E nyugdijból élt Benyovszky Franczia országban s ott Mária Zsuzsánna Hentsch hárfamüvésznőt, ki a dofén nejét, Mária Antoinettet a hárfajátékban oktatta, feleségül vette.

Midőn II. József császár meglátogatta nővérét, ez utóbbi bemutatta és melegen ajánlotta a császárnak Benyovszkyt. Benyovszky tudta, hogy II. József császár geniális elméje népeinek lelki fejlődését tüzte maga elé életczéljául, lelkesitő szavakkal ajánlta a különféle modok és eszközök alkalmazását, hogy ezek után népeinek üdvös haladását előmozditsa. József császárnak megtetszett ez a reformátor, kit ujitási eszméi keresztülvitelénél eszközül vélt felhasználhatni. És Benyovszky nemcsak királyi bocsánatot nyert, de sőt királyi kommisszáriusnak nevezték ki s megbizták a selyemtenyésztésnek a Vágvölgyben való meghonositásával, valamint a Vág folyó szabályozásával.

E czélra kapott Benyovszky nehány ezer forintot a császártól, mely pénzzel hazautazván, egy ideig családjával együtt Csejthén lakott, de ott az álmodott boldogság helyett sivár, rideg munkával járó életet talált. Nem is maradt sokáig. Sietett a csendes munkássággal járó életét ujból fölcserélni egy változatosabb és eseményekben gazdagabb élettel. Nejét és két leánygyermekét elhagyva, ujból és örökre eltünt.

Özvegye 1817-ben Viszkán meghalt. Két leánya maradt, kik közül Zsófia Ocskay Rezső örnagy felesége, Róza pedig Szathmáryné lett. Az utóbbi egyetlenegy leányával, ki később Plathyné lett, viszkai birtokán élt, hol atyám, Ocskay Alajos több izben megnézte azt a hárfát, melyen Mária Antoinette az első oktatásokat a hárfajátékban nyerte.

1840. évben történt, hogy Magyarország primása, Kopácsy a csődbe jutott vágujhelyi prépostot Berényi grófot misszionáriusi minőségben Amerikába küldte.

Ez az 1843. esztendőben visszaérkezvén, meglátogatta Skultéty Mihály verbói plébánost, s ettől a Benyovszky Mór születési bizonyitványát kérte. Elbeszélte, hogy Ohióban találkozott egy körülbelül 40—45 éves férfival, ki 5 dollárt kézbesitett a prépostnak azzal a kéréssel, hogy e pénzt a verbói plébánosnak adja át, atyjának, Benyovszky Mórnak születési bizonyitványáért. Azt is elmondta Berényinek, hogy apja Benyovszky Mór vagy 50 esztendővel ezelőtt Európából Amerikába jött, Texasban megnősült, ott három gyermeke született és 1809-ben Mexikóba való utazása alkalmával egyik utazótársa által agyonlövetett.

Az az ember tehát, a ki nem őrizte meg a magyar nemes ember egyik legnagyobb, legszebb erényét: a szeretetet ama föld iránt, mely bölcsője volt, a ki a talmi kedvéért mellőzte a szinaranyat, ott halt meg, Texas határszélén, orvul meggyilkolva. És életének utolsó perczében halálkinjait nem enyhithette az a gondolat, hogy valahol messze, tul a tengereken Magyarországon, hazájában valaki szeretettel, ragaszkodással és tisztelettel gondol reá.

Ocskói Ocskay Gusztáv.

A MA, HOLNAP NELKUL.

REGÉNY EGY KÖTETBEN. 14

Irta: **KAZAR EMIL.**

— Minek is mentél be ma a városba. Ha be nem mész, legalább egy nappal tovább tart a reménységem. Az is meglehet, hogy ez a legrosszabb nap a vizözön óta, és épen ez jutott nekem. Beszéltem Idával. . . .

Lajos megállt, hirtelen megragadta György kezét. A fiatal ur viselete a legnagyobb aggodalommal töltötte el.

— Csöndesülj öreg, hisz alig értem a szavaidat.

— Bevártalak, hogy elbucsuzzak, — szólalt meg ismét György mély szomorusággal. — Apám, Máli már nincsenek is itt.

— Oh, hát mi történhetett ily rövid idő alatt!— kiáltott Lajos felindultan. — Te bucsuzni akarsz, ök már eltávoztak? Mit jelent ez?

— Ida kisasszony elutasitott, egészen határozottan. Még reményt sem adott. Mindennek én vagyok az oka. Hisz nem biztatott, s én mégis reménykedtem, a helyett, hogy kitaláltam volna, hogy nem talál semmi szeretetremélтót rajtam. Ah Lajos, elvakult a szerelmes, ha pedig lát, nem akar hinni a szemének. Beláthattam volna, hogy oly szép leány, ki ilyen nagy városban él, különb emberre számithat.

Lajos görcsösen szorongatta György kezét.

— Oh mit cselekedett az a leány! Soha sem ismertem szeszélyesnek, s mégis most . . .

— Ugy-e nem szeszélyes? Te is azt hiszed, hogy jól meggondolta válaszát? — kérdezte a kétségbeesett György, egész lemondással. — Nyugodt volt, mikor megadta a tördőféseket. Bárcsak igazi török járták volna át szivemet!

— Azt mondta, hogy nem szerethet? — faggatta Lajos.

— Azt mondta, hogy nem megy férjhez.

Lajos hevesen megrázta a fejét.

— Elutasitott, s most már megyek is haza.

— És atyád, hugod?

— Elmondtam nekik mindent. Az öreg heves természetü. Máli szomoru lett. Az öregnek aztán nem volt maradása, hiába csillapitotta Máli. Az öreg rögtön készült az utra, a gőzhajóhoz vitettek mindent. Az esti vonattal megyünk. — Én még bevártalak téged. Mondd meg Idának, hogy az én szivem nem fog meggyógyulni.

Lajos hiába keresett vigasztaló szót. Önmagának sem tudta megmagyarázni, mi vezethette Ida elhatározását. György nagyon elfogadható kérő volt s Ida helyzetében váratlan szerencse. Zavartan kezdte biztatni Györgyöt, de az mindig ismételte:

— Határozottan mondta, hogy ne reméljek.

Ó-Buda alól visszafordult a gőzhajó. György szenvedélyesen megölelte Lajost s csaknem futva sietett a gőzhajóra.

Lajos némán és sokáig állt a parton. Szép reménységei foszladoztak szét. Huga jövőjét már biztositottnak hitte s most közte és Máli közt is feltünt egyszerre a szétválasztó mélység. Keserün vádolta Idát, ki oly hamar elfelejtette a nyomort, a kétségbeesést.

Azt hitte, csillapulni fog, de csak ingerültebbé lett és végül érezte, hogy csak huga adhatja meg a magyarázatot, melyre annyira vágyott s melyért oly keserü szemrehányást kell tennie!

Ida a nyitott ablaknál ült a szobában. Lámpa nem volt gyujtva. Csak az esti szürkület homálya borongott a szobában.

— Ah, Ida, mindent tudok. Mit tettél?

Ida fölállt, bátyja elé ment, mind a két kezet vállára tette.

— Ne haragudj rám. Máskép nem tehettem.

A szavak fájó rezgése, mintha a sirás viszhangja kelt volna föl benne; a mély fájdalom, mely oly ünnepélyes tudott lenni, megrenditette a fölingerült embert.

— Te sirtál Ida! Mondd hát, mért tetted?

fejében eddigelé csak 3.793,380 frt 50 krt szereztem be 5% papirjáradék kibocsátása utján, ugy, hogy ha a föntebb jelzett elölegtartozástól eltekintek, még 28.206,619 frt 50 krnyi összeg lesz értékpapirok kibocsátása utján fedezendő. Mivel ezen összeg legalább egy részének beszerzése iránt csak közelebb s valószinüleg még ezen országgyülési időszak tartama alatt fogok intézkedni: csak a kölcsönművelet lebonyolitása után leszek azon helyzetben, hogy arról az 1887. XXXII. t. cz. 3. §-nak megfelelőleg az országgyülésnek jelentést tehessek. Tisztelettel kérem a tisztelt képviselőházat, hogy ezen előleges jelentésemet egyelőre tudomásul venni méltóztassék. Budapesten, 1888. január hó 16-án. *Tisza* Kálmán, s. k. m. pénzügyminiszter.»

A telekkönyvi rendeletek módositása és pótlása fölött tanácskozó értekezlet f. év január 19-én *Teleszky* István államtitkár elnöklete alatt tartott ülésen, melyre szakértők gyanánt *Károlyi* Sándor gróf, *Darányi* Ignácz dr. és *Horváth* Gyula is meghivattak, folytatta az ártérbirtokoknak telekkönyvi kitüntetése és a vizrendezési társulatok kölcsöneinek az ártérbirtokokra való bekebelezése tárgyában az 1886. XXIX. t. cz. 76. §-ának 2. pontja alapján kibocsátandó rendelet tervezetének megvitatását. A tanácskozások főképen azon kérdés körül forogtak, minő jogkövetkezmény tulajdonitandó az említett kölcsönök telekkönyvi bekebelezésének, tekintettel különösen a végrehajtási törvény (1881. VX. törv.-czikk) 189. §. c) pontjának azon rendelkezésére, mely szerint a vizszabályozási tartozásnak az árverés napját megelőzőleg esedékessé vált, de három évnél nem régibb időről hátralékban levő részletei, mint előnyös tételek a jelzálogos hitelezők előtt fizetendők ki az árverésen befolyt vételárból. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a vizrendezési járulékok reáljogi természete épségben tartatván, a még le nem járt részletek viselésére vonatkozó kötelezettség az árverési vevőre menjen át, a lejárt, de három évnél nem régibb részletek számára a végrehajtási törvény fentidézett pontjában biztositott előnyös rangsorozat érintetlenül hagyassék, a három évnél régibb hátralékok pedig ama elsőbbséggel soroztassanak, melylyel a vizrendezési kölcsön zálogjogi bekebelezése bir. A további tanácskozások azon technikai módozatok megállapitására vonatkoztak, melyeknek czélja az ártérbirtokok kitüntetésének és a vizrendezési kölcsönök bekebelezésének telekkönyvi keresztülvitele. Elvi jelentőségü azonban az értekezlet által felvett azon rendelkezés, mely szerint az eljárás közben elkövetett lényegesebb hibák helyrehozatalát a telekkönyvi hatóság a felek meghallgatásával tartozik eszközölni. Ezzel a tárgy kimerittetvén, az ülés véget ért. (O. É.)

A képviselőház közigazgatási bizottsága *Tisza* Lajos gróf elnöklete alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a monarchiánk és Románia közti határrendezés tárgyában kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. *Beksics* Gusztáv a ház igazságügyi bizottságának előadója felolvasván a bizottságnak e javaslatra vonatkozó jelentését, mely a javaslatot köz- és magánjogi szempontból való tüzetes indokolással elfogadásra ajánlja. *Latkóczy* előadó kérdi, hogy az átengedett területeket érdeklő közigazgatási és törvénykezési kérdések miként fognak jövőre elintézést nyerni? *Grünwald* Béla a maga részéről is aggályosnak tartja a miben az igazságügyi bizottság megütközött, hogy a szerződés első czikkében Ausztria-Magyarország mint oly egység szerepel, a melynek határa van. Két önálló államtest egységesitésének ezen alapgondolata s e tekintetben mintegy uj közösügy teremtése oly világosan végig vonul az egész szerződésen, hogy nem lehet helyet adni a feltevésnek, mintha itt egyszerü tévedés forogna fenn. A határigazitásból eredő költségekről szóló azon rendelkezés is, hogy azokat fele részben Ausztria-Magyarország viseli, a közjogunkba ütköző felfogásból ered. Az ilyesmiknek szó nélkül való hagyása igen veszedelmes praeczedens lenne. *Fabiny* miniszter azt hiszi, senkinek sincs kétsége az iránt, hogy a magyar államnak közös határai nincsenek. Készséggel elismeri szóló, hogy az első czikk kifejezése nem korrekt s erre nézve javasol is nyilatkozatot az igazságügyi bizottságának jelentése. De az ügy fontosságánál és sürgősségénél fogva nem véli szóló elodázandónak e fontos kérdés megoldását. A kifogásolt többi kifejezések szóló nézete szerint a mi közjogunkra nézve nem adhatnak kételyekre okot a külföld előtt; szóló tehát arra kéri a bizottságot, érje be az igazságügyi bizottság idevonatkozó előterjesztésével. Az előadónak magánjogi megjegyzésére nézve kéri szóló, hogy a kormány ne köttessék meg semmi irányban. A mennyiben szükséges leend, meg fogja tenni a kellő intézkedéseket. *B. Orczy* miniszter kijelenti, hogy a vegyes bizottságok kinevezésénél a kormány szó alatt nem a külügyminiszterium, mint minket csakis képviselőtestület, hanem azon kormány értetik, melynek hatáskörébe a végrehajtás tartozik. S a költségek viselésére vonatkozó rendelkezés is a monarchia két államu kormányait illeti, mint a melyek egyedül vannak hivatva a végrehajtással járó költségek fedezéséről gondoskodni. *Szederkényi* Nándor konstatálja, hogy itt Magyarország közjogába ütköző okmánynyal állunk szemben. Nem látja be, miért ne szenvedhetne ez ügy elintézése némi késedelmet. Ugy a mint van, lehetetlen e szerződéshez hozzájárulni, ennek elfogadása több lenne a praeczedensnél, a javaslatot visszaadatni javasolja a kormánynak azzal a felhivással, hogy kellő alakban formulázva juttassa a törvényhozás elé. *Tisza* Lajos gróf elnök utalva arra, hogy a szerződés Romániában már el van fogadva, megjegyzi, hogy a mennyiben közjogi aggályok forognak fenn, azok a jelentésbe foglalt nyilatkozat s a házban provokálandó kijelentések által eloszlathatók lesznek. *Kazy* a felmerült aggodalmakat némileg eloszlathatni véli az által, ha a törvényjavaslat első szakaszában, mely még nem foglalja magában a beczikkelyezendő szerződést «az osztrák-magyar monarchia és Románia» kifejezés «az osztrák-magyar monarchia két állama és Románia» kifejezésével cseréltetnék fel. *Beksics* az igazságügyi bizottság előadója kiemeli, hogy egész sora a nemzetközi szerződésnek, melyekben Magyarország állami individualitása teljesen ki van fejezve, átment már a nemzetközi jogba, ezen különben is ideiglenes jellegü szerződésből tehát Magyarország közjogára nézve hátrányos praeczedens nem származhatik. B. *Orczy* miniszter hozzáteszi, hogy a mint a végrehajtás befejeztetett, az eredeti térképekkel együtt beczikkelyezés végett az országgyülés elé fog terjesztetni a határrendezés ügye. *Grünwald* a dolgok jelen állásában legalább annyit óhajt, hogy a törvényjavaslatnak kizárólag tőlünk függő részében oly módositás tétessék, a mely legalább részben eloszlathassa a közjogi aggályokat s e módositás helyes szövegezése czéljából el lenne a tárgyalás halasztandó holnapra. *Perczel* Dezső közjogi állásunk kifejezésére elégnek véli Kazy inditványának elfogadását azon hozzáadással, hogy e módositás a törvényjavaslat czimébe is felvétessék. *Fabiny* miniszter elégségesnek látta volna az igazságügyi bizottság jelentésében taglalt kijelentést, de semhogy e fontos ügy megoldása elodáztassék, ha a többség óhajtja, hozzájárul a czimben és az első szakaszban javasolt módositáshoz. A bizottság elfogadja a módositást. Ezzel a törvényjavaslat ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadtatván, az ülés véget ért.

A zárszámadási bizottság ma délután 5 órakor Rakovszky István elnöklete alatt tartott ülésén mindenekelőtt felvétetett a pénzügyminiszteri tárcza kiadási rovatának tegnap függőben hagyott 13 czime: «épitkezések a mehádiai fürdőnél», hol 79,447 frt 87 kr előirányzat nélküli kiadás fordul elő, melynek indokolására Fejér Miklós miniszteri tanácsos tüzetesen kifejti, hogy szakértők véleményére kellett a történt épitkezéseket illetőleg átalakitásokat elrendelni. Azon tegnap tett észrevételre, hogy a használaton kivül helyezett vascsövek a szabadban, romlásnak kitéve hevernek, megjegyzi, hogy e csövek nem is az állam tulajdonai, hanem a vállalkozóé, ki nem tartja érdemesnek ezek elszállitását. Az épitész tiszteletdija szerződésszerüleg lett kifizetve. Smialovszky, Mikó Árpád, Dégen Gusztáv, Mihályi Péter felszólalásai után a bizottság Fejér miniszteri tanácsos felvilágositásai alapján a tételre nézve a felmentés megadását véleményezi. Következvén a bevételi rész és pedig «rendes bevételek» 1. cz. «*földadó*.» A mutatkozó kevesebb bevétel *Molnár* Viktor előadó felszólalása után indokoltnak mondatik ki. *Mihályi* Péter azonban kéri a behajthatatlan adók leirását, mire Lukács László min. tanácsos megnyugtatólag válaszolja, hogy a leirások folyamatban vannak. *Smialovszky* óhajtaná tudni, mennyire megy az elemi csapások miatt elengedett adók összege? Ezt kitüntetendőnek véli. *Jankovich* oszt. tanácsos és Lukács min. tanácsos megjegyzik, hogy ezek összegeztetnek, ha azonban a bizottság óhajtja, a számvevőszék utján a kormány ezt a törvényhozás tudomására hozhatja *Kapisztory* azt szükségesnek tartja s erre nézve határozati javaslatot óhajtana. *Rakovszky* elnök szerint erre szükség nincs is, a mennyiben a kormány esetről esetre megadja különben is a kivánt felvilágositásokat. Mihályi hozzájárul az elnök nézetéhez, mihez a bizottság is hozzájárul. A 3. 5. 6. czimek alatt előforduló kevesebb kiadások indokoltaknak találtatnak. A vadászati adónál (9. czim.) *Földváry* Miklós igen gyengének tartja az ellenőrzést, ennek tulajdonitja, hogy sokan vadásznak vadász jegy nélkül, minek következménye, hogy az előirányzott összeg be nem folyik. *Amon* Ede a hosszas eljárásnak tulajdonitja, hogy a visszaélések nem büntettetnek, mert a biróság sok tanut kénytelen kihallgatni. *Földváry* megjegyzi, hogy a közigazgatás hatáskörébe tartozik ily kihágások büntetése. *Lukács* min. tanácsos elég erélyesnek tartja az ellenőrzést. *Mikó* és *Mihályi* ugyanily véleményben vannak, sőt Mikó tulszigort lát az ellenőrzésben. *Smialovszky* tulvérmesnek látja az előirányzatot. *Neusiedler* Földváry véleményéhez csatlakozik. A mutatkozó 138,222 frt 12 kr kevesebb bevétel jóváhagyandónak véleményeztetik; 12. czimnél «Késedelmi kamatok» a kevesebb bevétel elfogadtatik. A 13. és 14. czimek észrevétel nélkül fogadtatnak el. A «fogyasztási adóknál» mutatkozó kevesebb bevételek helybenhagyandóknak véleményeztetnek. A jogilletékeknél *Smialovszky* a hátralékokról kimutatás közlését óhajtaná. *Lukács* László miniszteri tanácsos megjegyzi, hogy a zárszámadások ügyében kiküldött enquete albizottsága is foglalkozott a zárszámadások berendezési kérdésével kapcsolatban ezen ügygyel. Az *államjószágoknál* (36. czim) *Molnár* Viktor a kevesebb bevételt (a gödöllői uradalom s a hasonlóképen házilag kezelt rankherlányi fürdőnél) a kedvezőtlen gazdasági viszonyokkal indokolja. A bérleti rendszer mellett kezelt állami birtokok bevétele a bérleti szerződés alapján irányoztatik elő, a mutatkozó kevesebb bevétel annak tulajdonitható ezen jószágoknál, hogy a kezelési év végéig várható eladásokból eredő bérveszteségek fejében levonás nem eszközöltetik. Molnár ezen indokolása folytán a tétel elfogadtatik. A «fémbányászatnál» 38. czim) *Lukács* min. tanácsos megjegyzi, hogy a bányák fenntartása már azért is indokolt, mert számos embernek, családnak nagy vidékeken egyedüli foglalkozását képezi a bányamivelés. A bányák kellő kihasználására, tekintettel a pénzügyi helyzetre, a kormány utalva van. A selmeczi bányánál a deficzit 1887-ben már jóval csekélyebb, remélhető, hogy 1885-ban teljesen elenyészthető lesz. A kevesebb bevétel indokoltnak találtatik. A 41. czim. *Vasművek*: Az előirányzattal szemben 2,727.117 frt 61 kr kevesebb bevétel. *Molnár* Viktor szerint a vaspiaczon beállt nagy árhanyatlás folytán nem lehetett elérni az előirányzott összeget. A gyártás is csökkenhetett, minek folytán a kiadások is apadtak. A jövedelmi hiány évről-évre apad. *Mihályi* Péter konstatálja, hogy a vasipar fejlesztésében füzött remények nem valósultak. *Wodiáner* azt találja, hogy a vevők a gyártott vast a kivánt mennyiségben nem is szerezhetik be. *Lukács* válaszolja, hogy nyersvaseladást az állam nem folytat. Azt maga a kincstár használja fel. A ki ismeri a vaspiacz helyzetét, tudja, hogy — nemcsak nálunk — nagy pangás van. *Kapisztóry* ily pangásra fél század óta nem emlékszik, Wodianernek megjegyzi, hogy a vevő a megrendelést megkaphatja, a vasgyárak a megrendelést könnyen teljesithetik. *Amon* szintén ugy van értesülve, hogy nagy készletek vannak a gyárakban. A gyárak berendezését is kitünőeknek tartja. *Mihályi* irásbeli felvilágositást ohajtana a vasmüvek igazgatósága, illetőleg a minisztériumtól. *Molnár* és *Amon* ezt feleslegesnek találják, mihez a bizottság is hozzá járulván, e tételt helybenhagyandónak találta, *kevesebb bevételek az átmeneti kezelésnél* *Molnár* előadó indokolása után elfogadtatnak. Ezzel a tárcza zárszámadása befejeztetvén, az elnök az ülést 8 órakor berekeszti.

A képviselőház biráló bizottságaiból.

A székesfejérvári választás.

Nagy érdeklődés mellett indult meg ma a tárgyalás a székesfehérvári választás ügyében a képviselőház harmadik biráló bizottsága előtt, mely november 29-én tartott ülésében halasztást engedélyezve, a folytatólagos tárgyalast a mai napra tüzte ki. *Vargics* Imre elnöklete alatt, megjelentek a bizottság tagjai közül Unger Alajos, Rácz Athanáz, Gergely Tivadar, Hannibál József és Jellinek Arthur előadó. A kérvényezők képviseletében dr. *Környey* Ede ügyvéd jelenik meg, a választást dr. *Nagy* Dezső budapesti ügyvéd védelmezi, védőtársa *Tóth* Arthur, a székesfejérvári függetlenségi és 48-as párt elnöke.

Vargics Imre konstatálván a bizottság határozatképességét, megnyitja a tárgyalást.

Nagy Dezső, mielőtt az érdemleges tárgyalás megkezdetnék, három okmányt mutat be uj bizonyiték gyanánt. *Az elnök* a tárgyalás sorára utasitja az uj bizonyitékok előterjesztését. Ezután megkezdődik az érdemleges tárgyalás s a kérvényezők képviselője Környey Ede ügyvéd terjeszti elő beszédét. Konstatálja, hogy a kérvény petituma a választási törvény ama szakaszára van alapitva, mely kimondja, hogy az választható, a ki választó. A bizottság feladata lesz megállapitani azt, hogy gr. Károlyi Gábor fel volt-e véve valamely érvényes választási lisztában. Majd ismétli a kérvény bizonyitékait, tololvassa ifju Felmayer István nyilatkozatát, mely 1887. jan. 8. kelettel a legnagyobb határozottsággal állitja, hogy gr. Károlyi Gábor nem bir választási joggal és igy nem választható, végül pedig 1000 frtot igér jótékonyczélra, ha valaki bebizonyitja, hogy gr. Károlyi Gábor 1887-re érvényes választói jegyzékbe fel van véve. Majd felolvassa Eötvös Károlynak Tóth Arthur függ. pártelnökhöz intézett sürgönyét, melyben kijelenti, hogy tudomása szerint gr. Károlyi Gábor választó és igy választható. Ezután gr. Károlyi Gábornak a székesfejérvári választókhoz intézett nyilt levelének felolvasására keriti a sort, melyben kijelenti, hogy az esetben, ha megválasztatnék s a biráló bizottság nem igazolná, jótékonyczélra 2000 frtot ajánl fel. A közönség derültsége között fejtegeti, hogy gr. Károlyi Gábor és Eötvös Károly ejtették tévedésbe a székesfejérvári választókat, midőn ezek 802-en rászavaztak gróf Károlyi Gáborra s ildomosnak tartotta volna gr. Károlyi Gábortól, ha a kérvény benyujtása után egyenesen kijelentette volna, hogy a mandátum őt nem illeti meg. Felveti a kérdést, hogy ki tartozik bizonyitani azt, hogy gr. Károlyi Gábor bir választó joggal, majd sorra veszi az előzetes tárgyaláson már bemutatott bizonyitványokat s bizonyitja, hogy a régi jog nem adja meg gróf Károlyi Gábornak a választási jogot. Végül összefoglalja az elmondottakat, ujból hangsulyozza, hogy gr. Károlyi Gábor nem lévén választó, nem volt megválasztható. Kéri, hogy az 1887. junius 17-én megejtett székesfejérvári választás megsemmisittessék, illetőleg gróf Károlyi Gábor választása semmisnek mondassék ki, esetleg a 93. §. értelmében a vizsgálat rendeltessék el.

Nagy Dezső dr. mindenek előtt a fogalomzavart kivánja szétoszlatni s megjegyzi, hogy ildom és tisztesség tekintetében gr. Károlyi Gábor nem fogad el utasitásokat kérvényezőktől. Kérvényezők kétféle kérelmet terjesztettek elő s ez az, hogy mondassék ki semmisnek s másodszor gr. Károlyi Gábor tiltassék el attól, hogy valahol felléphessen. Az első kérés időelőtti, a második lehetetlen. Arról van szó, hogy a legősibb magyar mágnás család egyik tisztességes, mocsoktalan tagja bir-e azzal a joggal, a mivel Magyarországon egy millió kétszázezer ember. Sajnálja, hogy az ősi koronázó városban 10 magyar akadt ilyen kérelem előterjesztésére. Erősen aposztrofálja a kérvényezők bizonyitási módját s részletezi a Felmayer-féle plakátot, majd az ezer forintos fogadást. Eötvös Károly nyilatkozatából is szánalmas következtetést vonnak le kérvényezők. Reflektál a többi bemutatott bizonyitványokra s vitatja, hogy ezek komolyan számbavehetők volnának.

Produkálja a főváros 1867. évben kelt bizonyitványát, melyben az van igazolva, hogy a gr. Károlyi családból a belvárosi választók között csak ketten vannak felvéve s kérdi, hogy elég lett volna-e abban az időben ez a bizonyitvány arra, hogy a Károlyi családnak csak két tagja birt választójoggal. Szépen vezeti le, hogy kérvényezők theoriája mily lehetetlenségekre vezet. Vitatja, hogy a régi jog alapja megadja a gyakorlatot s felmutatja Csurgó község hiteles alakban kiadott bizonyitványát, melyben meg ven állapitva, hogy gr. Károlyi Gábár 1867—68—69-ben *a régi jog alapján* be volt vezetve a választók jegyzékébe. A választási törvény egyes szakaszait veszi sorra s megállapitja, hogy hivatalból kötelessége összeirni a választókat a küldöttségeknek. Igy csak a fegyelmi hatóság elé tartozik, ha kötelességmulasztás történt.

Majd magasabb szempontokból fejtegeti a kérdést s igen szépen fejtegeti, hogy a politikai jogoknál nem a megszoritás, hanem a kiterjesztés felé kell törekedni s lendületes beszédét azzal végzi, hogy kéri gr. Károlyi Gábort Székesfejérvár igazolt képviselőjének kimondani. A beszéd nagy hatással volt a közönségre, ugy hogy az zajos éljenzésben tört ki, mely elnöki figyelmeztetést vont maga után.

Tóth Arthur szól ezután, kerekded, csinos beszédében csatlakozik védőtársa indokaihoz és inkább a székesfehérvári helyi viszonyokról szól, melyek azt kivánnák, hogy a város ne tétessék ki uj választásnak. Végül kijelenti, hogy Székesfehérvárott Károlyi Gábort százszor is megválasztanák egymásután.

Környey Edére került ezután a szólás sora. Reflektál a védő által bemutatott okmányokra s azokkal nem látja bizonyitva gr. Károlyi Gábor választói jogának épségét, mert azok csak a jogczimet állapitják meg. Fentartja a kérvény petitumát és kéri a választás megsemmisitését.

Nagy Dezső dr. ezután röviden kiván szólni s még egyszer sorra czáfolja ellenfele érveit s apellál a bizottság igazságérzékére.

Ezzel véget ért a tárgyalás és a bizottság a határozat meghozatala végett visszavonul.

Félórai tanácskozás utan *Vargics* elnök kihirdette az itéletet a következőkben.

Az 1887. junius 17-én Székesfehérvárott megejtett képviselőválasztás érvényben tartása mellett Károlyi Gábor gróf végleg igazolt képviselőnek jelentetik ki. (Lelkes éljenzés.)

Az indokok a következők: A negativ alapon benyujtott kérvény alapján a birálóbizottság csakis igenleges itéletet mondhat, mert nemleges itélet meghozatalára nézve az előleges vizsgálat megejtése lenne szükséges. Ez azonban feltételezi azt, hogy a házszabályok 66. §-ának c) pontja értelmében *indokolt kételyek* forogjanak fenn arra nézve, hogy a megtámadott képviselő megválasztási jogosultsággal nem birt. A kérvényhez csatolt 1. sz. alatti melléklet egyátalában okmánynak nem volt tekinthető, mert az egy egyszerü nyomtatvány, melyben hivatkozás történik egy a választási aktuson kivül álló egyénnek Eötvös Károlynak nyilatkozatára, a melyben állittatik, hogy gróf Károlyi választói jogosultsággal bir. A másik Felmayer felhivása, a mely szintén nyomtatványban van mellékelve, a házszabályok értelmében bizonyitó erővel biró okmánynak nem tekinthető, ugyszintén a harmadik számu nyilt levél sem.

Ezeknek kapcsán, miután a megtámadott képviselő védője itt kijelentette, hogy védencze *Károlyi* Gábor gróf 1869-ben fel volt véve a csurgói névjegyzékbe, és ezen állitását kérvényezők védője tagadásba nem vette, és miután a biráló-bizottság *a politikai jogok és jogosultság tekintetében inkább tekinti magát hivatottnak szélesebb körben megállapitani nézetét*, mintsem a jogok megszoritásával itéletet hozni és oly indokolt kétely védelme nem merül fel, melynél fogva a vizsgálatot elrendelni kellett volna: a birálóbizottság a választás érvényben tartása mellett Károlyi Gábor grófot végleg igazolt képviselőnek jelenti ki. *(Hosszantartó éljenzés.)* A költségek kölcsönösen megszüntettetnek.

A bizottság ülésén nagyszámu hallgatóság volt jelen. A fehérmegyei képviselők teljes számban hallgatták végig a tanácskozást.

A körösbányai választás.

A képviselőház első biráló bizottsága Busbach Péter elnöklete alatt tartott mai ülésében vette tárgyalás alá Török Zoltán bizottsági tagnak, mint a Hunyadmegye *kőrősbányai* kerületében megválasztott Hollaky Imre választási ügyében a ház által kiküldött vizsgáló biztosnak jelentését. A választás védőjeként *Sik* Sándor ügyvéd, a választás megsemmisitéseért kérvényezők képviseletében *Spett* Vincze ügyvéd jelent meg.

Felolvastatván a vizsgálati jegyzőkönyvek, *Sik* Sándor kérdi, van-e tudomása előadónak arról, hogy egyik községben a román lelkész az egyházból való kiátkozással fenyegette a tanukat, a kik nem ugy vallanak, a mint ő kivánja?

Török előadó válaszolja, hogy van arról tudomása s a mely esetekben a tanuvallomás befolyásával tudomást nyert, meg is tette a szükséges intézkedéseket:

Spett, a kérvényezők képviselője, a tanuk egy részének vallomásából s a tényekből kétségtelenül igazoltnak látja ama vád alaposságát, hogy a választás nem rendeltetett el 8 s a szavazás nem kezdetett meg 9 órakor. A választási elnök akként nyilatkozott a választók előtt, hogy hiában szavaznak Trutiára, érvénytelen lesz szavazatuk. Az alelnök már egyenesen semmiseknek jelentette ki előre az ily szavazatokat. Két halottlevéllel három hamis szavazat van igazolva, hogy jelen nem lévők is szavaztak. A szavazási sorrendre nézve közzétett hirdetmény mindannyiszor, valahányszor Trutiapártiak jelentkeztek, mellőztetett; 123 tanu hit alatt vallja, hogy ekként nem szavazhatott, s minthogy Hollakynak csak 85 szótöbbsége volt, már ez magában meghamisitá a választás eredményét. Kétségtelen, hogy a záróra is hibásan volt kitüzve. Mindezek alapján szóló a választás megsemmisitését s Hollakyt s a választási elnököt a költségekben egyetemlegesen elmarasztaltatni kéri.

Sik Sándor a választás védője kiemeli, hogy e választásnál a vallási s nemzetiségi fanatizmus egyesült, s a lelkészek nemcsak a választásnál, a vizsgálatnál is a vallási s nemzetiségi kényszerrel erőltették a népet arra, hogy parancsuk szerint valljanak. De bár a nép valósággal fanatizálva lett s bár a vizsgálat a leglelkiismeretesebben volt vezetve, összeomlott a vádak tartalma. 11 tanu, az összes tanuk tulnyomó többsége hit alatt azt vallja, hogy a választás pontban 8 órakor rendeltetett el. A vizsgálat által konstatált választási elnöki nyilatkozat ugy szól, hogy az elnök egyéni véleménye szerint Trutia nem lévén választó, nem is választható; a vélemény szabadsága pedig a hivatalos személyt is megilleti. Döntő e vádpontra nézve az, vajjon e kijelentés tényleg elriasztott-e választókat a szavazástól. Már pedig a tanuk közül egy sem vallotta, hogy e kijelentés miatt nem szavazott Trutiára. Az előadó jelentése szerint egy tanu sem igazolta azt, hogy a szavazási sorrend meg lett volna változtatva még pedig éppen pártczélokból. Az lett volna törvényellenesség, ha az elnök megengedte volna, hogy akkor is szavazzanak választók, a mikor nem került rájuk a sor. Számos tanu világosan vallja, hogy azért lettek visszautasitva, mert nem kellő időben jelentkeztek; felkérették, hogy várakozzanak, de nem tették. A mások nevében szavazók iránti vád szerint öt szavazat esett áldozatul; még ha megengedné is szóló ezt, a tényleges eredmény nem lenne általa alterálva s igy a házszabályok szerint e vádnak mi sulya sincs. Ha a záróra egyik küldöttségnél fél órával több volt, ez csak kedvezmény lehetett a Trutia-pártra nézve is; nem ok tehát

---

Bátyjára borult, zokogott.

— Megbántad! — kiáltott Lajos. — Akkor rögtön megyek György után, visszahozom Málit is. Nem találtad föl magadat, vagy György meglepett? Talán hevesen nyilatkozott s te meg sem gondoltad, hogy nem huzódozni kell, hanem minden kitérő szó határozat. György rontotta el.... Oh hát beszélj!

— György elhatározottan szólt, nyiltan, félreismerhetetlenül, a mint egy becsületes férfihoz illik, a ki érzi, a mit mond.

— Oh, bizony becsületes, bizony derék ember! — vágott közbe Lajos, ki huga hangjából annyi érzést olvasott ki. — És szeret is téged. Látnád csak, mennyire össze van zuzva.

— Én is határozottan szóltam — folytatta Ida. — Előre tudtam, hogy be fog következni; jól éreztem, hogy szeret. Meggondoltam határozatomat, mindent meggondoltam!

Ida szavát elfojtotta a zokogás. Lajos megczirógatta a haját.

— És még sem azt mondtad neki, a mit meggondoltál.

— Csak is azt, hogy nem lehetek a felesége.

Lajos fölkiáltott s hugától elfordulva járt-kelt a szobában.

— Ha még nem volna is oly derék ember, jobban eszedbe vehetted volna helyzetedet.

— Ida az ablakhoz ment s oda támaszkodott mellé.

— Elszakitottál engem is Málitól.

— Azt is meggondoltam.

Heves, dobogó léptekkel tovább mérte a szoba padlóját Lajos. Egyszer oda lépett Idához.

— Szeretsz valakit?

— Senkit!

— Titkod van, Ida. Az ég ne büntessen érte.

Ida nézte a kigyulni kezdő halvány csillagokat. Az ó-budai templomból az esteli harang szavát áthozta a szél s lelkében azzal társalgott, összekulcsolt kézzel, lehajtott fővel.

XIII.

«Kedves barátom! Ha ön elmenne a közoktatásügy miniszteriumba, a nyolczadik ügyosztályban a hivatalos órák alatt, saját érdekében ott közlendők várnak rá. *Jánosdai* László.»

— Valamihez jutok! — kiáltott Tatai Lajos, a mint egy névjegy hátára irt eme sorokat olvasta.

Megörült neki. A hivataloknak meg van az a természetük, hogy kezdetben mindenki jót vár tőlük s csak azután látja be, hogy valakinek a kezébe jutott, a ki vagy lusta, vagy ostoba, dolgozni nem tud s egy csomó emberre van szüksége, a kiknek mindnek egy rejtélyes hatalmasságért is kell dolgozni, ideiglenesen bár, de ez nem az emberi élethez és vágyakhoz mért időt fejez ki, hanem az örökkévalóságból is néhány pillanatot. Vagy ugy látja, hogy holmi nagyszájuak tették rá kezét, kik igéreteket, előmenetelt harsogtatnak, de összes törekvésük, hogy javabeli erőket fogdosnak az élet országutján s hivatali méltóságok reményében füzzék szijakra, mikor pedig már a boldogtalanok eltékozolták az ifjuság aranyát, azt mondják nekik: ha nem tetszik, pusztuljatok!

Lajos kissé megremegett, mikor oly közel állott előtte a lehetőség, hogy a modern világ rettenetes szörnyének, az Államnak áldozza föl magát, mely tiz vagy tizenkét emberből áll, a kik önmagokért remegnek, ezreknek és ezreknek parancsolnak, s azok verejtékén, képességén és ostobaságán tartják fent magukat.

— Eh Istenem! Nem a magam fejével fogok gondolkozni, s azért kikapom minden hónap elején az apró krajczárkákat Lássuk, hogy mit kinálnak.

E szép országnak vannak bizonyos részei, megyék, biróságok, közigazgatási kerületek, völgyek és hegyek, melyek az állami hyerarchiában épen olyanok, mint az egyházi hyerárchiában bizonyos kolostorok, plébániák, a hová egyszer ha valaki bejut, ott neki a legjobb helye van, csakhogy nem a maga saját felfogása szerint.

Hát valami közalapitványi birtok, ott messze észak felé, a hová való fegyencz most épen nincs, a hová nem kinálkozik senki — ott Tatai Lajos elfoglalhatja helyét valakinek, a ki már tnlélte 80-dik évét — a mi mutatja, hogy ott meg lehet ám élni sokáig. — s a kiröl annyira megfeledkeztek, hogy nyugdijazása sem jutott eszébe senkinek. Végre meghalt. Elfoglalhatja ezt a helyet. Aldott vidék, a hol az ős természet táplálja az embereket. Ott költeni sem lehet, legfeljebb fuvarbérre, ha már épen a legközelebbi városkát nagyon akarja látni. Elfoglalhatja rögtön. A vidék fotografiáit is megnézheti, az országos kiállitásra gyüjtötték össze.

Nagyon regényes fotografiák voltak. Megmutatták neki rajta azt a helyet is, a hol lakni fog. Körülte fenyvesek, fölötte havasok. Kitünő vadászatokat szoktak ott tartani s egyszer hiuzt is lőttek. Hat mértföldnyire a legközelebbi város, régi jó magyar mértföldet értve és tüskén-bokron keresztül. Az utakon valamivel messzebb.

Ott nincs fényüzés, ott tönkre nem mennek az emberek, csak egy porosz konzorczium ment tönkre, a melyik 17 krajczárjával összevásárolta ölét a fának, mind azt a rengeteg mennyiséget, a mely nem kellett senkinek. Mire aztán leszállitotta a legközelebbi folyóig, a honnan már le lehetett volna usztatni, akkorra többe volt neki, mint a mennyit a folyó partján valamelyik fapiaczon megkaphatott volna.

Tatai Lajos azt gondolta, hogy ezt nagyon jó lesz megfontolni. Annyi bizonyos, hogy független állás, talán nincs is hozzá hasonló.

— Mi lenne ott Idából?

Jánosdai László bizalmasan egy államtitkot sugott meg Lajosnak. Nem olyan elhagyott hely az, csak látszik. Jövő esztendőre megkezdik ott épiteni a strategiai vasutat; akkor nevezetes pont lesz és fontos állás a Tataié. A most nem értékesithető kincsek bőség szaruja rögtön megnyilik. Jól meggondolja ezt Tatai Lajos. Sokkal biztosabb ott a jövője, mint ő nála. Ő különben nagyon örvendene, ha ily jeles képességet állandón magához lánczolhatna, de a lelkiismeretének is be akar számolni, hogy nem ront meg egy szép jövendőt.

A szép jövendőről, mely nem egészen biztos ő méltósága mellett, Tatai Lajos nem most hallott először. Ugy tetszett neki, hogy Jánosdait legkevésbbé sem fogja megszomoritani hü titkárjának elválása.

— Ida hugomra gondolok — szólt habozva Tatai.

— Oh bizonyára férjhez fog menni ott is.

Lajost ez nem tudta megnyugtatni s nagyon távol érezte magát gondolatban is a regényes vidéktől. Idának nem is szólt a váratlan szerencséről. György elutasitása óta különben is hidegség fért közéjök.

Jánosdai szemrehányólag támadta meg méltóságos barátját, ki Lajosnak állást juttatott.

— Tavaly egy vén gazdatisztet ajánlottam, bizonyosan arra gondoltál. Azóta már jó helyen van az. Most egy nagyon kitünő fiatal ember számára kértem grácziádat, méltóságos barátom.

— Az bizony meglehet, hogy a gazdatisztre gondoltam. Hát majd elkezdek még keresgetni az üres helyek közt. Mindenikre akad vagy száz kitünő képesség, jó erős ajánlattal. Fordulj te vissza édes barátom megint az igazságügyihez.

A képviselő ur bosszankodott magában.

— Az a fiu egészen a fejemre nő.

. . . .

Őszi este van, barátságos és szellős. A kert fáiról már sárga levelek hullanak. A virágos ágyakból magvas szárak nyulnak föl. A férfi és a nő lábai alatt, kik ott sétálnak a kert keskeny utain, megroppan a száraz levél és galy.

Beszélgetnek együtt, de közte nagy szüneteket tartanak.

— Kegyed itt marad, — szól a férfi, — Talán valami előkelő családnál, mint házi kisasszony, a kinek rögtön utazni kell a családdal, Olaszországba, Francziaországba, a hová kegyed akarja.

— Én máshová szeretnék menni. Arra az elhagyatott helyre.

— Kegyed is azt mondja, hogy elhagyatott. Honnan tudja?

— Megnéztem a mappán és kikerestem leirását egy földrajzi könyvben. Én ott vágyom élni.

— El akar távozni én tőlem, minél messzibbre. Soha egy meleg szava sincs számomra. Én igérek gazdagságot, fényes életet, de mindig csak a fejét rázza; most pedig el akar menni a medvék közé. Ha nem ismerném, azt mondanám, hogy ez romantika, de mivel ismerem, azt mondom, hogy ez csak egy megrögzött gondolat. Kegyednek a nagyvilágban a helye. Ha majd egyszer szabadnak érzi magát és én is mennyire vágyom arra! — majd akkor megszereti az életet. Lesem ezt az alkalmat perczről-perczre, türelmetlenül számitom, hogy mikor következik be már.

A nő nem válaszolt semmit, s néhány pillanatig a férfi is elhallgatott. De ismét ujra kezdte.

— Én követni fogom. Ha eltávozik, utána megyek.

— Egy kissé elrejtem magam, és az alatt jobban meggondolja, hogy mit tegyen.

— Fél bátyjától?

A nő hallgatott.

— Sokat gondolkoztam, — hogy mit tegyek jövője érdekében, — folytatta a férfi. — Valamire való hivatalos állásba nehéz azonnal belejutni. Azonkivül a fiu makacs és fürkésző. Ám jól van! Az állás, a mit kapott, nem tetszik neki. Gondoljunk más módot, hogy segitsünk rajta. Kegyed tudja, hogy az áldozatoktól nem riadok vissza. Csakhogy kegyed azt kivánja, hogy ne legyen feltünő, hogy gyanutlan magyarázattal kaphassa. Nincs valami rokon, a kinek a nevében lehetne? ... Egy csinos falusi jószág... Hanem kegyed természetesen nem megy oda. Végre is, Amerikában lehet elég nagybácsit találni, a kitől örökséget szállitanak az ujvilágba. Ez lesz a legjobb. Csak hivatalos iratokkal ne kivánná magyarázni. Megpróbálok valami ilyesmit is szerezni.

A férfi csakugyan kezdte boncolgatni ezt a tervet, hogyan lehetne azt valószinüvé tenni. Ártatlan hamisitás sem volna vétek.

— Se ő, se kegyed nem megy a medvék közzé. Ez lesz a legjobb. A fiunak ugyis legtöbb hajlama a gazdálkodáshoz, azonkivül, hogy gyanakodó és fellengző. Megkapja a newyorki vagy san-franciskoi nagybácsi örökségét, szépen fölveszi egy bankárnál. Tanácscsal szolgálok neki, jutányos birtokot ajánlok. Esztendő alatt meg is házasodik. Nos, édesem, megegyezünk? Különben nem is kérdem kegyedet, hanem igy teszek.

— Segitsen ön bátyámon! — ezt kértem öntől mindig.

(Folytatása következik.)

EGY HALOTT TÖRTÉNETE.

— REGÉNY. —

45

Irta: MARIA CORELLI.

MÁSODIK RÉSZ.

— Hogy érted ezt, *amor mio*? kérdé a leggyöngédebb hangon.

Oh egek, milyen jól ismertem ezt a gyöngéd, bűvös hangot, hányszor fosztott az meg erőmtől, mint hajdan a mesés szirének danája vészbe sodorta a figyelő hajósokat!

— Ugy, édesem, hogy tökéletesen más emberré tettél, suttogám szenvedélyesen. — Öregnek látszottam: a te kedvedért ma fiatal leszek ismét, meghült, meglassudott vérem ismét gyors lüktetésü lesz és forró, mint a láva — a te kedvedért! rég eltemetett multam egész erejével támad fel — a te kedvedért! A te kedvedért olyan szerelmesed leszek, s a milyen talán még soha egy asszonynak sem volt s nem is lesz!

Nina közelebb simult hozzám. Szavaim tetszettek neki. A kincsvágy után legfőbb gyönyöre abban telt, hogy szenvedélyre gerjeszsze a férfiakat. Párducztermészet: felfalni, de előbb játszani az áldozattal, mely nem menekülhet körmei közül. Nem volt ebben a részben kivételes nő — sokan lehetnek ilyenek.

A mint a zene üteme ismét lassubbá és halkabbá lett, mig végre egészen elhalt, visszavezettem nömet székéhez s rábiztam egy kiváló római herczegre, kinek a legközelebbi tánczra igérkezett oda. Azután észrevétlenül kiosontam a teremből, hogy Vincenzo felöl tudakozódjam. Vincenzo már elment. Egy pinczér, a ki barátja volt, kikisérte a vasuthoz s látta felülni az Avellinoba menő vonatra. Távozás előtt Vincenzo benézett volt a tánczterembe s látta, mint álltam föl nömmel a keringőhöz, azután pedig «könnyes szemmel», igy beszélte a vasutról visszajött pinczér, könnyes szemmel indult el, a nélkül hogy nekem köszönni mert volna.

Természetesen nyájas egykedvüséggel hallgattam ezt az elbeszélést, de szivemben hirtelen ürességet, különös, borus elhagyottságot éreztem. Mig hü szolgám mellettem volt, tudtam, hogy barát van közelemben, mert barátom volt ő a maga alázatos, tolakodástól ment modorában. De most már egyedül voltam — egyes-egyedül — senki sem volt mellettem, a ki megakadályozhatott volna tervem végrehajtásában, vagy tudomást szerezhetett volna róla.

Ugy éreztem, mintha el volnék szigetelve az emberiségtől, külön rekesztve áldozatommal együtt olyan helyre, mely távol van a világtól s a hol csak a teremtő fürkésző szeme láthat meg. Csak ő, meg én, meg az isten — ez a három létezett rám nézve az egész világegyetemben s hármunk közt kell vala végbemenni az igazságszolgáltatásnak.

Gondolatokba mélyedten, lesütött szemmel tértem vissza a tánczterembe. Az ajtóban egy fiatal leány állt elém — egyetlen gyermeke egy előkelő nápolyi családnak. Tiszta fehérbe volt öltözve, hamvas hajában fehér virágokkal s gödrös orczácskája csakugy sugárzott az örömtől. Megtestesült képe a tavasznak.

Némi félénkséggel bár, de gyermekes nyiltsággal szólitott meg:

— Nem felséges ez? Ugy tetszik, mintha Tündérországban volnék!... Tudja-e, hogy ez az első bálom?

Bágyadtan mosolyogtam.

— Valóban? És boldognak érzi magát?

— Oh, kimondhatatlanul! Szinte azt kivánom, hogy örökké tartson!... És — nem különös-e? — ma reggelig nem is tudtam, hogy szép vagyok!

A legártatlanabb egyszerüséggel mondta ezt és elégült mosoly sugárzott bájos arczáról. Hideg fürkésző pillantással néztem reá.

— Ah! és valaki megmondta?

Elpirult s kissé önhitten nevetett.

— Igen; Majano herczeg... Oh, ő sokkal nemesebb, semhogy olyat mondana, a mi nem igaz. Igy hát csakugyan annak kell lennem, a minek ő mondott: «*la piu bella donzella*» — nemde?

Megérintettem a fehér virágokat, melyek keblén pihentek.

— Tekintsen a virágaira, gyermek, mondám komolyan. Nézze, mint kezdenek fonnyadni ebben a melegben. Szegény kis virágok! Milyen jól éreznék magukat, ha ismét ott lehetnének hüvös helyükön, a nedves moh közt, piczi harangjaikat a vidám, üde szellőben lengetve!... Azt hiszi, hogy most fölelevenednének az ön Majano herczege kedvéért, ha azt mondaná nekik, hogy szépek?... Pedig igy van

arra, hogy ez alapon a megsemmisitést kérvényezzék. Még ha egyes törvénytelenségek előfordultak volna is, a mit szóló nem ismer be, ezek nem lehettek befolyással a választás eredményére, miért is szóló annak megerősitését kéri.

Spett kiemeli, hogy Trutia működése a mult országgyülésén kizárja azt, hogy ő nemzetiségi izgatások tárgya lehetett volna. A választási elnök s alelnök nyilatkozatait nem lehet pusztán egyéni vélemény kifejezésének tekinteni. A záróra törvényellenes kitüzése nem lehet lényegtelen dolog, főleg akkor, midőn 123 szavazó tényleg meg lett gátolva a szavazásban.

Busbach elnök még megjegyzi, hogy Trutia nem volt nemzetiségi izgatással vádolva.

Sik a maga részéről is kijelenti, hogy az általa mondottak egyáltalában nem vonatkoznak Trutia személyére.

Ezzel a tárgyalás befejeztetvén, a bizottság itélethozatalra visszavonult.

Másfél órai tanácskozás után Busbach elnök a következő itéletet hirdette ki:

«*A bizottság Hollaky Imre választását igazolandónak s érvényesnek mondja ki.*»

Az indokolásból közöljük a következőket:

A választás megkezdésére nézve felhozott vád nem lett döntő bizonyitékkal igazolva. Az elnök nyilatkozata bizonyos körülmények közt hátrányokat idézhetett volna elő, de egy adat sem bizonyitotta a vizsgálat során, hogy ez tényleg megtörtént. A szavazás sorrendjére nézve nem lett igazolva, hogy Trutia hátrányára meg lett változtatva. 5 szavazattal nem biró egyén mások nevében szavazott; de ez a választás eredményére nézve közönyös volt. Hogy törvényellenes eljárás utján 149 választó fosztatott volna meg szavazói jogától, az nem történt meg; az illetők nem kellő időben voltak a választás szinhelyén, hogy érvényesithették volna szavazatukat s igy a hátrányt ők maguk okozták. A záróra kétségtelenül változtatást szenvedett. De hogy ebből a Trutia-pártra nézve bármi hátrány következett volna, nem igazoltatott. A felek képviselői által felszámitott költségeket a bizottság kölcsönösen megszünteti, a vizsgálati költséget a bizottság 509 frt 64 krban állapitja meg s azt a felek közösen viselendik.

Ezzel az ülés véget ért.

VIDÉK.

* **Baja város** közönsége, mint nekünk irják, helypénzszedési jogot 3 évre évi 4845 frt haszonért Schön Antalnak, a dunai oldalon felállitott vámsorompónál a vámszedési jogot 3 évre 3051 frt évi haszonbérért Berger Zsigmondnak, s a következetvámszedési jogot szintén 3 évre évi 15,201 frtért Athanaczkovits Lázár bajai lakosoknak engedélyezte.

* **A nagy-kanizsai** képviselőválasztás ellen elrendelt, s még mult évi november hó folyamán megkezdett vizsgálat befejezést nyer. Dr. Krajtsik Ferencz orsz. képviselő nemsokára a képviselőháznak heteljeszti a vizsgálat eredményéről szóló jelentését. Az illetékes biráló bizottság alkalmasint február közepén fog dönteni a választás ügyében.

Az orosz készülődések és a diplomácziai helyzet.

— jan. 20.

A *czárnak* a moszkvai kormányzóhoz, Dolgorukov herczeghez, válaszul emennek ujévi üdvözletére intézett reskriptumát, melynek valódisága iránt kételyek támadtak, a *Moszkovszkija Vjedomoszti* szó szerint közli. A január 14-ikén Péterváron kelt levél igy hangzik: «Vladimir Andrejevics herczeg! Kellemesen érint, hogy az ön ujévi szerencsekivánatában ezuttal is Moszkva szavát és jó kivánatait hallom, mert azok Oroszország szivéből jönnek. Nem kételkedem az orosz érzés őszinteségében, melyből azok fakadnak s meg vagyok győződve, hogy egész Oroszország fohászkodik e napon velem együtt az istenhez, hogy erőnket a rend szilárditására, mely a valláson és jogon nyugszik s a nép jóllétének gyarapitására irányozzuk. E czélra irányozvák összes óhajaim, *ama biztos reményben, hogy a béke, a melylyel benniünket a gondviselés megáld, a most kezdődő évben és a jövő években is meg fogja nekünk engedni*, hogy a birodalom minden erejét s hü fiái minden erőfeszitését a belső haladás ügyének szenteljük. Fogadja stb. *Sándor.*»

Hogy ez a reskriptum nem tette meg azt a hatást az európai közvéleményre, a minőt egy fejedelmi nyilatkozattól várni lehetne, azt már ismételten konstatáltuk. A katonai helyzet eltagadhatatlanul megvan s abból Oroszországnak a szándéka sokkal világosabban és kétségtelenebbül világlik ki, mint a czár «remény»-eiből. Ép ez okból van nagy fontossága a *Militär-Wochenblatt* multkori czikkének, mely alaposan megczáfolta a *Ruszkij Invalid* ferditett adatait. A félhivatalos *Berliner Politische Nachrichten* meg is jegyzi: «A német szakközlöny számadatai meggyőző világossággal mutatják ki, hogy hol keresendő és található a katonai egyensuly megzavarása keleti határunkon, hol sokasodnak az Európában uralkodó válság külső tünetei s kényszeritik a szomszédnépeket arra, hogy vigyázatosak legyenek». — A német katonai szaklap czikke, mint *Pétervárról* jámbor képpel jelentik, az *orosz körökben nem tett kedvező benyomást.* Hiszen nem is volt az arra szánva; épen ellenkezőleg: meghazudtolta azt, a mit az «orosz körök» erőnek erejével igaz gyanánt akartak elfogadni és elfogadtatni. A kellemetlen benyomás tehát nagyon érthető és természetes. Csak az a kérdés, hogy mit szólnak majd a lapok a Ruszkij Invalid hazugságban maradásához s kivonják-e ebből azt a konzekvenciát, hogy Oroszország és csakis Oroszország az, mely a békét — a czár minden reménye daczára — fenyegeti. Eddigelé meg egy orosz lap sem nyilatkozott.

A belgrádi *Vidolo* polemizál az orosz lapok amaz állitása ellen, hogy Riszticset az osztrák-magyar kormány buktatta meg és a Balkán-félszigeten az orosz befolyást Ausztria-Magyarország turta ki. A Vidolo igy ir:

Riszticset a saját tehetetlensége és a liberális párt gyengesége buktatta meg, mert ezek következtében nem tudott magának többséget teremteni. Bukása előrelátható volt s nem is volt semmiféle külső hatása. Riszticsben még a minisztertársai se biztak, mert mind az orruknál akarta vezetni, a mivel aztán a saját bukását idézte elő. Oroszország befolyása a Balkán-félszigeten, különösen pedig Szerbiában azért szünt meg, mert Oroszország a Balkán-félszigeten olyan érdekeket akart érvényesiteni, a melyek a Balkán népek érdekeivel ellenkeznek, és mert a «pánszláv eszmék» álarcza alatt a nagy orosz tervek elérésére törekedett. Oroszország a Balkánállamok politikáját szolgailag alá akarta rendelni az orosz politikának, s nem gondolta meg, hogy ezek a pánszláv czélok javára nem mondanak le önrendelkezési jogukról, mert a Balkán népekben sokkal jobban ki van fejlődve a nemzetiség érzete, semhogy azt könnyelmüen feladják. E «pánszláv eszméknek» Szerbiában csak két szószólója volt: Risztics és Mihály metropolita, s ezeket honárulóknak is bélyegezték. Oroszország befolyása Szerbiában honáruláson a apult s igy nem is lehetett tartós. *Oroszországnak ma kevesebb befolyása van Szerbiában, mint hat évvel ezelőtt volt, s sohase juthat többé érvényre*, mert Oroszország nem akarja megérteni, hogy a Balkán népek nem azért vannak a világon, hogy a nagy orosz érdekek kedvéért feláldozzák saját politikai létüket. Ezek amaz okok, melyek a Balkánon és Szerbiában megtörték Oroszország befolyását, nem pedig Ausztria-Magyarország. Az orosz befolyás megsemmisitése az önvédelem aktusa volt a szerb nép részéről.

Egy másik czikkében a *Vidolo* ezeket mondja: Valóban jogosnak tartják-e «északi testvéreink» azt a követelést, hogy Szerbia politikai helyzetét az orosz politikától tegye függővé? Oroszország csakugyan több érdemet szerzett Szerbia szabadsága körül, mint Ausztria-Magyarország? Elegendök-e a szláv származás és az orthodox hit a politikai kölcsönösség megokolására; s a nemzeti patriarkális hagyományok és érzelmek tekinthetök-e oly dogmáknak, a melyek már a történelmi tényeket is semmivé teszik? A berlini szerződéssel az afféle nézeteket egyszer s mindenkorra eltemettek. A történelem tanusitja, hogy Oroszország éppenséggel semmit se tett Szerbiáért, s hogy *Szerbia a berlini szerződésen alapuló minden vivmányt Ausztria-Magyarországnak köszönhet.* Az orosz diplomáczia még a san-stefanói béke kötésekor is teljesen megfeledkezett Szerbiáról. 1818-tól 1832-ig Szerbia egyedül küzdött szabadságáért s csak a saját erejéből lett szabaddá és függetlenné. Oroszország csak akkor vett tudomást a szabadságharczról, mikor az már lezajlott. Az, a mit Oroszország Szerbiától követel, semmiféle arányban sincs azzal, a mit érte tett. Oroszország ócsárolja Szerbiát és királyát még ma is, visszavonást akar nép és uralkodó között szitani, de Szerbia önállósága megszilárdult és elválaszthatatlan a nemzeti királyságtól és az Obrenovics dinasztiától. Szerbia megvédi majd magát ellenségei ellen, akár északról, akár délről jöjjenek azok; vegyék ezt tudomásul ugynevezett «északi testvéreink» is.

*

Laur franczia képviselő egy ujabb czikkét ismerteti a *N. Fr. Pr*, párisi távirata. E czikk is a *France*-ban jelent meg, Magyarországgal foglalkozik.

A magyarok — irja Laur — az Oroszországgal viselendő háboru kérdésében rosz utra tévedtek. Minő bakot lőttek! Legelőször is háborut akarnak Oroszország ellen. Jól van. Azután megmagyarositanak mindent, ráerőszakolják a magyar nyelvet a horvátokra, csehekre, tótokra. Ez még megérthető, ámbár e nyelv megemésztése elég nehézkes. De megtámadni az orosz óriást s kitéve magokat annak a veszedelemnek, hogy ugy fognak feltünni, mint egy mopsz, mely egy grandseigneur ikrája után kapkod — ez elől a magyarok annyira kényes büszkesége kitérhetett volna. Ezután következik a Pázmándy Dénes magyar orsz. képviselővel folytatott beszélgetésről szóló tudósitás. Laur igy szólt hozzá: «Oroszországot megtámadni annyit jelent, mint Franczia országnak ártani és Bismarck herczeg törekvéseinek — melyeket csak ő maga ismer — használni. Hogy egyeztetheti ezt össze Franczia ország iránti szeretetével s finom diplomácziai tapintatával? — Pázmándy igy felelt: «Önnek igaza van, Jelenlegi magatartásunk és hagyományos politikánk közt van bizonyos ellentmondás. Belekergettetük magunkat a zsákutczába. Magyarország mitsem nyerne az Oroszország elleni háboru által. Ha Ausztria-Magyarországot megverik, Magyarország veszit leginkább, mert jobban ékelődik be az orosz kolosszus közé, mint valaha. A magyarok veszélyeztetvék első sorban s tudja isten, mi lesz a német tartományokból? És ha Ausztria-Magyarország győz, mi lesz Magyarországból? Befullasztva a szláv elemek közé, és a németek, bolgárok, szerbek, horvátok, bosnyákok, herczegovczok által szoritva. Ma a monarchiában mi vagyunk az elsők, holnap csak harmadrangu elemek leszünk. Miért nem üz Magyarország francziább politikát? Mert Franczia országra nem lehet számitani. Franczia ország nem tud a szeretethez és barátsághoz ragaszkodni. A franczia Bécsben és Ausztriában hitelintézeteket, vasutakat, társulatokat alapitanak. És ezeknek élén magyarok vagy franczia vannak talán — kérdezze meg Bontouxt — vagy oroszok állanak? Semmi esetre, hanem németek csupán németek. Ne csodálkozzék tehát, hogy el vagyunk kedvetlenedve. A franczia diplomaták mindig a csigát adják: elrejtőznek, nem csinálnak semmit, nem szólnak semmit és várnak, az alatt Európa mozog és Bismarck herczeg vezeti azt.»

Pázmándy Dénes orsz. képviselőtől kaptuk a következő sorokat.

A *N. Fr. Presse* fennti táviratához — addig is, mig a «*France*» eredeti czikkét olvashatni fogom — lehetetlen pár megjegyzést nem tennem.

Laur ur, az ismert franczia radikális képviselő s Boulanger tábornok barátjával a napokban Bécsben találkoztam. Ez alkalommal ő több kérdést intézett hozzám a jelen politikai helyzetet illetőleg. En elmondtam neki, hogy nem ohajtom a háborut Oroszországgal, abból Magyarországra semmi hasznot sem látván, indokaim között előfordultak azok is, melyeket a N. Fr. Presse jelez. Ep ugy igaz az is, a mi ott a franczia tőkének Magyarországon való szerepléséről számba adatik. Ismétlem, hogy az a franczia pénz, a mit Magyarországba eddig befektettek mindig bécsi bankárok kezein át jutott ide, az ő direktivájuk alatt állott s sokszor (ott van az osztrák államvasut multja) ép a mi érdekeinket csorbitotta. Hogy igy a franczia pénz itt soha sem tudott befolyásra szert tenni — ez bizonyos s önként következik.

Fenntartván magamnak, ha szükségét látom, bővebben kifejezni ezen nézeteimet, most csak szabadjon a «Nemzet» kicsinylő megjegyzéseire még azt felelnem, hogy én arról nem tehetek, ha Laur ur hozzám s nem inkább Visi urhoz jött. Ha majd Visi ur háta mögött is 20 évi külföldi publicistika fog állani, ugy őt is talán megintervivolják. Addig pedig elégedjék meg azzal, hogy Bugacztól Kutyabagosig ő a világ oráculuma. Ez sem megvetendő állás!

*

Ma éjjel érkezett távirataink a következők:

London, jan. 29. (Az *Egyetértés* távirata.) Suvalovnak Berlinbe való visszatérése után állitólag megkezdik a Bnlgáriát illető orosz kivánságokra vonatkozó eszmecserét. Lehet, hogy a hatalmak *regenssség felállitásában állapodnak meg*, mely uj fejedelmet fog választatni.

Pétervár, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A kedélyek nyugtalanitása már csak Bécsből indul ki. Ausztria-Magyarország — irja a *Novoje Vremja* — most már *csak a hadüzenet vagy az egész vonalon való visszavonulás közt választhat.* Ujabb eredménytelen kisérletek után, melyekkel a helyzetért a felelősséget Oroszországra akarja háritani, igen valószinü, hogy a visszavonulást fogja választani.

Pétervár, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A Szvjet konstantinápolyi hire a burgaszi pucs fiaszkóját és Nabakov halálát tagadja.

Berlin, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Lengyel lapok azt a hirt közlik, hogy Gurko tábornokot, a lengyelországi kormányzót állitólag visszahivják.

Krakkó, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Volhiniában nagy sietséggel dolgoznak az erődités tökéletesitésén s szállásokat készitenek nagy csapatok számára.

Brody, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A délnyugati orosz vasutak az áruforgalmat az összes vonalakon tiz napra beszüntették állitólag azért, hogy Kievben a kocsikészletet megvizsgálják. Hir szerint a kocsikészlet egy részét át akarják alakitani az egészségügyi szolgálat czéljaira. (N. Fr. Pr.)

Brüsszel, jan 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A «Nord« holnapi száma békés hangon irt czikkben a felett való csodálkozásának ad kifejezést, hogy az orosz csapatmozgalmak Bécsben nyugtalanságot idéznek elő, pedig azokat az «Invalid» czikke eléggé megmagyarázta és indokolta. (N. Fr. Pr.)

Brüsszel, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A belga fegyvergyár megtagadta a bolgár kormány által megrendelt 30,000 Berdan-puska szállitását; azt hiszik, hogy a Belgium semlegessége volt mérvadó.

Pétervár, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata. A határig postán.) A három első sorban érdekelt hatalom közül egyik sem, még a chauvinisztikus Magyarország sem akarja komolyan a háborut. A *Novoje Vremja* mai vezérczikkében kifejti, hogy Oroszország csak a berlini szerződés helyreállitását követeli. A külföldnek az a kivánsága, hogy Oroszország tüzetesebben határozza meg követeléseit, nem teljesithető, mert az csak ismét megzavarná a békés áramlatot, melyre most a czár személyesen adta ki a jelszót. Annál feltünőbbnek találja a nevezett lap a berlini *Militärisches Wochenblatt*-nak az *Invalid* czikkére adott válaszát. Annyiban azonban igaza van a berlini szaklapnak, hogy Varsóban több katonaság van mint Königsbergben és Thornban összevéve. De viszont a határ többi pontjai majdnem teljesen katonaság nélkül vannak, a mi a határon tul sehol sincs. A czikk azzal az igérettel végződik, hogy az orosz katonai tekintélyek nem sokáig fognak késni a válasszal.

UJDONSÁGOK.

— jan. 20.

Lapunk mellékelete a következő közleményt tartalmazza: Országgyülés.

— *Személyi hirek. A király* a mostari katholikus templom restaurálására négyszáz frtot adományozott. — *A trónörökspár* tegnap jelen volt Reuss herczeg német birodalmi nagykövet estélyén. — *Jenő* főherczeg Bécsből visszautazott állomására Kőszegre. — *Don Miguel* braganzai herczeg Czeglédről Bécsbe utazott s Károly Lajos főherczeg palotájába szállt. — *A badeni* nagyherczeg és Irén nagyherczegnő legközelebb San-Remóban meglátogatják a német trónörököst. — *Gróf Dubszkyt* a király nagykövetté nevezte ki a spanyol udvarhoz. — *János* főherczeget legközelebb Orthba várják. — *Gróf Andrássy* Gyula Bécsből visszaérkezett Budapestre. — *Vuits* szerbiai pénzügyminiszter a fővárosba érkezett. — Gróf *Festetics* Tasziló bécsi palotájában tegnap tartották keresztvizre a grófi pár most született leányát. A gyermek Karolina Friderika Mária nevet kapott a keresztségben, keresztszülői Karolina szász királyné s Frigyes badeni herczeg voltak. — *A dán királyné* ma délelőtt megérkezett Kopenhágába. — *Ráth* Károly főpolgármester néhány nap óta ágyban fekvő beteg. Betegsége komolyabb természetü, ma operáczió vált szükségessé, melyet dr. Janny szerencsésen véghez is vitt. A beteg főpolgármester legfelebb két hét alatt elhagyhatja az ágyat.

— **Egyházi zene.** A belvárosi főplébánia templomban e hó 22-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a következő zenemüvek kerülnek előadásra: a) Horák D. moll miséje; b) gradualéra: Zangl. O bone Jesu; c) offertoriumra: Hargitt: O salutaris hostia. — Énekli Jovanovics János ur.

— **Szerbia királya a tudományokért.** Mint Belgrádból táviratozzák, a szerb királyi tudományos és müvészeti akadémia tagjait tegnap testületileg fogadta a király. A király megigérte, hogy magánpénztárából akadémiai czélokra évenkint 10,000 frankot adományoz.

— **A német trónörökösről.** San-Reméből azt irják, hogy a trónörökös állapota áhiandóan kielégitő, csak a zord időjárás esik nehezére, mert gyakran kénytelen lemondani szokott sétáiról és kiránduiásairól. A trónörökös e hó 13-ikán kirándult Ventimigliaba, az Olasz-Franczia határállomásra, a hol megtekintette egy ott lakó Hamboury nevü angolnak a házát, meg a kertjét s még az nap este visszatért San-Remóba. Ama hirnek, hogy a trónörökös kedvenez kutyáját megmérgezték, semmi alapja sincs. — Mint a N. Fr. Pr.-nek Londonból táviratozzák, bár a trónörökös állapota san-remoi táviratok szerint kielégitő és a láz teljesen elmaradt, Mackenzie mégis a hó vége előtt San-Remoba utazik, hogy a trónörököst ismételve megvizsgálja és a gége

---

ez, kicsikém, az ön életével és szivével is... Ha keresztül bocsátja a hizelgés perzselő tüzén, ép ugy elhervad töle, mint ezek a gyöngéd fehér virágocskák... A mi pedig a szépséget illeti — szebb-e ön, mint ő?

S könnyed mozdulattal nőmre mutattam, ki ebben a pillanatban a négyeshez állt föl táncosával.

A kis leány oda nézett és tiszta szemei irigységtől sötétültek el.

— Oh, nem, nem! De ha én is olyan csipkét, satint és gyöngyöket viselnék, ha nekem is volnának olyan drágaköveim, talán hasonlóbb lennék hozzá!

Keserüen sóhajtottam. A méreg már beleette magát e gyermek szivébe.

— Imádkozzék, mondám hevesen és komoran — hogy soha se legyen hasonló hozzá. Ön még fiatal — bizonyosan nem dobta el még magától a vallást. Nos hát — folytatám, nem ügyelve a leányka bámuló pillantására — ha majd innen hazamegy és letérdel nyoszolyája mellett, melyet szentté avatott a fölötte függő kereszt és édesanyja áldása: imádkozzék — imádkozzék lelkének egész erejével, hogy soha legkevésbé se hasonlitson ahhoz az asszonyhoz, a kit ott lát. Igy talán meg lehet óva az ő végzetétől.

Megálltam, mert a leányka szemei tágra voltak nyilva a bámulattól és félelemtől. Rátekintettem s hirtelen elnevettem magamat.

— Elfeledtem, mondám, — hogy az a hölgy az én nőm. Ezt eszemben kellett volna tartanom. Más nőről beszéltem, a kit ön nem ismerhet. Bocsásson meg, de fáradt és szórakozott vagyok. . . . Ne ügyeljen arra a badar beszédre, a mit tőlem hallott. Élvezzen, mulasson, gyermekem, de ne higyjen el mindent, a mi szépet Majano herczeg mond. *A rivederei!*

S erőltetett mosolylyal hagytam magára és belevegyültem vendégeim tömegébe, hol egyiknek, hol másiknak köszöngetve, élczelve, bókokat mondva a nőknek, a kik hizelgést vártak, s azon iparkodva, hogy szórakoztasson valamennyire a sok üres fecsegés és hiábavaló nevetés, mialatt magamban kétségbeesetten számlálgattam a terhes perczeket s azon töprengtem, vajon türelmem, mely ily sokáig van próbára téve, nem szakad-e meg a kellő pillanat előtt.

A mint a fényes gyülekezeten keresztülhaladtam, Luziano Salustri, a költő, köszöntött komoly mosolylyal.

— Kevés időm volt arra, hogy szerencsét kivánjak önnek, kedves gróf, mondá az ő lágy, olvatag hangján, — de higyje meg, hogy szivemből kivánok önnek minden jót. Még legrajongóbb álmaimban sem tudtam elképzelni szebb hősnőt egy élet regényéhez, mint a minő az a hölgy, a ki most már Oliva grófné.

Néma bókolással fejeztem ki köszönetemet.

— Azt kell hinnem, hogy igen különös természetü vagyok, folytatá Salustri. — A szépségnek és pompának ez az elragadó képe engem, nem tudom miért, szomoruvá tesz. Nagyonis fényesnek, nagyonis káprázatónak tetszik. Szinte kedvem volna hazamenni és gyászdalt irni.

Gunyosan nevettem.

— Hát csak tessék! mondám. — Ön nem az első, a ki lakodalmi vigság közepett temetésről elmélkedik!

A fényes költői szemekben borus kifejezés jelent meg.

— Egyszer-kétszer, mondá halk hangon, — arra a szegény Ferrarira gondoltam. — Nem sajnálatraméltó dolog-e, hogy önök közt az a viszály támadt?

— Valóban sajnálatraméltó! viszonzám nyersen.

Azután karon fogva emberemet, egyet forditottam rajta, ugy, hogy szemközt volt nőmmel, ki nem messzire állott tőlünk.

— De tekintsen arra az . . *angyalra*, a ki nőm lett! Nem méltó bér-e ez akár egy halálos összetüzésért? Eh, kedves Salustri — miért gondol ön Ferrarira? Ő bizonyára nem az első ember volt, a kit egy szép asszonyért megöltek, s nem is az utolsó!

Salustri vállat vont s néhány perczig nem szólt. Azután az ő derült mosolyával hozzátevé:

— De azért mégis jobb lett volna, ha az az ügy békés megoldást nyer vala. A mi engem illet, én inkább epigramm-nyillal lőnék valakire, mintsem ólomgolyóval. . . . Emlékszik-e, hogy mi akkor este a többi közt Kainról és Ábelről is beszéltünk?

— Emlékszem.

— Azóta sokszor gondoltam arra, folytatá Salustri félig tréfásan, félig komolyan, — hogy vajon a testvér pár összetüzésének az igazi okát helyesen beszélték nekünk. . . . Csöppet sem csodálnám, ha egyszerre csak egy tudós régiség-buvár előállna valami papiruszszal, mely a szentirásnak egy hiányzó lapja lenne, s az első vérontást szerelmi okra vezetné vissza. Lehet, hogy abban a korban léteztek erdei nimfák, a mint hogy óriásokról is szól a rege, s valami csinos driász az első emberi testvérpárt egymás ellen bőszitette bájaival. . . . Mit szól hozzá?

— Több, mint valószinü, felelém könnyedén. — Csináljon belőle költeményt, Salustri. Az emberek azt fogják mondani, hogy megkorrigálta a bibliát!

S vidám taglejtéssel hagytam ott, más csoportokhoz menve s utóbb több tánczba is belevegyülve, melyek most sürün következtek egymás után. A mint csak alkalmam nyilt rá, órámra pillantottam. . . . Egy negyed tizenegyre! . . .

Szivem hevesen dobogott, a vér halántékomba szökkent és erősen zugott a fülemben. . . .

A pillanat, melyet olyan nehezen és olyan sokáig vártam, elérkezett! Valahára! valahára!

* * *

Lassan, és habozó léptekkel közeledtem nőmhöz. A táncz fáradalmai után most pinenőt tartott s bágyatagon dőlt hátra egy alacsony bársony széken, vidáman csevegve ugyanazzal a Majano herczeggel, kinek mézes bókjai részben megrontották már a vigalom legfiatalabb vendégének még csak bimbójában levő ártatlanságát.

Bocsánatot kérve, hogy félbeszakitom a társalgást, halk, gyöngéd hangon szóltam Ninához:

— *Cara sposina mia!* engedd meg, hogy igéretedre emlékeztesselek.

(Folytatása következik.)

ÁRTATLAN BÜNÖSÖK.

26

— REGÉNY. —

Irta: ARDOV.

Oroszból: TIMKÓ IVÁN.

MÁSODIK RÉSZ.

Férjem magán kivül van; örökösen azt kérdezi, hogy zárdába adja!. . . Aztán — a folytonos kérdések, megjegyzések! . . . Mindenki ostromol kérdéseivel és tanácsával . . . Elle a un amant! gondolják. «Verte őt!» gondolják mások . . . De, valóban, ki is gondolhatja, hogy a nő, qui se respecte, képes legyen eltökélni magát — minden ok nélkül — ily gyalázatra. Ön igen jól tudja, kedves Alexis, hogy nem vagyok régi fogalmakkal eltelve, és hogy a világgal szoktam haladni. Je suis partisanne de l'amour libre . . . De ugy minden ok nélkül elhagyni mindent és szakitani mindennel, az több a képtelenségnél! Jöjjön, jöjjön! Némely körülményekben la bonté est un crime! Vous vous devez à votre fils! Közre fogunk önnel müködni mindenben. Férjem azt üzenteti, hogy nem részesiti őt — egy krajczárnyi segélyben sem. A töke utáni kamatok, mint azelőtt, önnek fognak küldetni. Ha Nadezsda élni akar velük . . . elle n'a qu-à retourner sous votre toit, ce qu'elle finira par faire, cela est certain! Köszönöm, kedves barátom, hogy megküldte utlevelét. Legalább a rendőrséggel való gyalázattól megmenekültünk! és én e gyöngéd eljárásban azonnal önre ismertem! No de elég, elég! nem vagyok képes többet. . . . Ki vagyok fáradva. . . . Nincs erőm elviselni az ily félelmeket. . . . Beteg, izgatott vagyok. . . . Barátaim, kik velem találkoznak, nem ismernek rám. Kedves Gavrilovna Lyubov, — mondogatják ilyenkor, — ön fölismerhetetlen!

Vild gyorsan átfutott a negyedik oldalon, és nem állapodott meg egy pillanatra sem az ömlengéseknél.

— Elolvastad? — kérdé Danilovics Prokop, hozzá lépve.

Mig Vild a levelet olvasá, Danilovics Prokop a hölgyekhez sietett és tréfáival igyekezett mulattatni őket, nehogy megzavarják őt a levélirásban.

— Holnap megyek, — mondá Vild.

Danilovics Prokop még mindég ugyanazon haragos arczczal, kivevé kezéből a levelet, boritékba helyezte és átnyujtá Vildnek.

— Nos, mit tész? szólala meg végre.

Vild hallgatott.

— Szabadságot kérek, és Bazillal külföldre utazom, mondá.

— Nos, és aztán?

Vild bizonytalanul elneveté magát.

— Tudod, hogy nekem N.-ben állást ajánlottak föl.

— Tudom. Jövedelmező állást.

— Igen. Oda megyek családommal.

— Családoddal?

Mindketten egymásra tekintettek és elmosolyodtak.

«Csöndesedjék le, Nikolaevna Nadezsda, csöndesedjék le!» — gondolá magában Danilovics Prokop.

— Mindég mondám, hogy kár volt ily gyalázatot előidézni! szóla dörgedelmes hangon.

— De nem, nem adom öt többe önnek! Ön teljesen agyon gyötri öt! — kiálta Leontyevna Alexandra, karon fogva Vildet és erélyesen eltávolitva kezével Danilovics Prokopot. — Alexij, rólad beszéltünk. Azt akarjuk, hogy az egész estét barátaid körében töltsd! Neked ma nálam kell ebédelned! Mindössze hatan leszünk!

Leontyevna Alexandra trélásan kezdett ujjain számlálni.

— Mihajlovna Olga — egy! Fiedorovics Vladimir — kettő! Barbe — három! Danilovics Prokop . . .

Danilovics Prokop ellenvetésre készült, de Leontyevna Alexandra sietve félbeszakitá öt.

— Hallani sem akarok! Nálam csalétek lesz az ön számára: uj étel! Elkészitve ugy, hogy az ujjait is . . . Tehát, Danilovics Prokop — négy! és mi ketten — az hat! Alexij, nem fogadok el semmi ellenvetést! . . . Je ne veux pas que tu broies du noir dans ta maison abandonnée! — tevé hozzá halkan.

— Semmi esetre sem eresztjük el. — jegyzé meg kecsesen mosolylyal Mihajlovna Olga.

— Nem eresztjük, nem eresztjük! — sipitá Barbe.

Vild nyájasan elmosolyodott.

— Legyen nyugodt, Leontyevna Alexandra, — jegyzé meg hizelgőleg Danilovics Prokop, — ő nagyon gyöngéd szivü, nem fog elutasitani. De, kérem, lehetséges volna-e elutasitani? Ön oly erélyesen tudja intézni a támadást. Felette akaratos ember vagyok, de az uj étel teljesen legyőzött. Nincs más hátra tehát, mint letenni a fegyvert és legyőzöttnek elismerni magam!

Valamennyien nevettek és a kert kijárata felé indultak.

IV.

A tavasz elmult; utána gyorsan elrepült a rövid pétervári nyár, bekövetkezett a deres, kellemetlen őszaki ősz és ujra beállott a tél, beállott a deczember az ő folytonos ködével, havával és rosz időjárásával.

A varsói vasut indóházának udvarán nagy néptömeg gyült össze és feszült figyelemmel nézte a közelgő vonatot, mely lassu zihálással és zakatolással robogott be állása alá, betöltve azt sürü fehér füstjével, a melyben a mozdony két piros lámpája, mint valami vérrel befutott szem, csillogott. A vonat megállott. Minden mozogni kezdett; a néptömeg zajjal nyomult előre, a hordárok a vasuti kocsikhoz rohantak. Előtüntek az utasok, kezeikben böröndökkel és vánkosokkal. Irgalmatlanul előre tolva egyik a másikát, hogy mielőbb leszállhassanak a kocsi lépcsőzetéről. Leszállva, körültekintenek és a köd sürüjében, a lámpák gyenge világánál felismerni törekszenek övéiket és ismerőseiket.

A kijárat korlátjához dülve állott Danilovics Prokop és közönnyel szemlélte a mellette elhaladó utasokat. Időnként előrehajolt és a mellette elmenő hölgyek szemei közé nézett. E kisérleteinek eredménye — reá nézve — épen nem volt kielégitő; kiegyenesedett és ismét közönnyel nézte a kimenő utasokat. A tömeg tetemesen ritkulni kezdett, midőn egyszerre, a korláttól pár lépésnyire Vildet pillantá meg. Utána hordár jött, kezében hozva böröndjét, pledjét és több uti tárgyát. Danilovics Prokop elhagyta a korlátot.

— Csakhogy itt vagy! — mondá Vildhez közeledve s kezét nyujtá neki. — Szerencsésen megérkeztél?

— Szerencsésen, — felele röviden Vild. — Van koesid?

— Nincs, minek? Van omnibusz a vendéglőből.

Vild megparancsolván a hordárnak Kleja-szálloda omnibuszába behordani podgyászát, Danilovics Prokoppal együtt a kijárat felé indult. Hideg, csipős szél majdnem sipkáikat letépte és nedves, esős hópelyhekkel boritotta felöltőiket.

— Átkozott időjárás! — mondá Vild, az omnibuszba lépve. — Mihelyt az ember ide jön, azonnal mindenféle pétervári kellemetlenséggel kell találkoznia.

Danilovics Prokop elmosolyodott és omnibuszba szállva csak nagy nehezen tudta betuszkolni terhes testét a koesi ajtón. Lerázva magáról a havat és kifujva orrát, körültekintett. Kivülök még három vagy négy utas ült az omnibuszban. Valamennyien igen fészkelődtek és szorongtak helyén, komoraknak és haragosoknak látszottak, mint maga az időjárás. Danilovics Prokop magas, sovány és szürke fátyolba burkolt szomszédnője kalappa alá kisérlett pillantani, de az haragosan elfordult töle, ugy, hogy szemei elé annak sárga szinü álhajából készült chinonja került.

«Valami csufságnak kell lennie!» gondolá magában Danilovics Prokop. Vildhez fordult, kihez — minthogy csaknem fél év óta nem látta — néhány jelentéktelen kérdést akart intézni, de Vild sem válaszolt valami szivélyességgel. Danilovics Prokop ezután szemére huzva prémsipkáját, szögletbe szorult és mogorván süté le tekintetét.

Az omnibusz, daczára a loeskos és tapadós hónak, eléggé gyorsan haladt előre. Nem telt bele negyven perez, a mint a fáradt és átfázott utasok örömére, a nehéz fogat a szálloda kapujához robogott. Vildet azonnal egy nagyobb szobába vezették, melyet Danilovics Prokop előre rendelt meg. A lakáj bevivé a podgyászt és gyertyát gyujtott. A két barát levetette bundáját.

— Mit kivánsz: teát vagy valami enni valót?— kérdé Danilovics Prokop, zajjal huzva le sárczipőjét és legott az erősen befütött kályhához sietett.

föből az esetleg alkalmatlankodó részeket eltávolitsa. Minden jel arra mutat, hogy az esetleges uj orvosi tanácskozmány véleménye határozottan ellenkezni fog a novemberben tartott tanácskozmány eredményével, és hogy a trónörökös a tavaszra vissza fog térni Németországba. — Berlinből lapunknak mai kelettel azt táviratozzák, hogy a Voss. Ztg. szerint Mackenzie tegnap megnyugtató tudósitásokat kapott a német trónörökös állapotáról. Ujabban rákszerü elváltozások nem mutatkoztak. E hó 14-én a trónörökös meghütötte magát, minek következtében lázt kapott. Kedden hőmérséklete már rendes volt. A trónörökös örömmel várja Mackenzie legközelebbi látogatását, és reméli, hogy tavaszszal visszatér Berlinbe.

— **Az árvizveszély** a tartós hideg miatt egyelőre nem fenyegető a fővárosban. A dunai zsilipekhez fölfogadott másfél száz fütő és gépész közül e miatt százat tegnap el is bocsátottak. A gépek azért teljesen fölszerelve állanak s a tüzoltó főparancsnokság ügyel föl rájuk. Szükség esetén a gépészeket ujra fölveszik. A Duna vize folytonosan apad. Tegnap reggel 9-kor 425 cm., ma délután 3 órakor pedig már 402 cm. volt, a nap folyamán a mérnöki hivatalhoz a következő táviratok érkeztek.

Vácz. Jég áll, vizállás 402 cm., 5 fok hideg. *Dunaföldvár.* Jég áll, 5 cm. apadás, derült idő, hajnalban 8 fok, jelenleg (d. u. 3 óra) 2 fok hideg. *Pozsony.* Duna vize 154 cm., jég zajlik az egész Dunán, 6 fok hideg. A budapesti m. kir. folyammérnöki hivatal ma délelőtt a következő jelentést adta ki a Duna vizállásáról és jégviszonyairól: A folyammérnöki hivatal szakaszán a jégviszonyokban a tegnapi nap folyama alatt változás nem állott be. A vizállás *Pozsonynál* 1.54, *Komáromnál* 4.64, *Vácznál* 4.02, *Budapestnél* 4.16, *Ercsinél* 3.94, *Dunapentelénél* 3·76, *Dunaföldvárnál* 3.58, *Paksnál* 3·49 és *Bajánál* 4.09 m. A hőmérséklet Váczon —5 fok, Budapesten —5 fok, Ercsinél —7 fok, Dunapenteléa —10 fok, Dunaföldváron —8 fok, Pakson és Baján —6 fok Reamur szerint. — A bécsi helytartóságtól vett értesités szerint a jégmenés f. hó 19-én *Lincznél* a folyamszélesség négytized részét, *Bécsnél* pedig annak háromtized részét foglalja el. A vizállás január 10-én Lincznél 0·27, Bécsnél 1·02 m. Hőmérséklet előbbi helyen —5 fok, az utóbbin —3 fok R.

— **A nemzeti muzeum és az orsz. képtár ügyében** kiküldött bizottság elnökéhez, Berzeviczy Albert államtitkárhoz, már beérkeztek az egyes osztályőröktől és az orsz. képtár igazgatójától a gyüjtemények eddigi ügykezelésére vonatkozó jelentések, melyeket sokszorositva a legközelebbi ülésen fognak a tagok közt tanulmányozás végett kiosztani.

— **A megvert vasember.** A vasakaratu német kanczellárt, mint a «Neue Züricher Ztg» tárczájában elbeszéli, egy izben jól megverték rajongó hivei. Az eset igy történt: Bismarck herczeg az esti szürkületben hosszabb gyalogsétára indult s épen akkorra ért hazamenőben a palotája elé, mikor nagyobb néptömeg valamiféle ovácziókban akarta részesiteni. A rácsos kapu előtt, melyről két apró gázlámpa nagyon is szerény fényt szórt a környezetre, hullámzott a tömeg s tele torokból kiabálta: «Hoch Bismarck!» «Hurráh, Vivát». A kanczellár nem akarta az ártatlan mulatságot megzavarni, s felhajtva gallérját és mélyen a szemébe huzva kalapját, megpróbálta keresztültörtetni a tömegen. Már csak pár lépésnyire volt otthonától, s épen hálásan köszönte meg az égnek, hogy nem ismerték fel, mikor egy markos legény galléron ragadta s ütve-verve a vasembert, kiabálta: Ez a kamasz nem akar vivátozni; üssük! A jó példa többeket fellelkesitett, a kanczellárt ütötték, püfölték, kalapját beverték, mig csak maga is belátta, hogy sokkal üdvösebb, ha vivátozza, mint ha vereti magát. Elkiáltott hát nehány tele torokból jövő hurráht, mire lelkes tisztelői szabadjára eresztették.

— **A hazaáruló oláh pap.** Pár nappal ezelőtt foglalkoztunk Petreszku Miklós remetei oláh pap ügyével, kire az a sulyos vád nehezedik, hogy az orosz fegyverek diadaláért imádkozott s azt mondta, hogy a magyar királyt nem ismeri el, mert csak osztrák császár van: a felekezet iskolájából meg kikergette a nem oláh anyanyelvü fiukat. Ezekre a vádakra most czáfoló nyilatkozatot tesz közzé Petreszku a temesvári német ujság nyiltterében, a melyben hazugnak mondja a vádakat. Kijelenti, hogy az orosz fegyverek győzelméért soha sem imádkozott. «Én magyar vagyok, nem szláv, mi kötne hát engem az oroszokhoz?» — mondja. Hogy az egykori metropolita, a panszláv Siaguna lelki üdvéért rekviemet tartott, ez mondja, nem az ő hibája, mert az egy egyházi kongresszusi határozat következtében történt. A nem románnyelvü fiukat azért kellett az iskolából kitiltani, mert nem fizettek tandijt. Hosszu lére eresztve nagy haraggal mondja el mindezt Petreszku Miklós. Hogy mindebben mennyi az igazság, azt a kiküldött vizsgáló bizottság fogja kideriteni, s most helyén van a figyelmeztetés a mérges oláh papnak, hogy a ki haragszik, annak nincs igaza.

— **Bylandt-Rheidt gróf** hadügyminisztert, mint nekünk Bécsből táviratozzák, ma operálták. A hadügyminisztert fájdalmas altesti bántalmak kinozták, s a bajt csak operáczióval lehetett elháritani. A mütét teljesen sikerült, s a beteg most már aránylag jól érzi magát.

— **Házassági viszonyok az okkupált tartományokban.** Szerajevóból e hó 16-ikáról a következőket irják: «A külügyminiszterium 1857. deczember másodikán kelt rendeletének határozatai, melyek szerint osztrák és magyar alattvalóknak ha Boszniában és Herczegovinában házasságot akarnak kötni, erre nézve az illető cs. és kir. konzuli hivatalnak beleegyezését is meg kell szerezniök, eddig csak annyiban mentek keresztül, a mennyiben az emlitett tartományok okkupálása által a cs. és kir. konzulátusok megszünvén, azok teendői a szerajevoi tartományi kormányra mentek át. A tartományi kormány a házassági engedélyek megadásának ezt a jogát, mely a nevezett tartományok okkupálása által reászállott, 1879. október 12-én kelt rendeletében átruházta a kerületi hatóságokra és azt egy ujonnan kibocsátott és folyó év január 15-dikén jogerőre emelkedett rendeletében szabályozta. Eme rendelet első pontja megállapitja, hogy a reichsrathban és a magyar képviselőházban képviselt királyságok és tartományok alattvalói, a szóban forgó házassági engedély elnyerésére kötelesek az osztr. polg. törvk. 4. szakasza értelmében a házasságkötésre megkivántató okiratokat előmutatni s ezenkivül ha hazájuk törvényei azt megkivánják, kötelesek kérvényükhöz az illető politikai hatóság beleegyezését bizonyitó okmányt is mellékelni. A politikai hatóságok beleegyezése tudvalevőleg csak a tiroli és voralbergi illetőségü osztrák alattvalóknak egy bizonyos kategoriájára nézve van megállapitva, mig Krajnában a házasság-bejelentő-lapok vannak szokásban. Igy a nevezett három tartományban, a házasság megkötéséhez szükséges személyes képesség igazolására szolgáló bizonyitványok kiállitására hivatott hatóságok, az illető bizonyitványokban azt a körülményt is kötelesek kitüntetni, hogy vajon a házasulandó feleknek szükségük van-e a házassági engedélyre, vagy a bejelentő lapra. Azok az osztrák alattvalók, a kik még nem lépték át 36-ik évüket és sem házassági engedélyt nem képesek felmutatni, sem azt nem igazolják, hogy katonai vagy jelentkezési kötelességeiknek teljesen eleget tettek és nem tartoznak az 1887. október 2-án kelt véderő-novellában felsorolt nem tényleges szolgálatban levő személyekhez, az illetékes politikai hatóságtól is kötelesek bizonyitványt szerezni arról, hogy a katonai kötelezettség szempontjából semmi akadály sincs utjában házasságuknak. Ugyanezek a hatóságok, vagy külön statutumokkal biró városokban az elöljáróságok, arra is feljogositvák hogy a személyes képességet igazoló bizonyitványokat is állitsanak ki. Az utóbbi tekintetben a hatóságok kell, hogy szem előtt tartsák, hogy ezeknek a személyes képességet igazoló bizonyitványoknak koránt sincs oly jelentőségük, hogy a netán fennálló házassági akadályokat megszüntessék. Olyan esetekben, mikor Boszniában vagy Herczegovinában megtelepedett osztrák vagy magyar alattvalókról van szó, a kiknek eredeti illetősége többé meg nem állapitható, vagy olyan esetekben, mikor a házasulandó félnél, az okkupált tartományokban való tartózkodása következtében vagy tekintettel annak személyére, a kivel az okkupált tartományokban házasságra lépni akar, különösen a személyes képességet befolyásoló oly viszonyok merülnek fel, melyekről az ausztria-magyarországi illetékes hatóságoknak nem lehetett tudomásuk, az okkupált tartományok kerületi hatóságai kötelesek az illetők személyes képességét, tekintettel a különös körülményekre az ottani házassági törvények alapján szigoruan megvizsgálni és esetleg a beleegyezést még akkor is megtagadni, ha az illető személyes képességét az illetékes osztrák vagy magyar hatóság által kiállitott bizonyitványnyal igazolja.

— **Meglopott pénzügyminisztérium.** A franczia pénzügyminisztériumban, mint Párisból táviratozzák, nagy lopás történt tegnap. Egy hivatalszolga *háromszázezer* frankot, még nem tudni mi módon, ellopott, azután megszökött. A lopást csak a tolvaj szökése után fedezték föl, de azért a rendőrségnek sikerült kézrekeriteni a tolvajt, ki épen megváltotta Angliába szóló utijegyét. A minisztériumi szolgának három büntársa is volt, kiket a rendőrök szintén elfogtak, a háromszázezer frankból azonban eddig csak 22000 frank került meg, a többi pénznek se hire se hamva.

— **Eltünt bankár.** Megirtuk annak idején, hogy Pokorny Ignácz, egy brünni bankház tulajdonosa egyszerre nyomtalanul eltünt. A rendőrségnek sikerült kideriteni, hogy Pokorny egy ingroviczi parasztnak fia. Pokorny Ingroviczban segédtanitó volt, és később Heidelbergben tanult, a honnét mint tudor tért vissza, és előbb a brünni leányiskolában, majd a czernoviczi gimnáziumban lett tanár. A nyolczvanas évek elején megvetette alapját Bécsben a szomoru hirre vergődött «Kontinentalbank»-nak. Hét év előtt a bécsi esküdtszék hat évi börtönre itélte őt. Pokorny Steinban ülte le büntetését, és a mult évben tért vissza Brünnbe, hol megnyerő modorával széles ismerőskörre tett szert. Abban az időben elkövetett csalásai több ezer forintra rugtak.

— **Forgalmi akadályok a vasutakon.** A magyar államvasutak igazgatósága értesiti lapunkat, hogy a *miskolcz-debreczeni* vonalon megszüntek a forgalmi akadályok s ma az összes forgalom ujból megnyilt; továbbá a *kassa-oderbergi* vasut héthárs-orlói vonalán, hol a hózivatarok következtében a forgalom e hó 12-ike óta szünetelt, az akadály elhárittatván, a forgalom ma reggeli 8 órakor ismét megnyilt.

— **A fegyveres népfölkelők száma a fővárosban**, ennek külső kerületeivel együtt, a mult év decz. 31-dikén befejezett összeirások alapján 26—27 ezerre tehető. Azon volt altisztek és egyéves önkéntesek száma, a kik mozgósitás esetén a népfölkelői tiszti állásokra kijelölhetők lennének, 5—600-ra rug. Nincsenek ezek közé értve azon egyének, a kik a nyáron megtartott népfölkelői tiszti tanfolyamokban résztvettek s a tiszti képesitést elnyerték. Ezeket beálló szükség esetén a honvédelmi miniszter nevezi ki.

— **Megostromolt templom.** Megirtuk már, hogy a roueni templomban istentisztelet alatt nagy botrány történt a napokban. Most arról értesülünk, hogy másnap a zavargás ismétlődött. A székesegyházban szónoklat volt, melyhez csak korlátolt számban bocsátották a közenséget s csak belépti jegygyel lehetett bejutni. A templom előtt nagy néptömeg gyült össze s botrányos jeleneteket idézett elő. Gunyolták a hivőket, énekeltek, kiabáltak és fütyültek. Midőn azonban a rendőrség közbelépett és a tömeg megtudta, hogy a hivők egy mellékajtón eltávoztak: óriási zsivaj keletkezett. A templom ablakait kővel dobálták és megpróbálták az ajtót betörni. A rendőrséget tettleg bántalmazták. Erre a rendőrség kénytelen volt fegyverét használni, de csak a gyorsan előhivott katonaság segélyével lehetett a rendet helyreállitani. Dulakodás közben több katona megsérült. A panik oly nagy volt, hogy a zavargás ideje alatt még a boltokat is bezárták.

— **Hirtelen halál a temetőben.** Nagyváradról irják a következő esetet: Horváth György nagyváradi gör. kath. lelkész a napokban egyik elhalt barátját, Bottó Demetert, kisérte ki a temetőbe. Mikor a sirszéléhez érkeztek, Horváth, a ki mint szertartásos pap vett részt a temetésen, görög kath. szokás szerint kezében gyertyát tartva a sirhoz lépett, hogy elbucsuztassa a halottat. Abban a pillanatban hirtelen rosszul lett és a nyitott sirba, barátja koporsójára zuhant. Azonnal három orvost hivtak hozzá, a kik konstatálták, hogy meghalt, s hogy a halál oka szélhüdés. — Horváth György több mint 15 éve papja Nagyváradon a görög-keleti hiveknek s ez idő alatt jó példával tudta megmutatni, hogy lehet valaki kifogástalan hazafi akkor is, ha más nemzetiséghez tartozik. Soha nem tagadta meg román nemzetiségét, de midőn ezt bevallotta, ugyanakkor büszke önérzettel jelentette ki azt is, hogy magyar nemes s ennek hazának, melynek földjén született, egyik rendületlen hive. Haláláig hive volt a függetlenségi eszméknek s elhunyta számos tisztelőiét érinti fájdalmasan.

— **Hanyatló csillag.** Az öreg *Times*, mely e hó elsejével ülte meg fennállásának száz éves ünnepét, ha a londoni *World*-nak hinni lehet, megszünt a hirlapirodalom vezető napja lenni, s hanyatló csillaggá változott, melynek sorsa, hogy eltünjék a szereplők köréből. Mennyi az igazság a World szavaiban, s mennyi a féltékeny torzsalkodás, mi innen kevéssé itélhetjük meg. Az bizonyos csupán, hogy a Worldnak a *Times*-ről hozott következő itélete a kollegiális viszonynak nem erős bizonyitéka: «A ki a Timest még ma is Anglia mérvadó, vezérlő lapjának tekintené, kegyetlen tréfának az áldozata, mert a Timesnak egyátalán semmi joga többé arra, hogy az angol közvélemény nevében beszéljen. Azt a csekély befolyást, melyet élvez, vagy azt a kis tekintélyt, a mie még megmaradt, egyedül tradicziójának köszönheti. Régóta nyilt titok, hogy hireit beavatott, tapasztalt egyének határozott bizalmatlansággal tekintik, s Anglia irodalmi körei tudják, hogy egy nevesebb hirlapiró sem tartozik kötelékébe. Az a nehány jobb munkatársa, kikkel dicsekedhetik, még Delaine szerkesztősége idejéből maradt. Haditudósitásai, melyek a krimi hadjárat idején oly kitünőek voltak, az ujabb időben méltó czéltáblává váltak a gunynak. A mi Párisból, külön távirón érkezett tudósitásait illeti, ugy látszik csak arra valók, hogy az egész kontinens nevessen rajtok. A Times eredeti tudósitások dolgában egy csepppet sem hitelreméltóbb a többi angol lapoknál. Igaz, hogy a többi lap nem ad annyi parlamenti tudósitást, mint a Times, azonban adnak annyit, a mennyi a dolog megértésére szükséges. A Times e szerint csak árának nagyságában különbözik a többi angol laptól. Innen van, hogy több kolumnát nyomat tele, mint bármely más lap; e kolumnákat azonban senki se olvassa. Mikor a Times még tetőpontján állt, nem vetekedett vele előfizető dolgában egy angol lap sem, sőt az összes londoni hirlapoknak együttvéve nem volt annyi előfizetőjük, mint neki magának. A helyzet ma teljesen megváltozott. A ki hát még ma is — igy végzi a World filippikáját — a Timest tarija Anglia mérvadó lapjának, kegyetlen tréfát üz egy bukott nagysággal.»

— **Eltünt gyógyszerészgyakornok.** Köninger Zoltán a csornai gyógyszertárban alkalmazott gyakornok jan. 18-án Csornáról eltávozott. Hátrahagyott irataiból arra lehet következtetni, hogy a szerencsétlen ifju öngyilkosságot tervez, s ez annál valószinübb, mert hozzátartozói régebben is észleltek rajta buskomorságot. Az atya Köninger Kálmán oslii földbirtokos kéri az emberbarátokat, hogy ha valami nyomra vezetőt tudnának a fiáról, értesitsék őt, vagy Szabó Antal, belügyminiszteri titkárt. A fiu 18 éves, nyulánk, barna, szakáll és bajusztalan, korára nézve erősen kifejlett.

— **Fekete himlő.** Mosztarból irják, hogy ott fekete himlőben naponkint 20—30 ember betegszik meg. A megbetegedések többnyire halállal végződnek. A városban nagyon szomoru hangulat uralkodik. Majdnem minden boltot bezártak és az iskolákban beszüntették az oktatást. A hatóság mindennemü farsangi mulatságot rendeletileg betiltott.

— **Bécsi bünkrónika.** A neuthorgassei gyilkosság még mindig nagy izgatottságban tartja a bécsieket. Egyike ez az utóbbi évek legrejtélyesebb büntetteinek, melynek kiderítésére a vizsgálat minden apparátusát mozgásba hozta. A tegnapi nap folyamán még nem sikerült Frankensteinra rábizonyitani a bün elkövetését, mert konokul tagadott s Kuhnert Julia, a halálra sebzett cselédleány, a kinek bünrészessége valószinü, nem vallott rá. Frankensteint szembesitették vele tegnap a kórházban. A leány láthatólag megrendült, a mint megpillantotta. Frankensteinné, a ki szintén jelen volt, összetett kézzel kérte, hogy mondja meg a tettes nevét, kit okvetlenül ismernie kell s ezzel adja vissza neki a férjét. Kuhnert csak annyit felelt, hogy nem «Alfréd» lőtte meg. A kis Gráf Ernő, kinek Frankensteint megmutatták, szintén azt mondja, hogy nem ő lőtt. Frankenstein azonban már tegnap bevallott annyit, hogy a lopásban részes. Ugy adta elő a dolgot, hogy egy emberrel volt a Gráf lakásán, a kinek a nevét nem tudja s ez volt a gyilkos. Mindebből csaknem kétségtelenül megállapitották a tegnapi nap folyamán, hogy a bünös nem lehetett más, mint Frankenstein és Kuhnert csak azért hallgat, mert ő is érdekelve van. — Egy fiatal kézmüves legény, a kit eddig még nem keritettek kézre, sok aggodalmat okoz a bécsieknek. Ez egy csenevész, alig husz-huszonkét éves ember, a ki azonban páratlan vakmerőséggel üzi rablási kisérleteit, melyek szerencsére eddig nem sikerültek. Olyan lakásokba, a hol nincs otthon a családfő, beszokott kopogtatni s az ajtót nyitó cselédnek sót hint a szeme közé, hogy tehetetlenné tegye. Betörő eszközök is vannak nála, melyeket a legnagyobb vakmerőséggel használ akkor is, ha a sózó merénylet nem sikerül s még idejekorán becsukják az ajtót előtte. Négy helyen tett kisérletet, de mindenünnen elriasztották. Kilétét nem tudják.

— **Nagy hózivatar Dalmácziában.** Dalmáczia déli vidékein, a czitrom- és narancsfák enyhe éghajlata alatt, oly hideg idők voltak az idén, a milyenre ott alig emlékeznek és oly zivatarok dühöngtek, hogy egész házakat eltemetett a hó, lakókkal és a házi állatokkal együtt. Némely vidéken a szélvész annyira aggasztotta az embereket, hogy kimenekültek házaikból és a szabad ég alatt várták be az idő lecsendesedését. A vihar 80 czentimeter átmérőü fákát is darabokra tört, s a viruló kerteket több évre tönkre tette.

— **Gyárégés.** Deésről azt irják, hogy a mult éjjel a «Jacquey pére et fils et Companie» franczia czég oroszmezei fürészgyára leégett. A gyárban több száz munkás volt alkalmazva. A gépek mind tönkre mentek s igy a kár legalább százezer forint. A gyár biztositva volt.

— **Öngyilkos katonatiszt.** A «Bosn. Postnak» azt irják Kruppából, hogy ott e hó 12-én a katonai állomás parancsnoka, Neuhacher Miksa főhadnagy revolverrel agyonlőtte magát. Hogy mi vitte a szomoru tettre, az titok.

— **A khinai nagy áradás.** Rómából táviratozzák mai kelettel: Mint a Standardnak Shangaiból jelentik, több mandarin felügyelete alatt 4000 munkást rendeltek ki hullámvéd épitésére, mely a Hoangho folyam kiöntésének továbbterjedését meggátolja. A viz rohamos torlódása azonban meglepte a munkásokat, kik legnagyobbrészt halálukat lelték.

— **Betörés Siófokon.** Siófokról irja levelezőnk, hogy ott e hó 18-án éjjel ismeretlen szegény legények Krausz M. gabona nagykereskedő Wertheim-féle szekrényét fel akarták törni, de ebbeli szándékukat kivinni nem sikerült, mert a munkában a nagy szekrény sulya akadályozta őket, ugy, hogy ezt csak néhány lépésnyire voltak képesek a helyéből elmozditani. Ennélfogva beérték az irodában talált 200 drb Londres szivarral és más apró tárgyakkal. A tetteseket a csendőrség nyomozza.

— **Durva diákcsiny.** A legutóbbi gráczi egyetemi commers alkalmával, mint nekünk Gráczból táviratozzák, a királyi pár mellszobrait eltávolitották a feldiszitett teremből. Az egyetemi tanács szigoru vizsgálatot inditott, de a tettest nem lehetett kitudni s igy a diszitési bizottság hat tagját a gráczi egyetemről három félévre relegálták. Az egyetem igazgatója a tanulók teljes kizárását ajánlotta.

— **A kisteleki gyilkosság.** Megemlékeztünk már röviden arról a vad kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságról, melynek Kisteleken Rácz József tekintélyes és jómódu polgár esett áldozatul. Most az esemény részleteiről a következőket irják: Rácz József, Horváth József és Horváthnak legény fia hajnali 5 órakor Király Jánosnál tartott lakodalomból hazafelé ballagtak; utjok közben hat egyénből álló s ugyanazon lakodalomból jövő legény csapattal, névszerint Sivalkodi József, Márton Lajos, Sisák Pál és ezeknek még három más társával találkoztak. Hogy e találkozás a hat legény részéről keresett és ellenséges szándéku volt csak, és pedig, hogy az ellenséges szándék Horváth József legény fia ellen irányult: csakhamar kitünt, mert az ütésre készen tartott botokkal és nyitott bicskákkal Horváthnak fiát nyomban ütlegelni és szurkálni kezdték. Azért forralták pedig a bosszut az ifju Horváth ellen, ki a lakodalmas menetnél a zászló vivője volt, mivel ő a zászló vivését amazoknak át nem engedte. Szerencséjére az ifju Horváth egy ház nyitott kapuján — csupán egyetlen bicskaszurási sebbel a karján — elmenekülhetett; ekkor azonban az öreg Horváthot rohanta meg és ütlegelte a hat legény, kit Rácz József komoly veszélyben látva, védelmezésére a támadók közé lépett. E beavatkozáson Sivalkodi József feldühödve, nyitott bicskájával Rácz Józsefnek rohant és oly erővel döfte gyilkos bicskáját Rácz József mellébe, hogy az a vastag téli ruhán, mely mellét takarta, és a bordacsontokon áthatolva, a szivét is elérte. Pillanat alatt összerogyott s patakban ömlött a vére, s mikorra a nehány lépésre fekvő házába beszállitották, ki is szenvedett az életerős 35 év körüli, a férfikor legszebb szakában, közszeretetben élt férfiu, kinek szomoruan végzetes halálát összes ismerője résztvevően könnyezi, édesanyja pedig, neje és hét kis gyermeke szivet megindító jajok között siratja el. Az utczai támadást és gyilkosságot elkövetett legényeket Sisák kivételével a csendőrség letartóztatta. Az áldozatot nagy részvéttel tegnap temették.

— **Tüzhalál.** Londonból táviratozzák mai kelettel: Hermestischben ma reggel egy kereskedésben tüz támadt, melynél négy ember életét vesztette, öt sulyosan megsérült.

— **Az időjárás Budapesten.** Ma változó időnk volt. Reggel enyhébb, napközben hidegebb volt az idő, délután pedig szél kerekedett. Estére olyan kemény hideg állott be, mint a milyen csak a leghidegebb téli napokon szokott lenni, de éjfél után ismét enyhült egy keveset. A légnyomás reggeli 7 órakor 773. mm., a hőmérséklet — 6·0 C. volt. Lapunk zártakor félig borult, részben csillagos az ég és a hőmérő higanya — 6·0 C. fokot jelez.

Rövid hirek. *Tatrangon* a himlő járványszerüleg lépett föl. — *Tatranga* közelében a vonat összegázolt egy embert. A szerencsétlenségnek a vasuti őr az oka, mert nem zárta el idejekorán a sorompót. — *Kolozsváron* a postakocsiról, mivel a kocsi ajtaja gondatlanságból nyitva maradt, utközben elveszett egy 300 frttal terhelt zacskó. — *Alsópián* görög kath. lelkészének, Benca Mikolának, gyilkosait Beneát és Sávat, letartóztatták. — *Párisban* Sarkady József, több év óta ott lakó magyar iparos, megőrült. — *Piacenzaban*, mint Rómából táviratozzák, tegnap egy asszony 13 fok hidegben megfagyott.

= **Kis kereskedők a főkapitánynál.** Az első Budapest-fővárosi kis és középkereskedők társulata részéről *Diviaczky* János elnök vezetése alatt tegnap küldöttség járt a rendőr-főkapitánynál s fölkérte, hogy a fővárosi közrendészeti bizottság azon tervezetével szemben, mely a korlátolt pálinkamérőkre is ugyanazt a terhet akarja róni, mint a nagy pálinka-árusokra, fogja pártját a kis- és középkereskedőknek. A társulat átnyujtott egy memorandumot is e tárgyban a főkapitánynak, a ki szivélyes fogadás után kilátásba helyezte a küldöttségnek, hogy a tervezet uj tárgyalása alkalmával érdekeiket pártolni fogja.

= **Düledező ház.** A Steinbach-féle ház a váczi-utcza és kis-hid-utcza szegletén nagyon rozoga állapotban van. A 7-es bizottság tegnap vizsgálatot tartván, a mint a padlókat felszedette és a gerendákat feltáratta egy 3-ik emeleti gerenda a *saját sulya* következtében összemállott és leesett egy második emeleti konyhába. A harmadik emeleti lakók nagyobbrészt kiköltözködtek, a második emeletről is több családot ki kell szállásolni. A bizottság elrendelte, hogy ideiglenesen is valamennyi gerenda vaspántokkal megerősitendő, illetőleg vassinekkel aláhuzandó. De a házat gyökeresen javitani kell.

= **Gyermekgyilkosság.** Emlitettük a minap, hogy a csömöri-ut 12. sz. háza előtt a hó eltakaritásával foglalkozó munkások egy rongyokba burkolt, 1 hónaposnak látszó fiugyermek holttestére bukkantak. Egy rendőr a holttestet a Rókus-kórház halottas házába vitte, a hol tegnap megkezdették boncolását annak kiderítése végett, hogy a gyermeket holtan tették-e ki, vagy gyermekgyilkosság büntenye forog-e fenn? A tegnapi boncolásnak azonban mindjárt elején oly gyanus körülményeket észleltek a holttesten, hogy a boncolást félbeszakitván, az esetről értesitették a törvényszéket, mely annak törvényszéki boncolását rendelte el. Ez ma reggel meg is történt és Preisz dr. egyetemi tanársegéd kideritette, hogy a gyermek még élve került az utczára s igy gyermekgyilkosság esete forog fenn. A rendőrség a lelketlen anyát nyomozza.

= **Megromlott, meghalt.** Ez lenne a legmegfelelőbb felirata sok sirkőnek. Bár nem abban az értelemben, a melyben ezt a két szót rendesen használják, hanem oly értelemben, hogy a vére romlott el, azért halt meg. A legtöbb betegség főoka a rossz vér, mely onnan ered, hogy a vese müködése hiányos. Ha ez a szerv beteg, akkor a véredények falai kitágulnak. Ezáltal a vér éltető eleme, a fehérnye kiválik, azonban a vese által elválasztandó tisztátalanságok megmaradnak, s ez az egész testben zavarokat idéz elő. Ily bajoknál az egyetlen ismert gyógyerejü szer: Warner «Safe-Kure»-je. Dr. Steinhof H. (Windshausenben, Gaudersheim mellett) ezt irja: Niemayer Vilmos ur megbizásából értesitem önt hogylétéről. Warner «Safe-Kure»-je első üvegének elhasználása után állapota csodálatosan javult. Az aggályos hideglelések, lélegzési nehézségek elmultak, az étvágya megjött. — Az orvosság ára 2 frt 80 kr. Raktár Budapesten Török József gyógyszerésznél. — Gyógyszertár a «Nagy Kristófhoz». — Egressy özvegye gyógyszertára. — Natzazek Ad. — Pillich F. — Szőllőssy T. — Kochmeister Fr. utódai. Thallmayer és Seitz. — Neruda Nándor. — Prágában főraktár: «Einhorn Apotheke.»

A szabadkai öngyilkos.

Nemcsak a fővárosban, hanem országszerte mindenütt, a hová csak elhatolt, kinos megdöbbenést keltett a hir, melyet dr. *Mukits* Károly kétségbeesett tettéről tegnap Szabadkáról hozott a táviró.

Élete virágában, dus reményekkel biztató férfikor küszöbén emelt kezet önmaga ellen, egy végzetes pillanatban eldobta magától az életet, a melynek számára — mint előkelő társadalmi és vagyoni állásu férfiu, mint egy földi javakkal és bájakkal egyaránt megáldott ifju leányka boldog jegyese számára — emberi számitás szerint csak virágokat, örömeket kellett volna teremnie.

Pár lépés választotta csak el az oltártól, a honnan mint Bácsmegye egyik legszebb és leggazdagabb hölgyének boldog férje térhetett volna vissza, pár nap csak attól, hogy esetleg mint Szabadka város második kerületének képviselője részt kérjen magának a közéletnek tehetség, érdem számára elismerést és dicsőséget termő küzdelmeiből: és ő mindezek helyett egy pisztoly lövéssel az erőszakosan fölidézett halál, megsemmisülés karjaiba lökte magát.

A halálthozó lövés nyomában vak sötét támadt, a mely sürü fátyolt borit áldozata megdöbbentő tettének inditó okára s a szánalom lecsillapulta után okot nyomozó emberi kiváncsiság megtéved ebben a sötétben és ugy lehet, örökre megfejthetetlen rejtélybe ütközik. Puszta tapogatódzás, meddő találgatás minden verzió, a melylyel magyarázatát akarják adni a lesujtó esetnek, s az emberek könyörtelen kiváncsisága, izgalmat nem ismerő, felszabadult fantáziája egyik-másik verzióban nem átallja — rendes szokás szerint — az elhunyt családi ügyeit megbolygatni az élők rovására s éhes kiváncsisága ott keres tápot, a hol már ugyis gyógyithatatlan sebet ütött a boldogtalan ifju ember megrenditő tragédiája. Mi ott, hol ez az eset fordul elő, letesszük a tollat.

A boldogtalan ember soha nem ejtett el életében egyetlen egy szót sem, a mely a legtávolabbról is sejtette volna, hogy lelkében ily sötét gondolatnak csak magva is élne, halála után pedig nem találtak körülette egyetlen egy sor irást, egyetlen jelet sem, a mely szeretteit, a kiket itt hagyott, utbaigazithatta volna abban a világtalan homályban, mely a megrenditő esetre borul.

A kik közel állottak hozzá, legjobb barátai, a kik előtt titka nem volt, egyetlen egy lehetőségben keresik a megoldást. A becsvágyó s tetterőtől duzzadó ifju ember nemes vágyát képezte régóta, hogy részt vehessen a közélet küzdelmeiben, s politikai téren hasznára lehessen szülővárosának. Nemes ambicziója megvalósitására egy nagy vagyont vitt áldozatul a választási küzdelmekbe, s gyors pénzteremtés szükségességének nyomása alatt lelketlen uzsorások kölcsöneivel terhelte meg dus apai örökségét. A választás eredménye ismeretes, valamint az is, hogy még ma sincs kizárva az akkor rajta esett sérelem orvoslása, sőt a legnagyobb mértékben valószinü, hogy teljes elégtétel lett volna része, de a választás kedvezőtlen eredménye nemcsak ambiczióján ütött sebet, hanem nyomást gyakorolt magánviszonyaira is. Mult évi április hava óta jegyben járt Bácska egyik legszebb és leggazdagabb leányával: *Vermes* Leonával, imádta szép menyasszonyát, s egybekelését vele a politikai harcz győzelme után akarta megtartani. Az első kisérlet nem sikerült, a már kitüzött esküvőt több izben elhalasztották, mig végre kitüzték e hó 21-dikére, holnapra. Az amugy is ideges ember kedélyét a választási küzdelmek, s az ellene akkor megkezdődött és azóta meg nem szünt támadások szörnyen megviselték, felizgatták, s most ehhez járult még az a körülmény, hogy az utóbbi napokban a legnagyobb mértékben érezni kezdte nagy költekezéseinek sulyát. Hitelezői zaklatták, s az ő nemes büszkesége nem engedte, hogy akár édes anyjához, akár leendő ipához forduljon segélyért, vagy talán ha meg is tette, hogy — a mint mondják is — édesanyjához fordult, anyja, a ki imádta fiát, — s ha a szörnyü esetnek csak lehetősége is fölmerült volna gondolatában, odaadta volna egész vagyonát érette, — a bizonyára csak odavetőleg emlitett kérést vagy kivánságot nem vette figyelembe, hogy féltett fiát igy takarékosabb életmódra szoritsa: a felizgatott ember tulfeszült idegekkel szobájába térve, talán egy öntudatlan pillanatban, talán egy önkénytelen idegrángással felragadta a fegyvert s a nélkül, hogy leszámolt volna bármivel, eldobta magától az életet.

Ez a boldogtalan fiatal ember közelállóinak szomoru véleménye a lesujtó ténynyel szemben s ezt osztjuk mi is. Egyebekben közöljük a következőkben külön tudósitónknak a mai nap folyamán Szabadkáról érkezett táviratait:

Csütörtökön, e hó 19-én délután 1 órakor dördült el a lövés, a mely dr. Mukits Károly ifju életét kioltotta, s egy félórával később már bejárta a váratlan, megdöbbentő hir Szabadka legutolsó kunyhóját is. Egy óra mulva a szerencsétlen ifju ember háza körül már óriási embertömeg hullámzott, a mely bizonyosságot akart szerezni saját szemeivel a képtelennek és hihetetlennek tetsző hir mibenléte felől, s óriási mély megdöbbenéssel fogadta a házból kijövő, levert, bánatos arczu szemtanuk szomoru biztositását, hogy a hir valót mondott. Mukics Károly ott feküdt dolgozó szobájában — a mely valóságos fegyvertárnak látszik a szemlélő előtt a falakon felaggatott kardok, puskák s szanaszét heverő pisztolyok miatt — átlőtt halántékkal iróasztala előtt. Igy találta őt az ebédre hivó cseléd, a kit az ő házával szemközt lakó édes anyja, kinél étkezni szokott, rendes szokás szerint átküldött érette. Ott feküdt mellette a 11 miliméteres kaliberü nagy csendőr revolver, a melynek golyója jobb halántékába hatolva átfurta fejét s bal halántékát kiütve két ujjnyira a falba furta magát. Egy szempillantás alatt véget vethetett az ifju életnek.

A házban lakó dr. Weisz Ignácz orvos sietett legelőször a szörnyü hirre a boldogtalan ifju szobájába, de az első szempillantás meggyőzhette arról, hogy ott az orvosi tudománynak tenni valója nincsen. Leirhatatlan az édes anya kétségbeesése. Az első hirre eszméletlenül rogyott össze, s órákig nem tudták életre hozni.

Délután négy óráig maradt a holttest a dolgozószobában és ekkor vitték át hordkosárban édesanyja házába, a hol ravatalra fektették. Szabadka város egész közönségét, kivétel nélkül, mélyen lesujtotta az eset, s a polgárság körében valósággal kétségbeesést keltett, mert mindenki meg volt győződve, hogy Mukics ellenjelöltjének Horváthnak megválasztatását megsemmisitik, s ekkor föltétlenül Mukics lett volna a képviselő, a kinek jellemében és tehetségében egyaránt biztak, hogy ekkor meg fogja szüntetni a szabadkai abnormis viszonyokat.

Találgatták később a kétségbeesett tett okát. A számos verzió közül legtöbben azt az egyet fogadják el, hogy megrongált anyagi helyzete miatt való elkeseredésében, felizgatott állapotban, egy öntudatlan pillanat adta kezébe a gyilkos fegyvert. A fiatal ügyvéd vagyonát, melyet a tavaly elhunyt atyjától, Mukics János polgármestertől örökölt és melynek értéke meghaladja a 100,000 frtot, képviselőjelöltsége majdnem teljesen fölemésztette. A választások alatt szükségelt nagymérvü kiadásokhoz nem rendelkezett elegendő készpénzzel, tehát kénytelen volt bármily kölcsönt igénybe venni s igy néhány uzsorás kezébe került, a kik aztán az utóbbi időben folytonosan szorongatták. Ügyvédi irodájában a hitelezők egymást érték s többen csőddel fenyegetőztek. Vagyoni helyzetét még sulyosabbá tették néhány gőzmalommal balul kiütött üzleti összeköttetései. Hitelét teljesen kiaknázta és anyja, a ki szintén óriási vagyon urnője, hogy fiának költekezési vágyát fékezze, megvonta tőle segitségét. Igy történt, hogy csütörtökön, mely napon több rendbeli adósságot kellett volna törlesztenie — többek között egy váltót, a melynek kifizetésére becsületszóval kötelezte magát — anyjához fordult segitségért, azt azonban nem kapta meg rögtön. Ekkor egészen leverve tért lakására s onnan nem is jött ki élve többé.

Tegnapelőtt, szerdán, Mukics még cousine-ja: Vojnich Margit temetésén volt, s a temetés után határozta el a család, hogy esküvőjét Vermes Leonával 21-én, azaz szombaton a legszükebb családi körben megtartják. Az önérzetes, büszke és becsületes embert azonban rettenetesen bánthatta, hogy zilált anyagi körülmények között lépjen az oltár elé s mikor édes anyjától a kért segélyt azonnal nem kapta meg, elvesztette fejét s önuralmát.

Temetése holnap, tehát azon a napon, melyen esküvőre kellett volna mennie, megy végbe. A ravatal édesanyja házában van felállitva, s igazán megrenditő, szivtépő látvány, mikor édesanyja imádott fiának kihült tetemére borulva, szivszaggató hangon egyre azt zokogja:

— Miért tetted ezt, mivel érdemeltem én ezt tőled?

A halottas ház valóságos ostromnak van kitéve, ugy hogy a hatóság emberei alig képesek fenntartani a rendet. Mindenki akarja látni még egyszer a boldogtalan ifju embert, különösen választói özönlenek a ravatalhoz, hogy saját szemeikkel győződjenek meg arról, hogy nem politikai gyilkosságnak esett áldozatul fanatikusan szeretett képviselőjelöltjük. Mert az első pillanatokban ez volt az erős meggyőződése az emberek nagy részének.

Városszerte olyan erős a részvét, hogy a kaszinóban holnapra kitüzött Tolnay-estélyt is elhalasztják. Holnap délután 3 órakor kisérik örök nyugalomra a szerencsétlen embert s ez a temetés előreláthatólag olyan lesz, a minőt még Szabadka nem látott soha.

*

— Ezt is, azt is, — felele Vild. — Rendelj tetszésed szerint. Csak mielőbb

Vild leveté uti kabátját és fáradtan egy székbe veté magát! Danilovics Prokop megtevén étkezésre nézve rendeleteit, visszatért a kályhához és onnan hallgatagon nézte barátját.

«Megnyugodott sorsában!» — gondolá fejét csóválva. — «Megöregedett! elhagyta magát! . . . Ej, ha most eléje kerülne a neje, talán meg is fojtaná!»

Danilovics Prokop fürkészőleg tekintett Vildre, mintha meggyőződni akart volna, vajjon megfojtaná-e ő nejét avagy sem.

«Oh mennyire szabaddá teszi magát az ember, — vélekedék tovább önmagában, — De valóban a helyzet nem valami pompás! . . . A fő az, hogy e pusztitó szú valamikép kiirtassék! Emészt az, emészt . . . De mindennek vége van a világon! Most kezeink közé került . . . nem szabadul meg! Megfékezzük a vad kecskét, megfékezzük.

Danilovics Prokop elégült mosolylyal hagyta el a kályhát. A lakáj különféle edénnyel kezében lépett a szobába és sebesen asztalt kezdett teriteni. Vild kissé hátradült székében, kinyujtózkodott és hangosan felásitott. A szoba kellemes melegének s a szamovár sustorgásának hatása alatt testi és lelki izgatottsága folytán álom vett rajta erőt.

— Hogy van a kis Bazil? — kérdé Danilovics Prokop, midőn észrevette, hogy Vild felállott és hogy most hajlandó felelni a kérdésekre.

— Jól, egészséges. Svájczi nevelőnő van most mellette . . . Leontyevna Alexandra ajánlotta.

— Leontyevna Alexandra még mindig vendéged?

— Nem, ő Moszkvában van, de nem sokára visszajön . . . Különben, hogy kikerültessék a mindenféle mende-monda, nem fog hozzám szállni.

Vild egy pillanatra elhallgatott.

— Már az igaz, — folytatá tovább izgatottsággal, — hogy az igazi barátokat csak szomoruságunkban ismerjük fel! E nő oly rendkivüli, önzés nélküli odaadást és önmegtagadást tanusitott . . . Valóban, azelőtt nem tudtam őt ennyire tisztelni!

Alig észrevehető mosoly lebbent el Danilovics Prokop hunyorgó szemei körül, mind a mellett nem szólt semmit és a beszédtárgyát megváltoztatva, uj állomás felüli kérdéssel fordult Vild felé.

A két barát lassanként beszédessé vált, de mindkettő mintegy titokban őrizkedett megérinteni azon tárgyat, a mely őket ez este összehozta és megelégedtek hivatalos müködéseik tényeinek közlésével. Vild mind inkább élénkebbé lett. Folytonosan bort töltögetett poharába. Danilovics Prokop egy párszor lopva is reá tekintett.

— Nos, és te hogy érzed magad most! jegyzé meg végre, midőn Vild teája egy részét kiönté, hogy ismét rummal egészitse ki.

— Nos mit? — kérdé, szakadozottan nevetve Vild.

— Hát az, barátom, hogy te már tulságosan sokat töltögetsz magadnak!

(Folytatása következik.)

A fővárosban, a hol igen széles körben ismerték és szerették a deli, művelt és szerény modoru fiatal embert, semmivel sem kisebb a részvét mint Szabadkán. Mukics a mult szombaton táviratozott ide barátainak, hogy szerdán este a fővárosba érkezik, s velük ohajtja tölteni az estét. Várták is őt barátai, s helyette csütörtökön érkezett halálhire kimondhatatlan megdöbbenést és részvétet keltett.

Ma délután számos gyönyörü koszorut küldtek le a fővárosból ravatalára, a többek között egyet a «magyar athletikai klub», egyet a «Hunnia» csónakázó egylet, egyet dr. Pásztélyi Jenő «Az én feledhetetlen Károlyomnak» felirással, stb.

Az athletikai klub és a Hunnia egylet küldöttségileg képviselteti magát szerencsétlen véget ért, szeretett tagjának temetésén, a melyre személyes jó barátai közül is számosan utaznak le.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

— **A VI.—VII. ker. kör. disztermében,** mely egészen hirhedtté vált a német felolvasásokról, ma este Staufen Berthold szavalt el nehány költeményt, nagyobbrészt német költők müveit. Alig volt pár ember az előadáson, de a ki nem jelent meg, bizony nem is vall a kárát, mert az előadás fölötte gyöngén sikerült. Staufen Berthold, hir szerint, már nagyon sok pályán tett kisérletet, mig végre a szavaló mesterségre adta magát; mi azt hiszszük, hogy minden képzelhető pálya között erre van legkevesebb tehetsége. Már hangja, alakja nem kielégitő. Fölfogása is felületes, az előadás mesterségében pedig teljesen járatlan. Igyekezetét, szorgalmát azonban készségesen elismerjük, a verseket elég jól megtanulta s elég érthetőn el is mondta: ámbár itt is fedeztünk fel egyes hibákat, pl. a *Korinthusi ara* egy pár sorát — szeretnők hinni, hogy csak feledékenységből — a ritmus és az értelem rovására megváltoztatta. Non cuivis licet adire Korinthum. — Az egészben az a szerencse, hogy ez a derék német recitator olyan helyárakat szabott, hogy a közönség elijedt azoktól. Igy azután legalább kevés embert mulattatott és bosszantott.

— **Rátkay László,** Felhő Klári és Bársony uram szerzője, a ki különösen előbbi darabjával egyszerre a jobb nevü drámairók sorába lépett, ismét uj népszinművet irt, a melyet a népszinház igazgatója már el is fogadott előadásra. A népszinmü czime: *Pünkösdi királyság* és hir szerint *Blaha* Lujzának lesz benne nagyon hálás szerepe.

— **Nikita,** a ki holnap énekel a népszinházban másodszor és utoljára, innen ismét Bécsbe megy, a hol föllép a Metternich herczegnő által rendezendő gálahangversenyen.

— **A «Vasárnapi iskola»** festője, *Fyrle* Valther, kinek képe a műcsarnok őszi kiállitásán oly nagy figyelmet keltett, a képzőművészeti társulat utján arra kérte a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy a kormány által a nemzeti muzeum számára megvásárolt képét engedje át a bécsi nemzetközi műtárlaton való kiállitásra. A miniszter a festőnek ezt a kérelmét készséggel teljesitette s igy a kép a márczius 1., május 31-ig tartó nagy internaczionális kiállitáson látható lesz.

— **A német szinházban** holnap szombaton Raymund «Der Verschwender» czimü tündéries szinművét adják, Rosel szerepében *Zampa* Józefinnel.

— **Karlovszky Bertalan** jeles festőművész Tatáról hol több arczképet készitett el — visszaérkezett a fővárosba.

— **Steltza Gyula,** a tehetséges fiatal festő, kit Trefort miniszter kormánysegélylyel küldött ki Velenczébe és Páduába, három hónapi távollét után visszaérkezett Budapestre, és több olasz tárgyu vázlaton kivül, néhány nagybecsü kép másolatát is magával hozta. A miniszter ugyanis a kormánysegélylyel kiküldött festőktől megköveteli, hogy tanulmányutjokban elkészitsék egy-egy kiválóbb müremek másolatát. E képekből a miniszter idővel galériát akar alapitani, mely Budapest müvészi látványosságait egy érdekes tárlattal fogja gazdagitani.

— **A képzőművészek körének** 21-es bizottsága, melyet a multheti értekezlet az előmunkálatok megtétele végett kiküldött, már elkészült javaslatával, mely holnap d. u. 4 órakor fog az e tárgyban összehivott gyülés elé terjesztetni. A holnapi gyülés intézkedni fog az alapszabályok ügyében s megszabja az irányt, a melyben a kör haladni fog. A mint halljuk, a művészek körében az uj egylet iránt olyan nagy a lelkesedés, hogy már eddig is mintegy ötvenen, köztük Benczur Gyula, Lotz Károly stb., kötelezték magukat a belépésre.

— **A nemzeti zeneiskola** felső és kümüvelési osztályainak növendékei nagy közönség előtt hangversenyeztek ma este a vigadó termeiben. A zeneiskola hangversenyei sürüen követik egymást, a mit nem lehet hibáztatni, mert a növendékek a nyilvánusság elé készülnek. A gazdag műsorban közreműködők közül különösen Gobbi és Szuk Lipót, valamint Khayll Antal tanitványai voltak az elsők az egyformák között. Blauer Emma Mendl Edéné tanitványa Zimay Lászlótól énekelt két müdalt. A választás helyes volt és az előadó, kinek hangja szépen fejlődik, előadásában pedig meg van az elegánczia, egyformán érdemelte meg az elismerő és buzditó tapsokat.

— **Byron születésének százados évfordulóját** a kir. operaházban *Manfréd* disz-előadásával ünneplik meg a nemzeti szinház és az opera tagjai. A bérletszünetes diszelőadás jövedelmét a két szinház nyugdijintézet javára forditják. Az évforduló voltaképen f. hó 22-ére, vasárnapra esik, de mivel az nap az operaháznak rendes bérletfolyamos előadást kell tartania, a nemzeti szinháznak pedig a várszinházi előadás miatt különben is két helyt kell játszania, a diszelőadást egy nappal később, hétfőn, e hó 23-án fogják megtartani.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A Gizella főherczegnő által a fővárosnál tett alapitványból** ez évben tudvalevőleg négy szegény leányt fognak kiházasitani 5—500 forinttal. A kiházasitási adomány elnyerése czéljából a főváros tanács most pályázatot hirdet. A pályázni kivánók igazolni tartoznak, hogy budapesti illetőségüek, hogy 18 éves korukat elérték, hogy példás, feddhetlen erkölcsüek és szegénysorsuak. Árva leányok és főleg az Erzsébet-leányárvaház növendékei elsőbbséggel birnak. A pályázatok ez évi február 28-ig nyujtandók be a fővárosi tanács iktató hivatalába.

— **A járdák** tisztátlansága, főleg csuszós volta miatt a közönség körében sok panasz merülvén föl, e panaszok a főváros közgyülésén közelébb kifejezésre is találtak. A tanács ennek következtében átiratilag fölhivta a rendőrséget, hogy a háztulajdonosokat a járdák behintésére kötelezze, a rendőrközegeket a lelkiismeretes ellenőrzésre utasitsa és a mulasztókat a kellő szigorral fenyitse meg.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A természettudományi társulat** az egyes népszerü előadásokon kivül olyan közhasznu előadások tartását léptette életbe, melyek az egyes tudományágak alapigazságait a müvelt közönség igényeihez mérten tárgyalják. A mult télen *Ilosvay* Lajos müegyetemi tanár 12 előadásban tárgyalta a chemiai tudomány alapismereteit. Ez előadások a közönség osztatlan tetszésével találkoztak, s azért a társulat a téli időszakban ilyen kurzus-előadásokat a természettudományok mindenik ágából fog rendezni. Etélen báró *Eötvös* Loránd egyetemi tanár fog tiz népszerü előadást tartani a fizikai alapismeretek köréből. Feladatául tüzte megismertetni a tudományok iránt érdeklődő közönséget a fizika czéljaival és az ismeretek tetszésére szolgáló módszereivel, hogy igy alapot adjon a fizika tanulmányozásához és a fizika egyes ágaiból, hőtan, fénytan, hangtan, elektromosság köréből majdan tartandó részletesebb előadások megértéséhez. Az első előadás, melyen válogatott nagy közönség jelent meg, ma volt az uj fizikai intézet előadó termében, a mely fel van szerelve az idevágó tudományos technika minden modern eszközével. Jelen volt *Berzeviczy* államtitkár is, *Stoczek* s a tudományos világ számos notabilitásai. — Az előadó bevezetésképen fejtegette a fizika feladatát és törekvéseit. Szólott a tudományos törekvések haladásáról, a jelenségekről és azok megfigyeléseiről s leirásáról. A fizikus czélja a jelenségek teljes megfigyelése. Erre szolgál a tér és időbeli mérés. Ezek képezték a mai bevezető előadás tárgyát is. Szépen kifejtette a mikrométer elvét, s az idetartozó kis hosszuságok mérésére szolgáló eszközöket, melyekkel egy ezredmilliméter megmérhető. Ezután szólt az időmérőkről s különösen azon eszközökről, melyek apró időközök mérésére valók a fizikus kezében. A diszes közönség osztatlan tetszése tapsokban nyilvánult. Báró *Eötvös* előadásait minden pénteken este 6 órakor egész husvétig folytatni fogja.

— **Az irgalmas-rend budapesti gyógyintézetében** az 1887. évben gyógykezeltettek és ápoltattak: a *belgyógyászati osztályon* 1866-ról visszamaradt 55, 1888 ban 772 férfi beteg; ezek közül elbocsáttatott: gyógyulva 464, javulva 188, gyógyulatlan 20; meghalt 95 beteg, ápolás alatt maradt 60. A *sebészeti osztályon* maradt az előző évről 32 férfi beteg, 1887-ben felvétetett 512 férfi és 2 nő; ezek közül elbocsáttatott gyógyulva 444 férfi, 2 nő; javulva 5, gyógyulatlan 4 férfi beteg; meghalt 8, tovább is ápolás alatt maradt: 25 beteg. *Elmebeteg* maradt 1866-ról 189 férfi, 58 nő; felvétetett 73 férfi, 30 nő; javulva elbocsáttatott 18 férfi, 6 nő; meghalt 82 férfi, 17 nő; ápolás alatt maradt 162 férfi. 65 nő. Vallásra nézve a betegek közt volt: római katholikus 1304, evangelikus 102, református 153, görög-kath. 29, görög-keleti 21, unitárius 1, izraelita 106, mohamedán 7.

— **A mentő-egyesület** alapitó-tagjainak száma örvendetes módon szaporodik. Legujabban gr. *Andrássy* Aladárné lépett be alapitóul 200 frtnyi adománynyal.

— **A kecskeméti felolvasó-társaság** f. hó 18-án tartott közgyülésében elhatározta, hogy, mint az előző években, ugy ez idén is folytatni fogja müködését és a böjtben népszerü felolvasásokat rendez, melyek iránt a város intelligens közönsége az elmult években oly meleg érdeklődést tanusitott. E közgyülésen, mely dr. *Tassy* Pál, kir. alügyész választotta ujból a társaság elnökének, szóba jött a már pár év óta tervezett, de még mindig vajudó *Katona-kör* eszméjének a megvalósitása. E végből a közgyülés saját kebeléből külön bizottságot küldött ki, melynek feladata lesz a Katona-kör megalakitását előkésziteni és müködéséről egy később egybehivandó közgyülésnek jelentést tenni. A Felolvasótársaság a böjtben hat felolvasó estélyen 12 felolvasást fog tartani. A befolyó jövedelem tanügyi czélokra lesz forditva.

— **A magyar mérnök- és épitész-egylet pályázatai.** A magyar mérnök- és épitész-egylet mü- és középitési szakosztályának *Ybl* Miklós elnöklete alatt tartott legutóbbi ülésén *Steinhausz* László, mint az idei két pályázatok biráló bizottságának előadója, felolvasta az I. kis. pályázat (lóvasuti várócsarnok) pályaműveire vonatkozó jegyzőkönyvet. Négy beérkezett munka közül az egyesületi ezüstérmet az «Előre» jeligéjü terv szerzőjének, *Benedicty* Józsefnek itélték oda, a második dijat, a jegyzőkönyvi elismerést «Pro honore» jeligéjü munka szerzője, *Bierbauer* István nyerte. A II. kisebb pályázatra a lejárat határidejéig, e hó 15-ig pályamü nem érkezett be, miért is a pályázatot (az egylet ülésterme számára egy tintatartó, hamutálcza és gyufatartó) tervezésére vonatkozólag ujból kihirdetik.

— **A budapesti józsefvárosi magyar asztaltársaság** szép ünnepélylyel leplezte le Kossuth Lajos arczképét. Az ünnepi beszédet Babos Károly mondta.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A szétugrasztott hitelszövetkezet.** A «Magyar hitel- és takarékszövetkezet», mint emlitettük, beadványt intézett a törvényszékhez, melyben a szövetkezet ellen elrendelt fenyitő zárlat feloldását kérte. Bucz Lajos dr. kir. alügyész ma a kérvény félretételét inditványozta.

— **A sikkasztó számtanácsos,** *Tomisits* Márk, még mindig a fegyvergyári laktanya katonai börtönében várja büntetését. A vizsgálatot ellene igen széles mederben vezetik s az előreláthatólag még sokáig fog elhuzódni. A ládákat elfoglaló számadásoknak még közepéig sem jutottak, pedig átvizsgálásukat megszakitás nélkül folytatták. Tomisics, a ki ismeri a hadbiróságnál uralkodó rendszert, már nem is türelmetlenkedik, hanem megnyugvással néz sorsa elé. A vizsgálat *Keresztes* Károly hadbiró százados betegsége miatt egyelőre szünetel.

— **Az Andrássy-uti gyilkosság** ügyében a törvényszék Ruszcsák József éjjeli őrt, a ki azzal volt vádolva, hogy társát Imrek Pált czivódás közben megölte, tudvalevőleg felmentette a vád alól s elrendelte szabadlábra való helyezését. A kir. tábla azonban feloldotta a törvényszék itéletét s uj tárgyalást rendelt el, utasitva egyuttal a törvényszéket, hogy a lövési sebekre vonatkozólag kérje ki az orsz. közegészségügyi tanács véleményét.

— **Egy bécsi védjegyhamisitó pöre.** Érdekes bünügyi pör tárgyalása kezdődött meg ma a bécsi esküdtszék előtt. *Holländer* Márkus tolnamegyei születésü kaszagyáros ellen az a vád van emelve, hogy bécsi gyárában készült rossz minőségü áruit más, jóhiszemü gyárnak védjegyével látta el és azokat, különösen Oroszországban valódiak gyanánt árultatta. A derék férfi, változatos életpályáján az ipar és kereskedelem sokféle ágában próbált már szerencsét; a mi nem volna épen baj, ha érdekei előmozditását nem mindig a csalásban kereste volna. Volt rőfös-, borkereskedő, gyufagyáros, papirgyáros, gabnakereskedő, épitési vállalkozó, olajgyáros, pénzközvetitő, pezsgőhamisitó, végre kaszagyáros lett. A mai tárgyaláson felolvasott vádlevél szerint a vádlott egyik elfogott leveléből kitünik, hogy kivánatra késznek nyilatkozott bár mely gyár védjegyének meghamisitására. Egy másikban meg egész nyiltan azt a reményét fejezte ki, hogy megéri, hogy pár év mulva minden a drága védjegygyel dolgozó gyáros becsukja a boltját. A mai tárgyalás folyamán az is kitünt, hogy Holländernek a multján is igen sok a leplezni való. Már kora ifjuságában kiváló jeleit adta börtönképességének. Tizennyolcz éves korában óralopásért büntették. Egy évvel utóbb 1859-ben, ugyancsak lopásért, Pesten másfél évi sulyos börtönre és 20 botütésre itélték. Midőn az államügyész ezeket a dolgokat a szemére veti, az ügyes Holländer egész indignáczióval kijelenti, hogy ő neki avval a Holländer Márkussal semmi köze, mert őt tulajdonképen nem is Márkusnak, hanem Mardochájnak hivják s a Márkusz nevet csak utóbb vette föl — a szebb hangzása kedvéért. S midőn az államügyész reámutat, hogy utóbbi cselekedeteivel is mennyire összeütközött a büntető törvénykönyvvel, igazi páthosszal felkiált: Ha tudtam volna, hogy vétek a büntető törvénykönyv ellen, a világ minden kincséért sem cselekedtem volna ugy! A tárgyalást holnap folytatják.

MULATSÁGOK.

— **A VII. ker. erzsébetvárosi kör** tegnap este kedélyes tánczestélyt rendezett saját helyiségeiben. A tánczmulatság fesztelen jókedv mellett jóval éjfél utánig tartott. A jelenvolt hölgyek közül följegyeztük a következőket: Tiringer Vinczéné, Mátray Józsefné, dr. Morzsányi Károlyné, Kovács Lajosné, Geschader Jánosné, Kaschnitz Gyuláné, dr. Csillag Zsigmondné, dr. Apaticzky Sándorné, Emey Margit, Mikolicsek nővérek, Birkel Ida, Stettner Róza, Baher Terka, stb.

— **A fővárosi VI.—VII. ker. kör** január hó 28-án saját helyiségeiben tánczestélyt rendez. Ezen estélyre a a körtagok és családjaik részére névre szóló jegyek folyó évi január hó 25-től kezdve az estély napjáig mindenkor fél 3-tól 6 óráig a kör titkári hivatalában átvehetők.

— **A magyar gazdasszonyok orsz. egyletének** nagy álarczos bálja vasárnapon tartatik meg a fővárosi vigadó összes termeiben. Ezen bál már évek hosszu sora óta a fővárosi közönség legkedveltebb és leglátogatottabb farsangi mulatságai közé sorakozik. A rendező bizottság most sem kimél semmi fáradságot, csak hogy a bál fényes és mulattató legyen s a kedvező előjelek után itélve, már is biztosnak vehető, hogy a bál törzsközönsége bizonyára ez alkalommal is tömegesen fog néhány órai kellemes szórakozást a szegény árvák sorsának enyhitésével egybekapcsolni. A bálra a jegyek oly nagy számban kelnek, hogy a bizottmány a legszebb reményeket köti annak anyagi sikeréhez is. A tombolához már eddig is sok értékes nyereménytárgy gyült össze özv. Batthyány Lajos grófnénál és Kármán Lajosnénál. Legutóbb dr. Réczey Imréné ajándékozott 10 darab izléses és értékes tárgyat.

— **A kecskeméti izr. jótékony nőegylet** f. hó 21-én zártkörü tánczvigalommal egybekötött tea-estélyt rendez.

Az erzsébetvárosi polgári kör e hó 28-án hangversenynyel egybekötött tánczmulatságot rendez. A hangversenyen közreműködnek: Füredi Eszter az opera fiatal tagja, Delly Emma szinésziskolai növendék, Várady Antal és Gabányi Árpád.

— **A gyógyszerészbál** bálbizottsága már szétküldte a meghivókat. A kik meghivót nem kaptak s arra igényt tartanak, forduljanak a rendezőség irodájába, mely február hó 1-ig a vegytani intézetben, azon tul a «Nemzeti szálló»-ban lesz.

— **A IX. ker. I. számu iskolaszék** fenhatósága alá tartozó elemi iskolák tantestületei február 11-én a Bakács-téri városi épület disztermében könyvtáraik javára zártkörü, hangversenynyel egybekötött tánczestélyt rendeznek.

— **Az épitőiparosok bálját** szombaton, jan. 21-én tartják meg a vigadó összes termeiben, melyek az idén is bizonyára szükek lesznek a bál nagy közönségének. A bálra Arkay Aladár irt mazurt, melyet a háziasszonynak, Kauserné szül. Gerlóczy Idának ajánlott.

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** *Neoschil* Alajos budapesti kötszer gyáros eljegyezte Fehér Sándor paulisi földbirtokos leányát Mariskát. — *Fetter* Géza a magyar-gács vasutak hivatali főnöke eljegyezte Jelenik Ádám leányát Idát, S.-A.-Ujhelyen. — *Veisz* Adolf hitszónok, gymn. hittanár Gyöngyösön eljegyezte Kaiser Józsát Nagykanizsáról.

— **Esküvők.** *Grónay* Sándor, Eger város h. polgármestere, jan. 15-én vezette oltárhoz *Frantz* Irmát, Frantz Lajos leányát. — *Novák* József számtiszt Temesváron egybekelt *Lang* Etelkával, Lang Kálmán főispáni titkár leányával. — *Szabadka* Gyula kulpini állami tanitó e hó 18-án tartotta esküvőjét Szabadkán Karácsonyi Anna kisasszonynyal. A menyasszony részéről dr. Mamuzsics Bódog ügyvéd, a vőlegény részéről Himmelsbach Gyula kulpini földbirtokos voltak a nászinagyok. Az esketést Lebovics Dániel vingai lelkész, a menyasszony rokona végezte. — *Gajzágó* Róbert e hó 19-én tartotta Makón esküvőjét *Füzesséry* Sarolta kisasszonynyal. — *Szendrői* Lajos, a m. kir. opera basszistája hétfőn esti 6 órakor tartá esküvőjét Mayer János müncheni zenetanár leányával, Mayer Verával. Tanuk voltak Váradi Béla a m. kir. operaház jogtanácsosa és Szilágyi Lajos miniszteri főmérnök. — *Selinger* Sámuel budapesti kereskedő ma vezette oltárhoz *Farkas* Etelkát.

GYÁSZROVAT.

Holler István zongoravirtuoz és zeneszerző Párisban meghalt. Heller Pesten született, de már gyermekkorában Bécsbe vitték, honnan utóbb Párisba ment. Közel 50 éve lakott a franczia fővárosban, hol 75 éves korában elhunyt. Bécsben mint 14 éves fiu sikerült hangversenyeket rendezett, ugy, hogy két évvel utóbb nagy körutra indulhatott. Párisban Chopin, Liszt és Berlioz barátságukba fogadták Hellert, ki mint zeneszerző és zenetanár európaszerte ismert nevet vivott ki magának. Különösen etudejei, tarantellái és zongorára irt dalai arattak tetszést. Hellert most két éve a franczia becsületrend keresztjével tüntették ki.

Rigó Antal takarékpénztári ellenőr Gyöngyösön 74 éves korában meghalt.

Zsarnótzai Zsarnóczy János, Sátoralya-Ujhely veterán polgára, e hó 17-én épen 100 éves korában meghalt. Temetése e hó 19-én ment végbe.

Hegymegi Kiss Gedeonné szül. Haulik Emilia, Kiss Gedeon szatmárvárosi főkapitány neje, e hó 18-án reggeli ½6 órakor 59 éves korában meghalt.

Márki Lajos, Békésvármegye főjegyzője, ma éjjel Budapesten meghalt. A boldogult 1851-ben született Kétegyházán s iskoláinak végeztével azonnal a közigazgatás terére lépve, Békésmegyének aljegyzője, majd főjegyzője lett. Egyike volt a legkiválóbb közigazgatási tehetségeknek s a megyebeli közönség és a tiszttársak előtt nagy népszerüségnek örvendett. Korábban költeményeket is irt s több nemzetgazdasági czikke jelent meg a budapesti lapokban. Ősz atyján s testvérein kivül neje, Terényi Jolán s Bihar és Békésmegyében nagyszámu rokonok és ismerősök gyászolják a korán elhunyt és szép jövőjü férfiut. Holttestét a fővárosból a gyulai családi sirboltba szállitják.

Carden volt londoni lordmayor, mint Londonból mai kelettel táviratozzák, meghalt.

Végh János. Végh Aurel kir. tanácsos s jószágigazgató édes atyja, kaszaperi birtokos s Csanádmegye törvényhatósági bizottságának tagja e hó 18-án d. u. 5 órakor, hosszas betegség után, tevékeny életének 70-ik évében, kaszaperi pusztáján elhunyt. A megboldogultnak tevékeny élete ugyszólván félszázadon át forrott össze Csanádmegye politikai müködésével és közgazdasági fejlődésével. A 48-iki viharos időkben mint nemzetőr-kapitány szolgálta hazáját s megyéjét, majd az abszolutizmus szomoru ideje alatt nagyon látogatott házában s az akkori társadalmi életben a hazafias szellem ápolója lett. Később az alkotmányos élet bekövetkeztével a megyei közgazdasági élet, leginkább a tanügy s a nép nevelésének fejlesztése körül tevékenykedett.

Jágócsi Péterffy József.

A budai gőzsiklónál tegnap történt szerencsétlenségnek ma halottja van. Jágócsi Péterffy József miniszteri biztost ma éjjeli tizenegy órakor a halál szabaditotta meg nehéz szenvedéseitől, melyekre nem nyujtott enyhülést a gondos ápolás, az orvosok minden tudománya. Az orvosok mindjárt az első vizsgálatra konstatálták, hogy válságos esettel van dolguk, mert a betegen agyrázkódás és belső vérzés tünetei mutatkoztak, s e mellett valószinü volt, hogy a sulyos beteg, kit agg kora miatt a nagy vérvesztés következtében tegnap elhagyott minden ereje, a belső sérüléseken kivül medenczecsonttörést is szenvedett. A mai nap reggeli órái némi enyhülést hoztak a betegnek, ki nagy szenvedések között töltötte az éjszakát. Az orvosok csillapitó szerei némileg enyhitették a fájdalmakat s pár órai nyugodt álom jó hatással volt az erők visszanyerésére is, de a javulás csak látszólagos volt, mert állapota már délután reménytelenné vált, ugy hogy neje, gyermekei, kik aggódva állták körül betegágyát, a katasztrófától tartottak s a helyzetet ismerő orvosok nem nyujthattak reményt. A katasztrófa éjjel 11 órakor következett be s Jágócsi Péterffy József kilehelte életét. Halála a legszélesebb körökben kelt őszinte részvétet s a sajnálkozást csak fokozzák a végzetes körülmények, melyek megszakitották életének fonalát.

Jágócsi Péterffy József egyike volt a közélet ama férfiainak, kiket az ország minden részében ismertek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizásából, mint miniszteri biztosnak feladata volt az ipartan és háziiparnak az iskolákban való terjesztése. E téren fejtett ki nagy tevékenységet. Abban, hogy hazánkban az ipartanmühelyek szép virágzásnak örvendenek, neki nagy érdeme van. Ő nem annyira ezek fejlesztésében, mint megalapitásában fejtett ki nagy tevékenységet. Sok vidéket, a hol közöny, sőt határozott ellenszenv mutatkozott, ő hóditott meg az iparnak, s meg tudta találni a forrásokat, melyek a tanmühelyek, ipariskolák fenntartását biztositották. Határozott és nagy érdeme az, hogy fel tudta kelteni a társadalmi érdeklődést az ipar iránt, és igen sok egylet müködését, mely különben meddő maradt volna, arra tudta konczentrálni, hogy belőle az ipar nyert éltető elemet s ebből viszont a vidékre háromlott a közgazdasági haszon. Különösen a kötő- és szövőipar terén mutat fel müködése eredményeket. Sokat tett a házi ipar emelésére is, különösen pár évvel ezelőtt, mig miniszteri biztosi hatásköre szélesebb müködési kört ölelt fel, az iparágak meghonositásában érdemelte ki mindazok elismerését, kik szivükön viselték az ipar e nemének meghonositásából Magyarországra háramló előnyöket.

Az elhunytban a magyar ipar, ha nem is uttörőjét, de egyik leglelkesebb bajnokát vesztette. Sok eszméje volt, a mely nem valósulhatott meg, imitt-amott eszméi nem találtak termékeny talajra, de nagyban és egészben hosszu pályája alatt mint rendkivül ügybuzgó férfiu, ki a lelkesedés hevével karolta fel a magyar ipar ügyét akkor, midőn arra legnagyobb szükség volt, teljes mértékben megérdemli azt a részvétet, mely sirjába kiséri. Halálának szerencsétlen körülményei, melyek váratlanul szakitottak véget a munkának szentelt életének, csak fokozzák a család fájdalmát, melynek köréből ily váratlanul távozott örökre.

A hivatalos lap jan. 20-ki számából.

Kinevezés. A közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter *Pongrácz* Bélát posta és távirdaigazgatósági segédfogalmazóvá, *Vidákovits* Lászlót posta és távirdatisztet posta és távirdafőtisztté, a pénzügyministerium ideiglenes vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök *Farkas* Árpád sóhivatali ellenőrt a komáromi kir. sóhivatalhoz tárnokká, *Jánosy* Károly mázsatisztet a homonnai kir. sóhivatalhoz ellenőrré, és *Miskovits* István cs. és kir. közös hadseregbeli főhadnagyot a rónaszéki kir. sóbányahivatalhoz mázsatisztté, a soproni m. kir. pénzügyigazgatóság *Dénes* István adóhivatali gyakornokjelöltet a szombathelyi m. kir. adóhivatalhoz dijtalan gyakornokká nevezte ki.

TÁVIRATOK.

Prága, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A *Hlas Naroda* azt irja, hogy a tartománygyülés állandó bizottságot választott, azzal a megbizással, hogy a németekkel a tárgyalásokat folytassa. Most a németeken a sor, hogy nyilatkozzanak.

Prága, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A szeszadótörvényjavaslatot, mint a *Narodni Listy*-nak Bécsből jelentik, a képviselőház első ülésén osztják szét a képviselők közt. A czukoradó-törvényjavaslat tárgyalását a jövő héten, pénteken kezdik meg.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Charles St. Martint a zeidleri (Csehország) Klinger czég czégvezetőjét, ki 18,000 frttal megszökött, ma elfogták. A pénzt a sikkasztó ruhájának bélésébe bevarrva megtalálták.

Berlin, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Több kormánypárti lap határozottan visszautasitja azt a franczia állitást, hogy a firenzei esetben Bismarcknak is van része.

Berlin, jan. 20. A császár és császárné ma délben az országgyülés mindkét házának elnökségét fogadták. Az urakháza elnökének üdvözlő beszédére mondott válaszában a császár kiemelte az állam kedvező pénzügyi helyzetét és sajnálatát fejezte ki, valamint a császárné is *Arnim* grófnak, az urakháza előbbi elnökének halála felett. A képviselőház elnökének fogadásánál a császár mintegy reményének adott kifejezést, hogy a béke fentartható lesz, elismerőleg nyilatkozott a kedvező pénzügyi helyzet felett és — ugymond — kiválólag megelégedésére szolgál a kormány vasuti politikája, mely nagy eredményeket mutat fel, bár kezdetben tekintettel a nagy pénzszükségletre, nem volt egészen aggálytalan.

Róma, jan. 20. A Stefani-ügynökség jelenti: A negus elhatározásairól az Aduában megtartott haditanács után még mit sem tudnak. A negus a dervisek mozgalmai miatt aggódni látszik és mint hirlik, Ras Alulát Aduába hivatta, hogy megmondja neki, hogy Abisszinia sorsát megfontolatlan csapatmozgalmak által ne vészélyeztesse.

Róma, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A norfolki herczegnek tényleg Irországra vonatkozó missziója volt a pápához, de megbizása sikertelen maradt. A pápa tapintatosan, de határozottan kinyilatkoztatta, hogy az angol politikát a homerulerek ellen nem fogja támogatni. A mit megtehetett, hogy a keresztény kötelességek megsértését megakadályozza, azt megtette, többet nem tehet, mert különben a gyülölet látszatát vonja magára.

Róma, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Genè dandárja Szahatit megszállta s magát körülsánczolta. Támadás esetén a pozicziót Baldissera és Cagni dandáraival erősbithetik meg. A szaati-monkulloi vonalat a sánczokkal körülvett táboron kivül két kisebb vaserőd is védi. Senki sem tudja, hogy az ellenség az olaszok poziczióját megakarja-e támadni. Az ellenség Ghisdánál nagy csapatokat gyüjt össze, de minthogy itt a rablások daczára élelmi szerekben hiány van, ha mielőbb ütközetre nem kerül a dolog, a csapatok el fognak széledni. Az olaszok mostani állásukban várják meg az ellen támadását. Szaati elfoglalásával az olaszok elérik akcziójuk czélját.

Róma, jan. 20. Megczáfolják a hirt, mintha Gene dandára Sabatit megszállotta volna.

Róma, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Az olasz előörsök egész Ailetig czirkálnak, a melyen át a negus Szaati ellen akar vonulni. Az olaszok, hogy oldalról meg ne támadhassák őket, Monkullotól délre szárazföldi torpedókat helyeznek el. Az abissziniai hittéritők parancsot kaptak a propaganda fidetől, hogy Masszauahba vonuljanak vissza.

Róma, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Reszman bárót, a párisi követségi tanácsost, a firenzei ügy miatt ide hitták.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A franczia kormány legutóbb bizalmas uton értesült azokról a változtatásokról, melyeket a porta a Szuez-csatorna egyezményre nézve javaslatba szándékozik hozni. Ezek a javaslatok, ha csakugyan megfelelnek a valóságnak, aligha fognak Francziaország és Anglia beleegyezésével találkozni.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A «Petit Journal»-nak Toulonból jelentik: A tengerészeti igazgatóság az éjjel lepecsételt utasitásokat kapott, hogy mindennel készen legyen. A lakosság nagyon fel van háborodva az olaszok ellen. A «Justice» szerint a firenczei eset kedvező elintézése várható.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Az ismert firenczei konfliktus a kormány körében *komoly figyelem tárgyát képezi,* és már a két kormány között táviratváltásra is vezetett. Az olasz és a franczia jelentés nem egészen egyezik meg egymással és franczia körökben semmikép sem találják indokoltnak az olasz biró eljárását. Ez alkalmasint a franczia-tuniszi egyezményre támaszkodik, a melynek értelmében az Olaszországban elhalt tuniszi alattvalók hagyatéki ügyei az olasz jog értelmében intézendők el. De a franczia kormány azon az alapon áll, hogy a Tunisz fölött gyakorolt franczia védnökség ezeket a viszonyokat megváltoztatta.

Pétervár. jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Greppi gróf eddigi olasz nagykövetet a czár tegnap bucsukihallgatáson fogadta. Utódja, Marochetti báró legközelebb érkezik ide Kopenhágából.

Toulon, jan. 20. A tengerészeti arzenálban nagy tevékenység uralkodik, hogy a hajóraj egy szakasza uti készültségbe helyeztessék, és hogy a rendelkezésre álló pánczélos és czirkáló hajók felszereltessenek. A munkások rendes munkájokon tul is el vannak foglalva.

Páris, jan. 20. A kezdeményező bizottság 13 szavazattal 3 ellenében az amnesztiára vonatkozó inditvány tárgyalása ellen nyilatkozott, ellenben elhatározta, hogy Baudin inditványát a hadügyminiszter és a tengerészeti miniszter elmozdithatatlansága iránt megfontolás tárgyává teszi. A képviselőház bizottsága elfogadta a szajnamegyei prefektusnak a városházán való installálásáról szóló törvényjavaslatot.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Tirard és Sarrien minisztereknek a párisi községtanácsra vonatkozó vita alkalmával tanusitott magatartása a rend barátait kissé nyugtalanitja és a községtanácsot felbátoritta. De azért mégis idő előtti dolog a Floquet minisztériumról beszélni.

Szófia, jan. 20. A *Havas ügynökség* jelenti: Hirlik, hogy Filippopolban zavargások fordultak elő, melyeknek azonban jelentőségök nincs. Néhány katona tiszt és polgári ember között hosszabb mulatozás után veszekedés támadt, melyet azonban a rendőrség csakhamar elfojtotta. A fejedelemnek Ruméliába való elutazása halasztást szenvedett, minthogy a Hirsch báró által rendelkezésre bocsátott kocsikon javitások eszközlendők. A kocsik aligha érkeznek vasárnap előtt Szófiába.

Szófia, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A hadsereg szükségletének megvizsgálására kiküldött bizottság jelenleg első sorban a 15 millió Berdan-féle töltény beszerzésének kérdésével foglalkozik, hogy a Szerbiával viselt háboru által okozott hiányok mielőbb pótoltassanak. Az erre vonatkozólag egy belga czéggel kötendő szerződés — szemben az ujságok jelentéseivel — még nem jutott el az aláirás stádiumába, de Makov, az illető belga cég képviselője, a hadügyminiszterrel szorgalmasan folytatja az erre vonatkozó tárgyalásokat. Ferdinánd fejedelem e hó 12-ikén akarta fogadni kihallgatáson Makovot, de a fejedelem gyengélkedése miatt a kihallgatást bizonytalan időre elhalasztották.

Pétervár, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Itteni pénzügyi körökben azt beszélik, hogy kényszerkölcsön van kilátásban, melyet a nagybirtokosoktól és a városi kereskedőktől szándékozik az orosz kormány kierőszakolni. Állami tönköt is emlegetnek. Az itteni pénzügyi körök nagyon nyugtalanok. Még az ezüstre való záloglevelek is bizonytalanok. Általában attól tartanak, hogy Visnegradski, a pénzügyminiszter legközelebb olyan rendszabályokhoz fog nyulni, melyek leginkább a tőkepénzesek és a haute finance ellen fognak irányulni. A pénzügyminiszter állását ujabban ismét meg akarták ingatni. Azt beszélték róla a czárnak, hogy mint több vasut igazgatója nagy vagyont szerzett magának, s hogy több szabálytalanságot követett el. A czár ugy látszik, nem hitt a mende-mondában s Visnegradski állását most szilárdabbnak tartják, mint bármikor. Nagy reformtervekkel foglalkozik. Azt beszélik, hogy a frankrendszert akarja Oroszországban meghonositani.

Pétervár, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Dondukov-Korzakov herczeg, a kaukázusi főkormányzó Pétervárra érkezik. A herczeg állitólag előkelő lengyelországi állásra van kiszemelve.

Bukarest, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Az a tudósitás, mely szerint a bécsi követségi állás ujrabetöltése csak a kereskedelmi szerződési tárgyalások folytatására vonatkozó megegyezés létrejötte után fog bekövetkezni, annyiban nem felel meg a valóságnak, a mennyiben az első intézkedés éppenséggel nem függ az utóbbitól. Igaz ugyan, hogy mind a két dolog egy időben fog bekövetkezni, de csak azért, mert a kormány az uj parlament összeülése előtt sem személyi, sem fontos elvi kérdésekben nem akar határozni. A román-görög konfliktus még mindig nincs elintézve, mert Görögországnak az elégtételadásra vonatkozó követeléseit Romania tulzottaknak találja. Theriakin atheni román követnek Dragumis külügyminiszterrel folytatott legutóbbi beszélgetése azonban legalább annyit eredményezett, hogy mindkét részről tisztázták az eszméket. Durnth, görög diplomácziai ügyvivő legközelebb visszatér Bukarestbe, hogy az Athenben megkezdett kiegyezési tárgyalásokat egyenesen a román kormánynyal folytathassa.

Belgrád, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A mint a szkupstina ujra összeül, a kormány eléje terjeszti az ezévi költségvetést, mely deficzit nélkül záródik. Az uj adótörvényjavaslatot még a költségvetés előtt fogják tárgyalni.

London, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Don Carlos, a kit Velenczében meginterviewoltak, kijelentette, hogy Spanyolországnak első rendü nagyhatalomnak kell lenni és a spanyol tengerészetet azonnal meg kell erősiteni akár kölcsönfelvétele, akár valami kényszercselekvény által. Ő meg van győződve róla, hogy a mostani monarchia nem tarthatja magát sokáig és erősen hiszi, hogy nem sokára a köztársaság fog diadalra jutni.

London, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A szultán, hogy népei jólétét előmozditsa s az ország segélyforrásait értékesebbé tegye, Németországhoz fordult, szakember kiküldését kérve, ki a bányák müvelése, az erdőségek felhasználásában adna oktatást és gyakorlati utmutatást. A szakértő alkormányzói rangot kap.

Dublin, jan. 20. O'Brien képviselőt büntetésének eltöltése után Tullamoreban ma fogságából kibocsátották. Blaine képviselő és Mac Jadden katholikus lelkész ma délelőtt Armaghban izgató beszédek tartása miatt elfogatták.

KÖZGAZDASÁG.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Az Olaszországgal kötendő uj kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat az 1881-iki szerződés alapján vezették. Flourens a maga részéről hajlandó a tárgyalásokat ezen az alapon folytatni, de a pénzügyminiszter és a kereskedelmi miniszter meghallgatása után elhatározták, hogy előbb kikérik a parlamenti vámbizottság véleményét.

Páris, jan. 20. A Journal des Debats szerint a minisztertanács elutasitotta Lesseps kérvényét, hogy a Panama társulatnak sorsjegyek kibocsátása megengedtessék.

Belgrád, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Szofiában jövő hónapban megkezdik a Bulgáriával kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat.

Páris, jan. 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Boulevard-forgalom.* Háromszázalékos franczia járadék 81.30; olasz járadék 94.60 ottomán bank 505.— magyar aranyjáradék 77.93 Szilárd.

Szőlőink fentartásáról.

E fontos kérdésről *Miklós* Gyula borászati kormánybiztos, mint röviden közöltük, csütörtökön a gazdakörben nagy figyelemmel felolvasást tartott, melyből kiemeljük a következőket:

A szőlőt hazánkba a III-ik században Valentinus császár importálta s csakhamar elterjedt, mert az őseink a bejövetelkor Tokaj hegyalján találták. III. Béla névtelen jegyzője szerint pedig Szerencs tájékán az ősök «fecerunt magnum áldomás». A tatárjárás után Béla király olasz gyarmatosokkal emelte a szőlőmivelést s ekkor hozatott be a formio (a mai furmint) és a boccadora (a mai bakator) hazánkba. A nyert lendület hatása alatt

szőlőmivelésünk oly annyira fejlődött, hogy Aeneas Sylvius szerint a Hunyadiak korában már messze földön volt ismeretes hazánknak ezen terménye. Mátyás király Champagneból s Burgund vidékéről importált fajokkal emelte a szőlőmivelést. Századában terjedelmes kiviteli borkereskedésünk volt. Szőlőink oly becsesek voltak, hogy pl. Zemplénben a bordézsma a XIV. században 10 ezer arany volt s egyes szőlőkért egész községek cseréltettek el. A leghiresebb borok: a régibb időkben a Fruskagóra hegység lejtőin termettek és a Karlovicz vidékéről származó szirmiai borok voltak. E vidék termése e század elején 42 ezer holdnyi területen egy millió akóra becsültetett. A XVII. században megkezdett aszutermelés következtében azonban a Tokaj hegyaljai termények, melyeknek akója a mult században 50—70 arany volt, föléjök emelkedtek. Hirnévnek örvendtek még Eger, Visonta, Villány, Pécs, Szegzárd, Érmellék, Pozsony és Buda vidékének termenyei. A mohácsi vész után a szőlőszet is hanyatlott. E század elején azonban szőlőkivitelünk közel félmillió bécsi mázsára emelkedett. Ujabb időben az ezen termelési ág fejlesztésére irányuló tevékenység a 67-iki kiegyezéstől kezdve indult meg. Ekkor egy intézetünk volt csak, mely a kertészettel kapcsolatban foglalkozott a borászattal és szőlőszettel s ezt is a gazd. egyesület állította fel. Ma van öt állami intézet. Ezekhez sorakozik a pozsonyi kertészeti és szőlőszeti iskola; az egri és szegzárdi kertészeti, szőlőszeti, borászati és méhészeti tanfolyam állami tanszemélyzettel: a központi mintapincza, a magyar bortermelők országos szövetkezete. A szakismeretet a hat vándortanitó, az állami s magánszőlőtelepek, a szakegyesületek és szövetkezetek terjesztik. Ezeknek vezetésével pedig a borászati kormánybiztos foglalkozik.

Szőlőink területe 5900 községben egy millió birtokos tulajdonában mintegy 740,000 kat. hold, a mi a 20 év előtti állapothoz képest 10% emelkedést képvisel. Ujabb időben azonban ez apadt, mert 700 községben a filloxera közel 100,000 hold szőlőt pusztitott el. Az évi termelés megközeliti a 7 millió hektolitert. Ebből fehér bor 4, vörös bor 1.7, siller 1·2 s aszu 0·1 millió hektot tesz. Kivitelünk 1867-től kezdve, mikor az 400 ezer hekto volt, egy millió hektoliterre emelkedett, a mi 16 millió frtot képvisel. Ezzel szemben 76 ezer hektoliternyi behozatal áll 3 millió értékben. Legujabban szőlőkivitelünk emelkedett s ez ma 30—40 ezer mmázsát tesz s 4—5 százezer frtot képvisel.

Szőlőinknek 41.3%-a agyagos, 29%-a homokos 14.2%-a humusos, 13.7%-a kavics, 0.4%-a meszes vagy szikes 1.4%-a vegyes minőségü talaja van.

Mivelési módok közül a legterjedtebb a legrövidebb csapos, ezután következik a csapos és a csercsapos fej és a bakmetszés, a ménesi és erdélyi karikás s elvétve itt-ott a szálvessző mivelés.

A szüretelési eljárás a legtöbb vidéken a régi; szőlő bogyózó és zuzó eszközök ritkák. Az annyira kivánatos szemválogotás is kevés helyen alkalmaztatik. Az erjesztésben van némi javulás, de az erjesztő kamarák gyéren alkalmaztatnak s a pincze kezelés is sok kivánni valót hagy hátra.

A filloxerát Amerikában 1854 táján Asa Fitch tudós észlelte először, de ártalmatlannak tartották. Francziaországban 1863-ban vették észre pusztitását s az óta elterjedt Spanyolországban, Portugáliában, Németországban, Svájczban, Olaszországban, Szerbiában, Romániában s hazánkban. Hozzánk valószinüleg Klosterneuburgból hurczolták be. Legelőször Pancsován észlelte Gerger Ede 1875-ben s már 1880-ban 38 helyen konstatálták felléptét. Ez óta a ragály gyorsan terjedt, mert 1881-ben 50, 1882-ben 79, 1883-ban 127, 1884-ben 237, 1885-ben 388, 1886-ban 582 s 1887-ben 777 községben konstatáltatott a filloxera. Az inficziált terület 1884-ben 30, 1886-ban 50 ezer kataszteri hold volt. Ma már eléri a 100 ezret.

A védekezési eljárások közül kiemeli az *elárasztást*, melyet Faucon franczia mérnök fedezett fel s azon alapszik, hogy az elöntött területen a férgek elpusztulnak. Francziaországban ezen eljárás csakhamar széles tért hóditott. Az elárasztás késő őszszel vagy télen alkalmaztatik a nedvkeringés megszünte után, mert az élénk vegetáczióban lévő szőlőkre ez ártalmas. Tartama 40—60 nap a szerint, a mint a talaj kötött vagy laza. Költségeit holdankint 15—20 frtra teszik Francziaországban. Nálunk e tekintetben nincsenek adatok.

Ránk nézve fontosabb az *immunus homok talajok betelepitése és mivelése*. Francziaországban a tapasztalati adatok szerint az a homoktalaj immunus, a melynek kvarcztartalma 70%, mert ennek van meg az a tulajdonsága, hogy benne a filloxera megélni, vagy legalább haladni nem tud. Az immunitás kérdése azonban még nincs véglegesen eldöntve, mert vannak oly homokos talajok is, a melyekben a filloxera megél ugyan, de nem szaporodhatik, s mert a viztartóképesség befolyása a talaj immunitására, nincs egészen tisztázva. Saint André ugyanis azt találta, hogy a teljesen mentes talajnemek viztartó képessége 25—30% s hogy már 35—42% mellett a filloxera megélhet.

Nálunk az istvántelki szőlőtelep homok talajának viztartó képessége 25% s igy ez, tekintve azt, hogy ebben filloxera nem konstatáltatott, St.-André mellett tanuskodik. Ezzel az egy adattal azonban megelégedni nem lehetett, hanem az állami vegykisérleti állomás a farkasdi s a szendrői szőlőtelepek talaját is megvizsgálta s azt találta, hogy habár ezek viztartó képessége csekélyebb is, mint a St. André által felállitott mérték, ezekben a filloxera nemcsak igen jól megél, hanem meglehetős mértékben pusztit is, a miből világos, hogy a viztartóképesség foka valamely talajnem filloxera-mentességére nézve biztos támpontot nem nyujt.

Hogy valamely homok immunus legyen s benne a filloxera meg ne élhessen vagy legalább ne pusztithasson: annak valóságos futó, még pedig kvarczhomoknak kell lennie.

Annak meghatározására, hogy melyik talaj immunus, melyik nem, dr. Liebermann Leo a képlékenységi (plasztiezitási) próbát ajánlja, mely a talaj gyurhatóságából indul ki és abból áll, hogy a földet megnedvesitjük s tenyerünkben 1—½ ujjnyi vastag hengereket göngyölgetünk s ha azt tapasztaljuk, hogy e hengerek nem elég összetartók vagy ha összeállnak is, a napon megszáritva könnyen, két uj érintésére összeomlanak, akkor a talaj mentes.

Ismeretes lévén a futóhomoknak filloxeramentessége, a nagykiterjedésü homokföldek kihasználása egyik főfeladatunk s ezért már nyolcz évvel ezelőtt egy mintatelep jellegével biró oly állami szőlőtelep létesitését óhajtotta, melynek czélja legyen, hogy megbizható és vészmentes helyről szerezhessék be gazdáink az ültetvények felujitásához, vagy az uj ültetvények létesitéséhez szükséges amerikai ellentálló alanyokat nemesitő vesszőanyagot. Az ennek megvalósitásához szükséges felhatalmazás megadatván, Kecskemét városát tartotta a legalkalmasabbnak ily telep létesitésére. E város hazafias közönsége minden habozás nélkül 200 hold területet ajánlott fel e czélra. 1883-ban a szőlőiskola létesitése megkezdetett s az ország legkiválóbb termelőitől vásárolt 2 millió vessző 70 fajjal iskolába helyeztetett. A nyert gyökeres vesszők egy részével beállittatott a telep első európai anyaültetvénye 20 k. holdon, 32 táblán 21 fajjal s 62158 tőkével. Az anyaszőlő berendezésénél a czél az volt, hogy a homoki kulturára alkalmas fehér és vörös borfajok és csemegefajok nagyban termesztessenek, hogy okszerü pinczekezelés mellett kereskedelemre alkalmas borok nyeressenek; hogy a sima vesszőtermés eladás által értékesittessék s fajtiszta oltóveszszők adathassanak az amerikai alanyok nemesitésére, és hogy a csemegeszőlőtermelés a homokon felkaroltassék. 1885-ben az amerikai fajokból a Riparia Souvage, Jacques és Solomis fajjal 17 kat. hold telepittetett be s két millió Francziaországból vásárolt sima Riparia vessző iskoláztatott el.

Hogy pedig a hazai és honositott abszolut becscsel biró bor és csemege fajok a homokon is tanulmányozhatók legyenek, 1885-ben 157 fajjal, egy 600 faju szőlőtőke befogadására képes kisérleti szőlő és fajgyüjtemény betelepitése kezdetett meg. Ez 1886-ban 400 fajra egészittetett ki s egy uj 30 k. holdnyi európai anyaültetvény létesittetett.

A telepitési, beállitási és munkáltatási költségek voltak: a) az anyaültetvénynél a planirozásnál 1 köbméter talaj magositása 300 méteren belül 16—18 kr, a földforgatásnál egy négyszögméter rigolirozása 70—80 cm. mélyen 1.4 kr, egy kat. hold anyaültetvény létesitése — karón kivül — 150 frt; b) az iskolázásnál: ezer sima vessző berakása 50 méteres vonalba 70 kr, egy ily vonalon a kapálás 3—4 kr, a vessző befedése 2.5 kr s nyitása 3 kr.

A lefolyt évben kisérlet tétetett az amerikai alanyok fás és zöld oltásával és szemzésével s az eredmény igen kielégitő, a mennyiben a megeredés 40—50%, sokszor pedig 70—80% közt váltakozik.

Termésre az ültetvénynek csak egy harmada volt metszve 20 ezer tőkével 6 kat. holdon s az eredmény átlag holdanként 18 m. m., tőkénkint pedig több mint fél klgr. szőlő, a mi körülbelül 10 hektoliter mustnak felel meg.

A mi az egyes fajok fejlődési viszonyait illeti, az olasz rizling csercsapos metszés mellett bőven termő, karikás mivelés mellett pedig homokon a legkitünőbb fajok egyikének igérkezik. E mellé sorakozik a piros veltelini, mely mint bor- és asztali szőlő egyaránt kitünő. A Chasselas Croquant és Muscat Lunelle egészséges, szépen kifejlett s zamatos termést adott; a fekete fajok közül jól sikerült a nagy burgundi, az oporto, a carbenet és merlot a hosszu, a kadarka pedig rövid metszéssel. Az amerikai direct-termő Jacquez fajból 10 hl. must nyeretett, mely fekete bort fog adni, czukor tartalma 18% s mellék ize nincs. Ezektől eltekintve, a többi fajok is kielégitőknek igérkeznek.

A kecskeméti telep tehát, melyről a hazai és külföldi szakértők egyaránt a legnagyobb dicsérettel nyilatkoznak s a mely 1884-ben a «Miklós telep» elnevezését nyerte, ezen adatok szerint feladatának tényleg megfelelt; s ennek következtében a homoki szőlőt nemcsak a pusztulással fenyegetett községek, hanem a magánosok is felkarolták.

Az állam azonban e telepen kivül még István-telken is tart fenn egy homoki telepet, melynek czélja futóhomoku talajban filloxeramentes amerikai szőlőfajokat tenyészteni és szaporitani.

A szőlők fenntartásának további sikeres módja a *gyéritési* eljárás, a mely abból áll; hogy a ragályozott szőlőkben a rovarok szénkéneg befecskendezésével évről évre kipusztittatnak. Az eddigi tapasztalatok szerint egy holdra 150 kg szénkéneg szükséges. Ezen eljárásnál azonban vigyázni kell arra, nehogy az injekczió, melyet őszszel, tavaszszal vagy nyáron, száraz időben kell foganatositani, a növénynek ártson.

Ezen eljárás alkalmazásának feltétele, hogy a talaj a gyérités hatékonyságát lehetővé tegye, mire az omlós, könnyü és laza talaj képes, hogy a szőlőtőkék szabályos ültetésüek legyenek és hogy a szőlő elég jövedelmező legyen.

A franczia kormány a syndikatust alakitó kisebb birtokosoknak 5 hektárig a gyéritő eljárás alkalmazása esetén 40—100 frank szubvencziót ad hektáronkint. Nálunk a kormány szintén megtette a lehetőt, amennyiben kezdetben dijtalanul adta az ezen eljáráshoz szükséges eszközöket, ma azonban csak arról gondoskodik, hogy a szénkéneg stb. a beszerzési áron legyen kapható. Ajánlja, hogy hazai közlekedési vállalataink is kövessék a párisi, lyoni vasut példáját, mely nagyban gyártja a szénkéneget s kedvező feltételek mellett adja a földbirtokosoknak, s a mely azt a maga közegeivel alkalmaztatja is.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **Magyar fegyvergyár.** *Fejérváry* br. honvédelmi miniszter, hivatalos értesitést nyervén a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elnökétől a felől, hogy a *magyar fegyver- és lőszergyár-részvénytársaság* törvényszerüen bejegyeztetett, egy e hó 17-ről kelt minisztertanácsi határozat értelmében ezen fegyvergyár-részvénytársaság igazgatóságával *végleges szerződést kötött és irt alá 180,000 db ismétlő-fegyver szállitására*. Ezen szerződés — a törvényhozás hozzájárulásának fentartásával — több rendbeli állami kedvezmény igéretét is magában foglalja, a melyekre nézve — a félhivatalos Bud. Corr. szerint — a jövő hét elején a kormány részéről előterjesztés fog a képviselőháznak bemutattatni, mely szerint a részvénytársaságnak gyára felállitására dijtalanul egy megfelelő telek fog átengedtetni, továbbá a gyár számára szükséges gépek és gépreszek után járó behozatali vám Magyarországra eső hányadának visszatéritése s végre a szerződések bélyegmentessége biztosittatik. — Az adómentességet 1895 végeig az uj gyár a már fennálló 1881-ki törvény alapján fogja megnyerni. A fegyvergyár igazgatósága az ő rá nézve kötelező szerződés aláirásakor 617,000 frtnyi óvadékot tett le.

* **A müvaj-forgalom** szabályozásának ügyében alkotandó törvényjavaslat tárgyában ma délután a kereskedelmi minisztériumban *Matlekovits* államtitkár elnöklete alatt folytatólagosan több órai enquête bizottsági tanácskozmány tartatott, melyben a nyolcz szakaszból álló előadói tervezet beható megvitatás után letárgyaltatott.

* **A Keszthely-balaton-szent-györgyi helyi érdekü vasut** részvényesei, számszerint 77-en 703 részvénynyel f. január 15-én Keszthelyen — mint nekünk onnan irják, — közgyülést tartottak, melyen a vasuti részvénytársaság megalakittatott. Az alapszabályok elfogadása után megválasztatott az igazgatóság és felügyelő bizottság. Az igazgatóság tagjai id. Reischl Venczel városbiró, Pap Sándor jog. és jószágkormányzó, Beck Sándor takarékpénztári igazgató, Bogyay Máté földbirtokos, Oltay Guidó földbirtokos, Lénárd Ernő ügyvéd, Hofman Soma ügyvéd, Hencz Antal épitész, Koller Ferencz földbirtokos, Oppel Károly gyáros, Lázár E. Lipót kereskedő, Schleiffer Sándor és Pető Vilmos kereskedők. A felügyelő bizottság tagjai: Deininger Imre gazd. int. igazgató, Hegedüs Béla főszámvevő és ifj. Reischl V. gyáros. A vasut kiépitése iránti intézkedés az igazgatóságra bizatott. A kiépitésre ajánlatot tettek: Tolnay Lajos, a m. államvasutak volt igazgatója, Hofman Sándor épitészmérnök és egy müncheni vasutépitési társaság. Utóbbi azzal az ajánlattal lépett fel, hogy kész százezer frton részvényeket vásárolni 100 frt névértékért 100 frtot adva.

* **Előmunkálati engedély.** A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter Zichy Miklós, Farnady József és Löwy Zsigmondnak, a szabadalmazott déli vasut szántódi állomásából Kőröshegy, Kereki, Puszta-Szemes és Kapoly községeken keresztül Tabig vezetendő helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

* **A dohányesempészet meggátlása** tárgyában a bel- és pénzügyminiszterek körrendeletet küldöttek szét a törvényhatóságokhoz, abból az alkalomból, hogy az 1887. évi XLIV. törvényczikk életbe lépett. A körrendelet az illető tisztviselőknek különösen figyelmükbe ajánlja, hogy az országban nagy mérvben üzött csempészetet, mely az államnak érzékeny megkárositásával jár, minden lehető eszközzel igyekezzenek megakadályozni. Kis és nagy községekben a főszolgabirák és azok tiszti személyzete, rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesterek és azok tiszti személyzete, valamint a csendőrség s a fővárosban a m. kir. államrendőrség is kötelesek a dohány-, szivar- és szivarka-csempészetnek megakadályozása körül nemcsak közremüködni, hanem a tettesek kinyomozása, elfogatása, a csempészet tárgyainak és segédeszközeinek lefoglalása által a csempészet elfojtásában közvetlenül is eljárni. A kötelességöket pontosan teljesitő tisztviselők a törvény által kilátásba helyezett jutalomdijra bizton számithatnak, viszont mulasztás esetén a megállapitott büntetéssel szigoruan fognak sujtatni. Egyátalán a miniszterek elvárják a törvényhatóságoktól, hogy az idézett törvény pontos végrehajtására kiadott e rendeletnek érvényt fognak szerezni s állandóan ügyelni fognak arra, hogy az államkincstár érdekeinek megóvása végett e rendelkezések jövőre is szigoruan betartassanak.

* **A magyar állami vasmüvek bérbeadása.** Már többször felmerült a hir, hogy a magyar állami vasmüveket bérbeadják s tényleg bérlők is jelentkeztek már rájuk, de az érdemleges tárgyalásokat, mint a Fremdenblattnak Budapestről irják, még nem kezdték meg, egy hamar nem is kezdik meg, mert a kormány e nagyfontosságu nemzetgazdasági ipartelepeket, melyekbe óriási összegeket beruházott, nem akarja potom áron bérbeadni. Addig tehát, a mig kedvezőbb bérleti ajánlatot nem kap, saját költségére fogja az állami vasmüveket kezeltetni, mert a három évre meghosszabbitott vas-kartell, melyhez az állami vasmüvek is csatlakoztak, biztositják, hogy az eladási árak nem fognak ugy alakulni, hogy az állami vasmüvek készitményeit veszteséggel kellene eladni. A kormány az állami vasmüvek igazgatóságát, ezt a nagyon költséges apparátust, megszüntette, s most a vasmüveket *Kerpely* és *Belházy* miniszteri tanácsosok által maga a pénzügyminiszterium igazgatja. Ezen a megtakaritáson kivül a kormány maguknál a vasmüveknél is megszoritásokat tett s intézkedett, hogy gyártmányainak nagyobb kelete legyen. Ily czélból nem rég külön bizottságot küldött Vajda-Hunyadra, hogy az ottani nyersvaskészleteket megvizsgálja s megállapitsa, hogy Bessemer-aczél gyártására alkalmasak. A vizsgálat eredménye az volt, hogy azonnal 100,000 mmázsa nyers vasat küldtek Diós-Győrre, hogy sineket gyártsanak belőle. Remélik, hogy az állami vasmüvek okszerü és takarékos kezelése mellett nem lesz az államnak vesztesége.

* **Vasuti pénztárvizsgáló biztosok.** A m. kir. államvasutaknál az uj évvel egyszersmind uj pénztárvizsgálati szabályzat lépett életbe. Ennek megfelelőleg az igazgatóság f. évre pénztári vizsgáló biztosokul Tolnay Gedeon főellenőrt, Agárdi Géza, Pósch Gyula, Éder Ernő, Kósa Károly, Battlay Gyula, Osinger János, Proszt Emil és Okolicsányi Zoltán ellenőröket nevezte ki.

* **Oroszország 1888-dik évi költségvetése** 50.569,862 rubel bevételi többlettel van összeállitva, ugy hogy 26 tételnél a bevételeket összesen 78.079,759 rubellel emelték és 11 tételnél összesen 19.527,897 rubellel alászállitották. A rendes kiadások 20.904,532 rubellel nagyobbak a mult évi költségvetésnél. A kiadások többletét az államadósságok teszik szükségessé; a rendkivüli kiadások 14.164,094 rubelt mutatnak, de azért a bevételek a kiadásokat mégis fedezik.

* **Az osztrau-karvini szénterületről** a magyar nyugoti vasut több állomására szállitandó kőszén, pirszén (coaks) és széntégla (briquets) küldeményekre nézve «*nyugot-magyar-osztrák kőszénforgalom*» czime alatt f. évi február hó 1-ével közvetlen dijszabás lép életbe. E dijszabás a részes igazgatóságoknál darabonkint 8 krajczárért megszerezhetők.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Az értéktőzsdéről.** Az e heti üzlet legérdekesebb mozzanata volt az a hatás, melyet a czár kézirata a moszkvai kormányzóhoz eléidézett. A czárnak ama kijelentése, hogy a béke a jelen évben is, valamint a következő években lehetővé fogják tenni az összes erőket az ország belső gyarapodásának szentelni, rendkivüli hausse-t idézett elő a bécsi és a budapesti tőzsdéken. Az igaz, hogy a hausse igen rövid életü volt, mert a külföldi tőzsdék nem látták oly rózsás szinben a helyzetet és félhivatalos német lapok siettek is kijelenteni, hogy a helyzet, daczára a czári kéziratnak, cseppet sem változott. Ezért a hét végével épp olyan volt a tőzsde, mint a hét elején, bizonytalan és üzlettelen. Az angol bank ujabbi kamatlábleszállitásának sem volt hatása és a nagy pénzbőség legkevésbbé sem javitja a tőzsde irányát. A magyar kormány folyó évi hitelszükséglete is foglalkoztatta az üzérkedést abból az alkalomból, hogy a Rothschild-csoport e héten értekezletet tartott. Az a hir, hogy a magyar kormány hitelszükségletét esetleg aranyjáradékkal fogja fedezni, azt idézte elő, hogy az üzérkedők egy része eladta aranyjáradékát és papirjáradékot vásárolt helyette, minek következtében az aranyjáradék a mult héthez képest 1/10 százalékkal esett, a papirjáradék pedig ugyanannyival emelkedett; különben a többi államértékek a mult héthez képest majdnem változatlanok. A bankértékek valamivel csökkentek, igy a magyar hitelbank ½ frttal, az osztrák hitelrészvény 1½ frttal, a magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 1 frttal, a magyar jelzáloghitelbank ½ frttal, az osztrák-magyar bank 5 frttal és a pesti magyar kereskedelmi bank 3 frttal esett. A malomrészvényekben a közeledő mérlegpublikácziók már előre megteszik kiegyenlitő hatásukat, igy a Konkordia 4 frttal, az Erzsébet 9 frttal, a Pannonia 17 frttal, a Viktória 5 frttal emelkedett, ellenben a budapesti 30 frttal, a Lujza 18 frttal, a molnároké 7 frttal esett. Ugyanily változások észlelhetők a többi helyi értékeknél is, ellenben a közlekedési vállalatok részvényei keveset változtak. Valuták és váltók a mult héthez képest majdnem teljesen változatlanok.

** **Ujabb kamatlábleszállitás az angol banknál.** Nyolcz nap mult csak azóta, hogy az angol banknál a kamatlábat 4 százalékról 3½ százalékra szállitották le; s mint Londonból táviratozzák, most ismét elvettek belőle fél százalékot s 3 százalékban állapitották meg. Az angol lapok már a mult héten fejtegették, hogy jobb lett volna azonnal egy egész százalékkal leszállitani, mert a fél százalékos különbség nem sokat változtatott a dolgon, midőn a magán kamatláb sokkal alacsonyabb a hivatalosnál. Az Economist meg is jósolta, hogy ha a Németországba irányuló aranykivitel nem fog élénkülni, a kamatlábat nehány nap mulva 3 százalékot kell leszállitani. Az Economist jóslata beteljesedett. Ezzel azonban az angol bank kamatlába előreláthatólag hosszabb időre legalsóbb határát is érte el.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Január 20. —

Gabona-tőzsde.

A *buza*-üzlet ma nyugodt irányt követett. A kinálat gyenge volt, a vételkedv mérsékelt és mintegy 12,000 mm. adatott el teljesen változatlan árakon — Egyéb gabonanemekben csak gyér volt a forgalom és irány meg árak teljesen változatlanok. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* 200 mm. 81.5 k. 7.47½ frt, 100 mm. 81 k. 7.42½ frt, 100 mm. 80.7 k. 7.45 frt, 300 mm. 80 k. 7.45 frt, 300 mm. 80 k. 7.45 frt, 200 mm. 80 k. 7.45 forint, 100 mm. 80 k. és 100 mm. 79.4 k. 7.45 frt, 100 mm. 79.8 k. 7.45 frt, 100 mm. 79.5 k. 7.30 frt, 100 mm. 79 k. 7.35 frt, 300 mm. 79.4 k. 7.42½ frt, 100 mm. 79.4 k. 7.40 frt, 300 mm. 79.7 k. 7.40 frt, 100 mm. 78.7 k. 7.35 frt, 100 mm. 78.5 k. 7.32½ frt, 100 mm. 78 k. 7.35 frt, 200 mm. 78.5 k. 7.35 frt: mind három hónapra.

Kanizsai 2500 mm. 80 k. 7.47½ frt; három hónapra.

Pestvidéki 200 mm. 80 k. 7.35 frt, 1900 mm. 79.6 k. és 1500 mm. 77.4 k. 7.35 frt, 300 mm. 78 k. 7.35 frt; mind három hónapra.

Tolnai 1000 mm. 78.8 k. 7.45 forint; három hónapra.

Bácskai 400 mm. 78.3 k. 7.40 frt, 300 mm. 78.2 k. 7.35 forint, mindkettő három hónapra.

Árpa 100 mm. 5.55 frt, 500 mm. 5.85 frt, 150 mm. 6 frt, 300 mm. 6.15 frt, 300 mm. 6.85 frt; mind készpénz fizetés mellett.

Zab 100 mm. 5.45 frt, 200 mm. 5.55 frt, 100 mm. 5.20 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frtig
Buza	uj bánsági	78—81 k/g	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	78—81 »	7.10	7.35
—	» pestvidéki	76—81 »	7.05	7.30
—	» fehérmegyei	78—81 »	7.10	7.35
—	» bácskai	78—80 »	7.15	7.35
—	» északmagyarorsz.	78—81 »	6.90	7.20
Rozs	»	70—72 »	5.55	5.80
Árpa	» takarmány	60—62 »	5.40	5.60
—	» égetni való	62—64 »	5.75	6.80
—	» sörfőzdei	64—66 »	6.90	7.60
Zab	»	39—41 »	5.40	5.75
Tengeri	» bánsági	75 »	5.55	5.60
—	» másnemü	73 »	5.45	5.50
Köles	»	— »	6.25	7.—
Repcze	» káposzta	— »	—.—	—.—
—	» bánsági	— »	—.—	—.—

Határidőüzlet mérsékelt forgalom mellett, daczára a változatlan newyorki gabonaárfolyamoknak, a contremine forcirozott eladásaira, lanyha irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 10000 mm. 7.44, 7.43, 7.42 és 7.41 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 20,000 mm. 6.07, 6.06, 6.05, 6.03, 6.02 és 6.01 forinton.

Szokványzab tavaszra mintegy 5,000 mm. 5.74, 5.72 és 5.71 frton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén gyenge volt a forgalom és nyugodt az irány. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.41, 7.40 és 7.41 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 10,000 mm. 6.01, 6, 6.01 és 6.02 forinton.

Szokványzab tavaszra mintegy 5000 mm. 5.70, 5.69 és 5.70 frton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak.

Szokványbuza tavaszra	frt	7.40	—	7.42
Szokványbuza őszre	«	7.73	—	7.75
Uj tengeri május-juniusra	«	6.—	—	6.02
Szokványzab tavaszra	«	5.69	—	5.71

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom gyenge volt; az irány tengeriben nyugodt, a többi határidőkben, daczára a változatlan berlini gabonaárfolyamoknak, contremine- eladásokra gyenge volt az irány. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.41, 7.40 és 7.39 frton.

Szokványbuza őszre mintegy 2000 mm. 7.72 és 7.73 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 6, 6.01 és 6.02 frton.

Szokványzab tavaszra 5000 mm. 5.70 és 5.69 forinton.

Délután 5 órakor záródnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	7.38	—	7.40
Szokványbuza őszre	»	7.72	—	7.74
Uj tengeri május—juniusra	«	6.01	—	6.03
Szokványzab tavaszra	«	5.68	—	5.70
Káposztarepcze aug.—szept.-re	«	10.⅝	—	10.⅞

Terménytőzsde.

Terményekben mérsékelt volt a forgalom.

Szilva határozottan szilárd; *boszniai* szokványminőségü 6⅜ frton, 85 darabos 10 frton, szerbiai 6⅛ frton köttetett; mind 56 kiloként.

Szalonna városi négy táblás februárra 50 frton adatott el.

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsdei forgalom meglehetős szilárd iránynyal nyilt meg, de később ki nem elégitő külföldi tudósitások miatt ellanyhult s az üzérkedési értékek árfolyama hanyatlott, ellenben a járadékok a tegnapi niveaun maradtak. Közlekedési vállalatok értékei nyugodt irányt követtek; a helyi értékek közül a malom-értékeket ma élénkebben kinálták. A valuták és váltók keveset változtak.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén igen gyenge üzlet volt. — Osztrák hitelrészvény 269.20-tól 269.90-ig, magyar aranyjáradék 97-től 97.20-ig, magyar papirjáradék 83.05-től 83.15-ig köttetett.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.80—269.90, magyar aranyjáradék 97.20—97.22½, magyar papirjáradék 83.15—83.17½.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha irányt követett kedvezőtlen külföldi tudósitások miatt. Osztrák hitelrészvény 269.80 és 268.70 közt ingadozván, maradt 268.70 pénz, magyar hitelbank maradt 272 pénz, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 85.25-től 85-ig, budapesti bankegyesület 103-on, magyar aranyjáradék ultimóra 97.25-től 96.95-ig, magyar papirjáradék 83.20-tól 83-ig, pesti közuti vasut 394-en köttetett.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 268.70—268.80, magyar hitelbank 272.—272.25, magyar aranyjáradék 96.95—96.97½, magyar papirjáradék 82.95—82.97½.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 2—2.50 frt, nyolcz napra 6.50—7.50 frt, egy hónapra 14—15 frt.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén valamivel szilárdabb volt. — Osztrák hitelrészvény 96.95-től 97—07½-ig,, magyar aranyjáradék 82.92½-től 83.10-ig árultatott.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269—269.10, magyar aranyjáradék 97.10—97.12½, magyar papirjáradék 83.10—83.12½.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde üzlete jelentéktelen volt. — Osztrák hitelrészvény 269.10 től 269.50-ig, magyar aranyjáradék 97.12½-től 97.25-ig, magyar papirjáradék 83.15-ön kelt.

6 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.40—269.50, magyar aranyjáradék 97.22½—97.25, magyar papirjáradék 83.12½—83.15.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, január 20. Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg, nehéz 47—48 forint, fiatal nehéz 49—50 forint, fiatal közép 48½—49 forint, fiatal, könnyü 47½—48½ forint, közönséges (szedett) nehéz 46—47 forint, közép 46—46½ forint, könnyü 45—46 frt. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz ——— frt, közép ——— frt, könnyü ——— frt, eredeti (Stachel) nehéz ——— frt, közép ——— frt Szerbiai nehéz 45—46 frt, közép 43—45, könnyü 43—44 frt. Hizó egy éves, —.— forint, hizó két éves makkos ——— frt, hizó öreg —.— forint. — Sertéslétszám: jan. 18-án volt készlet 74.824 drb, jan. 19-én felhajtatott 635 db, jan. 19-én elszállittatott 1709 drb, január 20-án maradt készletben 73,750 darab sertés.

BÉCSI ÉRTÉKTOZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai előtőzsdének nem volt alkalma a tegnapi jobb irányt elhagyni és ezért, daczára az igen csendes üzletnek, szilárd irányban mozgott. Az emelkedő deportok és a berlini tőzsde jelentékeny contremine-poziczíója e szilárd magaslatának biztos támaszt adtak és részben további árfolyamjavulást idéztek elő. Valuták változatlanok maradtak. Az elhelyezés igen közönyös volt.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.70, magyar hitelbank 272.50, osztrák tartományi bank 206, osztrák-magyar államvasut 213.50, Károly Lajos-vasut 193, déli vasut 83.50, májusi járadék 78.50, magyar aranyjáradék 97.15, magyar papirjáradék 83.05, husz frankos arany 10.03½, márka 62.27.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde nyugodt várakozó magatartásban nyilt meg. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 269.60, magyar hitelbank 272.25, osztrák tartományi bank 206, uniobank 189, angol-osztrák bank 99.25, bankegyesület 84.50, osztrák-magyar államvasut 213.50, déli vasut 83.50, Károly Lajos-vasut 193, májusi járadék 78.50, magyar aranyjáradék 97.15, magyar papirjáradék 83.05, husz frankos arany 10.03½, márka 62.27.

Később is pangott az üzlet és az árfolyamok változatlanok maradtak. Valutákban is pangott a forgalom és az árfolyamok állandóak.

2 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.10, angol-osztrák bank 99.—, uniobank 189.75, bankegyesület 84.50, magyar hitelbank 272.—, osztrák tartományi bank 206.50, osztrák-magyar államvasut 212.70, Károly Lajos-vasut 192.75, dunagőzhajózási részvény 341.—, Lloyd részvény 448, északnyugati vasut 153.75, elbavölgyi vasut 161.—, tramway 209.75, déli vasut 84.25, papirjáradék 78.37, aranyjáradék 110.—, magyar aranyjáradék 97.10, magyar papirjáradék 83.—, északi vasut 2450, bécsi községi sorsjegy 128.50, 20 frankos arany 10.03½, márka 62.27. Mind névlegesek.

Bécs, jan. 20. (*Magyar értékek hivatalos zárlata*). Magyar földtehermentesitési kötvények 104.50, Erdélyi földtehermentesitési kötvények —.—. 5½%-os magyar földhitelintézeti záloglevél —.—. Erdélyi vasutr. 169.— Magy. keleti vasut els. k 110.50. Magy. ny. sorsjegy 119.—. Szőlődézsmaváltsági kötvények —.— 5%-os papirjáradék 83.—. Tiszavölgyi sorsjegy 122.75. Magyar 4%-os aranyjáradék 97.10. Magyar vasuti kölcsön 148.50, Magyar hitelbank 272.—. Alföldi vasut 171.—. Magyar északkeleti vasut 153.50. Keleti vasuti elsőbbség 94.—. Tiszavidéki vasut-részvény 248.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvény —.—. Kassa-oderbergi vasutrészvény 136.75. Dohány-részvények —.—. Leszámitolóbank —.—. Temes Béga —.—.

Bécs, jan. 20. (*Osztrák értékek hivatalos zárlata.*) Osztrák hitelrészvény 269.—. Déli vasut 84.25. 4%-os aranyjáradék 110.10. Váltó Londonra 126.75. Károly-Lajos vasut 192.50. 1864-es sorsj. 164.25. 1860-as sorsjegy 136.—, Török sorsjegy 17.50. Angol-osztrák-bankrészvény 99.25. 4·2%-os ezüstjáradék 80.45. Osztrák államvasut 212.75, 20-frankos 10.03, 4·2%-os papirjáradék részv. 78.37. Osztrák hitelsorsjegy 177.—. osztrák-magyar bankrészvény 869.—. Császár. kir. arany 5.97. Német bankváltók 62.25. Elbavölgyi vasut részv. 161.—. Bécsi bankegyesület részvényei 84.25. Dunagőzhajózási-társ.-részv. 340. Gyengült.

Esti tőzsde.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde csendes megnyitás után a német császárnak a képviselőház elnökéhez intézett szavaira javult. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 269.10—269.80, osztrák földhitelintézet 224.50, osztrák-magyar államvasut 212.70—212.90, déli vasut 84.50—85.20, kassa-oderbergi vasut 138, májusi járadék 78.40—78.45, osztrák papirjáradék 93.15, magyar aranyjáradék 97.15—97.30, magyar papirjáradék 83.15.

5 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.40, osztrák tartományi bank 206.50, osztrák-magyar államvasut 212.80, Károly Lajos vasut 192.75, déli vasut 85, török dohányrészvény 72, alpesi bányatársaság 28.50, májusi járadék 78.42, magyar aranyjáradék 97.25, magyar papirjáradék 83.40, husz frankos arany 10.03, márka 62.27, ultimóra 62.30.

Zárlat után jegyez: osztrák hitelrészvény 269.60—269.65, magyar aranyjáradék 97.30.

Az **esti magánforgalom** magasabb frankfurti jegyzésekre megszilárdult és végül maradt: Osztrák hitelrészvény 269.70.

Prolongáczió- és praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai elhelyezés, mely három napra (jan. 24—26.) terjedt, a következő **prolongáczió**-tételek mellett folyt le: Osztrák hitelrészvény 40—75 kr. deport, magyar hitelbank 10 kr. deport, osztrák-magyar államvasut 50—65 kr. deport, Károly Lajos-vasut 35—45 kr. deport, déli vasut 35—50 kr. deport, májusi járadék 60—70 kr. deport, magyar aranyjáradék 30—50 kr. deport, magyar papirjáradék 40—60 kr. deport.

Praemiumüzlet. A dijtételek alig változtak. Osztrák hitelrészvény holnapra 2—2½ frt, nyolcz napra 5½—6½ frt, egy hónapra 11—13 frt, három hónapra 23—26 frt, osztrák-magyar államvasut egy hónapra 9—10 forint, három hónapra 19—21 forint, magyar aranyjáradék egy hónapra 3—4 százalék, három hónapra 6—7 százalék.

Magánkamatláb: Első váltóra 3—3¼ százalék, távolabbi látra és telepitett váltóra 3⅜—4 százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A politikai helyzet megitélésére jelentékenyen elgyengültek az árfolyamok. — Köttetett: Buza tavaszra 7.73, 7.70, 7.71, őszre 7.97—7·95, zab tavaszra 6.07—6.04, tengeri május—juniusra 6.53—6.54 frton.

Délután valamivel javultak az árfolyamok, de a forgalom csekély volt. Buza tavaszra 7.72, tengeri május—juniusra 6.57 frton köttetett. — Különben jegyeznek: Zab tavaszra 6.06—6.08, rozs tavaszra 6.17—6.20, buza őszre 7.95—7.98 frton.

Kész áru teljes üzlettelenség és általában kedvtelen irány mellett csökkenő, csakis árpa volt határozottan szilárd.

Szesz ára ma kissé elgyengült és kész áru 26½ frton adatott el; marad 26⅜ frt pénz, 26½ frt áru.

BÉCSI ÁRUTOZSDE.

Bécs. jan. 19. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai tőzsdén köttetett:

Petroleum: Egy waggon kaukázusi Fiuméból kész szállitásra Bécsben 21½ frt, két waggon amerikai Fiuméból február—márcziusra Bécsben 22¾ frt, 62 barrel kaukázusi kész szállitásra Zágrábban 19½ frt és 20 barrel kész szállitásra Budapesten 19½ frt.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető hely szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a tranzaktió-költségek, továbbá a medió- és ultimo-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 62 frt 30 kr. 100 frank vista = 50 frt 15 kr.

Január 20.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet a utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.				
*Franczia 3%-os járadék		81 20	—.—	—.—
» 4½%-os »		107.75	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	M	427 50	213.55	+ 0.25
Osztrák déli vasut	M	182 50	83.82	+ 0.42
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	U	762.50	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék	U	84.62	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	M	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	300 —	150.41	− 0.49
Magyar jelzálog-hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Bécsi unió-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék	U	77 81	97.52	+ 0.07
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—
BERLIN.				
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
» 5%-os »	U	74 50	92 32	− 0 25
» 4½%-os ezüstjáradék	K	64.70	80.68	—.—
» 4%-os aranyjáradék	K	88.30	110.45	− 0.12
Magyar aranyjáradék	U	78 20	97.75	+ 0.38
» 5%-os papirjáradék	U	66.30	82 82	− 0.37
» keleti vasuti kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Keleti 5%-os v. elsőbbs. kötv.	K	101.20	126.36	+ 0.41
Osztrák hitelrészvény	U	189.—	269 09	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	85.—	211.82	− 2 48
Osztrák déli vasut	U	84.—	84 73	—.—
Károly-Lajos vasut	U	77,80	193,83	− 0.50
Kassa-oderbergi vasut	K	55 80	158.04	+ 1.—
*Román vasutirészvények		—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy		176.50	109.38	1.27
Váltó bécsi piaczra		160.40	62.27	− —.—
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—	—.—
» leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
» országos bank	K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.				
Osztrák 4% -os papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
» 5%-os »	U	74.60	93.45	+ 0.12
» 4½%-os ezüstjáradék	K	64.?5	80.86	+ 0.12
» 4%-os aranyjáradék	K	88.35	110.51	− 0.16
Magyar aranyjáradék	U	78.—	97.27	+ 0.12
» %-os papirjáradék	U	66.70	83.31	+ 0.24
Osztrák hitelrészvény	U	214 50	269 41	− 0.34
Osztrák-magyar bank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	170 87	213.10	− 0.46
Károly-Lajos vasut	U	155.25	194.81	+ 0.15
Osztrák déli vasut	U	67.—	85.13	+ 0.92
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	—.—	—.—	—.—
Magyar-gácsországi vasut	U	—.—	—.—	—.—
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra		160.45	62.25	− 0.04
*4½%-os földhitelintézeti záloglevél	K	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank		—.—	—.—	—.—

Trieszt, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Váltó Londonra 126.85, olasz bankpiaczokra 49.25, Napoleond'or 10.02, májusi járadék 78.37, magyar papirjáradék 82.95, magyar aranyjáradék 97, osztrák hitelrészvény 269, osztrák-magyar Lloyd 450, olasz-járadék 93.43, olasz bankjegy 49.30.

Berlin, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai tőzsde általában magasabb árfolyamokkal nyilt meg, de később a Köln. Ztg. jelentése az orosz politikáról Kis-Azsiában és a pittsburgi hirek a nyersvaskrizisről az árfolyamok gyengülését idézte elő. Bankok élénkek, bányaértékek nyomottak, zárlat üzlettelen. Magánkamatláb 1¾%.

Berlin, jan. 20. (Tőzsdei tudósitás.) Az üzletkedv hiánya következtében a mai tőzsdén gyenge volt az irány.

Frankfurt, jan. 20. (Esti tőzsde.) Magyar aranyjáradék 78.—, osztrák hitelrészvény 215.12, osztrák-magyar államvasut 175.25, osztrák déli vasut 67⅛. Szilárd.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Szilárd irány mellett *12 óra 49 perczkor jegyeznek*: 3%-os járadék 81.10, 4½%-os járadék 107.81, olasz járadék 93.95, magyar aranyjáradék 77.75, egyiptomi kölcsön 373.75, spanyol járadék 66.45, ottoman bank 506, Rio Tinto 516.25, Szuez-részvény 2067, Panama-részvény 281, osztrák-magyar államvasut 425, osztr. déli vasut 180.

szőlőmivelésünk oly annyira fejlődött, hogy Aeneas Sylvius szerint a Hunyadiak korában már messze földön volt ismeretes hazánknak ezen terménye. Mátyás király Champagneból s Burgund vidékéről importált fajokkal emelte a szőlőmivelést. Századában terjedelmes kiviteli borkereskedésünk volt. Szőlőink oly becsesek voltak, hogy pl. Zemplénben a bordézsma a XIV. században 10 ezer arany volt s egyes szőlőkért egész községek cseréltettek el. A leghiresebb borok: a régibb időkben a Fruskagóra hegység lejtőin termettek és a Karlovicz vidékéről származó szirmiai borok voltak. E vidék termése e század elején 42 ezer holdnyi területen egy millió akóra becsültetett. A XVII. században megkezdett aszutermelés következtében azonban a Tokaj hegyaljai termények, melyeknek akója a mult században 50—70 arany volt, föléjök emelkedtek. Hirnévnek örvendtek még Eger, Visonta, Villány, Pécs, Szegzárd, Érmellék, Pozsony és Buda vidékének termenyei. A mohácsi vész után a szőlőszet is hanyatlott. E század elején azonban szőlőkivitelünk közel félmillió bécsi mázsára emelkedett. Ujabb időben az ezen termelési ág fejlesztésére irányuló tevékenység a 67-iki kiegyezéstől kezdve indult meg. Ekkor egy intézetünk volt csak, mely a kertészettel kapcsolatban foglalkozott a borászattal és szőlőszettel s ezt is a gazd. egyesület állitotta fel. Ma van öt állami intézet. Ezekhez sorakozik a pozsonyi kertészeti és szőlőszeti iskola; az egri és szegzárdi kertészeti, szőlőszeti, borászati és méhészeti tanfolyam állami tanszemélyzettel: a központi mintapincza, a magyar bortermelők országos szövetkezete. A szakismeretet a hat vándortanitó, az állami s magánszőlőtelepek, a szakegyesületek és szövetkezetek terjesztik. Ezeknek vezetésével pedig a borászati kormánybiztos foglalkozik.

Szőlőink területe 5900 községben egy millió birtokos tulajdonában mintegy 740,000 kat. hold, a mi a 20 év előtti állapothoz képest 10% emelkedést képvisel. Ujabb időben azonban ez apadt, mert 700 községben a fillokszera közel 100,000 hold szőlőt pusztitott el. Az évi termelés megközeliti a 7 millió hektolitert. Ebből fehér bor 4, vörös bor 1.7, siller 1·2 s aszu 0·1 millió hektot tesz. Kivitelünk 1867-től kezdve, mikor az 400 ezer hekto volt, egy millió hektoliterre emelkedett, a mi 16 millió frtot képvisel. Ezzel szemben 76 ezer hektoliternyi behozatal áll 3 millió értékben. Legujabban szőlőkivitelünk emelkedett s ez ma 30—40 ezer mmázsát tesz s 4—5 százezer frtot képvisel.

Szőlőinknek 41.3%-a agyagos, 29%-a homokos 14.2%-a humusos, 13.7%-a kavics, 0.4%-a meszes vagy szikes 1.4%-a vegyes minőségü talaja van.

Mivelési módok közül a legterjedtebb a legrövidebb csapos, ezután következik a csapos és a csercsapos fej és a bakmetszés, a ménesi és erdélyi karikás s elvétve itt-ott a szálvessző mivelés.

A szüretelési eljárás a legtöbb vidéken a régi; szőlőbogyózó és zuzó eszközök ritkák. Az annyira kivánatos szemválogotás is kevés helyen alkalmaztatik. Az erjesztésben van némi javulás, de az erjesztő kamarák gyéren alkalmaztatnak s a pincze kezelés is sok kivánni valót hagy hátra.

A fillokszerát Amerikában 1854 táján Asa Fitch tudós észlelte először, de ártalmatlannak tartották. Francziaországban 1863-ban vették észre pusztitását s az óta elterjedt Spanyolországban, Portugáliában, Németországban, Svájczban, Olaszországban, Szerbiában, Romániában s hazánkban. Hozzánk valószinüleg Klosterneuburgból hurczolták be. Legelőször Pancsován észlelte Gerger Ede 1875-ben s már 1880-ban 38 helyen konstatálták felléptét. Ez óta a ragály gyorsan terjedt, mert 1881-ben 50, 1882-ben 79, 1883-ban 127, 1884-ben 237, 1885-ben 388, 1886-ban 582 s 1887-ben 777 községben konstatáltatott a fillokszera. Az inficziált terület 1884-ben 30, 1886-ban 50 ezer kataszteri hold volt. Ma már eléri a 100 ezret.

A védekezési eljárások közül kiemeli az *elárasztást*, melyet Faucon franczia mérnök fedezett fel s azon alapszik, hogy az elöntött területen a férgek elpusztulnak. Francziaországban ezen eljárás csakhamar széles tért hóditott. Az elárasztás késő őszszel vagy télen alkalmaztatik a nedvkeringés megszünte után, mert az élénk vegetáczióban lévő szőlőkre ez ártalmas. Tartama 40—60 nap a szerint, a mint a talaj kötött vagy laza. Költségeit holdankint 15—20 frtra teszik Francziaországban. Nálunk e tekintetben nincsenek adatok.

Ránk nézve fontosabb az *immunus homok talajok betelepitése és mivelése*. Francziaországban a tapasztalati adatok szerint az a homoktalaj immunus, a melynek kvarcztartalma 70%, mert ennek van meg az a tulajdonsága, hogy benne a fillokszera megélni, vagy legalább haladni nem tud. Az immunitás kérdése azonban még nincs véglegesen eldöntve, mert vannak oly homokos talajok is, a melyekben a fillokszera megél ugyan, de nem szaporodhatik, s mert a viztartóképesség befolyása a talaj immunitására, nincs egészen tisztázva. Saint André ugyanis azt találta, hogy a teljesen mentes talajnemek viztartó képessége 25—30% s hogy már 35—42% mellett a fillokszera megélhet.

Nálunk az istvántelki szőlőtelep homok talajának viztartó képessége 25% s igy ez, tekintve azt, hogy ebben fillokszera nem konstatáltatott, St.-André mellett tanuskodik. Ezzel az egy adattal azonban megelégedni nem lehetett, hanem az állami vegykisérleti állomás a farkasdi s a szendrői szőlőtelepek talaját is megvizsgálta s azt találta, hogy habár ezek viztartó képessége csekélyebb is, mint a St. André által felállitott mérték, ezekben a fillokszera nemcsak igen jól megél, hanem meglehetős mértékben pusztit is, a miből világos, hogy a viztartóképesség foka valamely talajnem fillokszera-mentességére nézve biztos támpontot nem nyujt.

Hogy valamely homok immunus legyen s benne a fillokszera meg ne élhessen vagy legalább ne pusztithasson: annak valóságos futó, még pedig kvarczhomoknak kell lennie.

Annak meghatározására, hogy melyik talaj immunus, melyik nem, dr. Liebermann Leo a képlékenységi (plaszticzitási) próbát ajánlja, mely a talaj gyurhatóságából indul ki és abból áll, hogy a földet megnedvesitjük s tenyerünkben 1—½ ujjnyi vastag hengereket göngyölgetünk s ha azt tapasztaljuk, hogy e hengerek nem elég összetartók vagy ha összeállnak is, a napon megszáritva könnyen, két uj érintésére összeomlanak, akkor a talaj mentes.

Ismeretes lévén a futóhomoknak fillokszeramentessége, a nagykiterjedésü homokföldek kihasználása egyik főfeladatunk s ezért már nyolcz évvel ezelőtt egy mintatelep jellegével biró oly állami szőlőtelep létesitését óhajtotta, melynek czélja legyen, hogy megbizható és vészmentes helyről szerezhessék be gazdáink az ültetvények felujitásához, vagy az uj ültetvények létesitéséhez szükséges amerikai ellentálló alanyokat nemesitő vesszőanyagot. Az ennek megvalósitásához szükséges felhatalmazás megadatván, Kecskemét városát tartotta a legalkalmasabbnak ily telep létesitésére. E város hazafias közönsége minden habozás nélkül 200 hold területet ajánlott fel e czélra. 1883-ban a szőlőiskola létesitése megkezdetett s az ország legkiválóbb termelőitől vásárolt 2 millió vessző 70 fajjal iskolába helyeztetett. A nyert gyökeres vesszők egy részével beállittatott a telep első európai anyaültetvénye 20 k. holdon, 32 táblán 21 fajjal s 62158 tőkével. Az anyaszőlő berendezésénél a czél az volt, hogy a homoki kulturára alkalmas fehér és vörös borfajok és csemegefajok nagyban termesztessenek, hogy okszerü pinczekezelés mellett kereskedelemre alkalmas borok nyeressenek; hogy a sima vesszőtermés eladás által értékesittessék s fajtiszta oltóveszszők adathassanak az amerikai alanyok nemesitésére, és hogy a csemegeszőlőtermelés a homokon felkaroltassék. 1885-ben az amerikai fajokból a Riparia Souvage, Jacques és Solomis fajjal 17 kat. hold telepittetett be s két millió Francziaországból vásárolt sima Riparia vessző iskoláztatott el.

Hogy pedig a hazai és honositott abszolut becscsel biró bor és csemege fajok a homokon is tanulmányozhatók legyenek, 1885-ben 157 fajjal, egy 600 faju szőlőtőke befogadására képes kisérleti szőlő és fajgyüjtemény betelepitése kezdetett meg. Ez 1886-ban 400 fajra egészittetett ki s egy uj 30 k. holdnyi európai anyaültetvény létesittetett.

A telepitési, beállitási és munkáltatási költségek voltak: a) az anyaültetvénynél a planirozásnál 1 köbméter falaj magositása 300 méteren belül 16—18 kr, a földforgatásnál egy négyszögméter rigolirozása 70—80 cm. mélyen 1.4 kr, egy kat. hold anyaültetvény létesitése — karón kivül — 150 frt; b) az iskolázásnál: ezer sima vessző berakása 50 méteres vonalba 70 kr, egy ily vonalon a kapálás 3—4 kr, a vessző befedése 2.5 kr s nyitása 3 kr.

A lefolyt évben kisérlet tétetett az amerikai alanyok fás és zöld oltásával és szemzésével s az eredmény igen kielégitő, a mennyiben a megeredés 40—50%, sokszor pedig 70—80% közt váltakozik.

Termésre az ültetvénynek csak egy harmada volt metszve 20 ezer tőkével 6 kat. holdon s az eredmény átlag holdanként 18 m. m., tőkénkint pedig több mint fél klgr. szőlő, a mi körülbelül 10 hektoliter mustnak felel meg.

A mi az egyes fajok fejlődési viszonyait illeti, az olasz rizling csercsapos metszés mellett bőven termő, karikás mivelés mellett pedig homokon a legkitünőbb fajok egyikének igérkezik. E mellé sorakozik a piros veltelini, mely mint bor- és asztali szőlő egyaránt kitünő. A Chasselas Croquant és Muscat Lunelle egészséges, szépen kifejlett s zamatos termést adott; a fekete fajok közül jól sikerült a nagy burgundi, az oporto, a carbenet és merlot a hosszu, a kadarka pedig rövid metszéssel. Az amerikai direct-termő Jacquez fajból 10 hl. must nyeretett, mely fekete bort fog adni, czukor tartalma 18% s mellék ize nincs. Ezektől eltekintve, a többi fajok is kielégitőknek igérkeznek.

A kecskeméti telep tehát, melyről a hazai és külföldi szakértők egyaránt a legnagyobb dicsérettel nyilatkoznak s a mely 1884-ben a «Miklós telep» elnevezését nyerte, ezen adatok szerint feladatának tényleg megfelelt; s ennek következtében a homoki szőlőt nemcsak a pusztulással fenyegetett községek, hanem a magánosok is felkarolták.

Az állam azonban e telepen kivül még István-telken is tart fenn egy homoki telepet, melynek czélja futóhomoku talajban fillokszeramentes amerikai szőlőfajokat tenyészteni és szaporitani.

A szőlők fenntartásának további sikeres módja a *gyérités* eljárás, a mely abból áll; hogy a ragályozott szőlőkben a rovarok szénkéneg befecskendezésével évről évre kipusztittatnak. Az eddigi tapasztalatok szerint egy holdra 150 kg szénkéneg szükséges. Ezen eljárásnál azonban vigyázni kell arra, nehogy az injekczió, melyet őszszel, tavaszszal vagy nyáron, száraz időben kell foganatositani, a növénynek ártson.

Ezen eljárás alkalmazásának feltétele, hogy a talaj a gyérités hatékonyságát lehetővé tegye, mire az omlós, könnyü és laza talaj képes, hogy a szőlőtőkék szabályos ültetésüek legyenek és hogy a szőlő elég jövedelmező legyen.

A franczia kormány a syndikatust alakitó kisebb birtokosoknak 5 hektárig a gyéritő eljárás alkalmazása esetén 40—100 frank szubvencziót ad hektáronkint. Nálunk a kormány szintén megtette a lehetőt, amennyiben kezdetben dijtalanul adta az ezen eljáráshoz szükséges eszközöket, ma azonban csak arról gondoskodik, hogy a szénkéneg stb. a beszerzési áron legyen kapható. Ajánlja, hogy hazai közlekedési vállalataink is kövessék a párisi, lyoni vasut példáját, mely nagyban gyártja a szénkéneget s kedvező feltételek mellett adja a földbirtokosoknak, s a mely azt a maga közegeivel alkalmaztatja is.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **Magyar fegyvergyár.** *Fejérváry* br. honvédelmi miniszter, hivatalos értesitést nyervén a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elnökétől a felől, hogy a *magyar fegyver- és lőszergyár-részvénytársaság* törvényszerüen bejegyeztetett, egy e hó 17-ről kelt minisztertanácsi határozat értelmében ezen fegyvergyárrészvénytársaság igazgatóságával *végleges szerződést kötött és irt alá 180,000 db ismétlő-fegyver szállitására*. Ezen szerződés — a törvényhozás hozzájárulásának fentartásával — több rendbeli állami kedvezmény igéretét is magában foglalja, a melyekre nézve — a félhivatalos Bud. Corr. szerint — a jövő hét elején a kormány részéről előterjesztés fog a képviselőháznak bemutattatni, mely szerint a részvénytársaságnak gyára felállitására dijtalanul egy megfelelő telek fog átengedtetni, továbbá a gyár számára szükséges gépek és gépreszek után járó behozatali vám Magyarországra eső hányadának visszatéritése s végre a szerződések bélyegmentessége biztosittatik. — Az adómentességet 1895 végeig az uj gyár a már fennálló 1881-ki törvény alapján fogja megnyerni. A fegyvergyár igazgatósága az ő rá nézve kötelező szerződés aláirásakor 617,000 frtnyi óvadékot tett le.

⁂ **A müvaj-forgalom** szabályozásának ügyében alkotandó törvényjavaslat tárgyában ma délután a kereskedelmi minisztériumban *Matlekovits* államtitkár elnöklete alatt folytatólagosan több órai enquête bizottsági tanácskozmány tartatott, melyben a nyolcz szakszből álló előadói tervezet beható megvitatás után letárgyaltatott.

⁂ **A Keszthely-balaton-szent-györgyi helyi érdekü vasut** részvényesei, számszerint 77-en 703 részvénnyel f. január 15-én Keszthelyen — mint nekünk onnan irják, — közgyülést tartottak, melyen a vasuti részvénytársaság megalakittatott. Az alapszabályok elfogadása után megválasztatott az igazgatóság és felügyelő bizottság. Az igazgatóság tagjai id. Reischl Venczel városbiró, Pap Sándor jog. és jószágkormányzó, Beck Sándor takarékpénztári igazgató, Bogyay Máté földbirtokos, Oltay Guidó földbirtokos, Lénárd Ernő ügyvéd, Hofman Soma ügyvéd, Hencz Antal épitész, Koller Ferencz földbirtokos, Oppel Károly gyáros, Lázár E. Lipót kereskedő, Schleiffer Sándor és Pető Vilmos kereskedők. A felügyelő bizottság tagjai: Deininger Imre gazd. int. igazgató, Hegedüs Béla főszámvevő és ifj. Reischl V. gyáros. A vasut kiépitése iránti intézkedés az igazgatóságra bizatott. A kiépitésre ajánlatot tettek: Tolnay Lajos, a m. államvasutak volt igazgatója, Hofman Sándor épitészmérnök és egy müncheni vasutépitési társaság. Utóbbi azzal az ajánlattal lépett fel, hogy kész százezer frton részvényeket vásárolni 100 frt névértékért 100 frtot adva.

⁂ **Előmunkálati engedély.** A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszter Zichy Miklós, Farnady József és Löwy Zsigmondnak, a szabadalmazott déli vasut szántódi állomásából Kőröshegy, Kereki, Puszta-Szemes és Kapoly községeken keresztül Tabig vezetendő helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

⁂ **A dohányosempészet meggátlása** tárgyában a bel- és pénzügyminiszterek körrendeletet küldöttek szét a törvényhatóságokhoz, abból az alkalomból, hogy az 1887. évi XLIV. törvényczikk életbe lépett. A körrendelet az illető tisztviselőknek különösen figyelmükbe ajánlja, hogy az országban nagy mérvben üzött csempészetet, mely az államnak érzékeny megkárositásával jár, minden lehető eszközzel igyekezzenek megakadályozni. Kis és nagy községekben a főszolgabirák és azok tiszti személyzete, rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesterek és azok tiszti személyzete, valamint a csendőrség s a fővárosban a m. kir. államrendőrség is kötelesek a dohány-, szivar- és szivarka-csempészetnek megakadályozása körül nemcsak közremüködni, hanem a tettesek kinyomozása, elfogatása, a csempészet tárgyainak és segédeszközeinek lefoglalása által a csempészet elfojtásában közvetlenül is eljárni. A kötelességöket pontosan teljesitő tisztviselők a törvény által kilátásba helyezett jutalomdijra bizton számithatnak, viszont mulasztás esetén a megállapitott büntetéssel szigoruan fognak sujtatni. Egyátalán a miniszterek elvárják a törvényhatóságoktól, hogy az idézett törvény pontos végrehajtására kiadott e rendeletnek érvényt fognak szerezni s állandóan ügyelni fognak arra, hogy az államkincstár érdekeinek megóvása végett e rendelkezések jövőre is szigoruan betartassanak.

⁂ **A magyar állami vasmüvek bérbeadása.** Már többször felmerült a hir, hogy a magyar állami vasmüveket bérbeadják s tényleg bérlők is jelentkeztek már rájuk, de az érdemleges tárgyalásokat, mint a Fremdenblattnak Budapestről irják, még nem kezdték meg, egy hamar nem is kezdik meg, mert a kormány e nagyfontosságu nemzetgazdasági ipartelepeket, melyekbe óriási összegeket beruházott, nem akarja potom áron bérbeadni. Addig tehát, a mig kedvezőbb bérleti ajánlatot nem kap, saját költségére fogja az állami vasmüveket kezeltetni, mert a három évre meghosszabbitott vas-kartell, melyhez az állami vasmüvek is csatlakoztak, biztositják, hogy az eladási árak nem fognak ugy alakulni, hogy az állami vasmüvek készitményeit veszteséggel kellene eladni. A kormány az állami vasmüvek igazgatóságát, ezt a nagyon költséges apparátust, megszüntette, s most a vasmüveket *Kerpely* és *Belházy* miniszteri tanácsosok által maga a pénzügyminiszterium igazgatja. Ezen a megtakaritáson kivül a kormány maguknál a vasmüveknél is megszoritásokat tett s intézkedett, hogy gyártmányainak nagyobb kelete legyen. Ily czélból nem rég külön bizottságot küldött Vajda-Hunyadra, hogy az ottani nyersvaskészleteket megvizsgálja s megállapitsa, hogy Bessemer-aczél gyártására alkalmasak. A vizsgálat eredménye az volt, hogy azonnal 100,000 mmázsa nyers vasat küldtek Diós-Győrre, hogy sineket gyártsanak belőle. Remélik, hogy az állami vasmüvek okszerü és takarékos kezelése mellett nem lesz az államnak vesztesége.

⁂ **Vasuti pénztárvizsgáló biztosok.** A m. kir. államvasutaknál az uj évvel egyszersmind uj pénztárvizsgálati szabályzat lépett életbe. Ennek megfelelőleg az igazgatóság f. évre pénztári vizsgáló biztosokul Tolnay Gedeon főellenőrt, Agárdi Géza, Pósch Gyula, Éder Ernő, Kósa Károly, Battlay Gyula, Osinger János, Proszt Emil és Okolicsányi Zoltán ellenőröket nevezte ki.

⁂ **Oroszország 1888-dik évi költségvetése** 50.569,862 rubel bevételi többlettel van összeállitva, ugy hogy 26 tételnél a bevételeket összesen 78.079,759 rubellel emelték és 11 tételnél összesen 19.527,897 rubellel alászállitották. A rendes kiadások 20.904,532 rubellel nagyobbak a mult évi költségvetésnél. A kiadások többletét az államadósságok teszik szükségessé; a rendkivüli kiadások 14.164,094 rubelt mutatnak, de azért a bevételek a kiadásokat mégis fedezik.

⁂ **Az osztrau-karvini szénterületről** a magyar nyugoti vasut több állomására szállitandó kőszén, pirszén (coaks) és széntégla (briquets) küldeményekre nézve «*nyugot-magyar-osztrák kőszénforgalom*» czime alatt f. évi február hó 1-ével közvetlen dijszabás lép életbe. E dijszabás a részes igazgatóságoknál darabonkint 8 krajczárért megszerezhetők.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Az értéktőzsdéről.** Az e heti üzlet legérdekesebb mozzanata volt az a hatás, melyet a czár kézirata a moszkvai kormányzóhoz eléidézett. A czárnak ama kijelentése, hogy a béke a jelen évben is, valamint a következő években lehetővé fogják tenni az összes erőket az ország belső gyarapodásának szentelni, rendkivüli hausse-t idézett elő a bécsi és a budapesti tőzsdéken. Az igaz, hogy a hausse igen rövid életü volt, mert a külföldi tőzsdék nem látták oly rózsás szinben a helyzetet és félhivatalos német lapok siettek is kijelenteni, hogy a helyzet, daczára a czári kéziratnak, cseppet sem változott. Ezért a hét végével épp olyan volt a tőzsde, mint a hét elején, bizonytalan és üzlettelen. Az angol bank ujabbi kamatlábleszállitásának sem volt hatása és a nagy pénzbőség legkevésbbé sem javitja a tőzsde irányát. A magyar kormány folyó évi hitelszükséglete is foglalkoztatta az üzérkedést abból az alkalomból, hogy a Rothschild-csoport e héten értekezletet tartott. Az a hir, hogy a magyar kormány hitelszükségletét esetleg aranyjáradékkal fogja fedezni, azt idézte elő, hogy az üzérkedők egy része eladta aranyjáradékát és papirjáradékot vásárolt helyette, minek következtében az aranyjáradék a mult héthez képest 1/10 százalékkal esett, a papirjáradék pedig ugyanannyival emelkedett; különben a többi államértékek a mult héthez képest majdnem változatlanok. A bankértékek valamivel csökkentek, igy a magyar hitelbank ½ frttal, az osztrák hitelrészvény 1½ frttal, a magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 1 frttal, a magyar jelzáloghitelbank ½ frttal, az osztrák-magyar bank 5 frttal és a pesti magyar kereskedelmi bank 3 frttal esett. A malomrészvényekben a közeledő mérlegpublikácziók már előre megteszik kiegyenlitő hatásukat, igy a Konkordia 4 frttal, az Erzsébet 9 frttal, a Pannonia 17 frttal, a Viktória 5 frttal emelkedett, ellenben a budapesti 30 frttal, a Lujza 18 frttal, a molnároké 7 frttal esett. Ugyanily változások észlelhetők a többi helyi értékeknél is, ellenben a közlekedési vállalatok részvényei keveset változtak. Valuták és váltók a mult héthez képest majdnem teljesen változatlanok.

** **Ujabb kamatlábleszállitás az angol banknál.** Nyolcz nap mult csak azóta, hogy az angol banknál a kamatlábat 4 százalékról 3½ százalékra szállitották le; s mint Londonból táviratozzák, most ismét elvettek belőle fél százalékot s 3 százalékban állapitották meg. Az angol lapok már a mult héten fejtegették, hogy jobb lett volna azonnal egy egész százalékkal leszállitani, mert a fél százalékos különbség nem sokat változtatott a dolgon, midőn a magán kamatláb sokkal alacsonyabb a hivatalosnál. Az Economist meg is jósolta, hogy ha a Németországba irányuló aranykivitel nem fog élénkülni, a kamatlábat nehány nap mulva 3 százalékot kell leszállitani. Az Economist jóslata beteljesedett. Ezzel azonban az angol bank kamatlába előreláthatólag hosszabb időre legalsóbb határát is érte el.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Január 20. —

Gabona-tőzsde.

A *buza*-üzlet ma nyugodt irányt követett. A kinálat gyenge volt, a vételkedv mérsékelt és mintegy 12,000 mm. adatott el teljesen változatlan árakon — Egyéb gabonanemekben csak gyér volt a forgalom és irány meg árak teljesen változatlanok. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* 200 mm. 81.5 k. 7.47½ frt, 100 mm. 81 k. 7.42½ frt, 100 mm. 80.7 k. 7.45 frt, 300 mm. 80 k. 7.45 frt, 300 mm. 80 k. 7.45 frt, 200 mm. 80 k. 7.45 forint, 100 mm. 80 k. és 100 mm. 79.4 k. 7.45 frt, 100 mm. 79.8 k. 7.45 frt, 100 mm. 79.5 k. 7.30 frt, 100 mm. 79 k. 7.35 frt, 300 mm. 79.4 k. 7.42½ frt, 100 mm. 79.4 k. 7.40 frt, 300 mm. 79.7 k. 7.40 frt, 100 mm. 78.7 k. 7.35 frt, 100 mm. 78.5 k. 7.32½ frt, 100 mm. 78 k. 7.35 frt, 200 mm. 78.5 k. 7.35 frt; mind három hónapra.

Kanizsai 2500 mm. 80 k. 7.47½ frt; három hónapra.

Pestvidéki 200 mm. 80 k. 7.35 frt, 1900 mm. 79.6 k. és 1500 mm. 77.4 k. 7.35 frt, 300 mm. 78 k. 7.35 frt; mind három hónapra.

Tolnai 1000 mm. 78.8 k. 7.45 forint; három hónapra.

Bácskai 400 mm. 78.3 k. 7.40 frt, 300 mm. 78.2 k. 7.35 forint, mindkettő három hónapra.

Árpa 100 mm. 5.55 frt, 500 mm. 5.85 frt, 150 mm. 6 frt, 300 mm. 6.15 frt, 300 mm. 6.85 frt; mind készpénz fizetés mellett.

Zab 100 mm. 5.45 frt, 200 mm. 5.55 frt, 100 mm. 5.20 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frtig
Buza	uj bánsági	78–81 kg	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	78–81 »	7.10	7.35
—	» pestvidéki	76–81 »	7.05	7.30
—	» fehérmegyei	78–81 »	7.10	7.35
—	» bácskai	78–80 »	7.15	7.35
—	» északmagyarorsz.	78–81 »	6.90	7.20
Rozs	»	70–72 »	5.55	5.80
Árpa	» takarmány	60...62 »	5.40	5.60
—	» égetni való	62–64 »	5.75	6.80
—	» sörfőzdei	64–66 »	6.90	7.60
Zab	»	39–41 »	5.40	5.75
Tengeri	» bánsági	75 »	5.55	5.60
—	» másnemü	73 »	5.45	5.50
Köles	»	— »	6.25	7.—
Repcze	» káposzta	— »	—.—	—.—
—	» bánsági	— »	—.—	—.—

Határidőüzlet mérsékelt forgalom mellett, daczára a változatlan newyorki gabonaárfolyamoknak, a contremine forcirozott eladásaira, lanyha irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 10000 mm. 7.44, 7.43, 7.42 és 7.41 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 20,000 mm. 6.07, 6.06, 6.05, 6.03, 6.02 és 6.01 forinton.

Szokványzab tavaszra mintegy 5,000 mm. 5.74, 5.72 és 5.71 frton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén gyenge volt a forgalom és nyugodt az irány. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.41, 7.40 és 7.41 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 10,000 mm. 6.01, 6, 6.01 és 6.02 forinton.

Szokványzab tavaszra mintegy 5000 mm. 5.70, 5.69 és 5.70 frton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak.

Szokványbuza tavaszra	frt	7.40	—	7.42
Szokványbuza őszre	«	7.73	—	7.75
Uj tengeri május-juniusra	«	6.—	—	6.02
Szokványzab tavaszra	«	5.69	—	5.71

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom gyenge volt; az irány tengeriben nyugodt, a többi határidőkben, daczára a változatlan berlini gabonaárfolyamoknak, contremine- eladásokra gyenge volt az irány. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.41, 7.40 és 7.39 frton.

Szokványbuza őszre mintegy 2000 mm. 7.72 és 7.73 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 6, 6.01 és 6.02 frton.

Szokványzab tavaszra 5000 mm. 5.70 és 5.69 forinton.

Délután 5 órakor záródnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	7.38	—	7.40
Szokványbuza őszre	»	7.72	—	7.74
Uj tengeri május—juniusra	«	6.01	—	6.03
Szokványzab tavaszra	«	5.68	—	5.70
Káposztarepcze aug.—szept.-re	«	10.⅝	—	10.⅞

Terménytőzsde.

Terményekben mérsékelt volt a forgalom.

Szilva határozottan szilárd; *boszniai* szokványminőségü $6\frac{3}{8}$ frton, 85 darabos 10 frton, szerbiai $6\frac{1}{8}$ frton köttetett; mind 56 kiloként.

Szalonna városi négy táblás februárra 50 frton adatott el.

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsdei forgalom meglehetős szilárd iránynyal nyilt meg, de később ki nem elégitő külföldi tudósitások miatt ellanyhult s az üzérkedési értékek árfolyama hanyatlott, ellenben a járadékok a tegnapi niveaun maradtak. Közlekedési vállalatok értékei nyugodt irányt követtek; a helyi értékek közül a malom-értékeket ma élénkebben kinálták. A valuták és váltók keveset változtak.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén igen gyenge üzlet volt. — Osztrák hitelrészvény 269.20-tól 269.90-ig, magyar aranyjáradék 97-től 97.20-ig, magyar papirjáradék 83.05-től 83.15-ig köttetett.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.80—269.90, magyar aranyjáradék 97.20—97.22½, magyar papirjáradék 83.15—83.17½.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha irányt követett kedvezőtlen külföldi tudósitások miatt. Osztrák hitelrészvény 269.80 és 268.70 közt ingadozván, maradt 268.70 pénz, magyar hitelbank maradt 272 pénz, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 85.25-től 85-ig, budapesti bankegyesület 103-on, magyar aranyjáradék ultimóra 97.25-től 96.95-ig, magyar papirjáradék 83.20-tól 83-ig, pesti közuti vasut 394-en köttetett.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 268.70—268.80, magyar hitelbank 272.—272.25, magyar aranyjáradék 96.95—96.97½, magyar papirjáradék 82.95—82.97½.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 2—2.50 frt, nyolcz napra 6.50—7.50 frt, egy hónapra 14—15 frt.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén valamivel szilárdabb volt. — Osztrák hitelrészvény 96.95-től 97—07½-ig, magyar aranyjáradék 82.92½-től 83.10-ig árultatott.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269—269.10, magyar aranyjáradék 97.10—97.12½, magyar papirjáradék 83.10—83.12½.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde üzlete jelentéktelen volt. — Osztrák hitelrészvény 269.10 től 269.50-ig, magyar aranyjáradék 97.12½-től 97.25-ig, magyar papirjáradék 83.15-ön kelt.

6 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.40—269.50, magyar aranyjáradék 97.22½—97.25, magyar papirjáradék 83.12½—83.15.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, január 20. Az üzlet változatlan. Magyar urasági öreg, nehéz 47—48 forint, fiatal nehéz 49—50 forint, fiatal közép 48½—49 forint, fiatal, könnyü 47½—48½ forint, közönséges (szedett) nehéz 46—47 forint, közép 46—46½ forint, könnyü 45—46 frt. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz —— frt, közép —— frt, könnyü —— frt, eredeti (Stachel) nehéz —— frt, közép —— frt Szerbiai nehéz 45—46 frt, közép 43—45, könnyü 43—44 frt. Hizó egy éves, —.— forint, hizó két éves makkos —— frt, hizó öreg —.— forint. — Sertésletszám: jan. 18-án volt készlet 74.824 drb, jan. 19-én felhajtatott 635 db, jan. 19-én elszállittatott 1709 drb, január 20-án maradt készletben 73,750 darab sertés.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai előtőzsdének nem volt alkalma a tegnapi jobb irányt elhagyni és ezért, daczára az igen csendes üzletnek, szilárd irányban mozgott. Az emelkedő deportok és a berlini tőzsde jelentékeny contremine-pozicziója e szilárd magaslatának biztos támaszt adtak és részben további árfolyamjavulást idéztek elő. Valuták változatlanok maradtak. Az elhelyezés igen közönyös volt.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.70, magyar hitelbank 272.50, osztrák tartományi bank 206, osztrák-magyar államvasut 213.50, Károly Lajos-vasut 193, déli vasut 83.50, májusi járadék 78.50, magyar aranyjáradék 97.15, magyar papirjáradék 83.05, husz frankos arany 10.03½, márka 62.27.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde nyugodt várakozó magatartásban nyilt meg. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 269.60, magyar hitelbank 272.25, osztrák tartományi bank 206, uniobank 189, angol-osztrák bank 99.25, bankegyesület 84.50, osztrák-magyar államvasut 213.50, déli vasut 83.50, Károly Lajos-vasut 193, májusi járadék 78.50, magyar aranyjáradék 97.15, magyar papirjáradék 83.05, husz frankos arany 10.03½, márka 62.27.

Később is pangott az üzlet és az árfolyamok változatlanok maradtak. Valutákban is pangott a forgalom és az árfolyamok állandóak.

2 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.10, angol-osztrák bank 99.—, uniobank 189.75, bankegyesület 84.50, magyar hitelbank 272.—, osztrák tartományi bank 206.50, osztrák-magyar államvasut 212.70, Károly Lajos-vasut 192.75, dunagőzhajózási részvény 341.—, Lloyd részvény 448, északnyugati vasut 153.75, elbavölgyi vasut 161.—, tramway 209.75, déli vasut 84.25, papirjáradék 78.37, aranyjáradék 110.—, magyar aranyjáradék 97.10, magyar papirjáradék 83.—, északi vasut 2450, bécsi községi sorsjegy 128.50, 20 frankos arany 10.03½, márka 62.27. Mind névlegesek.

Bécs, jan. 20. (*Magyar értékek hivatalos zárlata*). Magyar földtehermentesitési kötvények 104.50, Erdélyi földtehermentesitési kötvények —.—. 5½%-os magyar földhitelintézet záloglevél —.—. Erdélyi vasutr. 169.— Magy. keleti vasut els. k 110.50. Magy. ny. sorsjegy 119.—. Szőlődézsmaváltsági kötvények —.— 5%-os papirjáradék 83.—. Tiszavölgyi sorsjegy 122.75. Magyar 4%-os aranyjáradék 97.10. Magyar vasuti kölcsön 148.50, Magyar hitelbank 272.—. Alföldi vasut 171.—. Magyar északkeleti vasut 153.50. Keleti vasuti elsőbbség 94.—. Tiszavidéki vasut-részvény 248.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvény —.—. Kassa-oderbergi vasutrészvény 136.75. Dohány-részvények —.—. Leszámitolóbank —.—. Temes Béga —.—.

Bécs, jan. 20. (*Osztrák értékek hivatalos zárlata.*) Osztrák hitelrészvény 269.—. Déli vasut 84.25. 4%-os aranyjáradék 110.10. Váltó Londonra 126.75. Károly-Lajos vasut 192.50. 1864-es sorsj. 164.25. 1860-as sorsjegy 136.—, Török sorsjegy 17.50. Angol-osztrák-bankrészvény 99.25. 4·2%-os ezüstjáradék 80.45. Osztrák államvasut 212.75, 20-frankos 10.03, 4·2%-os papirjáradék részv. 78.37. Osztrák hitelsorsjegy 177.—, osztrák-magyar bankrészvény 869.—. Császár. kir. arany 5.97. Német bankváltók 62.25. Elbavölgyi vasut részv. 161.—. Bécsi bankegyesület részvényei 84.25. Dunagőzhajózási-társ.-részv. 340. Gyengült.

Esti tőzsde.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde csendes megnyitás után a német császárnak a képviselőház elnökéhez intézett szavaira javult. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 269.10—269.80, osztrák földhitelintézet 224.50, osztrák-magyar államvasut 212.70—212.90, déli vasut 84.50—85.20, kassa-oderbergi vasut 138, májusi járadék 78.40—78.45, osztrák papirjáradék 93.15, magyar aranyjáradék 97.15—97.30, magyar papirjáradék 83.15.

5 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 269.40, osztrák tartományi bank 206.50, osztrák-magyar államvasut 212.80, Károly Lajos vasut 192.75, déli vasut 85, török dohányrészvény 72, alpesi bányatársaság 28.50, májusi járadék 78.42, magyar aranyjáradék 97.25, magyar papirjáradék 83.40, husz frankos arany 10.03, márka 62.27, ultimóra 62.30.

Zárlat után jegyez: osztrák hitelrészvény 269.60—269.65, magyar aranyjáradék 97.30.

Az **esti magánforgalom** magasabb frankfurti jegyzésekre megszilárdult és végül maradt: Osztrák hitelrészvény 269.70.

Prolongácsió- és praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai elhelyezés, mely három napra (jan. 24—26.) terjedt, a következő **prolongáczió**-tételek mellett folyt le: Osztrák hitelrészvény 40—75 kr. deport, magyar hitelbank 10 kr. deport, osztrák-magyar államvasut 50—65 kr. deport, Károly Lajos-vasut 35—45 kr. deport, déli vasut 35—50 kr. deport, májusi járadék 60—70 kr. deport, magyar aranyjáradék 30—50 kr. deport, magyar papirjáradék 40—60 kr. deport.

Praemiumüzlet. A dijtételek alig változtak. Osztrák hitelrészvény holnapra 2—2½ frt, nyolcz napra 5½—6½ frt, egy hónapra 11—13 frt, három hónapra 23—26 frt, osztrák-magyar államvasut egy hónapra 9—10 forint, három hónapra 19—21 forint, magyar aranyjáradék egy hónapra 3—4 százalék, három hónapra 6—7 százalék.

Magánkamatláb: Első váltóra 3—3¼ százalék, távolabbi látra és telepitett váltóra 3⅜—4 százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A politikai helyzet megitélésére jelentékenyen elgyengültek az árfolyamok. — Köttetett: Buza tavaszra 7.73, 7.70, 7.71, őszre 7.97—7·95, zab tavaszra 6.07—6.04, tengeri május—juniusra 6.53—6.54 frton.

Délután valamivel javultak az árfolyamok, de a forgalom csekély volt. Buza tavaszra 7.72, tengeri május—juniusra 6.57 frton köttetett. — Különben jegyeznek: Zab tavaszra 6.06—6.08, rozs tavaszra 6.17—6.20, buza őszre 7.95—7.98 frton.

Kész áru teljes üzlettelenség és általában kedvtelen irány mellett csökkenő, csakis árpa volt határozottan szilárd.

Szesz ára ma kissé elgyengült és kész áru 26½ frton adatott el; marad 26⅜ frt pénz, 26½ frt áru.

BÉCSI ÁRUTŐZSDE.

Bécs. jan. 19. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai tőzsdén köttetett:

Petroleum: Egy waggon kaukázusi Fiuméból kész szállitásra Bécsben 21½ frt, két waggon amerikai Fiuméból február—márcziusra Bécsben 22¾ frt, 62 barrel kaukázusi kész szállitásra Zágrábban 19½ frt és 20 barrel kész szállitásra Budapesten 19½ frt.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető hely szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transaktió-költségek, továbbá a medió- és ultimo-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 62 frt 30 kr. 100 frank vista = 50 frt 15 kr.

Január 20.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet a utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.				
*Franczia 3%-os járadék		81 20	—.—	—.—
« 4½%-os «		107.75	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	M	427 50	213.55	+ 0.25
Osztrák déli vasut	M	182 50	83.82	+ 0.42
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	U	752.50	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék	U	84.62	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	M	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	300 —	150.41	— 0.49
Magyar jelzálog-hitelbank	U	— —	—.—	—.—
Bécsi unió-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék	U	77 81	97.52	+ 0.07
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—
BERLIN.				
Osztrák 4⅕%-os papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
« 5%-os «	U	74 50	92 32	— 0 25
« 4⅕%-os ezüstjáradék	K	64.70	80.68	—.—
« 4%-os aranyjáradék	K	88.30	110.45	— 0.12
Magyar aranyjáradék	U	78 20	97.?5	+ 0.38
« 5%-os papirjáradék	U	66.30	82 82	— 0.37
« keleti vasuti kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Keleti 5%-os v. elsőbbs. kötv.	K	101.20	126.36	+ 0.41
Osztrák hitelrészvény	U	189.—	269 09	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	85.—	211.82	— 2 48
Osztrák déli vasut	U	84.—	84 73	—.—
Károly-Lajos vasut	U	77.80	193.83	— 0.50
Kassa-oderbergi vasut	K	55 80	158.04	+ 1.—
*Román vasutirészvények		—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy		176.50	109.38	1.27
Váltó bécsi piaczra		160.40	62.27	— —.—
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—	—.—
« leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
« országos bank	K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.				
Osztrák 4% -os papirjáradék	K	—.—	—.—	—.—
« 5%-os «	U	74.60	93.45	+ 0.12
« 4⅕%-os ezüstjáradék	K	64.?5	80.86	+ 0.12
« 4%-os aranyjáradék	K	88.35	110.51	— 0.?6
Magyar aranyjáradék	U	78.—	97.27	+ 0.12
« %-os papirjáradék	U	66.70	83.31	+ 0.24
Osztrák hitelrészvény	U	214 50	269 41	— 0.?4
Osztrák-magyar bank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	170.87	213.10	— 0.46
Károly-Lajos vasut	U	155.25	194.81	+ 0.15
Osztrák déli vasut	U	67.—	85.?3	+ 0.92
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	—.—	—.—	—.—
Magyar-gácsországi vasut	U	—.—	—.—	—.—
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra		160.45	62.25	— 0.04
*4½%-os földhitelintézeti záloglevél	K	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar orsz. bank		—.—	—.—	—.—

Trieszt, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Váltó Londonra 126.85, olasz bankpiaczokra 49.25, Napoleond'or 10.02, májusi járadék 78.37, magyar papirjáradék 82.95, magyar aranyjáradék 97, osztrák hitelrészvény 269, osztrák-magyar Lloyd 450, olasz-járadék 93.43, olasz bankjegy 49.30.

Berlin, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai tőzsde általában magasabb árfolyamokkal nyilt meg, de később a Köln. Ztg. jelentése az orosz politikáról Kis-Azsiában és a pittsburgi hirek a nyersvaskrizisről az árfolyamok gyengülését idézte elő. Bankok élénkek, bányaértékek nyomottak, zárlat üzlettelen. Magánkamatláb 1¾%.

Berlin, jan. 20. (Tőzsdei tudósitás.) Az üzletkedv hiánya következtében a mai tőzsdén gyenge volt az irány.

Frankfurt, jan. 20. (Esti tőzsde.) Magyar aranyjáradék 78.—, osztrák hitelrészvény 215.12, osztrák-magyar államvasut 175.25, osztrák déli vasut $67\frac{1}{8}$. Szilárd.

Páris, jan. 20. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Szilárd irány mellett *12 óra 49 perczkor jegyeznek*: 3%-os járadék 81.10, 4½%-os járadék 107.81, olasz járadék 93.95, magyar aranyjáradék 77.75, egyiptomi kölcsön 373.75, spanyol járadék 66.45, ottoman bank 506, Rio Tinto 516.25, Szuez-részvény 2067, Panama-részvény 281, osztrák-magyar államvasut 425, osztr. déli vasut 180.

3 óra 40 perczkor záródnak: 3%-os franczia járadék 81.20, 4½%-os franczia járadék 107.75, osztr. magyar államvasut 427.50, osztrák földh. részv. 152.50, 4%-os magyar aranyjáradék 77.81, ottomán bankrészvény 505.62, osztrák déli vasut 182.50, franczia törleszthető járadék 84.62, magyar vasuti kölcsön 300. Szilárd.

London, jan. 19. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 76.75, osztrák aranyjáradék 87, osztrák ezüstjáradék 64, angol consolok 102.12, váltó Bécsre 12.86, ezüst 44.05. Szilárd.

Newyork, jan. 19. (Kabelsürgöny.) Váltó Berlinre 400 márkáról (60 napi látra) 95, váltó Londonra 4.84, négyszázalékos tőkésitett kölcsön 1877-ből 126⅜, Erie-vasut 27.75, váltó Párisra 5.21⅞.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, jan. 19. A *czukorpiacz* ismét ellanyhult; árhatárok 26.50—27 frt. A *szesz*-piacz iránya szilárd, de az árak változatlanok.

Trieszt, jan. 18. A *czukorpiacz* valamivel barátságosabb; centrifugal-pilé kész szállitásra 22—22.25 frt. — *Kávé* nyugodt. — *Szesz* kész magyar áru 18 frt, oláh kész áru 15½ frt, német 15½ frt.

Berlin, jan. 20. *Buza* és *olaj* szilárd, *rozs*, *zab* és *szesz* tartva.

Hamburg, jan. 19. *Petroleum* helyben 8.25, augusztus—deczemberre 7.50 márka, szilárd.

Páris, jan. 20. *Buza* és *liszt* csendes, *olaj* és *szesz* nyugodt.

Páris, jan. 19. Nyers *czukor* 40¼ frank, nyugodt; fehér czukor folyó hónapra 42.60, februárra 42.80 baisse. márcziustól négy hónapra 43½, májustól négy hónapra, 43.80, finomitott 97½—98½ frank.

Rorschach, jan. 19. Elsőrendü uj magyar *buza* 20 frank. Változatlan, szilárd.

Bréma, jan. 19. *Petroleum* helyben 8.90 márka. Emelkedő.

Antwerpen, jan. 19. *Petroleum* 22½ frank. Nyugodt.

London, jan. 19. Jáva-*czukor* 17¼, lanyha, nyers répaczukor 15, lanyha.

Newyork, jan. 19. (Kabelsürgöny). Gyapot Newyorkban 10⁹/₁₆, Neworleansban 9¹³/₁₆, áprilisra 10.77, májusra 10.84. — Petroleum finomitott 70° Abel Test Newyorkban januárra 7¾. — Philadelphiában januárra 7¾. — Nyers petroleum 6⅞. — United pipe line certificates 89⅞. — Liszt 3.30. — Piros őszi buza helyben 91 cent (= 8.82 forint), januáriusra 90¼ cent, (= 8.74 frt), februáriusra 90¾ cent (= 8.78 frt) májusra 93⅝ cent (= 9.16 frt), 100 kilokint. — Tengeri 61. — Czukor (Fair refining Muscovados) 5¼. — Rio kávé 17¾. — Zsir (Wilcox jegyü) 7.75. (Fairbank jegyü) 7.75. — Gabona fuvardij-imperial quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 2 cent (= 0.42 frt 100 kilokint.) Napi felhozatal gyapotból 11,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Átszámitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista 62.30 frt, 100 fk 50.15 frt.

Január 20.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	23.30	11.68	+ 0.02
— februárra	23.40	11.73	+ 0.05
— márcz.-tól 4 hóra	24.10	11.99	— 0.05
— májustól 4 hóra	24.30	11.19	+ 0.03
Liszt folyó hóra	51.60	16.29	— 0.05
— februárra	51.75	16.34	— 0.01
— márcz.-tól 4 hóra	52.50	16.56	—.—
— májustól 4 hóra	53.10	16.74	—.—
Olaj folyó hóra	56.35	28.20	— 0.13
— februárra	56.25	28.20	— 0.13
— márcz.-tól 4 hóra	56.25	28.20	— 0.13
— májustól 4 hóra	56.—	28.08	— 0.12
Szesz folyó hóra	46.25	25.28	— 0.18
— februárra	46.75	25.54	— 0.26
— márcz.-áprilisra	47.25	25.80	— 0.25
— máj.-tól 4 hóra	48.25	26.33	— 0.13
BERLIN.			
Buza ápr.-májusra	168.75	10.51	+ 0.01
— május-juniusra	171.25	10.67	+ 0.02
Rozs ápr.-májusra	123.75	7.71	— 0.03
— május-juniusra	125.75	7.83	—.—
Zab ápr.-májusra	117.—	7.29	— 0.03
— május-juniusra	119.50	6.44	— 0.02
Olaj ápr.-májusra	47.60	29.65	—.—
— május-juniusra	47.80	29.78	—.—
Szesz ápr.-májusra	100.25	62.46	—.—
— május-juniusra	100.90	62.86	+ 0.06
STETTIN.			
Buza ápr.-májusra	171.—	10.66	—.—
— jun.-juliusra	175.50	10.93	—.—
Rozs ápr.-májusra	121.50	7.57	+ 0.06
— jun.-juliusra	125.50	7.82	+ 0.06
Olaj jan.-ra	48.—	29.90	—.—
— ápr.-májusra	48.—	29.90	—.—
Szesz kész szállitásra hordó nélkül	98.—	61.05	—.—
— Kész szállitásra 50 márka fogyasztási adóval	49.20	30.66	+ 0.07
— Kész szállitásra 70 márka fogyasztási adóval	31.50	19.62	— 0.13
— deczemb.-jan.-ra	99.50	61.98	— 0.31
— ápr.-májusra	—.—	—.—	—.—
KÖLN.			
Buza márcziusra	17.80	11.09	—.—
— májusra	18.20	11.34	— 0.03
Rozs márcziusra	12.80	7.98	—.—
— májusra	13.—	8.10	— 0.06
Olaj kész szállitásra	25.70	32.02	— 0.06
— májusra	25.30	31.52	+ 0.06
BOROSZLÓ.			
Buza	16.10	10.03	— 0.06
Zab	—.—	—.—	—.—
Szesz	47.70	29.72	+ 0.13
Rozs	11.40	7.10	—.—
Repcze	20.6	12.88	—.—
Tengeri	11.80	7.35	—.—

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertésvásár.

B.-Gyula, jan. 19. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Felhajtatott mintegy 30—34 ezer többnyire egy éves sertés. Rendkivül élénk vételkedvvel igen sok vevő jelent meg, kik az egész felhajtást rögtön megvásárolták ugy, hogy a vásár napján délre alig volt már eladatlan. Az árak következők voltak: 1½—2 évesek páronkint 65—71 frtig, élősulyban 40—45 krért kgrmonkint, egy évesek 40—60 frtig páronkint és 45—48 krért kgrmonkint élősulyban, helyben mázsálva 4% kal.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Takarmánykorpa.** A hadügyi kincstár, mely a katonaság számára előállitott kenyérhez szükséges rozslisztet saját üzemében őrölteti, az e mellett nyert korpát eddigelé koronként tartott árverések utján szokta volt eladni. A földmivelési miniszterium a közös hadügyminiszteriumnál kieszközölte, hogy a katonai kincstár által eladatni szokott korpakészlet a vállalkozók által való közvetités mellőzésével közvetlenül a gazdák kezébe jusson, miáltal a korpának a közvetités által való megdrágulása elkerültetvén, a gazdaközönség jóval olcsóbban fog e takarmányszer birtokába jutni. — A földmivelési miniszterium a folyó évben kisérletképen a budapesti katonai raktárban levő korpakészletet vette át, a mely január, márczius, április és május hónapokban összesen 2700 métermázsát teend, a már is nagy számban jelentkezett gazdáknak a legközelebbi napokban fog kiosztatni. A jövő évtől kezdve az országban levő valamennyi katonai raktárban, ugy mint a budapesti, pozsonyi, komáromi, temesvári, aradi, nagyváradi, nagyszebeni, kolozsvári, brassói, zágrábi, károlyvárosi, péterváradi és eszéki katonai raktárakban rendelkezésre álló korpakészleteket át fogja venni a miniszterium s előzetesen közzéteendő hirdetmény utján a beszerzési áron fogja a gazdák közt kiosztani.

* **Az országos gazdasági egyesület állattenyésztési szakosztálya** ma délután ülést tartott, *Tormay* Béla elnöklete mellett. Az orsz. gazdasági egyesülethez *Kada* Mihály alpolgármester a tanács nevében a következő átiratot intézte: «A négy éven aluli üszők és tinók (ugynevezett rugott borjuk) levágatására vagy levágatás czéljából eladására nézve a főváros területén törvényhatósági tilalom áll fenn. Minthogy ezen, még a volt pestvárosi törvényhatóság által 1868-ban és pedig a hazai marhaállomány kimélése érdekében alkotott tilalom továbbá föntartása kérdésében tárgyalásokat inditottunk, a melyeknél szükséges annak megállapitása, vajon e tilalomnak továbbra is föntartása, tekintettel a jelenlegi közgazdasági viszonyainkra s állattenyésztésünk érdekeire, megokoltnak mutatkozik-e — és ha igen: esetleg mily irányu pótlásokkal, illetve változtatásokkal. Ennélfogva van szerencsénk tisztelettel megkeresni, hogy e tekintetben becses véleményét velünk közölni sziveskedjék.» A szakosztály az átiratban foglalt kérdést tüzetes tárgyalás alá vette s Tormay Bélán kivül, a ki rendkivül érdekes fejtegetésben méltatta a tárgyat, hozzá szóltak még: Harkányi Károly, Karsai Albert, Bálinth György, Fogler József, Schmidt J. dr., Bosányi G. s nagyjában és egészében mindannyian oda nyilatkoztak, hogy a korlátozás határozottan a mezőgazdasági érdekek ellen való lenne. E kérdéssel kapcsolatosan az elnök ezuttal ismét fölvetette azt a kérdést, a mely egy izben már a gazdasági egyesület néhány tagját foglalkoztatta, hogy vajjon nem lenne-e czélszerü, ha oly irányu mozgalom indittatnék meg, a melylyel a budapesti tejcsarnok szövetkezet mintájára a husfogyasztó szövetkezetet lehetne létesiteni. A szakosztály a viszonyok s a keresztülvitel módozatainak tanulmányozásával Tormay Béla elnököt s Ordódy Lejos orsz. gazd. egyesületi igazgatót bizta meg. — *A gyapjutermelés* kérdése a mezőgazdákra nézve egyre égetőbbé válik. A termelés és szükséglet közötti egyensulyt mielőbb szükséges lesz helyreállitani. Legelső dolog azonban az, hogy ugy a termelő, mint vásárló közönség tudomásával birjon annak, hogy milyen juhállománynyal birunk s milyen a termelt gyapju minősége és mennyisége. A földm.-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium tavaly igen hasznos munkát adott a gazda közönség kezébe a gazdasági állatok statisztikájával, hanem az orsz. gazdasági egyesület ugy látja, hogy ily statisztikai részletes kimutatás szükséges lenne külön a juhállományra, s a gyapju minőségére és mennyiségére nézve is. Az állattenyésztési szakosztály a mai ülésén a legélénkebben helyeselte a czélzatot s bizottságot küldött ki a keresztülvitel czéljából, a melynek tagjai: Tormay Bela, Lejtényi György, Fogler József és Ordódy Lajos. Ugyancsak a gyapjutermelés kérdéséből kiindulva, a szakosztály oly irányu javaslatot terjeszt a gazdasági egyesület elé, hogy a jövőben tartandó állat-kiállitásokon a juhok és gyapjak után adandó dijak és jutalmak kiosztására hivatott jury-be a szövetgyárosok is vonassanak be. Végül felolvasásra került a krakói lóeladóiroda szervezetét leiró levél, a melyet az ottani szövetkezet egyik tagja intézett Harkányi Károlyhoz. Az eladást közvetitő iroda igen praktikus intézmény, a menynyiben igen csekély dij mellett hozza össze az eladót a vevővel, a mi különben igen gyakran nagy vesződséggel és nagy kiadással jár, sőt gyakran — mivel egymásról nem is tudnak — lehetetlenné válik. A szakosztály az intézmény nálunk leendő meghonositását ajánlani fogja a gazdasági egyesület figyelmébe.

Gazdasági tudósitások.

Szalonta, jan. 19. (Az *Egyetértés* tudósitása.) A felvidéken uralkodó enyhülés idáig nem terjedt, elannyira, hogy mult hó 20-ika óta a rendkivüli hideg folyton tart felváltva ismétlődő hóesésekkel ugy, hogy a rengeteg hótömeg a földeken komoly aggodalmakra ad okot. Szerencsére vetéseink oly későn fejlődtek, hogy kipállástól nem lehet tartani, de nagy baj volna, ha a hó hirtelen olvadna. A rendkivüli hideg jószágainkat is tönkreteszi, a szabadban telelő gulyák és juhnyájak nagyon szenvednek.

T.-Dada, jan. 19. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Vetéseinket vastag hó takarja s a gazdák kipállásától tartanak, ha a vastag hólepel állandó takarója marad a be nem fagyott földnek. A helyenkénti fél ölnyi magas hó lehetetlenné teszi a trágyahordást, a gazda tevékenysége a dohány simitására, illetve átadására és marhahizlalásra szoritkozik. Vidékünk beváltó-hivatala, a 3 mértföld távolságu Rakamazon van, hova a dohányszállitás, a nagy hideg és óriási hófuvások miatt nagy kinnal-bajjal jár és csakis a némileg kielégitő átlagár nyugtatja meg termelőinket. A marhahizlalás (szecskarépa és daraval) normalisan halad, söt az októberi beállitások, hol az ökrök tulcsigázva nem voltak, a budapesti mióséget elérték. Általában az állategészségügy kitünő, csak a szárnyasok, főleg a libák, vidékünk északkeleti részén hullanak. Takarmánykészletünk rohamosan fogy, részint a nagy hó miatt akolba szorult gyapju sok szapora fogyasztása miatt, de másrészt a fagy is tetemes kárt tett, takarmányrépa és burgonyában. A farkasok nálunk is mutatkoznak, panaszra azonban ez időig nem adtak okot, de a nyulak az utszéli fákban tetemes kárt okoznak.

NAPIREND: január 21-én.

Naptár: Szombat- — Róm. kath.: Ágnes sz. vt. — Prot.: Ágnes. — Görög-orosz: (január 9.) Polienkt vt. — Zsidó: (svat 8.) Sab. Boh. — Nap kél 7 ó. 42 p., nyug. 4 ó. 42 p. — Hold kél 11 ó. 37 p. d. e., nyugsz. 12 ó. 17 p. éjjel. — Első negyed 6 ó. 5 p. reggel. — A hold 2 órakor reggel a földtávolban. — A nap 2 ó. 57 p. d. u. a vizöntő jegyébe lép.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter fogad déli 12—1 óráig.

Horvát miniszter fogad d. e. 10— d. u. 2.

A paedagógiai társaság felolvasó ülése d. u. 5 órakor az akadémia Kisfaludy-termében.

Budapesti angol kör közgyülése este fél 8 órakor Budapest szállodában.

Müvész kör alakuló ülése d. u. 4 órakor (müсsarnok.)

Magyar kereskedelmi csarnok felolvasó estélye este 7 órakor.

Korcsolya verseny a városligeti jégpályán.

Cornélia jótékonysági egylet hangversenye az ujvásártéri Neulinger vendéglőben este fél 8 órakor.

Az épitő iparosok bálja a vigadóban.

A budapesti asztalos segédek betegsegélyző egyletének jelmezestélye a régi polg. lövöldében.

A budap. ált. szolgálati viszonyban levő egyének jótékony egylet zártkörü tánczestélye az iparoskörben.

Budapesti czipész ipartársulat betegsegélyző egyletének bálja (Wesselényi-utcza 9.)

A budapesti erzsébetvárosi kültelki társaskör felolvasó estélye.

Böcklin-kiállitás a műcsarnokban (Andrássy-ut 69.) d. e. 9— d. u. 5. Belépti dij 50 kr.

Kereskedelmi muzeum hazai termékek állandó kiállitása a városligeti iparcsarnokban. Nyitva áll naponkint déli 12 órától délutáni 4 óráig. A muzeum igazgatóságának irodája ugyanott reggeli 9—12-ig és délutáni 3—6 óráig.

Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda déli pályaudvar közelében) megszemlélhető naponkint d. e. 10—11½ óra között

Nemzeti muzeum: képtár d. e. 9— d. u. 1.

Orsz. tanszermuzeum a budai állami tanitóképző intézet épületében d. e. 9—12 és d. u. 3—6.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár d. e. 10—12 és d. u. 4—8.

Seemann központi kávéháza villamos világitással az egyetem-utcza és Ferencziek-tere sarkán.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Kivonat a hiv. lap jan. 20-ki számából.

Arverések a fővárosban. Stranik Károly 485 frtra becs. ingós. január 26. (VI ker. Szondy-utcza 57. sz.) Weisz M. 396 frt 20 krra becs. ingós. január 26. (V. ker. Józseftér 8. sz.)

Arverések a vidéken. Brenner Mihály 6160 frtra becs. ingatl. február 22. Nyiregyházán. Weiss János 595 frtra becs. ingatl. február 18. Vöröstemplom (Fehértemplom.) Meskó Ábrahám 22481 frtra becs. ingatl. február 10. Szirákon. Fischmann Sámuel 4165 frt 25 krra becs. ingós. janur 27. Gálocsban. Fried Adolf 1801 frtra becs. ingós. január 23. Uriban (Monoron.) Taubner Ferencz 2661 frtra becs. ingós. január 23. Czegléden. Drescher Teréz 390 frtra becs. ingatl. február 13. Sopronban. Cseru János 2064 frtra becs. ingatl. M.-Szigeten.

Pályázatok. A szolnoki kir. trvszéknél joggyakornoki, a kir. itélő táblánál II. oszt. hivatalszolgai, Tolnavármegye (egyesitett posta és távirdahivatal) postamesteri, a tolnamegyei kir. adófelügyelőnél végrehajtói, Csopakon (Zalamegye) postamesteri, a m. kir. igazságügyminiszteriumnál mérnöki állásra.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

Elhaltak névsora 1888. január 17—18.

Matejka V. 30 é. napsz. VII. k. Vörösmarty-u. 40.
Hameta A. 46 é. kéményseprő lakástalan
Komáromi N. 30 é,
Kozola J. 68 é. napsz. II k. Niedermayer-u. 19.
Zsila M. 3 é. napsz. l V. k. Széchényi-u. 2.
Horváth F. 10 é. iskolaszolga fia V. k. vaczi-körut 50.
Schafarik A. 78 é. II. k. csalogány-u. 26.
Liszt J. 37 é. napsz. IX. k. Imre-u. 6.
Reisz Gy. 15 é. tanoncz VII. k. dohány-u. 82.
Segenweiss M. 73 é. I. k. Orbán-u. 10.
Silbermann S. 36 é. ügynök I k. Kökény-u. 14
Kanyaurek J. 4 é. épitész fia VII. k. csömöri-
Tóth M. 29 é. cseléd VII. k. Murányi-u. 21.
Benyó J. 49 é. napsz. VI. k. Dunapart 17.
Speckner K. 66 é. magánzó VI. k. király-u. 98.
Boschán M. 75 é. VII. k. dob-u. 12.
Záhonyi Werl B. 6? é. özv IV. k. molnár-u. 21.
Schausek S. 50 é. asztalos X. k. Kocsisofszky-ház.
Zamecsnik Zs. 57 é. házmester neje V. k. vigadó.
Droppa K. 4 é. napsz. fia VIII. k. kender-u. 11.
Boros J. 46 é. szobafestő VIII. k. Mária-u 3.
Csapkovics P. 67 é. kőmüves VIII. k. bodzafa-u. 37.
Lazarcsik L. 23 é. aranyozó VIII. k. bodzafa-u. 19.
Molnár F. 62 é. házm. VIII. k. muzeum-körut 10.
Troppert Wegscheiter B. 68 é. magánzó VI. k. Szondy-u. 69.
Szalay B. 5 é. napsz. l. VI. k. felső erdősor 29
Neumann F. 52 é. napsz. VI k. Szondy-u 45.
Dávid J. 3 napsz. fia VI. k. Szondy-u. 55.
Barkány M. 69 é. VII. k. Damjanics-u. 48.
Wegerer A. 72 é. magánzó II. k. Horváth-u 12.
Jobstmann F. 54 é. özvegy VI. k. szegényház 9.
Kralik K. 66 é. napsz. VII. k. alsó erdősor 16.
Villiams A. 2 é. VII. k. király-u. 95
Binter T. 2 é napsz. l. VII. k. szövetség-u. 36.
Deutsch Zs. 78 é. czipész neje VII. k szegényház.
Feischl N. 68 é. lakatos VII. k. szegényház.
Vajdinger J. 74 é. magánzó VIII. k kerepesi-u. 28.
Rotter Jf 57 é. keresk. VI. k. király-u 24.
Spitzer J. 71 é. csősz III. k. szöllőkert-u. 39.
Subrinszky Zs. 55 é. özvegy IX. k. Knezics-u. 14.
Borbás K 47 é. asztalos VIII. k. práter-u. 32.
Hifter I. 4 é. aszt. l. VIII. k. légszesz-u. 4.
Korner M. 13 é. fuvaros VII. k. szegényház.
Hajotka Gy. 68 é. czipész VIII. k. Hunyadi-u. 39.
Schreiner Politzer R. 68 é. kocsifényező neje VIII. k. Sándor-u. 48.

IDEGENEK NEVSORA.

Marchall-szálloda. az Angol királynéhoz.
Gr. Degenfeld L. Debreczen
Gr. Bombeles L. Karád
Gr. Eszterházy M. Tata
Gr. Cruy G. Páris
Br. Kemény G. Erdély
Zeyk K. Erdély
Zeyk D. N.-Enyed
Vargics J. Rittberg
Deutsch K. N.-Várad
Guttmann A. N.-Várad
Tillion G. Bécs
Rottmann J. Debreczen
Fahlberg C. Magdeburg
Andrevits S. Bécs
Buckovitz L. Bécs
Rodulovits V. Belgrád
Best R. Birmingham
Dora J. D.-Pentele
Heimpel F. Berier
Wertheimer J. Bécs
Brandis A. Bécs
Böhringer Gy. Drezda

Aranysas szálloda.
Világhy M. Sőreg
Tóth M. Besenszög
Czizlány J. Félegyháza
Benkala F. Diósgyőr
Hegyi A. Győr
Hegyi A. Csongrád
Réthy F. Csongrád
Jeszernicrky A. Szolnok
Paulinyi A.-né Nógrád

Fehérhattyu szálloda.
Weisz M. Apostag
Föry S. D.-Pataj
Juhász L. Léva
Roth J. Köbölkut
Pick Gy. Miskolsz
Bleier A. Kóka

M. Államvasut-szálloda.
Pálfy H Bécs
Pick H. Pozsony
Klein M. Prága
Hockelman K. Selmeczbánya
Deutsch E. Győr
Frank R. Nürnberg

Magyar király szálloda.
Paulekovich O. Zágráb
Kern J. M.-Szalka
Dr. Kállai B. H.-Aszó
Ungar H. Derecske
Brüll J. Prosznitz
Lang A. Sóskut
Strasser J.-né F.-Iregh
Bayer A.-né Siófok
Kovács P. Sz.-Fehérvár
Löwinger A. Mezőtur
Löwinger Gy. Bécs
Ferneböck M. Bécs
Leitkamm V. Bécs
Semy P. Prága
Sándor F. Keszthely

Schmidt Orient szálloda.
Mollinarn E. Grácz
Miklós G. N.-Kanizsa
Mazaly V. Sopron
Weisz G. Beszterczebánya
Löwy K. Zombor
Friedmann R. N.-Becskerek
Firz E. Zürich
Schoszberger M. Bajmok
Subotha A. Temesvár
Szőke J. Szentes
Grabner A. Bécs
Fischer M. Bécs

Walter Fehérló szálloda.
Szita M. Hébalom
Vitéz J. Orosháza
Borsi J. Tass
Bauer M. Tass
Hegedüs B. Debreczen
Szilvay B. Kolozsvár
Méhes G. Nyék
Bátor K. Szt-György
Veil J. Gyönk
Breizer M. Bécs
Scheller B. Drezda
Bauer J. Baja
Koch G. Gálszécs
Weisz Gy. Szabadka
Kohn D. Eger
Kolener Zs. N.-Várad
Fehér K. Szeged
Goldner S. D.-Pentele
Braun M. Szolnok
Szauer M. Drezda

Nemzeti szálloda.
Boda V. Szegzárd
Ganti L. Sz.-Fehérvár
Tóth A. Sz.-Fehérvár
Szekér Gy. B.-Gyula
Dr. Kerekes G. Szolnok
Palkovich K. Börzsöny
Fischer A. Pancsova
Szvoboda F. Bécs
Mauthner A. Bécs
Huszter G. Bécs
Blau Gy. Eszék

Pannonia szálloda.
Tolles A. Nyék
Bossányi O. P.-Fehéregyháza
Baros P. P.-Szántó
Káldy J. N.-Károly
Strausz A. Makó
Vitális K. L.-Szt-Miklós
Ronyai S. P.-Tetétlen
Ujtelky M. Sz.-Igló
Braun S. Zenta
Bayer L. Kassa
Steiner L. Uj-Sz.-Anna
Kállay L. Adony
Loidl F. Kalocsa
Bondy S. Bécs
Samek A. Komárom
Wirtschafter K. Gálszeg
Szekeres J. K.-Ujszállás

Vadászkürt szálloda.
Br. Haller L. Segesvár
Br. Gyürky L. Csurgó
Iattyasovszky T. Muzsl
Fornszek S. Boldogasszony
Edlinger T. Ziroz
Dungyerszky M. Szt-Tamás
Bozyay M. Sármellék
Kecskésy E. Heves
Diószeghy Zs. Heves
Krausz L. Pécs
Huber E. Pancsova
Hochmuth J. Bécs
Michaelis V. Bécs
Wolff Zs. Bécs
Schmied F. Bécs

Holzwarth-Fronner szál.
Gerstle M. Bécs
Deutsch L. Szeged
Beutum J. Ny.-Ujfalu
Feigl F. Losoncz
Engel M. Fiume
Kotányi J. Szeged
Dr. Friedner D. Zsolna
Dr. Dick Szántó
Liszkay N. Szántó
Meisels J. Szántó
Antol J. Szántó
Pogoriszky G. Szántó
Wohlfarth G. Trieszt
Tobis V. Bécs
Schecz M. J. Kanizsa
Schlesinger M. Kassa
Klein S. B.-Csaba
Pollák L. Győr
Steiner D. Zsolna

Két korona szálloda.
Tuchler J. Bugyi
Holász B.-né Gyón
Dr. Sáska L.-né Dömsöd
Fischer S. Szt.-Márton
Madarász J. Czegléd
Grosz E. Szegzárd
Miskolczy A. N.-Várad
Lindtner F. Pozsony
Mezey D. Arad
Kovács L. Halas
Szucz J. Gödöllő
Gerenday F. Komárom

NYILT-TÉR.

A nők kegyencze. Tudjuk, hogy mily nehéz a nők kegyét megnyerni, de ha már egyszer meg van nyerve, nem egy könnyen veszthetjük el. Igy vannak ma a Brandt Rich. gyógyszerész svájczi labdacsai, melyek minden hashajtó szerek közt, csaknem egyedül nyerték meg a nők kegyét, a kik nagy előszeretettel használják, különösen semmi fájdalmat nem okozó, kellemes hatásukért. Kapható a gyógyszertárakban, dobozonként 70 kr. — meg kell ügyelni mindig Brandt Rich. névaláirását 4711

BARNA FOGORVOS. Budapest, váczi-utcza 24. szám. *Készit egyes fogakat, fogsorokat* és *plombokat*, jótállás mellett; *árak mérsékeltek*. Kivánatra részletfizetésre. 4164

SZINHAZAK ES MULATSAGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Évi b. 19. Havi b. 19.
Budapest, január 21-én.

Az uj czég.

Szinmü 5 felvonásban. Irta Sardou V. Forditotta Náday F.

Személyek:

René	Mihályfi	Gudin	Gabányi
Genevoix	Szigeti J.	Bonnefoy	Latabár
De Marsille	Náday	Gaspard	Körösmezei
Pontarmé	Földényi	André	Horváth
L'Aubepin	Ujházi	Malandrin	Abonyi
		Groom	Delli E.
		Biztos	Faludi
		Kárpitos	Halasi
		Klára	K. Hegyesi M.
		Theodosia	H. Lánczy I.
		Bastienne	Rákosi Sz.
		Adelina	Békéssi I.
		Gabriella	Alszegi I.

Kezdete 7 órakor.

Holnap, január 22-én. *Francillon.*

M.KIR. OPERAHÁZ.

III. bérletszünet.
Budapest, január 21-én.

A PROFÉTA.

Opera 5 felvon. Irta Scribe. Forditotta Egressy B. és Szerdahelyi J. Zenéjét Mayerbeer.

Személyek:

Leydeni J.	Broulik
Fides, anyja	Fleisig M.
Berta, mátkája	Reich I.
Oberthal gr.	Ney
Jórás	Dalnoki
Mathison	Fektér
Zacharias	Szendrői
1-ső kapitány	Szekeres
2-ik »	Szalai
Katona	Kiss D.
1-ső paraszt	Szegedi
2-ik »	Váradi
1-ső polgár	Vas
2-ik »	Takács
3-ik »	Ujvári
1-ső gyermek	Szalai
2-ik »	Doppler I.

Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 22-én. Perotti Gy. vendégjátékául: *Otello.*

NEP-SZINHAZ

Budapest, január 21-én.
A népszinházi alap javára NIKITA utolsó fellépése.

A bolondok grófja.

Eredeti bohóság 3 felvonásban, dalokkal. Irta Jókai M.

Személyek:

Koromfi	Vidor
Gr. Klárándy	Pálmai I.
Balkon	Makó
Gerő	Gyöngyi
Jenő	Szathmáry
Benő	Pusztai
Pető	Horváth V.
Márta	Béni I.
Kalazanczia	G. Barcsai L.
Fulgenczia	Párténviné
1-ső hiaszin ap.	Boránd H.
2-ik » »	Pusztainé
3-ik » »	Szőcs K.
4-ik » »	Molnár I.
Pitypalaty	Ujvári

Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 22-én Blaha L. assz. mint vendég *A vereshaju.*

NÉMET SZINHÁZ.

Budapest, január 21 én.
Zampa J. k. a. fellépteül:
Der Verschwender.
Eredeti bűvész-rege 3 felv.
Kezdete 7 órakor.

Első fővárosi orpheum

Nagymező-utcza 17. sz. 4728

Ma első fellépte **Serenato spanyol mandolin csoportnak** (5 hölgy egy ur), továbbá **Forres testvérek,** eredeti komikus bohóczok, **Mr Felix** franczia táncz- és dalkomikus és a szép hangu **Graham Marion** k. a. angol énekesnőnek. E hó 31-én utoljára lép fel: **Hemmerdin testvérek,** torzkép gyorsrajzolók és gördülő korcsolyázók, **Sebes Róza** k. a nemzetközi énekesnő, «**Alpesi Viola**» cz. tiroli terczett, **Roger Margot** bájos dalénekesnő és **Schenk Márton** dalkomikus. Még csak rövid ideig **Sign. Wallenda** betanitott kutyáival. **Miss Nala Damajanti** indiai kigyóbüvölő 9 élő kigyóval; **Lass Larson** kitünő tornászcsalád (1 férfi, 3 nő); **Möller** k. a. német-dán énekesnő.

Időjárás

a m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1888. jan. 20. reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm.	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet
Bregenz	—	—	—	—
Prága	—	—	—	—
Bécs	—	—	—	—
Sopron	774.9	— 9.8	ENY 2	derült
Magyar-Óvár	773.1	— 8.4	ENY 1	»
Trencsén	773.8	— 8.2	NY 2	borult
Selmecz	774.2	— 8.2	ENY 1	derült
Korpona	775.0	— 18.2	—	felhős
Beszterczebánya	771.2	— 17.8	ENY 3	derült
Budapest	773.6	— 6.0	—	»
Szolnok	774.0	— 12.0	ENY 2	borult
Eger	—	—	—	—
Debreczen	773.0	— 15.4	E 2	felhős
Késmárk	769.6	— 19.3	D 1	derült
Uj-Tátrafüred	773.2	— 11.8	—	felhős
Ungvár	772.8	— 10.4	EK 4	borult
Szatmár	774.6	— 9.4	EK 2	»
Nagyvárad	774.8	— 8.0	D 7	»
Mármaros-Sziget	773.8	— 12.2	K 1	hó
Kolozsvár	777.8	— 21.4	NY 1	borult
Nagy-Szeben	775.0	— 23.4	E 1	»
Orsova	775.1	— 13.7	DNY 1	derült
Temesvár	776.8	— 12.2	E 3	köd
Arad	776.0	— 10.5	K 3	borult
Szeged	775.9	— 18.0	D 1	»
Pancsova	777.7	— 16.2	K 4	derült
Keszthely	775.2	— 8.6	EK 2	»
Csáktornya	774.8	— 13.3	NY 1	»
Zágráb	775.8	— 12.8	EK 2	borult
Fiume	772.9	— 2.2	E 2	derült

A *légnyomás* az utolsó 24 óra alatt jobbára kissé emelkedett, igy Kolozsvárott 6.6 mm.-rel. A *hőmérséklet* általában csökkent, igy Nagyszebenben 12 fokkal. *Csapadék* Trencsénben 1, Ungvárott 1 mm. *Ozonometer* Budapesten nappal 3, éjjel 5 fok.

Vizállás, 1888. január 20.

Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik	Névszerint	Méterben 0 fölött	alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	1.54	—	apadó	M.-Sziget	0.74	—	áradó
Komárom	4.64	—	apadó	V.-Namény	1.20	—	apadó
Budapest	4.16	—	apadó	Tokaj	0.96	—	apadó
Mohács	4.40	—	áradó	Szolnok	0.66	—	apadó
Vukovár				Szeged	1.66	—	apadó
Ujvidék	2.53	—	áradó	**Bodrog**			
Pancsova	2.47	—	áradó	Sárospatak	0.75	—	apadó
Orsova	1.58	—	áradó	**Szamos**			
Vág				Szatmár	1.66	—	apadó
Sellye	0.83	—	áradó	**Körös**			
Dráva				B.-Gyula	0.40	—	apadó
Barcs	0.92	—	apadó	Gyoma	1.64	—	apadó
Eszék	2.15	—	apadó	**Maros**			
Száva				Arad	0.60	—	apadó
Sziszek	0.75	—	apadó	**Béga**			
Mitrovicza	4.78	—	apadó	Temesvár	0.20	—	áradó

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés január 16-iki számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései január 20.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
bánsági uj	csendes	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
»	»	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
tiszavidéki	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	7.10	7.15	79	7.20	7.25
»	»	80	7.25	7.30	81	7.30	7.35
pestvidéki	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	7.05	7.10	79	7.15	7.20
»	»	80	7.20	7.25	81	7.25	7.30
fejérmegyei	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	7.10	7.15	79	7.20	7.25
»	»	80	7.25	7.30	81	7.30	7.35
bácskai	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	7.15	7.20	79	7.25	7.30
»	»	80	7.30	7.35	81	—.—	—.—
magyar északvidéki	»	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
»	»	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
»	»	78	6.90	6.95	79	6.95	7.—
»	»	80	7.—	7.10	81	7.15	7.20

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
rozs ó	—	—	70—72	5.55	5.60
árpa	szilárd	takarmány	60—62	5.40	5.60
»	szilárd	égetni való	62—64	5.75	5.80
»	»	sörfőzdei	64—66	6.90	7.60
zab	szilárd	—	39—41	5.40	5.75
tengeri	szilárd	bánsági	75	5.55	5.60
»		másnemü	73	5.45	5.50
»	—	—	—	6.25	7.—
köles	—	—	nélkül	—.—	—.—
káposzta-repcze uj	—	—	»	—.—	—.—
[illegible] repcze ó	—	—	»	—.—	—.—

Szokvány-gabona határidőre	Irányzat	Faj	100 kilogramm ára pénz	áru
buza	szilárd	tavaszra	7.40	7.42
»	»	őszre	7.73	7.75
tengeri	szilárd	máj.—jun.-ra	6.—	6.02
»	»	jul.—aug.-ra	—.—	—.—
zab	»	tavaszra	5.69	5.71
»	»	őszre	—.—	—.—
káp. repcze	—	aug.-szept.	—.—	—.—

Különféle termények	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	szilárd	lucz. magyar	42.—	46.—
»	»	franczia	—.—	—.—
»	»	olasz	—.—	—.—
»	»	vörös	42.—	46.—
Repczeolaj	csendes	nyers azonnali szállit.	—.—	—.—
»	»	finomitott	30.—	31.—
»	»	őszi, kétszer finomitott	—.—	—.—
Lenmagolaj	csendes		—.—	—.—
Olajpogácsa	szilárd	repcze	5.10	5.20
Disznózsir	csendes	pesti	56.—	56.50
»		vidéki	—.—	—.—
Szalonna	—	m. Ia. légensz. áru m. sz.	50.—	50.50
»		városi légensz.	49.—	50.—
»		füstölt	55.—	56.—
»		olvasztott	31.50	32.50
Faggyú	szilárd	bosznia hordóban 1886.	—.—	—.—
Szilva	»	zsákokban	11.20	11.60
»	»	szerbiai, hordóban	—.—	—.—
»	»	szerbiai, zsákokban	10.75	11.—
» határidő		bosznial, h. okt.-nov.	—.—	—.—
»		zsákokban	—.—	—.—
»		szerbiai hordó	—.—	—.—
»		zsákb.	—.—	—.—
Szilva-iz	—	szlavoniai új	13.50	14.—
»	—	bánsági új	12.50	13.—
» határidő	szilárd	szlavoniai szept.—okt.	—.—	—.—
»	—	bánsági	—.—	—.—
Dió		magyar min. szerint	—.—	—.—
»		szlavoniai	—.—	—.—
Gubacs		magyar Ia.	—.—	—.—
»		szerbiai	—.—	—.—
»		bosznial	—.—	—.—
Borkő term.	szilárd	fehér Ia.	75.—	82.—
»		fehér IIa.	55.—	65.—
»		vörös	55.—	65.—
Méz	csendes	nyers	—.—	—.—
»		sárga, csurgatott	—.—	—.—
»		világos szinü	—.—	—.—
Viaszk	szilárd	rozsnyói	118.—	119.—
»		szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	lanyha	szesz	24.25	24.50
»		szesz-élesztő	28.—	28.50

ÉRTÉKPAPIROK

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG.			
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000	4%	97.—	97.30
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 10,000	4%	—.—	—.—
Magyar papirjáradék adómentes	5%	83.—	83.30
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. é. (300 frank)	5%	148.50	149.—
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	148.50	149.—
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—.—	—.—
Magyar 1869. keleti vasut államkötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	93.75	94.25
Magyar 1873. keleti vasut arany v. ezüstb. (elsőbb.) adóm.	5%	124.50	125.50
Magyar 1876. keleti vasut államkötvény aranyban	5%	110.—	111.
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		118.50	119.—
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 50 frt		118.—	119.—
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	122.50	123.50
1871-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	5%	—.—	—.—
1873-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	103.50	104.50
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradék		103.50	104.50
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi	5%	103.50	104.50
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	102.50	103.50
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	103.50	104.50
Magyar orsz. jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt)	5%	97.—	98.—
h. horv.-szlavon jelzálog földváltságkötvény (100 frt)	5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	100.—	100.50
Magy. kir. kamatozó kincst. utalvány 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.—nov.	4⅕%	78.30	78.60
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug.	4⅕%	78.30	78.60
Egyes. államad. ez. kam. jan.—jul.	4⅕%	80.50	81.—
Egyes. államad. ez. kam. apr.—okt.	4⅕%	80.50	81.—
Osztrák aranyjáradék adómentes	4%	110.—	110.50
Osztrák papirjáradék adómentes	5%	93.25	93.75
Osztr. államad., kisorsz. 1854. 250 frt p. p.	4%	131.—	132.—

Osztalék 1886-ra	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	Osztr. államad., kisors. 1860 500 frt o. é.	5%	135.—	136
	Osztr. államad., kisors. 1860. 100 frt o. é.	5%	138.—	140.—
	Osztr. államad., kisors. 1864. 100 frt o. é.		164.—	165.—
	Osztr. államad., kisors. 1864. 50 frt o. é.		164.—	165.—
	A temes-bégavölgyi vizszab. társulat	5%	94.50	95.50
	Pest város kölcsöne 1870-ből adómts.	6%	106.50	107.50
	Pest város kölcsöne 1871-ből adómts.	6%	108.—	109.—
	Budapest főváros 1880-iki kölcs. adóm	5%	99.75	100.50
	Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	30.25	31.
	Bécs város nyeremény-kölcs. 1874-ből		128.—	129.—
	RÉSZVÉNYEK.			
	a) Bankok.			
8.—	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
7.50	Budapesti bankegyes. r. társ.	100	102.50	103.50
—	Fiumei hitelbank	100	—.—	—.—
18.—	Horvát leszámitoló bank	200	—.—	—.—
30 frank	Magyar általános hitelbank	200	272.—	272.50
15 frank	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
6.50	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. é.	100	125.50	126.—
25 frank	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	100	84.75	85.25
13.—	Magyar országos bank r. társ.	200	268.70	268.90
38.60	Osztrák hitelintézet	160	—.—	—.—
—	Osztrák-magyar bank	600	865.	870.—
—	I. Magyar iparbank	150	155.—	156.—
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	672.—	674.—
8.—	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
14.—	«Unio»-bank	200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
12.—	Bécsi biztositó társaság	200	198.—	200.—
10.—	Bécsi élet- es járadék-bizt. társaság	200	193.—	198.—
200.—	Első magyar általános bizt. társ.	1000	2820.—	2830.—
3.—	Foncière pesti biztositó intézet	100	65.	67.—
30 frank	Magyar-franczia biztositó társaság	200 ar.	208.—	210.—
65.—	Pannonia viszontbiztositó társaság	30	790.—	800.—
	c) Gőzmalmok.			
50.—	Concordia gőzmalom	500	432.—	436.—
10.—	Első budapesti	500	950.—	970.—
—	Erzsébet-malom	200	230.—	233.—
10.—	Hengermalom	500	500.—	505.—
20.—	Lujza-malom	160	215.—	218.—
—	Molnárok és sütők	200	341.—	345.—
—	Pannonia	1000	747.—	752.—
—	Viktória	150	105.—	—.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
	«Adria» m. tengeri haj. r.-t.	100	—.—	—.—
—.—	Alföld-fiumei	200	172.—	173.—
	Aradi és csanádi egyesült vasut	100	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részvény-társ.	200	—.—	—.—
	Báttaszék-dombovári	200	—.—	—.—
8.—	Budapest-pécsi vasut r. t.	200	167.—	168.—
	Bpest-Szt.-Lőrincz helyi érdekü v.-r.-t.	100	—.—	—.—
	Bpest-Szt.-Lőrincz helyi érdekü els. r.	100	—.—	—.—
	Debreczen-hajdunánási v. e. r.	100	—.—	—.—
	Leli vasut	200	82.—	83.—
1 frank	Északkeleti vasut	200	153.—	154.—
	Erdélyi vasut	200	168.—	169.—
1.—	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	200	138.50	139.50
	Magyar-galicziai vasut	200	158.	159.—
5.—	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi)	200	155.—	156.—
17½ frk.	Mármarosi sóvasut r.-t. el. r.	100	92.50	93.50
	Osztrák-magyar államvasut	200	213.—	214.—
	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
6.—	Szamosvölgyi vasut t. els. r.	500	—.—	—.—
	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb.	100	—.—	—.—
—.—	Tiszavidéki vasut	200	247.—	248.—
	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	341.—	343.—
26.—	Pesti közuti vaspálya	200	399.—	394.—
16.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy		205.—	210.—
	e) Takarékpénztárak.			
7.—	Budapest III. kerületi	60	104.—	107.—
8.—	Országos központi	300	475.—	478.—

Osztalék 1886-ra	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
400.—	Pesti első hazai	1000	7400.—	7500.—
25.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	465.—	468.—
4.50	Magyar ált. takarékpénztár r.-t.	100	92.—	93.—
	f) Különféle vállalatok.			
8.—	Alagut	105	152.—	154.—
4.80	Általános waggon-kölcsönző társaság	80	63.—	64.—
	Északmagyarorsz. e. kőszénb. r.-t.	100	—.—	—.—
13.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	194.—	196.—
35.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	100	523.—	528.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ.	500	1120.—	1150.—
—.—	Pallas irodalmi és nyomdai r.-t.	200	155.—	160.—
45.—	Fiumei I. m. rizshánt. és rizskeményitő	500	610.—	620.—
55.—	Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár	400	755	760.—
23.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	327.—	330.—
20.—	Gyapjumosó és biz. első magy.	200	260.—	265.—
34.—	Kereskedelmi testület épülete	210	710.—	—.—
18.—	Kőszén- s téglagyár (Drasche)	200	223.—	226.—
9.—	Salgótarjáni kőszénbánya	100	160.—	161.—
20.—	Gőztéglagyár, kőbányai	160	230.—	235.—
15.—	Tégla és mészégető, ujlaki	200	157.—	158.
4.—	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ.	100	50.—	51.—
5.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	92.50	93.—
6.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	138.—	140.—
60.—	Serfőzde első magyar	350	825.—	830.—
24.—	Sertéshizlaló	200	288.—	290.—
—.—	Spodium és csontlisztgyár	200	102.—	107.—
5.—	Szálloda részvény-társaság	80	102.—	103.—
—.—	Szegedi szeszgyár és finom. r.-társ.	100	—.—	—.—
	Török bir. dohány-egyedárus	250 frk	72.—	73.—
20.—	Uj-Antalvölgyi üveggyár r.-t.	500	490.—	500.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magyar földhitelint. papirérték	5%	101.50	102.—
	Magyar földhitelint. papirérték	4½%	99.75	100.25
	Magyar földhitelint. papirérték	4%	94.50	95.—
	Magyar földhitelint. ar. v. ez.	5%	130.50	—.—
	Magyar jelzálogbank	5½%	102.75	103.50
	Magyar jelzálogbank	5%	101.—	101.50
	Magyar jelzálogbank	4½%	98.—	98.50
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5½%	100.75	101.—
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5%	100.75	101.25
	Osztrák-magyar bank o. é.	4½%	101.85	102.25
	Osztrák-magyar bank o. é. 40½ évre	4%	99.30	100.—
	Osztrák-magyar bank o. é. 50 évre	4%	99.30	100.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	102.—	102.50
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.—	101.50
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	101.—	101.50
	Pesti magy. kereskedelmi bank	4½%	98.—	98.50
	Pesti magy. kor. bank községi kötv.	4½%	99.50	100.—
	«Albina» takarék- s hitelintézet	6%	101.—	102.—
	Nagyszebeni földhitel intézet	5%	100.—	100.75
	Nagyszebeni földhitelintézet	5½%	101.75	102.25
	Nagyszebeni földhitelintézet	6%	103.50	104.—
	Magyar jelzálog-hitelbank ny. köl.	4%	103.25	103.75
	Magyar jelzálogbank nyeremény-jegy		14.—	16.—
	Osztr. földh. int. dij kölcsön kötv.	3%	100.50	101.50
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	5%	101.50	102.—
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv.	4½%	99.—	99.50
	ELSŐBBSÉGEK.			
	Alföld-fiumei v. u. (v.-északi v.)	200 5%	98.75	99.50
	Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	5%	98.75	99.50

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
Budapesti közuti vasp. társ. részlet	5½%	100.50	101.—
Budapesti közuti vasp. társ. részlet	4½%	96.—	96.50
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	100 5%	97.—	98.—
Budapesti lánczhid	200 6%	104.—	105.50
Budapest-pécsi vasut.	200 5%	100.—	101.
Déli vasut	400/2000 márka 4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társ.	100/200 5%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság	100 6%	95	96.—
Északkeleti vaspálya	300 5%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya (aranyb.)	200 5%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya (aranyb.)	1000 6%	—.—	—.—
Lloyd és töz. e-épület	100 5%	99.50	—.—
Magyar-galicziai vaspálya	200 5%	95.75	96.50
Magyar-galicziai vasp. II. kib.	200 5%	—.—	—.—
Magyar-galicziai vasp. ezüst	4%	87.50	87.75
M.-ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi)	200 5%	98.—	99.—
Magyar nyug. v. 1876. kib.	200 5%	97.—	98.—
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb.	200 5%	123.—	124.—
I. erdélyi vaspálya	200 5%	96.50	97.50
Győr-sopron-ebenfurti vasut arany	200 3%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200 5%	99.—	100.—
Kassa-oderbergi v. (eperjes-tarn.)	300 5%	99.50	100.50
Kassa-oderbergi v. (osztr. vonal)	200 5%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi v. (m. v.) arany	200 5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut arany	200 5%	—.—	—.—
O.-m. államv. 1883. kib. 400/2000 márka	4%	183.50	184.50
O.-m. államv. X. kib. 1885. 500 fr.	3%	—.—	—.—
Tiszavidéki vasut	100 5%	—.—	—.—
Victoria gőzmalom elsőbbs. kötv.	150 5%	150.—	151.—
MAGÁNSORSJEGYEK.			
Budavárosi sorsjegy		49.50	50.50
Keglevich sorsjegy		28.—	29.—
M. sz. korona orsz. vörös kereszt egylet		11.25	11.75
Nyer.-kötv. a bpest lipótv. bazil. felép.		8.25	8.75
Az olasz vörös kereszt egylet		12.75	13.25
Osztrák hitelintézet		177.—	178.—
Osztrák vörös kereszt egylet		17.25	17.75
Osztr. földhitel intéz. kötv. nyerem. jegy		—.—	—.—
Pálffy sorsjegy		47.	48.—
PÉNZNEMEK.			
Császári királyi arany (vert)		5.95	6.—
Császári királyi arany (kör.)		5.85	5.90
Osztrák-magyar 8 forintos arany		10.02	10.05
20 frankos arany		10.02	10.05
20 márka		12.44	12.47
Török arany lira		—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst		—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi		62.20	62.35
Váltók árfolyama (látra)	bank k. láb		
Német bankpiaczok 100 márka	3%	62.25	62.35
Amsterdam 100 hollandi forintért	2½%	105.—	105.25
Brüssel 100 frankért	3½%	—.—	—.—
Páris 100 frankért	3%	50.15	50.25
Marseille 100 frankért	3%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	2½%	50.10	50.20
Zürich 100 frankért	2½%	50.10	50.20
London 10 font sterlingért	4%	126.60	127.20
Szentpétervár 100 rubelért	5%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira nouve ital.	5½%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok		
Magyar 4% aranyjáradék		—.—
» 5% papirjáradék		—.—
» általános hitelbank	272.—	
» pénzv. és leszám. bank		—.—
Tisza és szegedi kölcsön		—.—
Magyar jelzálogbank		—.—
Osztrák hitelintézet	269.—	
Anglo-osztrák bank		—.—
Állami vasut		—.—
Déli vasut		—.—
Török birodalmi dohány		—.—
Rima-Murány		—.—
Jelzálog nyerem.		—.—

A mai déli tőzsdén eladatott «szállitásra»	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előfordult kötés legmag.	legalacs.
4% magyar aranyjáradék	jan. 31	96.95	97.—	96.25	96.35
5% » papirjáradék	jan. 31	82.95	83.—	83.20	83.—
Magyar hitelbank	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák »	1888. jan. 4	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Déli vasut-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Leszámitoló-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Jelzálog-hitelban részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésr felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

Nagy fogadás

nyert a napokban eldöntést két fővárosi kereskedő közt. Egyikök azt állitá, hogy a külföldi pótkávék bármelyike fölülmulja a hazaiakat, az alkotó részek kifogástalan minősége tekintetében; a másik tagadta ezt. A kérdésben egy tekintélyes chemikus döntött, ki 12 külföldi és egy hazai pótkávét vegyelemzett, s ugy találta, hogy a **hazai gyártmány,** az általánosan elterjedt

LENCK-KÁVÉ

alkatrészeinek tisztasága, és egyéb tekintetben is jóval fölülmulja az összes külföldi pótkávékat.

LENCK-KÁVÉ

kapható **minden** jobb kereskedésben. Mintákat kivánatra **ingyen** és **bérmentve** küld **LENCK S., soproni pótkávégyára.** 4804

Nefelejts

jöhet. 159

Dolgozz!? 151

15, 2, 22, 8, 20, 1, 8, 14. 13, 8, 6. 24, 8, 2. 13, 8, 18, 20. 7, 15. 14, 20, 15, 19. 11, 8, 19, 25, 8, 1, 14, 4. 22, 12, 1, 15, 13. 1, 8, 19, 25. 9, 8. 20, 8. 4, 19. 11. 4, 25. 20, 15, 19, 12, 14. 15, 20. 1, 8, 6. 24. 3, 15, 1. 22, 12, 6, 24, 15, 2. 8, 19, 8, 20, 1. 8, 6. 4. 19, 21, 18, 6, 15, 14, 24, 15, 9, 8, 20. 22, 8, 19, 25, 16, 18, 8, 13. 22. 12, 19, 21, 20, 4. 12, 1, 15, 13, 12, 19, 18, 12. 2, 8, 18, 8, 13. 14, 8, 13. 19, 25, 12, 1, 15, 2. 22, 8, 14, 9. 8. 6, 1, 15, 11, 8. 16, 8, 14, 25, 20. 13, 8, 6, 2. 12, 16, 20. 12, 13. 22, 4, 19, 25, 15, 14. 20, 1, 12, 20, 12, 19, 20. 20, 21, 18, 8, 1, 13. 8, 20, 1, 8, 14, 21. 1. 22, 12, 18, 15, 13. 10, 19, 15, 2, 15, 1. 8, 25, 8, 18, 19, 8, 18. **Edgar.** 4730

Eladás.

V., Bálvány-utcza 6. sz. Használt és uj

pénz-szekrények

rendkivüli olcsó áron eladatnak. Bécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest,** V., Bálvány-utcza 6 4565

4669 **MIKADO**

téli nyakkendő 60—1.20
6 db selyem nyakkendő 1.20-tól
12 « finom gallér ... 1.80 «
1 « finom ing ...... 1.50 «
1 « selyem fejkendő —.80 «
1 « halcsont mellfüző 2.— «

Leveleket kérek **SCHWARZ A.** nyakkendő- és fehérnemü-gyárához Budapest, VI., nagy-mező-utcza 14. szám alatt czimezni. Képes árjegyzékek bérmentve.

Egy jól bevezetett, és jövedelmező

electro-technikus üzlet,

teljes berendezéssel, irodával kapcsolatban, családi körülmények miatt, az áruraktárral vagy a nélkül, jutányos feltételek mellett azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4900

3 kézi- és göpölyös

cséplőgép, drbja 115 frt; egy göpölyös darálógép csak 85 frt; 1 gabona és széna «Tiger»-gereblye csak 80 frt, 2 répavágó csak 20 frt darabja, minden uj és hirneves gyárból való, egyenkint eladó **BUGÁNYInál Bécsben, III. Bezirk, Krieglergasse Nr. 11.** 4561

Eladó

olcsó áron, egy illatszer-üzlet elegáns berendezéssel együtt, átvehető azonnal vagy később. Czim a kiadóhivatalban. 160

Tüzifa,

hasitott, kemény, 168 köbméter, méterenkint 4 frt 50 krért eladó. Hol, megmondja a kiadóhivatal. 157

COGNAC,

finom franczia, egy palaczk 3 frt, legf. magyar 2.50, finom magyar 2 frt, Keglevich 1-ső minőség 1.20, másod minőségü 1 frt, jó magyar cognac literenként kimérve 1 frt, zárdaszilvorium, borovicska, palaczkokban és hordókban a legjutányosabb árak mellett, Eder Antal Gyula zárda különlegességek főraktárában, Ferencziek (barátok) tere 4. 4888

Uraságoktól

levetett férfi ruhák folyton jutányos árban kaphatók **IV., egyetem-tér 5. szám alatt, az udvarban ajtó szám 1.,** ugyanott javitó és tisztitó és kölcsönző intézet. 4640

!! KÁVÉ !!

Takarékos gazdaasszonyok, kávések és vendéglősöknek, kik kitünő kávét inni akarnak, forduljanak a **kávészétküldési irodához** Budapesten, **Váczi-körut 1s.** az udvarban hol a legfinomabb minőségü **Cuba-, Jáva-, Mocca-, Ceylon-**kávé-vegyülék kilonkint 1 frt 30 krért kapható. Vidékre 3, 5 és 10 kilós csomagok utánvét mellett meg rendelés szerint azonnal megküldetnek. 4874

Teljes

vivókészlet olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 158

Tulhaladhatlan!

Steiner L. összerakható **vendégágya** 10 és 12 frt. **Szalon fauteuil ágyak, ruganyos matráczbetétekkel** 30 frt, dusan **plüschel diszitve** 40 frt. **Faragányos matráczok** a legjobb eddig feltalált pótlék szalmazsák helyett, drbja 6 frt. Készíti és kapható csakis **Steiner L.** kárpitosnál Stáczió utcza 1. sz. Kálvintér sarkán. 4881

Pianino,

7 oktávos, kitünő jó és szép, kevéssé használt, jutányos áron eladó váczi-utcza 7. II. em. 6. 4887

Vétel.

Veszek tüzelőfát,

ha lehetséges felapritani, és kérem a legjutányosabb árt, vasuti kocsi rakományilag az állomásra vagy Budapestre szállitva, velem tudatni. Éder Antal Gyula legrégibb **fütőanyag üzlet Budapesten, Ferencziek-tere.** 4889

Oktatás.

Kitünő

ajánló levéllel rendelkező joghallgató, ki német nyelvet képes tanitani, nevelői állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 145

Englisch

erlernt man in 4 Monate bei einer Engländerin. Adresse in der Adm. 136

II-od éves

technikus, reáliskolát végzett, keresztény, nevelőnek vagy korrepetitornak ajánlkozik (vidékre is). Ajánlat «Reálista» czimen a kiadóhivatalba kéretik. 149

Alkalmazást nyer

Kerestetik

egy müvelt nő, anyátlan, felserdült két leány mellé egy vidéki városba, a ki zongorát és női kézimunkát, avagy csak ez utóbbit tanitani tudja. Ajánlatok az ajánlkozó önleirásának, programmjának, feltételeinek, bizonyitványai másolatának és fényképének közlésével e lap kiadóhivatalába «**Érdem**» czim alatt az alábbi szám megjelölésével küldendők. 4884

Helyi ügynökök

felvétetnek. Ajánlatok magyarul és németül, eddigi alkalmaztatásuk megemlitésével, «A. A. 4905.» alatt Eckstein Bernát hirdetés-irodájába Budapest, Fürdő-utcza 4. szám alá czimzendők. 4905

Gyógyszerész

gyakornokul felvétetik egy 6 gimn. osztályt végzett jó, házból való ifju **Gottier S.** gyógyszerésznél **Munkáson.** 4788

Alkalmazást keres

Tisztességes

özvegy nő, ki a ruhavarrás és fehérnemü-varrásban jártas, óhajtana uri házhoz mint kijavitóné csekély napi dij mellett eljárni. Czim a kiadóhivatalban. 149

Lakás és bérlet

Raktár,

nagy, száraz és világos, az osztrák államvasut közelében azonnal kiadó. Értesités váczi-körut 78. sz. 133

Kerestetik

május vagy novemberre első vagy másodemeleti 8 tágas és világos szobából álló lakás több évre olcsó áron, lehetőleg az osztrák államvasut közelében. Czim a kiadóhivatalban. 134

Birtok

bérlet.

A legjobb feltételek mellett bérbeadó: 1293 hold 1600 □ölivel számitva, közvetlen a főváros közelében, a legjobb feltételek mellett 10 évre bérbeadó. A birtokhoz tartozik egy szép kastély angol parkkal. Felszerelést, vetést, szénát, szalmát leltár mellett kapja a bérlő, a bérlet lejárta után visszaadja. Bővebb felvilágositást ad komoly bérlőknek közvetlen a **Gazdasági ügynökség** Budapest, Mária Valéria-utcza 5. 4794

Különféle.

Zenetanitók

és **tanitónőket** helyben és vidéken saját érdekükben felkérem lakczimüket velem tudatni. Éder Antal Gyula zongora és harmonium gyáros Budapesten, Ferencziek-tere 4. 4886

Németül tanulóknak

legalkalmasabb kézikönyvül ajánlható: **Német nyelvtan** magyarok számára. **Ahn J.** hires, könnyü rendszere után irta **Nagy Lajos.** (A a 80 kr., mely bélyegekben is beküldhető.) — E könyv rendkivüli előnye, hogy az egyetlen nyelvtan, melyben a német szavak is magyar betükkel nyomatvák. Kapható a **Pallas** könyvkiadóhivatalában Budapesten.

Nedves és fagyos

időjárásban **felette czélszerü viseletnek bizonyult a gummi czipőtalp,** mely a nedvesség behatolásától, valamint az elcsuszástól teljesen megóv. Ilyen **gummi czipőtalpakkal** uj czipők készittetnek, sőt viseltekre is gyorsan és jutányosan alkalmaztatnak a **IV., Muzeum-körut 5.** sz. a. czipőüzletben. 4837 **Lőrincz István.**

4749 **Legujabb angol különlegességek,**

Gummi 2 frttól 6 frtig
Halhólyag 1 „ 5 „
Safety-sponges 2 „ 5 „

KLEIN SÁNDOR-nál Budapest, váczi-körut 7. és 19. Vidéki megrendelések utánvétellel titoktartás mellett eszközöltetnek.

KANITZ FERENCZ

Budapest, IV., váczi-utcza 12. szám

ajánlja dusan felszerelt 4538

szepességi vászonraktárát.

Franczia legyezők.

A raktár tulhalmozása miatt valamennyi legyező **jelentékenyen** a gyári áron alul eladatik. **Strucztoll-legyezők** minden szinben, **teknősbéka-gyöngyház** és **pompás faállványnyal 3 frttól 80 frtig.**

Atlasz-legyezők 1 frttól 20 frtig.

Gazé- és csipke-legyezők 2 frt 20 krtól 50 frtig.

Minden legyező a legujabb divatu s legszebben van kiállitva. — **Vidékre utánvéttel.**

Megrendelésnél sziveskedjenek a kivánt szint és árt megirni. Egyuttal ajánljuk világhirü **gyémánt-utánzat-ékszereinket.**

Diamant-Carbonique-ból

függők ezüst és aranyfoglalatban párja	3 frtól	30 frtig
karperecz	5 frtól	45 frtig
melltük	5 frtól	35 frtig
hajtük	1 frtól	5 frtig
nyakkendőtük	1 frt 50 krtól	10 frtig
gyürük	2 frt 50 krtól	20 frtig
inggombok	2 frt 50 krtól	5 frtig

« sima, fénytelen, vagy fényes legjobb szerkezettel 75 kr.

Keleti gyöngy utánzatt a valóditól meg nem különböztethető sorja 1 frt 50 kr.

Minden meg nem felelő készséggel visszavétetik és kicseréltetik. 4831

MAGAZIN FRANCAIS

Budapest, koronaherczeg-utcza 2. sz.

(Párisi ház.)

Tourista-szesz

a test ápolására és a hajkihullás ellen.

Összetett

tourista-szesz

specificum

köszvény, rheuma, mell- és oldalszurás, taghasogatás és hátfájdalmak ellen.

E kitünő gyógyszer hatásáért kezesség vállaltatik.

4587 Kapható:

BUDAPESTEN

a «Városi gyógytárban», **Városháztér.**

Egy üveg ára 70 kr.

Borlefejtéshez!

ajánlom **legjobb szerkezetü**

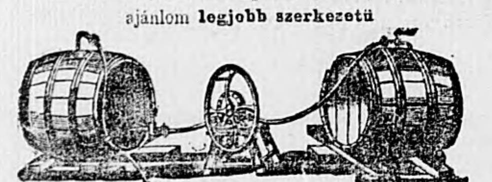

borszivattyuimat, valamint a hozzávaló **hordócsapot, kutyafejt, csavarokat, ruggyanta-tömlőket, borszürőkészüléket, palaczktöltő-gépet, dugaszoló- és kupakológépet,** valamint az összes **pinczegazdászathoz szükséges eszközöket.** 4501

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPESTEN, Andrássy-ut 2. sz. (Fonciére palotában.)

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a sas és MOLL sokszorositott czége látható.

Sikeres gyógyhatás makacs gyomor és **altest-bajoknál,** gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, székrekedés, májbajok, vértolulás, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknél.

Egy eredeti doboz használati utasitással 1 frt.

Raktárak az ország minden jónevü gyógyszertáraiban.

Központi szétküldési hely:

MOLL A., gyógyszerész és cs. k. udv. szállitónál Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvétel. Két doboznál kevesebb nem küldetik.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha minden üvegen a védjegy és MOLL aláirása látható.

Bedörzsölésül sikeres használat köszvény, csúz, mindennemü testtájdalmak és bénulásnál.

Burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. Belsőleg vizzel vegyitve hirtelen rosszullét, hányás, kólika és hasmenésnél.

Egy üveg pontos utasitással 80 kr.

Raktárak minden magyar gyógytárakban és anyagkereskedésekben.

Központi szétküldési hely:

MOLL A., gyógyszerész és cs. k. udv. szállitó Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. 4596

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület

XLVIII. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1888. évi február hó 7-én délutáni 4 órakor

fogja megtartani **Budapesten, saját helyiségében (IV., egyetem-utcza 2. szám).**

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1887. évi üzleteredményről.
2. A mérleg és tiszta jövedelem iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 23. §-a értelmében az egész igazgatóságnak (9 tag) ujból való választása.
4. Igazgatósági előterjesztések.

Ezen közgyülésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1887. deczember 31-ig nevére iratott, s a közgyülést megelőző nap déli 12 órájáig a társaság főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Kelt Budapesten, 1888. január 18-án.

Az igazgatóság.

4902 (Utánnyomat nem dijaztatik.)

Eredeti McCormick

gabona-aratógép kévekötővel vagy anélkül és fükaszálógépek a legjobb a világon.

Ugyszinte mindennemü gépek és eszközök a gazdasághoz kaphatók

MÜLLER EMIL-nél, Budapest, V., váczi-körut 76.

a McCormick Harv. Mach. Comp. vezérügynöke Ausztria-Magyarország és a dunai országok részére. 4695

TSINCSE

D-Hiug-Li-Fiuz tanártól.

Legbiztosabb sürü haj-, bajusz és szakál növesztő szer.

Minden nő és férfi, ki a károsító hajhullástól magát megóvni akarja és a haj ápolásra valamit ad, az **jótállás mellett** forduljon hozzánk és az általunk **Chinából** behozott «Tsincse»-t használja, melyet Dr. Hiug Li-Fiuz tanár vegyit, és oly biztos eredményü, hogy külországban most már egyedül használtatik, mert akár nő, akár férfi, **már a második használatután** látszólagos eredmény rejut. Szétküldés mindenhová pénzbeküldés vagy utánvét mellett pontosan eszközöltetik 4907

Egy adag ára 2 frt 50; fél adag ára 1 frt 25 kr. Megrendelhető hamisitatlan állapotban:

Reyambôle és társánál

Budapesten, IV., Ujvilág-utcza 2.

Dr. LENGIEL FR.

kir. szab. Svédhonra.

nyirfa balzsam.

Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megfurjuk, emberemlékezet óta mint a legkitünőbb szépitő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasitásai szerint, balzsammá alakittatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást.

Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor már másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik.

Ezen balzsam kisimitja az arczon a ránczokat és himlőhelyeket, ifju arczszint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolitja a szeplőt, májfoltot, anyajeleket, orrverességet, bőratkát s a bőr minden más egyébb tisztátalanságait. Ára egy korsónak használati utasitással együtt 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel orvosi **Benzoe szappana** a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyengéddé s finommá teszis hivatva van, a nyirbalzsam hatását előmozditani. Ára 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszertárban. Főraktár **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertárában **Budapest, király-u. 12. Aradon, Ring S.** gyógyszerésznél. 4513

ASTHMA

MELLSZORULAS, HURUT, IDEGES KÖHÖGÉS

rohamos könnyebbülés és gyógyulás a

GICQUEL-féle PAPIR és SZIVARKA

segélyével

GICQUEL 1-ső rendü gyógyszerésztől, Párizsban, Rue Delaroche 4.

Egy doboz ára 1 frt 60 kr. Vidékre 1 frt 80 kr. beküldése mellett bérmentve, vagy utánvéttel is.

Magyarországi főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, Budapest, király-utcza 12., továbbá: **Ring Lajosnál, Arad.** 4656

Hol keressük a legjobb

POUDERT?

Kérjünk

MÜLLER J. L.-féle „Blaha Serail POUDERT"

Blaha Luiza (báró Splényiné) szinművésznő legkedvenczebb arczrizspora.

Valamennyi arczpor legjelesebbje ugy nappalra, mint estére, **tekintélyek által megvizsgáltatván, vegytisztának és tökéletesen ártalmatlannak találtatott.** Mint pipere-czikk nélkülözhetlen, az arczbőrnek a leggyöngédebb fehérséget, ifjukori üdeséget, szépséget és rózsapirt kölcsönöz. **Egy doboz ára 60 kr., nagyobb 1 frt.**

CRÊME POMPADOUR.

Az illatászat terén jelentékeny párisi kitünőségekkel való összeköttetéseim folytán sikerült, a világhirü és fölötte hatásos „**Crème Pompadour**" egész eredeti tisztaságában és erejében előállitanom. Ez azon szer, melyivel a hirneves **Pompadour asszony** egész agg koráig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna; azért nem mulaszthatom el a tisztelt hölgyvilágnak azt a leghathatósabban ajánlani. E kitünő szer jóval felülmul minden eddigi enemü gyártmányt.

„**Crème Pompadour**" este és reggel alkalmaztatik, arczot és kezet bedörzsölve; aztán egy kissé behinteni a „**Poudre de Serail**"-jal. **Egy tégely ára 1 frt 60 kr.**

Kapható a készitőnél:

MÜLLER J. L.

illatszer és pipereszappan gyári raktárában:

Budapest, Koronaherczeg-utcza 2.

A vidéken valamennyi hirneves gyógyszerész és kereskedő uraknál.

Dus választék rendkivül kitünő fog-, haj- és ruhakefékből, fésük, bivalyszarv, elefántcsont és békateknőből, mindennemü tükrök, szivacsok, legfinomabb köröm-ollók, hajsütők. — Továbbá

hölgyeknek különös figyelmébe

ajánlom, folyton a legdivatosabb és legujabb hajtükből berendezett dus választékú raktáromat.

Külföldi gyártmányu illatszeráruk olcsóbbak mint bárhol.

Óvakodjunk a hamisitásoktól s határozottan csak **Müller J. L.**-féle «**Blaha Serail Pouder**»-t kérjünk, mely a budapesti országos kiállitáson a legnagyobb kitüntetésben részesült. 4637

Titkos betegségeket,

hugycsőfolyásokat, sebeket, syphilis utókövetkezményeit elgyengült férfierőt, magömléseket, önfertőztetés utóbajait, nőknél **fehérfolyást** és bármely **női** bajokat, a legmakacsabb **bőrbetegséget,** valamint ifjukori bünök következtében beállott **ideg-** és ennek utókövetkezményekép létrejött **hátgerinczbajokat** gyógyit **15 évi katonaorvosi** tapasztalat után a legujabb **gyógymód** szerint alaposan és biztos sikerrel

Dr. KAJDACSY

volt **cs. kir. ezredorvos.**

Lakás: V., váczi-körut 4. sz., I. em., bejárat a lépcsőnél.

Rendel délelőtt ½10—4 óráig, este 7—8 óráig; nőknek u. m. férfiaknak külön be- és kijárat — külön váróterem. — Dijazott levelekre azonnal válaszoltatik és gyógyszerekért is gondoskodva lesz. 4657

ELLINGER ILLÉS

fényképészeti müintézete 4781

„ATELIER PARISIEN"

a Harisch-bazárban ajánlja magát fényképészeti és festészeti munkák müvészies kivitelére.

Különlegesség gyermekek fölvételében.

Legujabb találmány.

szabadalmazott

kézi szórvavetőgép

minden gabnanemhez alkalmas **egyszerü, előnyös, olcsó.**

Kapható

MÜLLER EMIL-nél Budapest, V., váczi-körut 76. 4696

NEUSTEIN-FÉLE cukrozott SZT. ERZSÉBET vértisztitó LABDACSOK.

Minden hasonló készitményekkel szemben előnyben kell részesiteni, ezen labdacsokat **mentesek minden ártalmas anyagtól** a legnagyobb credménynyel felhasználva az altesti szervek betegségeinél könnyen hashajtók és vértisztitók; egy gyógyszer sem kedvezőbb és a mellett egészen ártatlanabb

székrekedéseket

leküzdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását a czukrázatott alakja miatt még gyermekek is szivesen veszik. Ezen labdacsok egy igen megtisztelő bizonyitványt nyert, **udvari tanácsos Pitha tanártól** lettek kitüntetve.

Egy doboz 15 labdacsot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsot tartalmaz ára csak 1 frt o. é.

ÓVÁS! Minden doboz a melyen a czég: **gyógyszertár „zum heiligen Leopold" nem áll** és a hátsó oldalán **védjegyünket nem hordja, egy hamisitvány,** melynek megvetésétől a közönség óvatik. **Igen figyelni kell, hogy ne egy rosz, s mi eredményt nem biró de egészséggel ártalmas készitményt kapjanak.** Határozottan kell kérni: **Neustein-féle Erzsébet labdacsokat;** ezek a boritékon és használati utasitáson az itt **látható aláirással** elvannak látva. — **Főraktár: Bécsben Apotheke „zum heiligen Leopold" des Neustein Ph., Belváros, Ecke der Planken und Spiegelgasse.** — Raktár Budapesten **Török József** gyógysz. 4663

Neustein Fülöp gyógyszerész

Magyar királyi államvasutak.

576. szám.

Ajánlati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak **Garamberzencze** állomásán levő vasuti **vendéglő** bérletére nézve, ezennel zárt ajánlati verseny hirdettetik.

A bérlet 1888. évi február hó 1-én veszi kezdetét, és tart ezen időponttól számitott 3 éven át, vagyis 1891. január hó 31. napjáig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak **budapesti üzletvezetőségének III. osztályában** a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők.

Az 50 kros bélyeggel és «Ajánlat a garamberzenczei vendéglő bérletére 576. számhoz» felirattal ellátott boritékba zárt és lepecsételt ajánlatok **1888. évi január hó 25-ik napjának déli 12 óráig** a magyar kir. államvasutak budapesti üzletvezetőségének titkári hivatalához posta utján tértivevénynyel nyujtandók be.

Bánatpénz fejében 300, azaz háromszáz o. é. forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a pályázat benyujtására fentebb kitüzött határidőt megelőzőleg, a magy. kir. államvasutak budapesti üzletvezetősége gyüjtőpénztáránál leteendő és a letéti jegy az ajánlathoz csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitüzött határidőre beérkezett ajánlatok, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy a bérleti feltételeket ismerik, s hogy azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

Az üzletvezetőség fenntartja a jogot, hogy az ajánlatok között tekintett nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhason.

Budapesten, 1888. január hó 7-én.

Az üzletvezetőség.

Február 1-étől: Deák Ferencz-utcza 15. szám.

Jaegertanártársulat

Tulajdonos: JORDAN KÁROLY

BUDAPEST,

IV., Deák Ferencz-utcza 5.

Egyedüli gyári és főraktára a Bregenzben Wilhelm Benger Söhne által előállitott és **6 arany éremmel kitüntetett**

Eredeti normál-gyapju-czikkeknek.

Csak a fenti törvényesen védett gyárijegygyel valódi. 4901

Katalógusok és árjegyzékek, ingyen és bérmentve.

BOSZNIA ÉS A HERCZEGOVINA

UTIRAJZOK ÉS TANULMÁNYOK

IRTA

ASBÓTH JÁNOS.

33 egész oldalos képpel és 184 szövegrajzzal, 1 tört., 3 statisztikai térképpel és táblázatokkal.

Ára füzve 7 forint, kötve 10 forint.

Előkelő külsővel, minőt magyar diszmunkánál ritkán, ismeretterjesztőnél alig mutathat fel irodalmunk, jelent még e mü, melyet megjelenése alkalmával egyhangu dicsérettel fogadott nemcsak a hazai sajtó, de a külföld legtekintélyesebb napilapjai is.

Ép most jön hire, miszerint e magyar munkát az a ritka kitüntetés érte, hogy német forditásban, Ausztria legtekintélyesebb könyvkereskedője, a Hörder czég kiadásában jelent meg.

Nyugodtan mondhatjuk tehát, hogy mindazok, kik az uj tartományok ép oly sajátságos, mint érdekes viszonyai iránt erdeklődnek, nemcsak élvezetes, de szép és alapos olvasmányra tesznek szert e munka megszerzésével.

Kapható minden könyvkereskedésben és a

PALLAS irod. és nyomdai részvénytársaság kiadóhivatalában Bpesten.

Épen most jelent meg!

A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDELMI MINISZTERIUM

A HONVÉDSÉG ÉS CSENDŐRSÉG NÉVKÖNYVE

1888-ra.

Rendfokozati és beosztási kimutatással.

Hivatalos kiadás.

Ára 1 frt 50 kr., kötve 1 frt 80 kr., vászonkötésben 2 frt.

Kapható minden könyvkereskedésben és a

PALLAS irod. és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában.

BUTOROK.

Különösen figyelemreméltó a farsangi idény alatt szükséges kiházasitási kelengyék beszerzésénél.

PATYI ISTVÁN ÉS TÁRSAI

hazai gyártmányu

asztalos- és saját készitményü kárpitos-butor-termei

BUDAPEST, IV., (belváros) koronaherczeg-utcza 11. sz.

a Zsibárus-utcza sarkán, a m. kir. főpostapalotával szemben, az első emeleten, folyton dús választékban találhatók teljes háló-, ebédlő-, és szalon berendezések, valamint egyes butordarabok, melyek az eddigi nagy hatást kere ő reklamokkal hirdetett butorkereskedők butorait **minőség és olcsóság tekintetében jóval felülmulják.**

A m. t. közönség szives pártfogását kérve: 4824

Patyi István és Társai.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Chapoteaut

PEPTON-BOR

A rejtélybetegeket és üdülőket táplálni anélkül hogy azok gyomrát megterhelnénk, ezen nagybecsü tápszer által tökéletesen meg van oldva. Ez boros-poharankint, tiz gramm, tökéletesen megemészthető, azonosuló s minden megemészthetlen részektől ment, pepsinben oldott marhahust tartalmaz. Erősitő hatással bir mindenféle **gyomor-, máj-, és bélbántalmaknál az emésztési zavaroknál, rosz szájiz, vérszegénység és elerőtlenedésnél,** melyek daganatok, rákbajok, vérhas, láz és czukorsár által idéztettek elő; azonfelül mindazon esetekben, hol szükségesnek mutatkozik a betegek vagy **sorvadásban szenvedők** táplálása, s azok elgyengült erejének valamely erősitő szer által való istápolása, mit a huskivonatoknál, a concentrált buslénél vagy a nyers husnál hasztalan keresnénk. A **Chapoteaut**-féle **bor** egyike a legjobb tápszereknek az öreg ősz emberek és a nyermekeknek, ez növeli a szoptatós-dajkák tápképességét. 4598

Ára 2 frt 50 kr.

Raktár: **Páris, 8. rue Vivienne.**

Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, király-utcza 12.

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.

MELLÉKLET A 21-ik SZAMHOZ.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése jan. 20-án.

I.

A mai budgetvita arra a kérdésre vonatkozó személyes felszólalásokkal kezdődött, hogy volt-e *Schwarcz* Gyula szélső baloldali, vagy nem. A kormánypárti *Éles* Henrik adózási rendszerünkről s általában közállapotainkról elszomorító képet adott, hogy azután különös logikával pártolja a budgetet. A Tisza által behozott és még behozandó fogyasztási adókat különben kevesli. Az öreg *Jeszenszky* Sándor báró, a ki magyar nemzeti viseletében a ház szélső baloldalának általánosan tisztelt feltünő alakja, pár hazafias szóval pártolta Helfy határozati javaslatát. Következett *Láng* Lajos komoly budget-beszéde, a melyben elfogulatlan tárgyilagossággal védelmezte a budget realitását, kételyeknek a maga részéről is helyt engedve, de az eltérést az előirányzat s a várható eredmény között jóval kevesebbnek számitva mint az ellenzéki szónokok. Beszéde második részében pártja zajos helyeslése s az ellenzék tiltakozó ellenmondásai között ismételte Schwarcz Gyula tegnapi vádját az ellenzéki pártok állitólagos retrograd lépései miatt. Általános figyelem s érdeklődés között állott fel *Apponyi* Albert gróf, hogy másfélórai beszédben, nagy hatás közt fejtse ki a mérsékelt ellenzék álláspontját s kimutassa a kormány pénzügyi politikájának gyarlóságát s elvetendőségét. Beható, alapos *kritikája volt ez a költségvetésnek* s a maguk kellő értékére való leszállitása a kormánypárti szónokok állitásainak. Kiválóan sikerült volt Apponyi beszédében az ellenzék ellen ismételve hangoztatott vádaskodások visszautasitása. Erélyes hangon, zajos tetszésnyilatkozatok között utasitá vissza a demokráczia nevében s a demokrácziáról adott nem mindig illetékes leczkéztetéseket is. Apponyi beszéde után Tisza tett pár megjegyzést. A vita előreláthatólag még több napig fog tartani. A többi közt szólni fognak még a kormánypártból *Horváth* Gyula s *Wekerle* államtitkár s a függetlenségi pártból *Ugron* Gábor is.

II.

Elnök: Péchy Tamás; *jegyzők*: Szathmáry György, Josipovich Géza, Törs Kálmán.

Az elnök bemutatja a Szombathely egyházmegyei róm. kath. tanitóegyesületnek kérvényét a néptanitók anyagi helyzetének javitása iránt; a soproni kereskedelmi és iparkamarának kérvényét, melyben a pécsi borkereskedők egyletének az országos mintapincze tárgyában beterjesztett feliratát pártolván, az országos mintapinczét beszüntetni kéri; bemutatja továbbá Abauj-Torna megye gazdasági egyesületének kérvényét, a melyben dohánytermelés engedélyezése iránt kérvényez. Kiadatik a kérvényi bizottságnak.

Napirenden van az 1888-ik évi **állami költségvetés általános tárgyalásának** folytatása.

Elnök: Mielőtt azonban az első szónok felhivatnék, Meszlényi Lajos képviselő ur kiván személyes megtámadtatás czimén nyilatkozni.

Meszlényi Lajos. Tegnap, midőn Schwarcz Gyula t. képviselőtársam beszédét tartotta, megvallom, hogy bár nem is helyeslem, ha a szónokat közbekiáltásokkal zavarják, de némelykor valamennyinkön történik, hogy a gondolatok által elragadtatva, közbeszólunk s igy közbeszóltam beszéde elején én is. A nagy zajban nem érthetvén feleletét, csak a reggel olvastam, hogy a mit én pártállásáról mondtam, azt ő alaptalan tréfálódzásnak jelentette ki. Én alaptalant mondani nem szoktam, de ha azzal gyanusitanak, hogy alaptalant mondtam, azt el sem türöm. Engedjen csak annyit mondanom, hogy ez előtt hat évvel Székesfehérvárott az aranysas szállodában az ő érdekében tartottam beszédet, ezelőtt 3 évvel pedig én is meghallgattam Szombathelyen tartott beszédjét, a mikor ő, mint a szombathelyi függetlenségi párt hivatalos jelöltje volt ott. A mi pedig a tréfálódzást illeti, ezt a vádat elfogadom. Mert hisz ezelőtt 6 évvel Fehérvárott, ezelőtt 3 évvel Szombathelyen ott álltam, midőn ugyanazon ékesszólással támadta meg ezt a kormányt, a minővel itt tegnap védelmezte. Ez reám nézve mindenesetre tréfás jelenet. (Tetszés a szélső baloldalon.)

Schwarcz Gyula: Azt hiszem, a házszabályok értelmében meg fogja engedni a t. ház, hogy Meszlényi t. képviselő urnak válaszoljak. Én nem szoktam személyeskedni és sajnálom, hogy a képviselő ur az «alaptalan» szót ugy értelmezte, mint roszhiszemüséget. Ez félreértés. Ő azt a dolgot, mindenesetre szóbeszéd alapján hallotta, mely nem volt alapos s igy jutott ama meggyőződésre. Én ama vádnak, hogy akkor a függetlenségi pártnak jelöltje voltam, nem tulajdonitok olyan nagy fontosságot, hogy a dologról bővebben nyilatkozni kötelességemnek tartanám, ha nem méltóztatnék ez oly hangsulyozással felhozni. A mit Meszlényi t. képviselő ur mond, az nagy tévedés. Én Szombathelyen 1881-ben léptem föl, ugyanazon évben, mikor Székesfehérvárott, miként arra azon vasmegyei urak, kik e házban vannak, emlékezni fognak. Hogy engem a függetlenségi párt felléptetett, annál nagyobb kitüntetés volt, mert akkor is határozottan megmondtam, hogy 1868-tól fogva a belpolitikát tartom programmom sulypontjának és ezt illetőleg saját eszméimet követem. Ép ezért volt köztem és azon igen tisztelt férfiak között a szélsőbalon, kikkel a népnevelés és a közoktatás előmozditásában együtt müködni szerencsém volt, a minek — ezt talán nem fogják tagadni — nyoma is van a törvényekben, ép ezért volt, mondom, köztünk már azon első időben is, 1868-tól 1871-ig illetőleg 1872-ig az a folytonos kollizió elvi kérdésekben, mert különben dicsekedhetem, hogy irányomban szivélyes barátsággal viseltettek. A mint ezt a párt elnevezése és megalakulása magával hozta, ők kizárólag a personal unióra fektették a fősulyt.

Madarász József: Ön is! Ön is! (Felkiáltások a szélső baloldalon. Eláll!)

Schwarcz Gyula: Engedelmet kérek, hogy azok előtt, a kik müködésemet nem ismerik, néhány szóval részletesebben ismertethessem azt a müködést. (Nagy zaj a szélső baloldalról. Felkiáltások: Nem lehet!)

Az elnök: (Csenget.) Ez már aztán nem személyes kérdés, hanem bizonyos tekintetben a principialis fogalmak fejtegetése. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Én ezt, mint elnök nem engedhetem meg, mert könnyen alkalmat szolgálhatna arra, hogy eltérnék magától a napirenden lévő tárgytól. Ha az illető képviselő ur ezen feleletére ismét válaszolna és igy tovább, hova jutnánk akkor? Kérem ezért a képviselő urat, hiszen lesz még erre száz meg száz alkalom — méltóztassék felszólalását most röviden befejezni.

Schwarcz Gyula: Csak két szóval méltóztassék megengedni, hogy válaszolhassak. (Nagy zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Eláll!) Én, három évvel ezelőtt 1884-ben sem Székesfehérvárott, sem Szombathelyen szélső baloldali programm alapján föl nem léptem; a ki ezt állitja, csak félreértés alapján teheti. A dolog ugy áll, hogy 1884-ben Székesfehérvárról eljöttek hozzám a függetlenségi pártnak vezérférfiai, de én föl nem léptem, hanem az egész korteskedés alatt Nógrádmegyében nőm családjánál tartózkodtam. Három évvel később, vagyis 1887-ben felléptem aztán, de a szabadelvü párt programmjának alapján. Csak ennyit akartam elmondani. (Helyeslések.)

Éles Henrik: Abban egyetért Helfyvel, hogy nálunk nincs demokratikus szellem, csak abban nem ért vele egyet, hogy az eltávozott volna innen, mert nálunk még soha nem is volt. 1848-ban igaz rövid időre bekukkantott hozzánk, hanem nem találta kedvezőnek a magyar légkört: elhagyott és azóta vissza sem jött. Horánszkytól elvárta volna, hogy előadja az ő kibontakozási tervét. A miniszterelnök kibontakozási tervét ismerjük. Ő a fogyasztási adó emeléséhez nyul és kétséget sem szenved, hogy a közvetett adók a közvetlen adókhoz képest sokkal kevesebbet jövedelmeznek minálunk, mint más államokban. Ha pl. veszszük Angliát, ott 18 millió direct adó jövedelem szemben áll 58 millió indirect adójövedelemmel, a mi körülbelül annak az aránynak felel meg, mint 1 : 3. Francziaországban 425 millió direct adó-jövedelem szemben áll 2015 millió indirect adó jövedelemmel, az arány tehát olyan, mint 1 : 4. Olaszországban 391 millió direct adó-jövedelem szemben áll 764 millió indirect adó-jövedelemmel, az arány tehát olyan, mint 1 : 2. Minálunk a direct adó 99 millió, az indirect adó 130 millió. A külföldön három nagy factor van, a melyek közül mi egyikkel sem rendelkezünk. Az egyik a kifejlett ipar, a másik az önálló vám, a harmadik factor, mely a külföldön a közvetlen adók kiaknázását előmozditja, az egyenes adók alacsonysága Angliában pl. az income taxának, a jövedelmi adónak, a mely sok tekintetben egyedüli adó, a percentje 2½. Francziaországban a földnek 2700 millió frt jövedelme 118 millióval van megállapitva, a mi 5%-nyi megadóztatásnak felel meg, a házadó pedig körülbelül 4½%-et jövedelmez. E tétellel szemben ismerjük a mi adótételeinket. De az egyenes adók magassága daczára is hajlandó vagyok a miniszterelnök kibontakozási tervét elfogadni, először, mert mulhatatlanul szükség van a több jövedelemre, jövedelmünket pedig más uton nem növelhetjük: másodszor pedig azért, mivel a közvetett adók, habár magukban véve igazságtalanok is, mégis arra alkalmasak, hogy az egyenes adók terén minálunk fennálló igazságtalanságot paralizálják. Nálunk birtokos, ide számitva a házbirtokosokat is, körülbelül 4 millió van, ezekre, tehát a lakosság egynegyed részére esik 64 millió egyenes adó, a többi ¾ részére esik 35 millió egyenes adó. És ez helytelen arány. Ezt van hivatva az indirekt adót paralizálni, mert az indirekt adónak az a tulajdonsága van, hogy aránytalanul terheli a fogyasztókat. A miniszterelnök kibontakozási terve, az eddig fölemelt fogyasztási adókon kivül a czukor és szeszt is meg akarja adóztatni. Ez nem lesz elegendő, mert ha csak azzal a deficzittel volna dolgunk, a mely elő van irányozva, akkor ez is elegendő volna. De igen sok teendőnk van. De szabad-e az államot azon tehetetlenségben hagynunk, melyben jelenleg van és mely nem engedi, hogy a polgároknak jogos életbevágó érdekeit kielégitse? Szabad-e nyugodtan néznünk, hogy az országnak egy harmadrésze közegészségügyi tekintetben el legyen hanyagolva? Szabad-e azt engednünk, hogy a lakosságnak jóformán felerésze azon lelki homályban maradjon, mely mulhatatlanul bekövetkezik a szellemi tétlenség folytán és mely kell, hogy bekövetkezzék azoknál, kik még irni-olvasni sem tudnak? És méltó-e a magyar államhoz, hogy azok, kikre az állam védelme, exisztencziánk sarkköve van bizva, étel hiánya miatt elcsenevészedjenek. Ez az állapot mi hozzánk nem méltó, nem méltó az, sem azon politikai nagy álláshoz, melyet az európai koncertben elfoglalunk, hogy papirjaink 6%-on se kellenek senkinek, midőn kis duodec államok 3%-os papirjai parin felül kelnek. Nem méltó hozzánk az az állapot sem, hogy ahányszor nehány forintra van szükségünk, térdet hajtsunk az aranyborju előtt. Javasolja, hogy a fogyasztási adók emelését nemcsak a szeszre, nemcsak a czukorra kellene szoritani, hanem be kellene hozni egy általános fogyasztási adót és azt kiterjeszteni minden czikkre, mely elhasználás alá esik. Elfogadja a költségvetést. (Helyeslés jobbfelől.)

Jeszenszky Sándor báró nem vádolja a kormánypártiakat hazafiatlansággal, sőt meg van győződve, hogy ők is óhajtják a nemzet szabadságát, törvényes jogaink biztositását, de félnek azt nyiltan követelni, mert folytonos engedékenységük a Lajthántuliakat nemcsak tulkövetelőkké, de már elbizottakká tevé elannyira, hogy legjogosabb kivánalmaink felett is magok javokra mosolyogva napirendre térnek. (Ugy van! a szélső baloldalon.) És igy azon engedékenység, mely kormányunknál már-már gyámoltalanságnak lenne nevezhető, tovább nem folytatható, ha csak törvényes jogainkból egészen kifosztatni nem akarunk.

Szabad akkor lesz a nemzet, ha szabadon tesz és nem instálja Bécset, ha a király mellett magyar sziv dobog, ha a király trónján csak magyar szin lobog. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A jelen kormány munkáját nem tudja helyeselni, mert nemcsak pénzügyünk van a legrosszabb helyzetben, nemcsak kereskedelmünk pang — mi különösen a földmüves osztály megélhetését teszi az amugy is szerfelett nehéz terhek viselése mellett lehetetlenné, de emellett vezetése alatt a lajtántuliak játékszerévé válunk. A jelen kormány nemcsak igéretét nem teljesitette, de még csak legszerényebb várakozásunkat sem elégitette ki. A költségvetést általánosságban sem szavazza meg, de csatlakozik Helfy határozati javaslatához. (Élénk helyeslés szélső balfelől.)

Láng Lajos: a költségvetés egyik vagy másik részét maga is olyannak tartja, a mely iránt kételyeket lehet táplálni. Nem tartja valószinünek, hogy az 1887-ki budgetnél a kiadásokat illetőleg jelentékeny eltérés lesz. A bevételek tételénél azonban a kételyek jogosultak, de az a 7—8 millió jövedelmi elmaradás, vagy mérlegrosszabbodás, melyet Horánszky valószinünek tart, még itt sem igazolható. Részletezve a bevételi tételeket, a többi közt megjegyezi, hogy igen merész tétele a költségvetésnek a posta és távirdának az eddigi 9 millió helyett most 3 millió forinttal felvett tiszta jövedelme.

De mivel épen a jelenlegi közmunka és közlekedési miniszter, az eddigi tapasztalatok és az ő erélye és más téren mutatott óvatossága mellett terjesztette elő ezen tételeket; ez szólóba megnyugvást gerjeszt az iránt, hogy ezen meglehetős nagy jövedelem is meg fog valósulni. (Helyeslés a jobboldalon.) Egészben véve elismeri, hogy egy-két millióra vonatkozólag lehet kételyeket táplálni a jelen költségvetés iránt is, de az, hogy ezen tulmenés nagyobb, sőt mint állitotta, 7—8 millió frtnyi eltérés várható a jelen budgettel szemben, azt csak igazságtalan vádnak tünhetik fel. (Helyeslés jobbfelől.)

Horánszky Nándor: Ha ugy lesz, majd aláirom. (Mozgás. Zaj.)

Láng Lajos: Én akkor is örülni fogok, ha utólagosan méltóztatik aláirni.

Nem áll az a tétel, mely szerint az államháztartás egyensulyának helyreállitására két mód van: a kiadások leszállitása és a jövedelemnek fokozása. A kiadásokat tartósan leszállitani a mai viszonyok közt egyáltalában nem lehet. (Helyeslés jobbfelől.) Megengedi, hogy a fölösleges kiadásokat lehet mellőzni, de egészben véve a közigazgatás korlátozásával a kiadásokat apasztani nem lehet. Az egyensuly helyreállitásának, csak egy helyes, sikeres és egyedül czélra vezető utja van s ez a jövedelmek fokozása. (Helyeslés jobbfelől.) Helfy Ignácz erre azt mondja ugyan, hogy nem adóemelés kell, mert azzal nem segitünk, hanem uj jövedelmi források megnyitása. Méltóztassék megnézni, hogy Olaszországban, akkor, a midőn összesen 600 millió franknyi bevétel mellett egy 700 millió franknyi deficzit mutatkozott, mit csináltak a deficzit elenyésztésére?

Azt hiszi, leszállitották a kiadásokat? Nem, fokozták a jövedelmeket, de a kiadásokat nem szállitották le. Mert, ha megnézi, látni fogja, hogy 1867-ben, a mely erre a nagy financziális bajra következett, több volt a kiadási előirányzat, mint az előző esztendőben, (Egy hang a szélső baloldalon: Elmentek a miniszterek!) Valamelyik képviselő ur azt mondja, hogy a miniszterek elmentek. Hát én bámulom — igy szól — a t. képviselő urnak ezt a — hogy csak ugy mondjam — jóhiszemüségét, melyben azt gondolja, hogy financziális zavarokat egyszerüen azzal lehet elenyésztetni, hogy egyik miniszter elmegy, a másik meg jön. (Derültség jobb felől.) Én megengedem, hogy bizonyos urakra nézve a financzialis problema csak abból áll, hogy ez a miniszterium elmenjen, és egy másik jöjjön. (Élénk derültség és tetszés jobb felől.) De én igen sajnálom, nem osztozhatom ebben a felfogásban. Én azt hiszem, hogy ha egyik miniszter elmegy és a másik jön, az még egészben véve a financziális bajokat enyhiteni nem fogja. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Teljesen aláirom, hogy a deficzitben nemcsak azon összegek szerepeljenek, tehát az 1888-iki deficzitben nemcsak azon 12 millió, a mi előirányozva van, hanem ehhez hozzá kell számitani a törlesztésre számitott kiadásokat. Ezt aláirom és pedig azért, mert ha egy ország törlesztést vállal el, akkor mindaddig, mig ezen törlesztési adósság nincs konvertálva, tartozik azzal s a mig tartozik, azt a rendes kiadásokból kell törleszteni. Ez kétségen kivül áll. De a mi a másikat illeti, hogy Beöthy hozzá számitja azt is, a mit az állam vagyonából eladtunk, azt el nem fogadom. Mert kétféle mérleg van: egyik a pénztári mérleg, a hol azt nézzük, hogy a kiadások és bevételek hogy állnak egymáshoz. De van vagyonmérleg is, a hol nemcsak azt nézzük, hogy mivel csökkent az államvagyon, hanem tekintetbe veszszük azt is, a mivel az az államvagyon szaporodott. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha valaki felveszi, a mit eladtunk, akkor tekintetbe kell vennie azon beruházásokat is, a melyeket abból tettünk. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hogyan állunk azon jelenséggel szemben, a mely részünkről, mint legfontosabb eszköz állittatik oda jövő financziális bajaink elenyésztetésére? Mindenki tudja, hogy a fogyasztási adók és különösen a szeszadó felemelése az, a melyből a jövő évre 15 milliónyi többletet várunk, a mely nagyon meg fogja egyengetni annak utját, hogy a már folyó évben tényleg leszoritott hiány a jövő évre még inkább leszorittassék. Addig, még az a föltevés valószinünek látszott, hogy nem fog sikerülni a fogyasztási adókból nagyobb jövedelmet előállitani, ebben a házban egyhangulag minden oldalról mindig hangoztatták annak szükségét, hogy a fogyasztási adók jövedelmei fokoztassanak.

Abban mindnyájan egyetértünk, hogy adórendszerünk tulságosan az egyenes adókra van fektetve. Mig más országokban az egyenes adók az összes adóknak 20—30, vagy még kisebb százalékát teszik, addig nálunk az összes jövedelemnek felét teszik az egyenes adók. Azt sem szükséges magyarázni, hogy ha van osztály nálunk, mely sulyosan van megterhelve, sulyosabban mint a többi, az a középosztály, nem pedig a legalsóbb osztály, (Ugy van! a jobboldalon) és hogy épen az alsóbb osztályok azok, melyek más országokhoz képest aránylag a legkevésbbé vannak a teherviselés körébe bevonva. (Ugy van! a jobboldalon.) Ily körülmények közt elutasitani a fogyasztási adókat a nagy inkonzekvenczia teljesen jogosult vádja nélkül nem lehet. (Ugy van! a jobboldalon.)

Azt a tulzást, a mely financziális helyzetünk feltüntetése körül különösen a t. mérsékelt ellenzék részéről gyakoroltatik igazán nem csak az ország érdekében, de magának a t. mérsékelt ellenzéknek érdekében is sajnálom. (Halljuk!) Sajnálom az ország érdekében azért, mert az ország hitele ma nem csak a külföldi tőkések érdekével függ össze. Hála isten, a mai viszonyok között, midőn azt méltóztatik minduntalan mondani, hogy az ország szegényedik, pusztul és hogy valahányszor kölcsönre szorulunk, mindig a külföldhöz kell folyamodnunk, ez az okoskodás már nem áll. Mikor a 6 százalékos aranyjáradékot kibocsátottuk, igaz, hogy akkor ennek csak 5 százalékját vették hazai erők, de ma már a papirjáradéknak körülbelől fele az országban van elhelyezve. Ha méltóztatnak megkérdezni a főbb pénzintézeteket, látni fogják, hogy több, mint 40 százaléka a kamatoknak Magyarországon, főkép Budapesten fizettetik és csak a többi része külföldön. Ha tehát ma államhitelről beszélünk, ha tulságos fekete szinben tüntetjük fel azt, nem szolgálhat az mentségül, hogy a külföldi tőkét ugyis tudja magát tájékozni, ismeri a viszonyokat, az adósságokat, mert szemben állunk a hazai közönséggel, mely közül, hogy egyik-másik talán szivesebben hallgat a t. képviselő urakra, mint reánk, azt hiszem, természetes. De ép azért, mert sokan lehetnek, kik önökre hallgatnak, kell, hogy felelősségérzet legyen önökben, hogy a közönség előtt ne fessék tulfeketére az ország viszonyait — mert méltóztatnak látni, az a nagy esés, mely az állampapirokat érte, nem a 4%-os papirosnál mutatkozott, hanem az 5%-os papirosnál, mely nagy részben itthon van elhelyezve. Épen ezért természetes, hogy a felelősség érzetének erősnek kellene lenni. (Helyeslés jobbfelől.)

Valahányszor a képviselő urak panaszkodnak, hogy mi a közjogi alapot megrontottuk, és hogy a közjogi alapot discredáltuk, mindannyiszor a képviselő uraknak gondolni kellene arra, mennyi bünt követtek ők el ezen alap ellen. Mert én teljesen jogosultnak tartom, ha az ország financziáit fekete szinekre festik, ha ugyanakkor azt is megtudják mondani, hogy ime én mást tudok helyette csinálni. De mikor nem tudnak mondani semmit (Ellenmondások balfelől), bocsánatot kérek, örülök, ha Ugron Ákos képviselő ur fog mondani valamit.

Ugron Ákos: Ezt régen beszélik. (Zaj.)

Elnök: Ne méltóztassanak a képviselő urak fenhangon gondolkodni. (Nagy derültség.

Láng Lajos: Csak egyetlen egy pozitiv mentő eszközt mutattak volna a képviselő urak. De ily körülmények közt a szenvedélyes kifakadásokkal azt hiszik, hogy nekünk ártanak legtöbbet? Nem, és megmondom, miért. Mert ez a szenvedélyes hang, melylyel önök az ország financziáiról beszélnek, nem bennünk fogja egyedül megingatni a közvélemény bizalmát, de megingatja egy általában a közjogi alapot és ennek nem egyedül mi valljuk kárát, hanem sokkal inkább önök. Emlékezzenek vissza minden választásra, melytől évről-évre kisebb számban kerülnek ki. Minden heves beszéd, melyet elmondanak, egy parcziális öngyilkosság, melyet magukon elkövetnek. (Helyeslés a jobboldalon. Derültség balfelől.) És valahányszor onnan (a szélső baloldalra mutat) taps hangzik fel önöknek, ne örüljenek neki, mert az egy vesztett kerületet jelent, melyet azok az urak (Szélsőbalra mutat.) foglalnak el önöktől. (Helyeslés jobb felől. Derültség balfelől.)

Elismerem, hogy ha feltámadnának azok, kik a 40-es években harczoltak a liberalizmus mellett, és a kik a 48-ki nagy és fényes küzdelmeket kivivták, azok azt fognák mondani mindannyian, hogy a szabadelvü tradicziók terén hanyatlás mutatkozik: és elismerem — bár nehéz szivvel azt, hogy ugy a törvényekben, melyeket létrehoztunk, mint azokban, melyeket nem hozhattunk létre, megvan annak a kétségtelen reakczionárius áramlatnak a nyoma. De ha azt kérdezzük, hogy ki ennek az oka, akkor nyilt homlokkal merem állitani, hogy a felelősség nem fog bennünket, de önöket terhelni. (Ugy van! jobbfelől. Ellenmondás balfelől. Halljuk!) Méltóztassék visszaemlékezni azokra a javaslatokra, melyeknél a liberalizmus és nem a liberalizmus kérdése egymással leginkább szemben állott. Méltóztassék visszaemlékezni az ipartörvényre, melyben kétségtelen konczessziók vannak téve a retográd iránynak, a polgári házasságra, a főrendiház reformjára. Az utóbbiaknál nem lévén megelégedve a javaslattal, mert azt keveselték, nem azt mondották, hogy ti nem vagytok eléggé szabadelvüek, hanem mindenben azon voltak, hogy diszkreditálják a nemzet előtt a javaslatot s illetőleg azt a keveset, a mi abban volt. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Mozgás a bal és szélső baloldalon.) Ezért a felelősség az igazságosan itélő utókor előtt, egyedül csak önöket fogja terhelni. (Helyeslés jobbfelől. Ellenmondás balfelől.)

Vajon merült-e fel az utóbbi években osztályérdek, mely a nemzetet ismét kétféle érdekkörre bontotta fel, melynek ne lettek volna önök szószólói? És valahányszor tiltakozott valaki közülünk azon válaszfalak ellen, melyek a nemzet testét szétdarabolták, valahányszor tiltakoztunk minden olyan intézkedés ellen, mely a nemzet összeforradását megakadályozta volna, mit tettek önök? Vagy azt mondták, hogy mi a birtokos nemességnek vagyunk ellensége, vagy az iparos osztálynak, — de mindig csak arra törekedtek, hogyan szállithatják le törekvéseink őszinteségét a nemzet előtt (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondás a baloldalon) de soha sem gondoltak arra, hogy az, a mit előidéztek a nemzet testének dekompozicziója lehet. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás, ellenmondások balfelől.)

Abrányi Kornél. Miért engedte a többség?

Láng Lajos. Ábrányi képviselő ur kiváncsi arra, hogy miért engedje meg ezt a többség? Hát a főrendi ház többsége a házassági törvényben nem velünk, hanem önökkel volt. (Derültség a jobb oldalon. Felkiáltások: Ugy van.)

Vessünk véget ennek a vitának; ne arról beszéljünk, hogy ki volt szabadelvü a multban, hanem bizonyitsuk be a jövőben, (Helyeslés a jobboldalon.) hogy, ha nem is tudtuk megtartani a szabadelvü párt százlaját abban a lobogó pompában, a melyben a 48-as években játszva ment diadalról-diadalra, ha megtépve, összerongyolva is ment ki a diadalból, de megőrizni, mi őriztük meg. (Igaz! Ugy van! a jobb oldalon. Ellenmondás balfelől.) A költségvetést elfogadom. (Élénk éljenzés jobbfelől.)

Apponyi Albert gróf: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) A közvetlen előttem szólt képviselő urnak beszéde ugy részben tartalmas komolyságánál, mint egészben kifogástalan parlamenti modoránál fogva megérdemli a bővebb méltatást és ez részemről nem is fog hiányozni, de ezt beszédem végére tartom fenn, a midőn általában a jelenlegi vitának legfőbb mozzanataira fogok kiterjeszkedni. Most magával a helyzettel, magával a tárgygyal: a költségvetéssel, a kormány pénzügyi politikájával és azon pártnak, a melyhez tartozni szerencsém van, ezzel szemben elfoglalt állásával kell foglalkoznom. (Halljuk! Halljuk!)

A mult országgyülésnek utolsó szaka azzal az általános és pártkülönbség nélkül mindenki által osztott tudattal végződött be, hogy a pénzügyek terén egy uj aerának kell bekövetkezni. Még a kormány legbuzgóbb tagjai közül sem állitotta senki, hogy az eddigi pénzügyi politikát változatlanul folytatni kelljen. (Ugy van! balfelől.) Senki sem vonta kétségbe azt, hogy annak kardinális hibái voltak. (Ugy van! balfelől.) Senki nem vonta kétségbe, hogy a pénzügyi helyzet igen komoly, sőt aggasztó, (Ugy van! balfelől.) és hogy ennek folytán legalább a pénzügyi téren rendszerváltozásnak kell bekövetkeznie. (Ugy van! balfelől.)

Hangsulyozom, hogy ez a tudat pártkülönbség nélkül uralkodott. Ennek hangsulyozása pedig azért bir fontossággal, mert ekkép a választások eredménye nem a fölött döntött, hogy vajon a pénzügyi politika terén uj aerának kell-e bekövetkezni, vagy nem, hogy uj rendszabályokhoz kell-e folyamodni vagy nem és hogy egy uj rendszert kell-e létesiteni vagy nem, — mert e felett véleménykülönbség nem uralkodott, hanem az csak a fölött dönthetett, hogy ezt a pénzügyi rendszerváltozást és ezt az uj pénzügyi aerát más, vagy pedig ugyanezen kormány vigye-e keresztül, a mely eddig is vezette a haza ügyeit. (Halljuk! Halljuk!)

A választások eredménye ismeretes. Mi természetesen belementünk a választási küzdelembe minden törvényes fegyvernek használatával abban a hitben, hogy a logika törvényei szerint annak a kormánynak, melynek fonák politikája a pénzügyi zavart előidézte, nem állhat hivatásában a zavart gyógyitani. (Ugy van! balfelől.)

De a választások eredménye gyanánt a mostani kormány nyert többséget és megbizatást arra, hogy a pénzügyi politikában a rendszerváltoztatást keresztül vigye és hogy a válságos helyzetet orvosolja.

T. ház! gazdag, nem örömökben épületes részletekben gazdag, de mindenesetre gazdag théma volt akkor és volna most is annak fejtegetése, hogy minő eszközök, minő indokok hozták létre a választások ez eredményét. (Helyeslés balfelől.) Mindjárt a választások után az ellenzék, mely azokban legyőzetett, abba a helyzetbe volt hozva, hogy álláspontját meghatározza, hogy magatartása iránt döntsön. És itt két ut volt előttünk. Vagy méltán sértett érzelmeink szavát követve, a recriminácziő terére bocsátkozhattunk volna és legalább erkölcsi elégtételt szerezhettünk volna magunknak az által, hogy a választások lefolyásának számos fekete oldala felett a nemzet előtt panaszló szavunkat felemeljük; (Helyeslés.) de ennek, miután a választásoknak eredménye formailag megdönthetlen, semmi gyakorlati értéke nem lett volna. Azért én mindjárt az első pillanatban, midőn a választási harcznak felzaklatott érzelmei még bennünk élénken éltek, egy más ut követésére határoztam el magamat, arra t. i., hogy mindenekelőtt az legyen gondunk, hogy abban a helyzetben, a melybe a választások eredménye minket hozott, t. i. a kisebbségnek helyzetében, mindazokat a kötelességeket lelkiismeretesen teljesitsük, melyeket a kisebbségnek is teljesiteni kell, hogy a pénzügyi rendezkedés és az államélet egyéb bajainak orvoslása sikerüljön. (Élénk helyeslés balfelől.) És e szempontból legfőbb teendőnek azt tartottam, hogy a választások után lehetőleg az első pillanatban ismét teljes világitásba helyeztessék és minden elhomályositástól megóvassék a választások eredményének értelme hogy t. i. konstatáltassék az, hogy az a körülmény, mikép ugyanazok a férfiak bizattak meg a nemzet itélete által az ügyek továbbvitelével, a kik azokat addig vezették: csak azt jelenti, hogy állásaikban megerősittettek, de nem jelenti azt, hogy az uj aera létesitésének kötelessége alól fel vannak mentve; nem azt, hogy az eddigi pénzügyi rendszert, illetőleg rendszertelenséget tovább követni szabad; nem azt, hogy az eddigi hibás cselekmények most jók, hogy az eddigi hibás intézkedések most egyszerre üdvösekké váltak, csak épen azt, hogy a gyökeres rendszerváltoztatást, — a mely nem is volt kérdés alatt a választások előtt, mert, — ismétlem — annak szükségére nézve minden párt egyetértett, azok vannak hivatva keresztülvinni, a kik eddig is kezelték az ország ügyeit. Választóimat felkeresve nyomban a választási küzdelmek lezajlása után, ebben az értelemben nyilatkoztam, csupán a magam felelősségére, de, — mint utólag örömmel tapasztaltam — összes elvtársaim helyeslése mellett kifejtettem, hogy most azon nagy alternativa előtt állunk, hogy a kormány, mely csodálkozásunkra bár, de ujra többséget nyert a nemzet részéről, vagy meg tudja oldani azt a feladatot s meg tud felelni azon hivatásának, a melyet a választások ismét ráruháztak, és akkor mi leszünk az elsők, a kik ennek örülni fogunk, helyes intézkedéseket javasol ez irányban és akkor mi leszünk az elsők, a kik azokat támogatni fogjuk: vagy nem tud megfelelni a követelménynek, ezen az ország helyzete által elengedhetetlenné vált kivánalomnak és akkor felteszszük a többségnek hazafiságáról, hogy ennek a szükséges feladatnak megoldását egy kormány fenmaradásánál nagyobbra fogja becsülni. (Helyeslés balfelől.) T. ház, az alternativával, melynek teljes loyalitása iránt gondolom nem lehet kétség és e szellemben mely minden esetre igen távol áll a factiosus oppoziczió szellemétől, e szellemben kezdtük meg országgyülési müködésünket. E szellemben nyilatkoztunk ugy az általunk beadott felirati javaslatban, mint azon indokolásokban, melyekkel azt a ház vitája közben kisértük.

És e szellemmel fogtunk hozzá, a kormány pénzügyi előterjesztésének megitéléséhez. És a miniszterelnök ur nagyon csalódik, midőn azt hiszi, hogy azon alapelv, melyet mi felállitottunk, hogy uj teheremeléshez csak azon feltétel alatt vagyunk hajlandók hozzájárulni, ha azok által a czél eléretik, mert hisz csak a czél elérése által igazolható bármely alakban javasolt teheremelés az ország mai közgazdasági helyzetében: mondom, a t. miniszterelnök ur nagyon csalatkozik, — mert a tulságos skepticzizmus néha ép ugy szokott tévedni, mint a tulságos jóhiszemüség — midőn azt tételezte fel és azt sugta szomszédjának, mint azt tegnap nekünk elmondta, hogy ez csupán formula, minden ezután következő adójavaslat elvetésére. E föltevés igazolását és próbáját nem találhatja abban, hogy eddigi adójavaslatai ellen szavaztunk, mert ez csupán azt bizonyitja, hogy pénzügyi politikája összeségében, azon képben, melyet ő elénk tárt, oly hiányokat találtunk, hogy a mi őszinte és tárgyilagos érvekre fektetett meggyőződésünk az, hogy az általa követett ama nagy problema, a pénzügyek rendezése, sikerülni nem fog. És akkor, ha igy vagyunk meggyőződve, akkor az a kisebbségi kötelesség, melyből kiindulunk és mely abból áll, hogy minden illuzió szétoszlatására, az igazság felderitésére a magunkét teljes erővel megtegyük, e kisebbségi kötelesség tőlünk azt kivánta és azt kivánja most, hogy a mily szivesen támogattuk volna a kormány javaslatait, ha azokban a problema megoldására alkalmas eszközöket találtunk volna, ép oly határozott frontot csináljunk a kormány pénzügyi politikája ellen, midőn arra alkalmas alkatelemeket nem találunk.

Nem akarok igazságtalan lenni és megmondom, mik azok, melyekben a mostani aera bizonyos tekintetben előnyére különbözik a mult aerától. Az első az, hogy a t. miniszterelnök ur a pénzügyek vezetését saját kezében megtartotta és hogy ezt azzal az indokolással tette, melyet nagyváradi beszédében találunk. A t. miniszterelnök ur ugyanis Nagyváradon azt mondta: saját kezében tartja meg a pénzügyek vezetését, többek közt azért is, mert érezvén, hogy a fennálló bajok keletkezéseiért részben ő is felelős, kötelességének tartja azok orvoslásának terhét elvállalni. T. ház! Ez tagadhatatlanul a legférfiasabb nyilatkozat, melyet évek óta a kormány padjairól hallottunk. És ezen nyilatkozatot ajánlom a tuloldal azon férfiainak figyelmébe, kik pártneophitai tulbuzgóságukban a helyzetet himnuszok elzengésére tartják alkalmasnak. (Tetszés balfelől.) A másik kedvező jelenség, melyet már Horánszky t. barátom is elismert, az, hogy a t. miniszterelnök ur, mint pénzügyminiszter, a költségvetés benyujtásakor tartott expozéjában legalább kisérletet tett arra, hogy egy több évre terjedő organikus tervvel lépjen a ház elé, avval nyugtassa meg az országot; szóval megpróbálja, hogy legyen pénzügyi politikája.

Ezzel az expozéval megnyertük a birálat oly alapját, mely ellen a t. kormány sem tehet kifogást. És én csak egyet csodálok, t. i. azt, hogy a miniszterelnök ur, midőn tegnap előre hirdetett pénzügyi beszédét elmondotta és Horánszky Nándor t. barátomnak számadataival és egyéb fejtegetéseivel foglalkozott, csupán arra szoritkozott, hogy a költségvetésnek realitása ellen támasztott kételyeket igyekezzék eloszlatni; azzal azonban, a mi ennél is fontosabb, a Horánszky Nándor t. barátom által pénzügyi politikájának realitása és czélhoz vezetősége ellen felhozott igen nyomós érvekkel, egyáltalában nem foglalkozott. Igy tehát én a kormánynak pénzügyi politikájára nézve ugyanazon helyzetben vagyok ma, melyben voltam tegnap, mielőtt a t. miniszterelnök ur pénzügyi beszédét elmondotta. Megjegyzem, hogy azon kontroverziába, mely az idei budget realitására nézve a miniszterelnök ur és Láng Lajos közt egyfelől és Horánszky Nándor közt másfelől folyt, én nem elegyedem. Nem azért, mintha az nem érdemelne meg nagyobb megvilágitást, hanem azért, mert ezt bizom előbb nevezett t. barátomra, a kinek a vita szabályai szerint zárszava van és a ki e téren kompetensebb nyilatkozni. Én csak azokat az aggályokat akarom ujból összegezni, melyeket mi a kormány pénzügyi politikájának elégtelenségére nézve táplálunk. (Halljuk!)

Arra nézve, hogy mi nevezhető a pénzügyek rendezésének, én ugyanazt a nézetet vallom, melyet Beöthy Ákos és melyet, ha nem csalódom, tulajdonképen a miniszterelnök ur is magáévá tett, hogy t. i. a helyzet orvosolva akkor lesz, hogy ha az egész deficzitet, rendest és rendkivülit kiküszöböltük háztartásunkból. Tehát a 40 millió kronikus deficzittel szembe kell azokat az eszközöket állitani, melyeket a t. kormány javaslatba hoz. Már most ebből a szempontból és evvel a mértékkel mérve a t. kormány jelenlegi pénzügyi politikáját, annak első hibája az, hogy még ha minden egyes ága beválnék is, az sokkal rövidebb, mint az a baj, melyet eltüntetni kell és ezen deficzit nagyságát el nem éri; tehát már magában konczepcziójában sem egyenértékü pénzügyileg azzal a bajjal, melyet eltávolitani kell. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

A másik baja a kormány pénzügyi politikájának azután az, hogy nagyon valószinütlen, hogy konczepcziójának minden ága beváljon. Nem szólok a szeszadóról, mert hiszen az erre vonatkozó javaslatot nem ismerjük, ennek folytán nincsenek adataink annak megitéléséhez, vajon a hozandó törvénynek alapján akkora jövedelem, mint a minőt a kormány kilátásba helyez, be fog-e folyni, vagy sem? De általánosságban szólva sem érthetek egyet az egyik kormánypárti szónokkal, a ki a szeszadó jövedelmét, illetőleg az ezen forrásból várt jövedelmet tulságos nagynak vette. Én azt hiszem, hogy azon jövedelmezőséggel, melyet a miniszterelnök ur az expozé szerint ebből vár s a melyet Horánszky Nándor t. barátom 14 millióra, Láng Lajos képviselő ur meg ma 15 millióra tett, szerintem e forrás kellőleg kihasználva nincsen és ezzel az államkincstár rendezésének egyik igen szükséges eszköze nincs annyira igénybe véve, mint a mennyire azt kihasználni kell, ha a czélt el akarjuk érni. (Élénk helyeslés balfelől.)

A pénzügyminiszter konczepcziójának egy másik része az, hogy a dohánynál teendő adminisztrácziós intézkedésekből, a bélyeg- és illeték törvény módositásából a bor- és husfogyasztási adóra és a dohánymonopoliumra már megalkotott törvényből együttesen, ha exposéjának különböző paszusait összegezzük, valamivel több mint 11 milliónyi jövedelmi többlet vár.

Megvallom, t. képviselőház, hogy épen a középosztálynak azon megrenditett vagyoni helyzete mellett (Ugy van! Ugy van! balfelől.) a melyet Láng Lajos t. képviselőtársunk is kiemelt, a jelenlegi adminisztrativ szervezetnek gyarlósága mellett (Igaz! Ugy van! balfelől) melyet pedig a miniszterelnök ur nebánts-virágnak tekint, (Derültség és tetszés balfelől) mind ezen tényezők mellett kötve hiszem és kötve hiszi bárki, a ki mindezeket a tényezőket ismeri, hogy e forrásokból ily nagy jövedelem folyjon be. (Helyeslés balfelől.) Tehát tisztán pénzügyileg véve is, a kormány pénzügyi politikájának kardinális hibája először az, hogy ha beválik is annak minden tényezője, még sem elegendő a bajnak megszüntetésére; másodszor, hogy annak egyes tényezői már természetüknél fogva kizárják a reményt arra, hogy azok beváljanak. (Élénk tetszés balfelől.)

És hol van itten t. képviselőház a hiba? (Halljuk!) Megérintem ezt, mivel a t. tuloldalról minduntalan találkozunk azzal a felszólitással, hogy ha a kormány által javaslatba hozott intézkedések minket ki nem elégitenek, tehát hozzunk mi javaslatba más intézkedéseket. (Halljuk Halljuk!) Ha ebben a felszólitásban csak az az eszme foglaltatik, hogy azt az irányt mutassuk meg, a melyen azt a gyökeres, helyes, kimeritő, czélhoz vezető intézkedéseket keressük, akkor is a felhivás jogos; de ha tőlünk azt várják, hogy mi egy uj budgetjavaslatot terjeszszünk a ház elé, (Felkiáltások jobbfelől: Nem várjuk!) hogy mi azon utolsó részletekig kifejtsünk olyan javaslatokat, melyeknek nagy része a monarchia másik államával folytatandó alkudozások eredményétől függ, akkor t. képviselőház az, a mit tőlünk kivánnak, egy képtelenség. (Élénk helyeslés balfelől.) De abban az első értelemben, hogy t. i. az irányt megjelöljük, melyben mi a kielégitő intézkedéseket keresni kivánjuk, ebben az első értelemben az a kritika, melyet gyakorlunk, ennek a követelménynek megfelel. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Mi ugyanis kifogásoltuk a kormány idei költségvetésében és tervezeteiben azt, hogy a takarékosság elvét nem vitte el azon határig, a mely határig azt az államélet sérelme nélkül elvinni lehet. (Igaz! Ugy van! balfelől. Ellenmondások a jobboldalon.) És pedig némely kiadást mindjárt meg tudok jelölni, a mely felesleges. És miután az, a mi felesleges, a mai körülmények közt a könnyelmüség jellegével bir, (Élénk helyeslés balfelől.) én például az országház épitésének folytatását az országnak jelenlegi körülményei között (Ugy van! Ugy van! balfelől. Mozgás jobbfelől) megbocsáthatatlan könnyelmüségnek tartom. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) És, hogy egy más tételt emlitsek, én ugyan a müvészeteknek meleg barátja vagyok, de az ország jelen körülményei között tulságosnak tartom pl. azt a szinházi szubvencziót is, melyet a pénzügyi bizottság megállapitott (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Az ország jelen helyzetében eltörlendőnek vélnék némely, az utóbbi évek alatt meghozott törvényeket, mint a milyen például a miniszteri államtitkári és főispáni penziókról szóló törvény, (Zajos helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon) melynek ha talán az idei budgetben nem nyilvánul is még eredménye, de a legvalószinübb, hogy a legközelebbi évek budgetjét meg fogja terhelni, egészen eltekintve attól, hogy én ezeket a nyugdijakat politikai szempontból is helytelenitem. (Élénk tetszés balfelől.)

Az ország jelenlegi helyzetében minden, valamely állami szolgálatnak követelményei által szigoruan nem igazolt uj hivatalnak akár teremtését, akár életbeléptetését, mint a milyen például a főispáni titkárok állása, (Zajos helyeslés a bal és szélső baloldalon.) határozottan helytelenitem.

Ilynemü egyes tételeket én még ki tudok jelölni; van azonban számos oly tétel, a melyre én most reá nem mutathatok, a melyeket csak az tudná kijelölni, a ki valamely adminisztrácziónális ágnak élén állva, azon adminisztrácziónális ág minden egyes részleteiben kifürkészné, vajon nem végez-e ott több személy bizonyos munkát, mint a hány arra szükséges? Hogy e tekintetben organikus müködésre képesitett és érzékkel biró kormányférfiak elérhetnek szép eredményt, azt, tartózkodás nélkül mondom, a jelenlegi kabinet egyik tagja is bebizonyitotta a posta és távirda közigazgatás terén. És a t. miniszterelnök ur nagyon tévedt és nem loyalis fegyverrel él velünk szemben, midőn a pénzügyi adminisztráczió tekintetében azt méltóztatott mondani, hogy ha ő ott megtakaritást eszközölne, meg fognánk támadni azért, hogy egyéni érdekeket sértett. Azért, a mit egyes lapok irtak, ne méltóztassék felelőssé tenni akár engem, akár ezen pártot. Azt hiszem, hogy a miniszterelnök ur is megköszönné, hogyha azért a mit a kormánypárti sajtó az ellenzékről ir, az ellenzék őt felelőssé tenni akarná. Én biztosithatom, hogy a mint nem vagyunk fukarok az elismerésben a közlekedési miniszter ur iránt azon megtakaritásokért, melyeket eszközölt, ugy ő irányában sem fognánk fukarkodni, ha az államszolgálat sérelme nélkül az ő igazgatása alatt megtakaritásokat tett. (Helyeslés a baloldalon.)

Hogy e téren valamit tenni még lehet, annak igazolására egyetlen egy tényre hivatkozom. Méltóztassék összehasonlitani a mi költségvetésünket akár az osztrák, akár a porosz költségvetéssel, a mely államoknak sok szolgálati ága talán komplikáltabb és mindenesetre lakossága nagyobb mint a mienk; és számos közigazgatási ágazatánál meg fogja találni, hogy azon államokban, melyeknek közigazgatása legalább is ugy felel meg az állam igényeinek, mint a mienk, sokkal csekélyebb számu sze-

mélyzet intézi az ügyeket, mint a mi közigazgatásunkban. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Ezzel t. ház, meg van jelölve azon egyik irányzat, melyben a kormány pénzügyi politikáját elégtelennek tartjuk, mert abban reformátori kézzel eszközölt megtakaritásokat nem találunk kielégitő mértékben. Nem tagadom, hogy lehetnek azután ismét más tényezők, melyek az adminisztrativ költségek emelkedését fognák okozni. Az adminisztráczionális reform keresztülvitele azon értelemben, a melyben azt én akarom, valószinüleg bizonyos költségemeléssel fog járni. De annál szükségesebb, hogy minden felesleges költség kiküszöböltessék, annál szükségesebb, hogy a valószinüleg mutatkozó nagyobb szükséglettel szemben legalább a kiindulási pont a lehető legnagyobb takarékosság kerete közé szorittassék. (Élénk helyeslés balfelől.)

A másik irányzat, megemlitette ezt Horánszky t. képviselőtársam, hogy nem látunk a kormányzatnál intencziót és czélt arra, hogy a megadóztatást eddig kikerülő jövedelmek megadóztatás alá vonassanak. Erre konkrét módozatot ajánlani nem a mi feladatunk; itt sokféle szempont irányadó, az egyéni jogos érdekeknek legmeszszebb ment kimélését és a zaklatás lehető legteljesebb kizárását kell mérvadó szempontul elfogadni. Hanem azon tény ismeretes, hogy igen sok ingó jövedelem ez országban ma is kikerüli a teherviselési képességéhez mért megadóztatást (Helyeslés a bal és szélső baloldalon), és az, hogy ez magában véve legitim forráshoz nem nyul az állam, a jelenlegi pénzügyi viszonyok között értelemmel nem bir. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Ezek, t. ház, a kormány pénzügyi programmjának tisztán pénzügyi, hogy ugy mondjam, szakszerü fogyatkozásai, melyek miatt mi azt kielégitőnek nem találjuk.

Azonban mindig mondtam, ismétlem ma is és hangsulyozom, hogy tisztán pénzügyi eszközökkel, tisztán pénzügyi rendszerváltoztatással az országnak pénzügyi bajait sem lehet maradandóan orvosolni. Az bizonyos, hogy nagyon aggodalmas tény az, hogy a nemzet vállaira a jelenlegi közgazdasági helyzetben bármely alakban uj terheket kell rakni. Mert akármint vélekedjék valaki azon kontroverziáról, mely itt a házban gyakran foly, hogy a nemzet gyarapszik-e, szegényedik-e: azt nem lehet tagadni, hogy most a sulyos megpróbáltatás idejét éljük a gazdasági téren.

A t. miniszterelnök ur ugyan hivatkozik azon jelenségekre, melyeket az államjavak eladásánál tapasztalt, és örömmel — jogosult örömmel — és megelégedéssel emeli ki azt, hogy az államjószágok, melyek az ország déli részeiben eladatnak, azon osztály kezeibe kerülnek, melyről legkivánatosabb, hogy azokat birtokába vegye: a kisbirtokos osztálynak. És ebben ő a hazai kisbirtokos osztály virágzó vagyoni állapotának jelét látja. A t. miniszterelnök ur ezen okoskodása, valamint az ahhoz hasonló összes okoskodások csak egy nagy hibában szenvednek, abban, hogy általánositanak egy tisztán lokális természetü jelenséget. Mert annyi bizonyos, hogy az alföld gazdag rónáinak lakossága, hála isten, nagy kiterjedésü birtokrészeket birván, oly egészséges közgazdasági viszonyok közt fejlődött és él, melyek Európában ritkitják párjukat. Ez ama lakosság kiváló tulajdonságain kivül a föld gazdagságának köszönhető; köszönhető annak, hogy miután e földek a telepités idejében értéktelen jószágnak tekintettek, nagy földrészekkel látták el az ott települőket.

De t. ház, ha e gazdag alföldi rónaságot, hol e kivételes jelenségek előfordulnak, elhagyjuk: ha — nem mondom a felföldre, de az alföld és felföld közt eső közbenső szalagra, ha némely dunántuli megyére is tekintünk, nem is czitálom az ország legszegényebb részeit, mint a Kárpátok alját és Erdély egy részét: azok egészen elütő jelenségeket mutatnak. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

És ezt nem azért mondom, hogy a helyzetet feketébbre fessem, mint a minő, hanem tisztán azért, mert a vitatkozás pillanatnyi szükséglete által előidézett argumentácziók kedvéért nem szabad elhomályositani engedni azon cardinalis tényt, hogy a nemzet igen sulyos közgazdasági helyzet megpróbáltatásával küzd. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) És ha ez igy van, akkor minden körülmények közt aggályos természetü tény az, hogy uj terheket kell rakni a nemzet vállaira és akkor azután arról is kell gondoskodni, hogy a nemzet állandóan képes legyen ezeket a terheket elviselni s akkor elengedhetetlen követelmény az, hogy azzal a pénzügyi politikával, mely ily sokat követel, kezetfogva járjon egy közgazdasági politika, mely azok teherelviselésére az erőt megadja, vagy az erő megszerzését megkönnyiti. (Élénk helyeslés és tetszés a baloldalon.)

E tekintetben sincs csodaszerekre szükség, hanem bizonyos, nagyon egyszerü teendőkre, melyeket — hogy ugy mondjam — a szemeink előtt történő dolgok figyelmünkbe ajánlanak.

Vajon a felföld népességének kivándorlása nem azt juttatja mindenkinek eszébe, hogy ott sok munkáskéz vár foglalkozásra; hogy ott, hol jó és értelmes, kitünő munkás anyag van, hol vizi erő is nagy mértékben van, ott az ipar megteremtésére és terjesztésére megvan a természetszerü talaj? (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Hisz ezt a t. kormánypárt padjairól halljuk gyakran és a tuloldalról, de mindig oly hangon mondatik ez, mint hogy, ha annak, hogy ebben az irányban nem mozdul meg kellőleg a nemzeti, az ipari fejlődés, az ellenzék volna hátramaradásunk oka.

Beszéltünk továbbá gyakran arról, hogy a mezőgazdaság sulyos állapotával szemben a gazdasági értelmiség fejlesztése egyik legnélkülözhetlenebb teendőnk. — Sokkal többet beszéltünk ebben a tekintetben, t. képviselőház, mintsem tettünk. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Egyes községekben igaz, földmives iskolák tulságosan pazar fénynyel állittattak fel és dotáltattak, valamint egyáltalán a magyar állam által létesitett intézményeknek, melyek középitkezésekkel vannak összekötve, egyik általános baja az, hogy a fényüzésre, a külső látszatra igen sok haszontalan ezer forintot költött el. (Ugy van! bal felől.) De hogy ha egyszerüen és kevesebb igényekkel a külső látszat tekintetében, de extensive több helyen irányul az állami tevékenység a gazdasági értelmiség fokozására, különösen ott, a hol a gazdasági viszonyok leginkább vannak megingatva, akkor népünket alkalmasabbá tehetnők arra, hogy a rárakott terheket elviselje. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Végre van egy nagy kérdés, mely a mennyiben a kormánytól függ megoldásának vezetése, annak előkészitése, az irányadás, a segédkezés, egy arasznyira sem tud előre mozdulni, és csak a társadalmi tevékenység utján hála istennek mozdul előre valami lassan. Ez a kis hitel kérdése (Ugy van! Ugy van! balfelől), a melynek czélszerü megoldása azt eszközölhetné, hogy köznépünk az ő szerény vagyonán rágódó, nem akarom mindig mondani, hogy uzsora, de ehez hasonló, káros kihatásában ahhoz igen közel álló, a mai pénzviszonyok által egyáltalán nem indokolt magas kamatlábtól meneküljön. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

Az eddigi gondatlanság folytatása a közgazdasági politika ezen organikus feladatainak terén nem fogja a nemzetet oly helyzetbe hozni, hogy a most rárakandó ujabb terheknek állandóan megfelelni képes legyen. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

De nemcsak helyes közgazdasági politika kell ahhoz, hogy a pénzügyi politika által követett áldozatokra a nemzetet képesitsük; de tisztán a pénzügyi eszközök teljes sikerének elérésére, ha semmi egyéb szempontból nem, szükséges, hogy végre-valahára ez az ország megismerkedjék egy jól rendezett európai közigazgatás áldásaival. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Hisz most azoknak a jövedelemforrások terére lépünk, minő a dohány, mint minők bizonyos és épen leghatályosabb módozatai a fogyasztási adók kihasználásának, hol a jövedelem preciz befolyása nagymértékben függ az ellenőrzés szigorától, pártatlanságától. Gondolja-e valaki, hiheti-e valaki komolyan, hogy ily természetü jövedelmek igen nagy része el nem fog kallódni, tisztán a mi közigazgatásunk ázsiai állapota miatt? (Hosszan tartó zajos helyeslés a balon.)

Horánszky Nándor: Az archivumban lesz a szüzdohány! (Derültség.)

Apponyi Albert gróf: Ha a közigazgatási reform fel is emésztené azon megtakaritásokat, melyeket a kormány által eszközölt megtakaritásokon tul a jelenlegi költségvetésnél is tenni lehet; ha annak folytán az adminisztrativ kiadások terén megint ott állanánk, mint ma: mégis óriási eredményt értünk volna el általa, mert biztositottuk volna magunknak azt, a mi ma nagyrészt hazárdjáték, hogy a törvényben praeliminált jövedelem be is folyjon az állampolgárok lehető legkisebb zaklatásával. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Érdekes théma volna, és tán fenntartom, hogy más alkalommal annak bővebb kifejtésére visszatérjek, az, hogy a laza és gondatlan közigazgatás mennyit emészt fel a nemzeti vagyonból évenkint. Erre nézve csak egy példát hozok fel (Halljuk!) egy szegény, egyszerü embert, a kire igazságtalanul rónak ki egy illetéket, egy adót és a ki vagy ezen illetéktelenül kirótt kötelezettségének terhét kénytelen a jogos kötelezettségen kivül viselni, vagy azon óriási időveszteséget és költséget, a melyet jogának helyreállitása megkiván. Már pedig, t. ház, hány száz és ezer ilyen eset van az országban. (Helyeslés a bal és szélső baloldalon.) A rossz adminisztráczió, mint a nemzeti vagyon elsatnyulásának egyik tényezője olyan tárgy, mely megérdemli, hogy egyszer tüzetesen foglalkozzunk vele, és fenn is tartom magamnak, hogy ezt egyszer megtegyem. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

T. ház! Mindezek alapján, mig meg nem czáfoltatom, jogosan állitottnak, tartom azt, hogy a kormány pénzügyi politikája a helyzet követelményeinek meg nem felel. És akkor aztán mi a mi kisebbségi kötelességünk? Az, hogy a kormányt, a többséget, a nemzetet arra figyelmeztessük, hogy ez a politika illuzió és hogyha a valóságot el akarjuk érni, más utra kell térnünk. Ezt a figyelmeztetést pedig meg kell tennünk egy minden félreértést kizáró módon, teljes határozottsággal. Ez az oka, hogy nem látjuk czélszerünek az eddigi eljárástól eltérni, hanem ragaszkodunk most is az utolsó országgyülés végén meghonositott azon gyakorlathoz, hogy magát a költségvetést sem fogadjuk el az általános tárgyalás alapjául. (Helyeslés balfelől.)

De át kell most térnem a vita némely mozzanatára, mely a megvilágitást szükségessé teszi. (Halljuk!) Nem minden egyes t. szónoknak fejtegetésével foglalkozom, mert megvallom, nem találom azt az országra nézve érdekesnek, hogy X azt mondta, Y meg amazt, ezt helyesen mondta, amazt nem helyesen, a mit X mondott, nem egyeztethető össze azzal, a mit Y mondott. (Helyeslés és derültség balfelől.) Én csupán azon mozzanatokkal kivánok foglalkozni, melyek bármely czimen a napi vita jelentőségén tulemelkedő politikai fontossággal birnak és ezek közt kétségtelenül előkelő helyet foglal el Meltzl t. képviselőtársam beszéde.

Foglalkozott ezen beszéddel már tegnap a miniszterelnök ur és örömmel konstatálom, hogy valamint rendesen akkor, midőn vitatkozásaink azon kérdések terét elhagyják, melyen magyar emberek közt a közügy minden veszélye nélkül nézeteltérés lehet és azokat a nagy nemzeti érdekeket érintik, melyekben egyetértenünk kell, ugy ebben az esetben is annak tartalmával, a mit a miniszterelnök ur Meltzl képviselő ur nyilatkozatára mondott, a dolog lényegére teljesen egyetértek. Miután azonban a t. képviselő ur egyenesen az ellenzékre is hivatkozott beszédének egy passzusában, még sem találom feleslegesnek, hogy a magam részéről is arra reflektáljak. (Halljuk!)

A t. képviselő ur ugyanis, elismerem, loyális hangon beszélt a szászok és a magyarság érdekszolidaritásáról és evvel oly tant vallott, a melyben én tökéletesen osztozom: én tökéletesen osztozom abban, hogy a magyarságra nézve baj volna az, hogy ha az a, gondolom, hét szász város és 150 szász falu nem léteznék: azonban engedjen meg a t. képviselő ur egy megjegyzést. Mint mondám, elismerem, hogy ezeknek a városoknak és falvaknak és az azokat lakó népfaj nemzeti egyediségének fentartása a mi érdekünkben fekszik: de utóvégre mi ő nélkülök mégis csak valahogy elvolnánk, de hogy az a 7 szász város és az a 150 falu nem tudna létezni és fennállani, hogy ha azon a területen más, mint a magyar állam uralkodnék, az előttem, és ugy hiszem, minden gondolkodó előtt világos. (Általános élénk helyeslés.)

Azt mondja azután a t. képviselő ur, hogy ők ugyan nem értenek egyet a kormánynak politikájával általánosságban, de természetesnek fogjuk találni, hogy ők saját érdekeik megóvásának szempontjából keressék a megértést és közeledést nem épen ehhez a kormányhoz, hanem a kormányhoz, mint kormányhoz és feltételezi az ellenzéki pártok hazafiságáról, hogy mi is jobban fogjuk szeretni, ha a kormánypárthoz csatlakoznak, minthogy ha külön pártállásukat fentartják.

Erre nézve, t. ház, a következő megjegyzésem van. (Halljuk!) Nekem az az óhajom és az a czélom, hogy ebben az országban nemzetiségi alapon pártok egyátalában ne létezzenek. (Általános zajos helyeslés) nekem az az óhajom és az a czélom, hogy ennek az országnak minden polgára, a ki egyátalán közügyekkel foglalkozott, akármily faj vagy nemzetiséghez tartozzék, miután magyar állampolgár, a haza általános érdekeire vonatkozólag táplált meggyőződése szerint tartozzék egyik vagy másik politikai párthoz; (Általános élénk helyeslés) működtem is ez irányban; volt idő, midőn erősen meg is támadtak érte, midőn azért, mert én az ellenzék szervezkedését oly megyék területére is vittem, a hol nem csupán magyar ajku polgárok vannak, engem azzal gyanusitottak — vagyis nem gyanusitottak, mert a szándékot nem tulajdonitotta nekem senki — hanem megtámadtak azzal, hogy a magyar államot támogató falankszot bontom meg és a magyarellenes eszméknek táplálékot adok. Én, ki mindenkor a magyar államnak és a magyar nemzetnek érdekét magasan föléje helyezem pártom érdekének és azt hiszem, nagyon jól tudom, hogy mi által van és mi által nincs érintve a magyar állam és magyar nemzet e magasabb érdeke s ennek folytán tulajdonithatom magamnak azt, hogy e téren egész biztosan mozgok, ezeket a támadásokat figyelembe nem vettem. S az eredmény engem tökéletesen igazolt. Mert hogy ha ez az eredmény az én speciális pártérdekeim szempontjából nem is volt valami nagyon fényes, annyi bizonyos, hogy a nemzetiségi pártoknak ott többet ártott, a melyeknek sokkal nagyobb gyöngitésére vezetett, mint az előbb egyedül álló elszigetelt kormány akcziója. (Ugy van! bal felől.)

És ez, t. ház, nagyon természetes: mert elégületlenség mindig és mindenkor van, még akkor is, ha arra nincs annyi ok, mint a jelenlegi kormányzat alatt. Ezt az elégületlenséget oda szoritani, hogy más utat ne találjon érvényesitésére, mint valamely nemzetiségi párt követését, csak azok akarhatják, kik valóban magasabbra becsülik az ő — ez esetben a kormánypárt — érdekeit, magának az államnak érdekeivel. (Zajos helyeslés balfelől.) Azt hiszem, a magyar állam érdekére tökéletesen mindegy az, hogy valaki a magyar ellenzéki pártok valamelyikének, vagy a kormánypártnak zászlaját követi, sokkal több valószinüség van pedig arra, hogy kettőnk közül egyikhez csatlakozzanak, mint hogy ha csak az egyiknek zászlója áll ott minden alternativa nélkül.

De ezt csak mellesleg mondom. Mint mondám, kiindulási pontom az, hogy én a nemzetiségi pártoknak megszünését óhajtom s azért nyiltan kimondom, hogy ha az összes szász képviselő urak azon meggyőződésük alapján, hogy a kormány politikája helyes, jelenleg bár ellenzéki és őket gyakran velünk együtt szavazásra inditá, nemzeti pártállásukat elhagyják és utógondolat nélkül csatlakoznak a kormánypárthoz, ennek én őszintén örülni fogok. De a mit Meltzl képviselő ur mondott, az egészen más. (Halljuk! balfelől.) Az abból áll, hogy a kormánypártnak politikáját nem helyeslik ugyan, de saját érdekeik megvalósulása szempontjából keresik az érintkezést a létező hatalommal. Ez pedig nem egyéb, mint az eddigi partikularisztikus politikai érzésnek bár kevesebb őszinteséggel, és azért talán veszedelmesebb alapon fentartása, s az ily politikai üzletszerü csatlakozás, azt hiszem a magyar állam és a magyar nemzeti érdek semmiféle vivmányának nem megfelelő.) Igaz! Ugy van! balfelől.)

Egyébiránt, t. ház, fel kell hoznom egyet Meltzl képviselő ur mentségére, az, a mit ő kifejezett, hogy saját speciális érdekeik szempontjából, ámbár különben a kormánynyal politikailag nem értenek egyet, mégis a hatalomhoz kiván csatlakozni, nem valami speciális gonoszsága Meltzl képviselő urnak. Ez t. képviselő urak, csak egyes jelensége annak, a mi — sajnos — országszerte történik, s a jelenlegi kormány politikájának és hatalmi állásának egyik talpköve. (Helyeslés a bal és szélső baloldalon.) Hiszen tegnap a kormánypártnak egyik igen buzgó és lelkes, de talán kissé naiv lelkü szónoka a nemzet geniuszáról beszélve, azt mondta nekünk: a nemzet geniuszának az is egyik nyilvánulása, ámbár egy népgyülésen hirdetni nem szokták, hogy a városok és vidékek keresik ez érintkezést a kormánynyal és a hatalomhoz csatlakoznak, hogy a maguk lokális érdekeik kielégitését biztosabban elérjék.

Schwarcz Gyula: Ezt ironicze mondtam! (Élénk derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Apponyi Albert gróf: Én elhiszem, hogy a t. képviselő ur ezt ironicze mondta, de azt nem is sejti, hogy kit ironizált meg ezzel. Mert midőn az egyes városok és vidékek ezen törekvését a nemzeti geniusz nyilvánulásának mondotta és midőn egyuttal a nemzeti geniusz felismerését az államférfiui tulajdonok egyik legkiválóbbjának mondja: kisül, hogy a t. képviselő ur a t. miniszterelnök urban alkalmasint ezt a nagy államférfiui tulajdont találta fel, a mi valóban meg is van benne, hogy a nemzet geniuszának ezen nyilvánulása iránt kiváló érzékkel bir. (Élénk helyeslés és zajos derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Meltzl képviselő ur beszéde ezen részének kritikája és méltatása önkénytelenül a Miklós Gyula képviselő ur által emlitett egy thémára, t. i. a politikai erkölcsök hanyatlásának thémájára vezet. (Halljuk! Halljuk!)

Hát én e thémáról többet, mint a mi már az eddigiekben foglaltatik, ez alkalommal elmondani nem kivánok. Csak kettőt akarok megjegyezni. Egyik az, hogy a t. tuloldalon ennek az eszmének a megpenditését mindig ugy veszik, mintha azzal valami olyan mondatnék, a mit a parlamenti illem majdnem tilt kimondani. Mint ha azzal oly tényekre, cselekményekre, tendencziákra történnék utalás, melyek az illetők magánbecsületét megsemmisitik s ennek nyomán a vitatkozás köréből kizárandók. Pedig nem ugy van. A politikai erkölcsök hanyatlása egyszerüen annyit jelent, mint a meggyőződéshez való ragaszkodás erejének meglazulása, a meggyőződésnek alárendelése mellékes motivumok alá. És midőn a vidéki és helyi érdekek praedominálásával, azoknak a politikai meggyőződések fölé helyezésével, az egész országban széltében találkozunk, ez a politikai erkölcsök hanyatlásának tán egy veszedelmesebb formája, mint az, midőn a nyers magánérdek áll előtérben, (Ugy van! a baloldalon.) mert ez azon forma, melyen a közszellem nyilvánulásának még némi nyoma van, melynek talán különben tisztességes emberek is áldozatául esnek. És nem az aláváló jellemü egyének bünös tettei, hanem a tisztességes emberek fogalmainak finomsági fokozatai határozzák meg egy nemzet politikai erkölcseinek szinvonalát. (Helyeslés balfelől.)

De sokan azt mondják, hogy a közerkölcs hanyatlásának vádja a nemzetre esik vissza, és hogy azt már ezért sem szabad fegyver gyanánt használni. Hát t. ház, erre a kifogásra nézve nem mondhatom el nézetemet egy szóval, hanem némi fejtegetésbe kell bocsátkoznom.

A t. miniszterelnök ur azt mondta, hogy ő a nemzet ellen akkor sem háborgott, midőn az nem neki adott többséget, hanem politikai ellenfelének. Tehát mi se háborogjunk a nemzet ellen, mert nem nekünk adta a többséget. Tökéletesen igaz. A nemzet ellen háborogni, a nemzet ellen mást, mint a szeretet és ragaszkodás indulatát szivében viselni senki sincsen feljogositva. Bármi legyen sorsunk a közpályán, mi mindnyájan a nemzetet, az országot szolgálni vagyunk hivatva, a nemzet határozata ellen fellázadni, a nemzet iránti szeretetet, ha az nálunk kedvezőtlenül itél is, magunkban csökkenteni engedni nem szabad. (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

De hát t. ház, mi az a szolgálat, a melylyel a nemzetnek tartozunk? A hizelgés, az udvaronczkodás? Az igazmondás az, a mit a nemzet tőlünk kivánhat. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) A nemzetet a társadalom testében és lelkében előforduló hibákra figyelmeztetni, helyzetét, ha annak szomoru oldalai is vannak, a valósághoz hiven konstatálni nemcsak joga mindenkinek, de kötelessége. (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) A mit nem szabad tenni, az az, a mit Beöthy t. képviselőtársam igen helyesen szemére lobbantott a t. kormánynak: egy rossz kormányzás felelőssége és az azt sujtó itélet következményei alól kibujni akarni a nemzet állapotára való utalással. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

A kormányzati felelősség csökkentéséig sohasem szabad menni a nemzeti közállapotok megitélésénél (Ugy van! a bal és szélső baloldalon.) mert aztán csakugyan vége minden biztositéknak, mely a szabad intézményekben rejlik, ha valaki ezen az uton kibujhat az alól, hogy a kormányzatának eredménye és minősége fölött mondott itélet tisztán őt érintse, jóban-rosszban egyaránt. De arra utalni, hogy vannak bizonyos betegségi tünetek a nemzet életében, arra igenis szabad, csak igaz legyen, a mit mondunk. Az igazság az, a mi kötelességünk mindenkivel, de első sorban küldőinkkel, azokkal szemben, kiknek ügyeit viseljük: a nemzettel szemben.

A vitában résztvett többi képviselő urak közül mindenekelőtt Láng Lajos képviselő urral keltene foglalkoznom, mert, mint mondám, az általa használt vitatkozási modor minden körülmények között olyan, a mely őt kiválóan figyelemreméltó ellenféllé teszi. Tehát a legkevesebb részben vonatkozik ő reá az általános észrevétel, a melyet a tuloldali szónokaival szemben kénytelen vagyok jelezni.

Én őszintén örülök annak, hogy a költségvetési vitában a többség szónokai nagyobb mértékben vesznek részt, mint eddig. Kivánom is, hogy ezentul is ugy legyen; de megvallom, nem értem és nem tudom helyeselni azt a hangot, mit a t. képviselő uraknak egynémelyike használ, mert ezen hang a kihivó hangja az ellenzékkel szemben. (Halljuk! Halljuk!) Már most ne feledjék el helyzetüket, ne feledjék azon közállapotok jellegét, a melyekkel szemben állunk és ne feledjék, hogy ezen közállapotoknak előidézéseért azon kormány után, a melyet támogattak, első sorban önök felelősek, mert támogatták. (Ugy van! balfelől.)

Vajon ez a helyzet olyan-e, hogy azok, a kik ezt támogatásukkal létrehozni segitettek, fel vannak jogositva a kihivó támadás hangján szólni azokkal szemben, a kik ezen helyzet keletkezésének minden egyes fázisában felemelték intő szavukat? (Halljuk! Halljuk!) Vajon nem áll-e az — és ezért tartoznak önök a legnagyobb felelősséggel a nemzet és a történelem előtt — hogy a 12 békeesztendőt nem használták fel arra, hogy az államháztartást rendbe hozzák, hogy komoly pillanatban készen álljon minden tekintetben nemcsak lelkében, a mint hiszem is, hogy ugy van, hanem anyagi erejében is megtöretlenül az ország? (Ugy van! balfelől.)

Ily helyzetben, ily felelősséggel lelkükön — megvallom — velünk szemben, a kik e helyzetet jönni láttuk, a kik annak minden szimptomájára évek óta figyelmeztettük önöket, valamivel szerényebb hang volna a helyén. (Ugy van! balfelől.)

A pénzügyi helyzet, t. ház, komoly és rossz, de önök ezzel szemben a politikai eredményekre hivatkoznak. (Halljuk! Halljuk!) Hogy egyes üdvös intézkedésekre, egyes helyes vizszabályozásokra és hasznos vasutakra, sőt némely más reformokra is hivatkozhatnak, ezt megengedem. De hogyha vesszük, hogy az állami életnek főbb ágazataiból mit csináltak és hogy a nyomorult pénzügyek mellett hasonló nyomorult közigazgatással és kevéssel jobb igazságszolgáltatással ajándékozták meg az országot, (Ugy van! balfelől) akkor a pénzügyek terén tapasztalt jelenségek által okozott szerénységet csak fokozhatja az állami élet legfőbb ágaira vetett tekintet. (Ugy van! balfelől.)

Mindezekkel szemben önök csak egyet állithatnak, mert hogy az állami élet legfőbb ágai, a pénzügy, a közigazgatás és az igazságügy rossz állapotban vannak, ezt nem tagadhatják; és igy önök egyedül a választások eredményére hivatkozhatnak, a mely önöknek adott többséget. De a választásoknak ezen eredménye csak a formai jogositványt adta meg önöknek és az önök köréből kikerült kormánynak, hogy az ország ügyeit tovább vezessék. És ha kopott hasonlattal akarnánk élni, ez Antheus földje volt, a melyből uj erőt, uj megbizást és hatalmat meritettek, de nem volt a Lethe folyója, a melyből az ország mindazon bajoknak, a melyeket nagyrészt önök okoztak, felejtését merithetné (Igaz! Ugy van! balfelől.) És micsoda támadások azok t. ház, a melyek a ház ezen oldala ellen intéztetnek?

Hogy a kisebbekkel végezzek: találkozunk mi egy igen régi ismerőssel, t. i. avval, hogy az ország hitelét rontjuk, midőn a pénzügyeket tulfeketére festjük és Láng Lajos t. barátom ezt nekünk szám szerint is be akarta igazolni, amennyiben utalt arra, hogy az országban elhelyezett papiroknak árfolyama csökkent leginkább.

Ha ennek az argumentumnak egyáltalán értelme van, ez csak annyit jelenthet, hogy Láng Lajos t. barátom beszédeinknek tulajdonitja legalább részben az árfolyam csökkenését, de akkor feledi, hogy az árfolyam csökkenés e vitának megkezdése előtt állott be. (Tetszés és helyeslés balfelől.) Tehát itt legalább az a törekvés, hogy a mi hitelrontó befolyásunk egy konkrét tény által illusztráltassék, ez a bizonyitás neki nem sikerült.

De t. ház, amilyen régi és mindig ugyanaz az ellenvetés, sajnos, a válasz is mindig csak ugyanaz lehet. A hitelt nem az rontja, hogy ha a bajok a maguk nevén megneveztetnek, azoknak felderitése és felismerése elősegittetik, de az rontja, ha azok a bajok folytattatnak és még sokkal jobban rontaná a hitelt az, ha a megrovás elmaradna, mert akkor a bajok megszüntetésére irányuló remény alapját vesztené.

De t. barátom azt is találja, hogy a jogi alap ellen vétünk. Miért? Mert támadásaink heves modora által — szerinte — oda tereljük a választó közönséget, hogy a választásnál nem hozzánk, hanem a szélső ellenzékhez forduljon; és ezért szép retorisztikai fordulattal azt mondja t. barátom, hogy minden szenvedélyes dikcziónk egy-egy elvesztett kerület, melyet a függetlenségi párt nyert tőlünk. Hogy miért veszitettünk egyes kerületeket a függetlenségi párttal szemben, arra nézve én talán egy más okot tudok. Nem dikczióink hevessége az, a mi azt okozta, hanem az, hogy önök politikája által a nemzet organizmusán ütött sebek már oly mélyek, hogy tévesen bár, de érthetőleg — szelidebb eszközöktől javulást nem vár a nemzet és nemcsak a kormány politikája iránt, hanem azon közjogi alap iránt is, a melyen mi is állunk, bizalmatlanná válik. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Sed venio nunc ad fortissimum. (Halljuk! Halljuk!) Láng Lajos t. barátom ma megujitotta a tegnapi napon már Schwarcz Gyula t. képviselő ur által ellenünk inditott támadást, hogy mi tudja isten micsoda reakczionárius törekvéseknek szószólói vagyunk, hogy mi az egységesitett magyar társadalom osztályai közt válaszfalakat emelni kivántunk. Szóba hozta még a főrendiházi reformot is.

Végezzünk előbb a főrendiház reformjával. Azt hiszi a t. képviselő ur, — legalább azt állitja, tehát nincs okom kétségbevonni, hogy hiszi, — hogy a főrendiházban a kormánynak reformterve, mely a kinevezettek nagy számát akarta a főrendiházba bevinni, azért nem fogadtatott el, mert mi ellenzékiek annak opponáltunk.

Ebben téved a képviselő ur. Az a tan azért nem fogadtatott el a főrendiházban, azért nem volt képes legyőzni a rendiesség szellemének ellenállását, mert az a terv nem állott oly politikai és társadalmi eszmének magaslatán, melynek ereje képes lett volna azon akadályokon áttörni.

T. ház! Nem lehet a nemzet közvéleményének erejére hivatkozni akkor, mikor valaki a főrendiháztól azt kivánja: adjatok helyet annak, hogy én 150 általam kinevezett párthivemet a főrendiházba vigyem! (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Ez a konczepczió nem hódithat és nem imponálhat. Ha hóditani és imponálni akarunk, akkor oly eszmékkel kell fellépni, melyek magukban rejtenek erőt arra nézve, hogy az ellenállás előttük meghajoljon. Ily természetü eszmének tekintettem akkor és tekintem ma is, hogy szélesbittessék az a társadalmi alap, a melyen a főrendiház áll; és ez az eszme győzhetett volna. De menjünk tovább. A főrendiház nem fogadta el sem az önök, sem a mi tervünket, hanem oly megállapodást hozott létre, melyet t. barátom és én sem tekintek kielégitőnek. De ezzel szemben a kormány és a képviselőháznak az lett volna egyszerü utja, hogy visszautasitja e megállapodást és a reformot elhalasztja jobb időkre. (Élénk helyeslés a baloldalon.) De mi történt? Mi felszólaltunk és vitatkoztunk a főrendiház módositványainak visszautasitása mellett, a kormány és pártja pedig kapitulált. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Hát ily tények után azt mondani, hogy önök akkor magasan lobogtatták a szabadelvüség és haladás zászlóját, mikor iugum caudinum alá mentek (Élénk helyeslés a baloldalon) ez a történetirásnak oly mestersége, melyre talán Schwarcz Gyula t. képviselőtársam szabadalmat vehet. (Zajos tetszés balfelől. Nagy derültség.)

De t. ház, térjünk hát át — megvallom, ez nem volt szándékomban, de miután Láng Lajos ma igen komoly alakban ugyanezeket felhozta, belemegyek a thémába — térjünk át, mondom, azon közgazdasági intézkedések kérdésére, melyeket a t. képviselő ur, mint az osztály szellemének felébresztését, mint reakczionárius tendencziákat vet szemünkre. Hát miből álltak ezek? Első sorban az ipartörvény módositását emlitette. Én, ha az ő helyzetében volnék, ezt nem tenném. Mert ha ő és a kormánypárt e törvényt a szabadelvüség megszegésének, reakczionárius intézkedésnek veszik és kárhoztatják, mi pedig nem tartottuk annak és azért előmozditottuk: akkor meglehet, hogy mi tévedtünk, de mindenesetre önérzetes és férfias szerepet játszottunk e téren. De a ki utólag bevallja, hogy ámbár többségben volt, mégis elfogadta az általa rossznak felismert törvényhozási intézkedést: olyasmit tett, a mivel legalább két évvel később én nem dicsekedném. (Zajos derültség balfelől.)

De hát nagyon jól tudjuk, hogy akkor a választások küszöbén állunk. (Élénk tetszés balfelől.) És én ezt sohasem hoztam volna fel, ha egy t. kormánypárti enfant terrible (Mozgás jobbfelől) nem áll azzal elő, hogy ők akkor meggyőződésük ellenére cselekedtek. De t. ház, a dolgok nem igy állanak. Itt egy cardinális tévedés forog fenn, melyre rámutattam nemcsak én, hanem olyanok is, kik közgazdasági téren tőlem eltérő nézeteket vallanak. A közgazdasági törvényhozás intézkedéseit a politikai liberalizmus mértékével mérni gyökerében eltévesztett álláspont, mert itt, a czélszerüség határoz, nem a politikai liberalizmus. (Élénk helyeslés balfelől.) És nagyon gyakran látjuk, hogy épen abszolutisztikus irányu pártok — csak III. Napoleon példájára utalok — voltak a kereskedelmi szabadság szószólói, és a szabadelvü pártok voltak egyik-másik reakczionárius tendenczia, pl. a protekczionizmus képviselői. Tehát ez szántszándékos, vagy jóhiszemü, de mindenesetre nagy tévedés.

De mikor történt valaha kisérlet ez országban bárki részéről — az antiszemita párt kivételével, melynek tendencziái engem nem érdekelnek, és melylyel engem összeköttetésbe hozni talán senkinek sem jut eszébe — mikor történt valaha, kivéve a töredék részéről, akár e házban, akár e házon kivül történt tanulmányozások körében is törekvés arra, hogy privilegiált osztályok szerveztessenek ebben a hazában? mert azon tény fölött, hogy különböző gazdasági érdekköröket teremtenek és ezen tény közgazdaságnak konzekvencziái felett az egységes állampolgárságnak közjogi fogalmával elsiklani és napirendre térni nem lehet. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

De hát miről volt szó? Én és néhány barátom, azok között kormánypártiak is — egyidőben ezen ház körén kivül társadalmi téren, egyleti téren, hová minden, még teljesen meg nem érett kérdés és eszme való, hol azokkal foglalkozni kell, ha egyáltalában az emberi tudás és tapasztalat kincseit szaporitani akarjuk, foglalkoztunk bizonyos kérdésekkel, javaslatokkal, melyeknek czélja mindig egy volt: a jelenlegi társadalmi állapotok által alapjaikban megrenditett kis gazdasági existencziák megmentése. És t. ház, az ott felvetett eszmék és felmerült tervek lehetnek helyesek, lehetnek helytelenek; egy része alkalmasint helyes, egy része alkalmasint helytelen volt; méltóztassanak arra gondolni, hogy a nagy elválasztó momentum ily kérdések tárgyalásánál rám nézve mindig az, hogy a törvényhozás termében csak érett, törvényalkotásra kész eszmékkel jövök, társadalmi és egyleti téren azonban minden ki nem próbált eszme tanácskozás alá vételének, meghányás-vetésének van helye. (Élénk helyeslés balfelől.) De hát azért, midőn mi társadalmi téren foglalkoztunk azzal és kizárólag azzal, hogy a megingatott apró gazdasági existencziák lehetőleg megmentessenek, magát ezt a törekvést helyteleniteni, magát ezt a törekvést osztálygyülölet fogalmával gyanusitani, magát ezt a törekvést a reakcziónak, az antidemokracziának szinében akarni feltüntetni; ezt én nem tudom minek nevezzem. (Élénk helyeslés és tetszés a baloldalon).

Epen Schwarcz Gyula t. képviselő ur, a kinek néhány munkáját én is ismerem, (Mozgás balfelől.) igen szépen és helyesen mutatja ki a demokráczia és kultura terjedése közötti szükséges és okszerü összefüggést. Azt mondja és nagyon helyesen fejti ki, hogy a demokráczia puszta szó és nem lehet soha valósággá, ha az általános kultura niveaujának terjesztésével együtt nem jár. T. ház! Ugyanannyi fontossággal, a mennyivel a kultura terjedése a demokráczia megvalósitására nézve bir, ugyan azon fontossággal bir a kisebb gazdasági ekszisztencziák fentartása. És az, a ki keresi az utakat és módokat, hogy a kisebb gazdasági existencziák lételükben biztositassanak; az a demokrácziát valósággal szolgálja. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) mig az a korlátolt doktrinárizmus, mely megelégszik azzal az elmélettel, hogy az egyéni erők felszabaditása képezi a demokrácziának alphiját és omegáját, az a doktrinárizmus ezen kisebb gazdasági existencziák szétmállásához és ennek folytán a plutokráczia uralmához vezet, melynek önző érdekeit takargatja tantételeinek formálizmusával, (Élénk tetszés balfelől.)

T. ház! Én mindig tiltakozni fogok, a minthogy tiltakoztam és tiltakozom egész erőmből — és igen örülök, hogy erre nekem alkalom nyujtatott, hogy tulajdonképen a plutokraczia érdekeit szolgáló (Ugy van! balfelől.) megengedem jóhiszemüleg és öntudatlanul szolgáló ezen doktrinárizmus, mely a társadalmi kérdésekkel nem akar foglalkozni, holott ezek dominálják a gazdasági helyzetet is, mert hiszen az egész világ közgazdasági mizeriái főleg abból erednek, hogy a termelési képesség óriási fokozásával nem tart lépést a nagy tömeg fogyasztási képességének emelkedése (Helyeslés a baloldalon.) Mindig tiltakozni fogok az ellen, hogy ezen közgazdasági doktrinárizmus akár a liberálizmussal, akár a demokratiával azonosittassék és ennek előharczosául tüntesse fel magát, holott a demokráczia alapját képező társadalmi erők, fenntartásának ez a legveszedelmesebb ellensége. (Élénk hosszas helyeslés a baloldalon.)

Én t. ház tiltakozni fogok még egy más dolog ellen is — nyiltan és egyenesen szólok — t. i. a demokráczia arisztokrácziájának pöffeszkedése ellen (Zajos helyeslés a baloldalon.) Mindig tiltakozni fogok az ellen, hogy most valaki egyszerüen dr. Schwarcz vagy Láng Lajos, azt higyje, hogy neki jogában áll nekem, mert én gróf Apponyi Albert vagyok (Ugy van! Ugy van! balfelől) a demokracziáról leczkéket tartani (Élénk hosszas helyeslés a bal és szélső baloldalon) Tiltakozni fogok az ellen, hogy ha valaki a nemzeti hagyományok iránti ragaszkodásomat a demokráczia elvei elleni áskálódással vagy reakczionárius törekvésekkel azonositja (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

Hát t. képviselőház, én nem tartom azt, hogy a haladásnak egyik előfeltétele legyen a nemzeti multnak megvetése, (Helyeslés a baloldalon) és nem tartom azt, hogy a demokratikus társadalomban elfoglalandó jogosult állásomnak feltétele az legyen, hogy őseimnek sirját és emlékét lábbal tapossam. (Tetszés a baloldalon.) Én t. képviselőház (Egy felkiáltás jobbfelől: Azt nem is mondta senki!) de igen is a támadásoknak és felszólalásoknak hangjában ez benne van. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) Én mindig igényelni fogom azt a helyet, melyet magamnak nem születésem, hanem az istentől nyert csekély tehetségeim, és az azok kimüvelésére forditott munkám által megszereztem. (Élénk éljenzés a bal és szélső baloldalon) én azért, mert gr. Apponyi Albert vagyok, semmivel sem akarok több lenni, mint más valaki, de semmivel kevesebb sem. (Nagy tetszés a bal és szélsőbaloldalon.)

Azok a vádak, melyekkel önök az ellenzéket (Halljuk! Halljuk!) ebből az ötletből megtámadni akarják, azok a vádak alaptalanságuknál fogva önökre esnek vissza. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) Ha a helyzetnek nyomoruságait, hogy ha az ország önök által teremtett politikai helyzetének számos gyengeségeit fedezni akarják, keressenek annak más módot és ne azt, hogy az ellenzéket alaptalan gyanusitásokkal támadják meg. (Élénk hosszas helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) T. képviselőház, ha ezt a más módot feltalálták, annak követésében kész leszek önöket támogatni, de addig mig nem találták fel, mig más név alatt az eddigi tévelygések utvesztőjében botorkálnak tovább, (Igaz! Igaz! balfelől) mig jobb fegyvereik nincsenek, mint a melyekkel most küzdenek, nem támogatom önöket és a költségvetést el nem fogadom. (Hosszan tartó élénk éljenzés, zajos helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az elnök: A miniszterelnök ur kiván egy helyreigazitást tenni. (Halljuk! Nagy zaj. Mozgás.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Méltóztatnának (Nagy zaj és felkiáltások balfelől: Holnap! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Eddig talán el is végeztem volna! (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Legyenek nyugodtak a képviselő urak, (Halljuk! Halljuk!) eszembe sem jut beszédet tartani akarni. De volt az előttem szólt t. képviselő urnak beszédében egy kifejezés, (Folytonos zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások jobbról: Rendre!) a melyet személyes alapon van jogom releválni és van egy tévedés. (Zaj a szélső baloldalon. Egy hang: Az utolsó szó mindig az övé! Mozgás jobbfelől.) Éppen nem kivánom magamnak az utolsó szót, meg sem kisértem most, de személyes ügyben és annak helyreigazitására, a mit mondtam, épugy jogom van szólani, mint azon képviselő urnak, a kinek közbeszólásaival tetszik engem mindúntalan zavarni akarni. (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!)

Az egyik tehát az, hogy a képviselő ur beszélve egy thémáról, a melyről én most nem szólok, azt mondta hogy a kormány kapitulált. Ezt személyes szempontból nem fogadom el és nem fogom soha elfogadni, hogy egy kompromissum a törvényhozás két háza közt akár a kormányra, akár a pártra nézve alkotmányos fogalmak szerint kapituláczió volna. (Élénk helyeslés jobb felől. Zaj és mozgás a bal és szélső bal oldalon.) Mert ha ezt a t. képviselő ur annak tekinti, akkor nincs értelme a két kamarai rendszernek. (Ugy van! Ugy van! jobb felől. Nagy zaj. Mozgás jobb felől. Élénk felkiáltások: Rendre!) Kérem a t. elnök urat, méltóztassék azokat személyesen rendre utasitani, a kik a rendet mindig zavarják. (Élénk helyeslés jobb felől.)

Az elnök: T. ház! (Zaj. Halljuk!) Kérem a t. képviselő urakat, ne méltóztassanak folyvást beleszólni a beszédbe, mert különben személyenkint fogom az illető képviselő urakat rendreutasitani. (Élénk helyeslés.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: A másik ez: a t. képviselő ur — és ezzel tartozom magamnak, de tartozom talán a vita további menetének is — expozémra hivatkozva, azt mondta, hogy ő azért sem fogadhat el semmit, mert még az expozé értelme szerint is, még ha mind beteljesedik is, a mit én várok, az nem elégséges. Ennek bebizonyitására a következőt mondotta: a mi rendes deficzitünk 40 millió, ebből az, a mi az expozéból kiszámitható, a már elfogadott törvényekre eső 11—12 millió, a szeszadóra pedig Horánszky Nándor képviselő ur számitása szerint 14 millió, egy más képviselő ur számitása szerint 15 millió esik. Hogy fedezze ez a 40 milliót?

Hogy én a szeszadótól mit várok, arról most nem szólok. Elfogadom, nem mint helyeset, de most elfogadom ugy a 40 millió deficzitre, mint a szeszadóból várható többletre nézve a t. képviselő ur és Horánszky Nándor képviselő ur számitásait. A jövedelmi többlet, 12 és 14 millió együtt, tehát még az ő számitásuk szerint is tenne 26 milliót. A deficzitből tehát, mert abban benn van a majd 13 milliónyi törlesztési kvóta is, továbbá beleszámitják az államjószágok eladásából befolyt összegeket is, tessék már most ezt leütni. (Ugy van! jobb felől.) Csak ha ezt levonják, akkor fogják az én nyilatkozatomat igazságosan megbirálhatni. (Helyeslés jobb felől.) Mert én sem mondtam, hogy ugy az állambirtokok eladásából eddig befolyt jövedelmek, mint a törlesztési 12—13 millió fedezve lesz amaz eszközök által, söt épen azt mondtam, hogy ezzel azonban még nem értünk el mindent, (Igaz! Ugy van! jobbfelől) hanem a többiről meg ezentul kell gondoskodni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Én minden — még a legszigorubb birálatnak is nemcsak kötelességszerüleg, hanem szivesen alávetem magamat, (Élénk tetszés jobbfelől.) de nagyon kérem, legalább az oly helyzetben levőket, mint a t. képviselő ur, hogy azt birálják, a mit mondtam, ne pedig azt, a mit nem mondtam. (Élénk helyeslés és tetszés jobbfelől.)

Az elnök: A miniszterelnök még egy előterjesztést kiván tenni. (Zaj. Halljuk!)

Tisza Kálmán miniszterelnök, mint pénzügyminiszter: (Zaj. Halljuk!) Benyujtja jelentését az 1887. XXXII. t. cz. alapján az állampénztárak készleteinek kiegészitésére eddig létesitett hitelmüveletek tárgyában. (Zaj.)

Az elnök: Annak idején napirendre fog kitüzetni.

A tárgyalás folytatása a holnap 10 órakor tartandó ülésre halasztatik.

Az ülés végződik délután 2 óra 5 perczkor.